

ปัจจัยทางจิตสังคม กับ ความสิ้นกึกภาษาไทย

๒๕๒๒

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อุทุมพร ๒๓ พระโขนง กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๕๗๕, ๑๐๑๘๐๕๕

โดย

ผศ.ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน

รายงานการวิจัย ฉบับที่ ๒๓

ของ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คำนำ

รายงานการวิจัยฉบับที่ ๒๓ เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมกับความล้นทดภาษาไทย นับเป็นผลการวิจัยต่อเนื่องจากการวิจัย เรื่อง จริยธรรมของเยาวชนไทย ซึ่งได้พิมพ์เผยแพร่ในปี ๒๕๒๐ และได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งในหน่วยงานต่าง ๆ และส่วนบุคคล

รายงานการวิจัยชิ้นนี้ สำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนของหลายฝ่าย ที่สำคัญคือ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา ซึ่งเป็นผู้ให้ทุนอุดหนุน และที่สำคัญที่สุดคือความวิริยะอุตสาหะ และความขำนาญทางด้านวิชาการอย่างดียิ่งของผู้วิจัยเอง ซึ่งได้แก่ ผศ. ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน ผลของการวิจัยเรื่องนี้จึงออกมาในรูปแบบที่มีมาตรฐาน และมีคุณค่าทางวิชาการอย่างสูง เป็นประโยชน์ต่อทุกหน่วยงาน และบุคคลตั้งแต่ระดับของการเป็นผู้ปฏิบัติ ไปจนกระทั่งถึงระดับของการวางนโยบายชั้นสูง

จากหลักฐานของการวิจัยชิ้นนี้ บ่งชี้ถึงความสำคัญของความล้นทดภาษาไทย อันเป็นภาษาประจำชาติของเรา และความเกี่ยวข้องที่มีต่อคุณลักษณะสำคัญหลายประการ ของประชากรไทย ซึ่งจะเป็นเครื่องช่วยเสริมแรงให้เกิดลักษณะของความ เป็นพลเมืองดี และลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ อันจะนำไปให้เกิดความมั่นคงของชาติได้ในที่สุด

สถาบันใคร่ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อการผลักดันให้การวิจัยชิ้นนี้แล้วเสร็จจนน่าพสกภูมิใจ โดยเฉพาะต่อ ผศ. ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน ผู้เขียนรายงานการวิจัยนี้ได้อย่างสมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการทุกประการ

(ศาสตราจารย์ ดร. จรรจา สุวรรณทัต)

ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๒๑

๔. อนุปฏิบัติการ

รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมกับความสันติภาษาไทยนี้ เป็นรายงานการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของคนไทยคือ ความสันติภาษาไทย ซึ่งเป็นลักษณะที่ได้มีการศึกษาและรายงานไว้ในเรื่อง จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัยชิ้นแรกนี้ ได้พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ แต่เนื่องด้วยมีเวลาและงบประมาณจำกัด การวิเคราะห์และเสนอผลเกี่ยวกับความสันติภาษาไทยจึงทำได้ในวงแคบ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการน่าเสียดายที่จะทิ้งข้อมูลอันมีค่าไป จึงได้นำข้อมูลเดิม ในส่วนที่เป็นการวิจัยภาคสนาม มาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยขอใช้งบประมาณของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมในแนวใหม่ และได้ทำการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและผลการวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ เขียนรายงานการวิจัยและจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มขึ้นต่างหาก

รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมกับความสันติภาษาไทย นี้ สำเร็จได้ด้วย ความสนับสนุนของหลายฝ่าย ที่สำคัญคือ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา เป็นผู้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทวิชาการแก่โครงการวิจัยเรื่อง จริยธรรมของเยาวชนไทย ในการเก็บข้อมูลทั้งหมด และสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ เป็นผู้ออกเงินงบประมาณในการวิเคราะห์ข้อมูล เขียนและจัดพิมพ์รายงานการวิจัยฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. จรรจา สุวรรณทัต ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนโครงการวิจัยนี้มาโดยตลอด และได้กรุณาอ่านและตรวจแก้ไขรายงานวิจัยฉบับนี้อย่างละเอียด นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระวิพันธ์ โสมนะพันธุ์ และ อาจารย์เพ็ญแข ประจันตจิณิก ที่มีส่วนร่วมในโครงการวิจัยนี้มาโดยตลอด

ดวงเดือน พันธุมนาวิน

พฤศจิกายน ๒๕๒๑

ความย่อของรายงานการวิจัยเรื่อง
"ปัจจัยทางจิตสังคม กับ ความสันถวภาษาไทย"

โดย

ผศ. ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคม กับ ความสันถวภาษาไทย" นี้ มีจุดประสงค์ที่สำคัญสามประการคือ ประการแรก คือการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางภาษาของเยาวชนไทย และประการที่สองคือ การศึกษาความสำคัญของความสันถวภาษา ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการทางจิตของเยาวชนไทย ประการสุดท้ายคือ การเปรียบเทียบบทบาทของปัจจัยทั้งทางสังคม และทางจิตที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางความรู้ความสามารถ และพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชนไทย

ในการวิจัยประเภทการศึกษาภาคสนามนี้ กลุ่มตัวอย่างคือ เยาวชนไทยทั้งชายและหญิงในกรุงเทพ อายุตั้งแต่ ๑๑ ถึง ๒๕ ปี ผู้กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ป. ๖ ม.ศ. ๑ ม.ศ. ๓ ม.ศ. ๔ และอุดมศึกษาปีที่ ๒ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๔๐๐ คน โดยผู้ถูกศึกษาได้ตอบแบบสอบถามพร้อมกันในชั้นเรียน แบบสอบถามซึ่งพิมพ์รวมกันเป็นฉบับนี้ ประกอบด้วย แบบวัดความสันถวภาษาไทย ซึ่งเป็นปรนัย ๔ ตัวเลือก จำนวน ๓๐ ข้อ แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นปรนัย ๖ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน ๒๐ ข้อ แบบวัดการถูกรบกวนเลี้ยงดู ๕ แบบคือ แบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบควบคุม และแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย รวมทั้งสิ้น ๓๐ ข้อ แบบวัดสองชุดหลังนี้มีมาตราส่วนประเมินค่า ๑๑ หน่วย ประกอบทุกข้อ ส่วนแบบสอบถามภูมิหลัง เป็นแบบให้เลือกคำตอบ

เนื่องจากข้อมูลที่ได้ส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะของคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคน ในแต่ละเรื่องที่สอบถาม จึงสามารถใช้สถิติประเภทพาราเมตริกขั้นสูงเพื่อการวิเคราะห์ได้ โดยได้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจิตลักษณะต่าง ๆ ในแบบตัวแปรอิสระที่ละ ๓ ตัว ทั้งตัวแปรที่เป็นการอบรมเลี้ยงดูและตัวแปรประเภทภูมิหลังของครอบครัว การทดสอบรูปแบบความน่าไว้นัยเชิงเส้นตรงและที่ไม่ใช่เส้นตรง เพื่อศึกษาพัฒนาการของจิตลักษณะต่าง ๆ ตามระดับการศึกษา

นอกจากนั้นยังได้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นคู่ หรือ เป็นหมู่ของผู้ถูกศึกษาซึ่งแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ได้ให้ผลที่สนับสนุนสมมติฐาน ๓ ข้อ จากสมมติฐานทั้งหมด ๔ ข้อ สมมติฐานแรกซึ่งได้รับการสนับสนุนคือ ระดับการศึกษา กับความสัมพันธ์ภาษาไทย มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบเส้นตรงมากกว่ารูปแบบอื่น และยังพบว่าผู้ตอบตั้งแต่ชั้น ป. ๖ ถึง ม.ศ. ๔ มีความสัมพันธ์ภาษาไทยแตกต่างกันตามลำดับชั้นอย่างเห็นได้ชัด แต่ผู้ตอบในชั้น ม.ศ. ๔ และนิสิตปีที่ ๒ มีความสัมพันธ์ภาษาไทยไม่แตกต่างกัน สมมติฐานที่สองซึ่งได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลคือ การอบรมเลี้ยงดูสี่แบบที่ศึกษาร่วมกัน มีความสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ภาษาไทยมากกว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ภาษาไทย ได้พบผลเช่นเดียวกันนี้ที่เกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคตด้วย ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูสี่แบบพร้อมกันเฉพาะในกลุ่มชายล้วน กลุ่มผู้ตอบฐานะต่ำและสูงเท่านั้น

จากการวิเคราะห์ในรายละเอียดปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสำคัญมากต่อความสัมพันธ์ภาษาไทย รองลงมาคือ การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย ส่วนการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผลมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางจริยธรรมมาก นอกจากนั้นยังพบตามการคาดหวังว่า ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และมุ่งอนาคตสูงไปพร้อมกันนี้ มีความสัมพันธ์ภาษาไทยมากกว่าผู้ที่มีลักษณะทั้งสองนี้ในส่วนผสมอื่น ซึ่งชี้ให้เห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจริยธรรมด้วย

ผลจากการวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในการศึกษาชั้นสูงในกรุงเทพ ยังมีปัญหาทางภาษานั้นคือ ผู้ตอบหญิง ผู้ที่บิดามีอาชีพในระดับสูง ผู้ที่มารดามีการศึกษาสูง และไม่ได้ทำงาน ซึ่งเมื่อพิจารณาต่อไปพบว่า ผู้ตอบที่มีลักษณะภูมิหลังดังกล่าว เป็นผู้ที่ยืนยันว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากทั้งสิ้น ฉะนั้นจึงมีข้อเสนอแนะว่า ผู้ปกครองควรทำให้เด็กรู้สึกที่ตนถูกควบคุมน้อยลงโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจในชีวิตประจำวันของเด็กให้มากยิ่งขึ้น และผู้ปกครองควรให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาที่ดี เมื่อเด็กต้องการ นอกจากนี้ถ้าต้องการให้เยาวชนไทยมีความสามารถทางภาษาสูงและมีจริยธรรมสูงไปด้วยพร้อมกันนั้นผู้ปกครองควรใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยทำให้เด็กรู้สึกที่ตนได้รับความรักสนับสนุนมาก ผู้ปกครองของตนใช้เหตุผลกับตนมาก ตนถูกลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย นอกจากนั้นควรมีการควบคุมเด็กค่อนข้างมากในครอบครัวฐานะต่ำและฐานะปานกลาง กับควบคุมปานกลางในครอบครัวฐานะสูง

Research Summary

"The Psychosocial factors and Thai language skills"

by

Asst. Prof. Dr. Duangduen Bhanthumnavin

Behavioral Science Research Institute

Srinakharinwirot University

Bangkok 11, Thailand

The research objectives of this study were three fold. First, an intention was to study the developmental patterns of the Thai language skills in different types of Thai youths. Secondly, the study was aimed to investigate the importance of the Thai language abilities in the social-psychological development of the Thai adolescents. Finally, comparisons of the roles of the social and psychological factors in the development of the language abilities and morality were made.

In this field study, the sample consisted of 1,400 male and female students in Bangkok from Pratomsuksa 6th (grade 6th) to university's sophomores' class, whose ages ranged from 11 to 25 years. These students were asked to respond to a set of questionnaires when they were assembled in their own classroom. The questionnaire-booklets consisted of a test of Thai language skills (30 four-choice items), a measure of moral reasoning (10 six-choice items), a measure of future orientation trait (20 items) and measures of four types of child rearing practices, i.e., love oriented, reasoning oriented, control and psychological punishment, with the total of 30 items. Each item in the last two forms of ques-

tionnaire was accompanied by 11 point rating scale. The last questionnaire was designed to assess various background characteristics of the respondents.

Since most types of data in this study were assumed to be in interval scale, therefore the Parametric Statistics were used in the analyses. Three-way analyses of variance were used to analyze the effects of the background and child-rearing variables on the three psychological traits. Tests of linear and nonlinear trends were used to examine the patterns of the three psychological developments. In addition, the matrices of correlation coefficients were constructed and multiple regression analyses were performed.

Three out of the five hypotheses were supported from the data in this study. First, it was found that the relationships between the Thai language skills and the levels of education were mostly linear. There was a significant improvement in language skills from the lower level to the next level starting from Prathomsuksa 6 to Mathayomsuksa 5. However, the sophomores were not significantly better in language abilities than the students in the last year of highschool. The second hypothesis, which was also supported by the data in this study, predicted a stronger relationship among the four types of child-rearing practices and the language skills than the relationship between the socioeconomic level and the language skills. The same was true with the future orientation trait. However, moral reasoning was found to be significantly related to the four types of child-rearing practices only in the groups of males, and in the respondents from the lower and upper socioeconomic levels.

Further analyses showed that the control type of child-rearing practice was most significantly related to the development of language among the Thai youths. Reasoning-oriented and psychological punishment were next in importance. However, love-oriented and reasoning-oriented were closely related to the two moral traits.

Finally, consistent with the third hypothesis, it was found that the students who were high on both moral reasoning and future orientation traits were also more skillful in language than other types of students. This finding stressed the importance of the Thai language abilities in the development of morality.

The results from this study showed that the students in the non-compulsory education in Bangkok who were less competent in their language were female, the ones whose fathers were professionally employed, the ones whose mothers received high level of education and unemployed. Further investigation showed that the respondents who had such background characteristics also reported that they were highly controlled by their parents. Thus, it could be recommended that the parents should behave such that the children feel that they have not been tightly controlled by letting their children make their own decisions more often in their everyday life. The parents should assume a role of an advisor to their children more often than a dictator. In conclusion, in order for Thai children to have both high language skills and high morality simultaneously, the appropriate child-rearing practices are high love-oriented, high reasoning-oriented, psychological punishment and a rather strong control in lower and middle class families and moderate control in upper class families.

สารบัญ

หน้า

คำนำ

จุดประสงค์

ความย่อภาษาไทย

ความย่อภาษาอังกฤษ

บทที่ ๑ บทนำ

๑

ความนำ	๑
ความสำคัญของความสามารถทางภาษา	๒
ภาษากับการคิดและการรับรู้	๔
ภาษากับการใช้เหตุผลและจริยธรรม	๗
ภาษากับจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม	๑๑
สภาพแวดล้อมทางสังคมกับพัฒนาการทางภาษา	๑๓
ภูมิหลังกับพัฒนาการทางภาษา	๑๓
การถูกอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทางภาษา	๑๗
ผลวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาไทย	๑๘
พัฒนาการทางภาษาของเด็กไทย	๒๐
ภูมิหลังกับความสามารถทางภาษาไทย	๒๑
การคิดแบบต่าง ๆ กับความสามารถทางภาษาไทย	๒๗
ลักษณะจิตสังคมกับความสามารถทางภาษาไทย	๓๕
จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการวิจัย	๓๘
นิยามปฏิบัติการของตัวแปร	๔๑
สมมติฐาน	๔๔

	หน้า
บทที่ ๒ วิธีการวิจัย	๔๕

กลุ่มตัวอย่าง	๔๕
เครื่องมือวัดตัวแปร	๔๕
แบบวัดความสันติคภาษาไทย	๔๖
แบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	๔๖
แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต	๔๗
แบบวัดการถูกรบกวนเสียงดูสื่อผ่าน	๔๘
แบบสอบถามภูมิหลัง	๔๘
วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล	๔๘

บทที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๒
-----------------------------------	----

พัฒนาการของจิตลักษณะสามประการในเยาวชนไทย	๕๓
พัฒนาการของความสันติคภาษาไทย	๕๔
พัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	๕๗
พัฒนาการของลักษณะมุ่งอนาคต	๕๗
ภูมิหลังของครอบครัวกับความสันติคภาษาไทย	๖๑
การถูกรบกวนเสียงดูสื่อแบบกับจิตลักษณะสามประการ	๖๔
การถูกรบกวนเสียงดูสื่อแบบกับความสันติคภาษาไทย	๖๔
การถูกรบกวนเสียงดูสื่อแบบกับจริยธรรม	๖๖
การเปรียบเทียบความสำคัญของตัวแปรทางสังคมกับการถูกรบกวนเสียงดูสื่อที่เกี่ยวข้อง	
จิตลักษณะสามประการ	๖๔
ความสันติคภาษาไทย	๖๔
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	๗๑
ลักษณะมุ่งอนาคต	๗๓

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครอบครัวกับการถูกละเมิดเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับ

จิตลักษณะสามประการ	๗๔
ความสันติภาษาไทย	๗๔
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	๗๘
ลักษณะมุ่งอนาคต	๗๙
ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะสามประการ	๘๐
สรุปผล	๘๗

บทที่ ๔ การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๘๘
---	----

สรุปผลวิจัยตามสมมติฐานและข้ออภิปราย	๘๘
ลักษณะของผู้ที่มีความสันติภาษาไทยต่ำ	๙๕
ภูมิหลังของครอบครัว	๙๕
ประวัติของมารดา	๙๖
การถูกละเมิดเลี้ยงดู	๙๗
ลักษณะทางสรีรสังคมและจิตสังคมของผู้ถูกศึกษา	๙๘
การเปรียบเทียบผลการวิจัยจิตลักษณะสามประการ	๑๐๐
พัฒนาการของจิตลักษณะสามประการ	๑๐๑
บทบาทของภูมิหลังของครอบครัว	๑๐๒
บทบาทของการถูกละเมิดเลี้ยงดู	๑๐๓
ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย	๑๐๗
เนื้อหาและวิธีการวัดความสันติภาษาไทย	๑๐๘
วิธีการวัดการถูกละเมิดเลี้ยงดู	๑๐๙
ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	๑๑๐
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป	๑๑๑
การวัดความสันติภาษาไทย	๑๑๑
การศึกษาวิธีการถูกละเมิดเลี้ยงดูกับการรับรู้การถูกละเมิดเลี้ยงดูของเยาวชนไทย	๑๑๑

	หน้า
การศึกษากลุ่มตัวอย่างประเภทอื่น	๑๑๒
การวิจัยสุขภาพจิตและพฤติกรรมของเยาวชนไทย	๑๑๓
ข้อ เสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	๑๑๓
ลักษณะของเยาวชนที่มีปัญหาทางภาษา	๑๑๔
การให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง	๑๑๕
การอบรมเลี้ยงดูเพื่อความสมบูรณ์ทางจิต	๑๑๕
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. แบบวัดที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๔
ภาคผนวก ข. รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๔๓
บรรณานุกรม	๑๖๖

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง ๑	แสดงจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามระดับการศึกษาและฐานะ ของครอบครัว	๕๑
ตาราง ๒	แสดงคะแนนเฉลี่ยอายุ ความสันทัดภาษาไทย เหตุผลเชิงจริย- ธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน แบ่งตามระดับการศึกษา	๕๔
ตาราง ๓	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความสันทัดภาษาไทย กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มชายและหญิง ...	๕๕
ตาราง ๔	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันทัดภาษาไทย โดย พิจารณาตามระดับการศึกษา และการทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์ เชิงเส้นตรงและไม่ใช้เส้นตรง ในกลุ่มเด็กฐานะต่าง ๆ และกลุ่มรวม ...	๕๖
ตาราง ๕	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันทัดภาษาไทย โดย พิจารณาตามที่เกิด มารดาทำงานเมื่ออายุเด็กต่ำกว่า ๑๐ ขวบ และ อาชีพของบิดาในกลุ่มรวม	๖๒
ตาราง ๖	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันทัดภาษาไทยโดย พิจารณาตามเพศ ปัจจุบันมารดาทำงาน และระดับการศึกษาของ มารดา ของนักเรียนชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑	๖๓
ตาราง ๗	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันทัดภาษาไทย โดย พิจารณาตามเพศ การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบ ในกลุ่มนักเรียน ป. ๖ และ ม.ศ. ๑	๖๔
ตาราง ๘	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบ โดย พิจารณาตามระดับการศึกษา การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะ มุ่งอนาคตในกลุ่มรวม	๖๗

ตาราง ๔	แสดงคำสัมภาษณ์อีศหสัมพันธ์ และคำสัมภาษณ์อีศหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างคะแนนความสันติศึกษาไทยกับฐานะ และการอบรม เลี้ยงดูสืบบนในกลุ่มประ เภทต่าง ๆ	๗๐
ตาราง ๑๐	แสดงคำสัมภาษณ์อีศหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความสันติศึกษาไทย กับการถูกอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ และฐานะในกลุ่มประ เภทต่าง ๆ	๗๒
ตาราง ๑๑	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันติศึกษาไทย โดย พิจารณาตามชั้นเรียน การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับการ ศึกษาของมารดาในกลุ่มประ เภทต่าง ๆ	๗๔
ตาราง ๑๒	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันติศึกษาไทย โดย พิจารณาตามการเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และระดับ การศึกษาของมารดาในกลุ่มการศึกษาต่ำและสูง	๗๗
ตาราง ๑๓	แสดงคำสัมภาษณ์อีศหสัมพันธ์ระหว่างความสันติศึกษาไทยกับการ ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มนักเรียนแต่ละชั้นเรียนที่มีฐานะ ต่างกัน	๘๑
ตาราง ๑๔	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันติศึกษาไทย โดย พิจารณาตามระดับการศึกษา การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และ ลักษณะมุงอนาคตในกลุ่มรวม	๘๓
ตาราง ๑๕	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันติศึกษาไทย โดย พิจารณาตามระดับการศึกษา การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และ ลักษณะมุงอนาคตในกลุ่มนักเรียนที่แบ่งตามเพศ	๘๔

ตาราง ๑๖	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันตภาษาไทย โดย พิจารณาตามระดับการศึกษา การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และ ลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนที่มีฐานะต่าง ๆ	๘๕
ตาราง ๑๗	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะสี่ประการ กับการผูกอบรม เลี้ยงดูสี่แบบ	๑๑๗

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ ๑ แสดงภาพสามมิติตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของมนุษย์	๒๔
ภาพ ๒ แสดงการประมวลผลการวิจัยที่พบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูง ระหว่างคะแนนการสอบภาษาไทย กับคะแนนการวัดสมรรถภาพ สมองทางภาษา ที่ใช้วิธีการคิดและผลการคิดต่าง ๆ กัน	๓๒
ภาพ ๓ แสดงคะแนนเฉลี่ยความสันทัดภาษาไทย ของนักเรียนทั้ง ๕ ระดับชั้นโดยแบ่งตามฐานะของครอบครัว	๔๘
ภาพ ๔ แสดงคะแนนเฉลี่ยลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนทั้ง ๕ ระดับชั้น โดยแบ่งตามฐานะของครอบครัว	๖๐
ภาพ ๕ แสดงความแตกต่างของความสันทัดภาษาไทยของผู้ที่มีการใช้ เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคต ในปริมาณต่างกัน ในกลุ่มหญิงล้วนและกลุ่มรวม	๘๖

บทนำ

บทนำ

ภาษาคือระบบการเปล่งเสียง และการเขียนสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งคนในสังคมหนึ่ง ๆ เรียนรู้และใช้ในทำนองเดียวกัน คนที่ใช้ภาษาเดียวกัน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ภาษาช่วยให้คนสามารถรวมกันเป็นกลุ่ม และสังคมที่มีแบบแผน มีการร่วมมือกันในกิจกรรมต่าง ๆ และภาษาทำให้สังคมสามารถควบคุม การกระทำและความคิดของคนได้ นอกจากนี้ การสื่อความหมายโดยการใช้ภาษานี้ ยังเป็นกลไก สำคัญในการถ่ายทอดทางสังคมและวัฒนธรรมแก่ชนรุ่นหลังอีกด้วย

สังคมไทยตระหนักถึงความสำคัญของความสามารถในการใช้ภาษา ดังที่คนไทยเข้าใจ กันโดยทั่วไปว่า "ผู้ที่ยังไม่รู้ภาษา" นั้น เป็นผู้ที่เราไม่ควรคาดหวังว่า จะทำสิ่งใดอย่างถูกต้อง เหมาะสม และยังไม่สามารถที่จะเรียนรู้หรือรับรู้กฎเกณฑ์ของสังคมได้อย่างเต็มที่ ฉะนั้น "ผู้ที่ยังไม่รู้ภาษา" เช่น เด็กหรือผู้มีความพิการทางสมอง จึงยังเป็นผู้ที่สมควรจะให้อภัย เมื่อประพฤติ ปฏิบัติไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ

นักวิชาการหลายสาขา เช่นนักภาษาศาสตร์ นักจิตวิทยา และนักมานุษยวิทยา ได้ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับลักษณะอื่น ๆ ของมนุษย์มาช้านาน ทำให้เกิดทฤษฎี และผลการวิจัยมากมายในหลายด้าน ซึ่งส่วนมากได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาในการคิด การใช้เหตุผล การรับรู้ และการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับความสามารถทางภาษาของบุคคล โดยพิจารณาลักษณะทางสังคม สภาพแวดล้อม การถูกอบรมเลี้ยงดู และระดับสติปัญญา ซึ่งอาจส่งเสริมหรือขัดขวางพัฒนาการของความสามารถทางภาษาของบุคคลได้

ในประเทศไทย นักวิจัยทางการศึกษาและจิตวิทยาก็ได้ทำการค้นคว้าเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาไทยของนักเรียนระดับและประเภทต่าง ๆ กับทั้งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษาไทย กับลักษณะทางการศึกษาและจิตวิทยาบางประการของคนไทยด้วย ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

ส่วนการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมกับความสันทัดภาษาไทย" นี้ มีเจตนารมณ์ที่จะศึกษาความสันทัดภาษาของคนไทย ในลักษณะทางวิชาจิตวิทยาสังคม และจิตวิทยาพัฒนาการ โดยได้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและสำคัญของความสันทัดภาษาไทย เพื่อเป็นเครื่องช่วยให้เข้าใจปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางภาษา และการพัฒนาลักษณะทางจิตอื่น ๆ ของคนไทยไปด้วยพร้อมกัน

ความสำคัญของความสามารถทางภาษา

ภาษาเป็นเครื่องแสดงความจริงทางสมองของมนุษย์ ซึ่งแตกต่างจากสัตว์ทั้งหลายอย่างเด่นชัด ภาษาที่ใช้ในระหว่างมนุษย์นั้น เป็นหนทางสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายระหว่างบุคคล ที่มีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน หรือในช่วงเวลาที่ต่างกันก็ได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล จะเห็นได้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมหนึ่ง ๆ ถ้ามีระดับสติปัญญาที่ไม่ต่ำเกินไป และไม่มีความพิการทางสมอง จะสามารถเริ่มเรียนรู้ จนพูดภาษาของตนได้ตั้งแต่อายุหนึ่งขวบ เลนเนอเบิร์ก (Lenneberg, 1969) รายงานการใช้ภาษาของเด็กว่า เมื่ออายุขวบครึ่งเด็กจะใช้คำได้ประมาณ ๓ ถึง ๕๐ คำ และเมื่ออายุได้ ๓ ปี เด็กจะสามารถพูดคำที่ต่างกันได้ถึงประมาณหนึ่งพันคำ

การเรียนรู้ภาษาของเด็กทารกนั้น มีกระบวนการที่ยุ่งยากซับซ้อนพอประมาณ และกระบวนการต่าง ๆ นี้จะเกิดขึ้นในเด็กในสังคมทั่วไป สกินเนอร์ (Skinner, 1957) ได้อธิบายกระบวนการเรียนรู้ภาษาว่าเกิดจากการที่เด็กเปลี่ยนแปลงตามประสาททาง และผู้เลี้ยงดูได้ให้แรงเสริมคือความเอาใจใส่สนับสนุน เฉพาะเสียงที่มีอยู่ในสังคมของตน ทำให้ทารกส่งเสียงที่ได้รับแรงเสริมบ่อยครั้งจนติดเป็นนิสัย ส่วนเสียงที่ไม่มีใช้ในภาษาของตนก็จะถูกละทิ้งไปในที่สุด แต่เมวเรอร์ (Mowrer, 1958) มีความเห็นว่า เด็กทารกเรียนรู้ภาษาของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดด้วยการเลียนเสียงของผู้เลี้ยงดู ซึ่งมักจะพูดกับทารกด้วยภาษาของผู้ใหญ่เป็นส่วนใหญ่ และเมื่อเด็กเลียนเสียงของผู้ใหญ่อย่างถูกต้อง ก็จะได้รับแรงเสริม ซึ่งช่วยให้เด็กเลียนเสียงบ่อยขึ้น

จนคิด เป็นนิสัยที่จะออกเสียงนั้น ๆ เองในภายหลัง นอกจากนี้ในระยะต่อมา การออกเสียงที่ คล้ายคำพูดของผู้เลี้ยงดูยังทำให้เด็กเกิดความพอใจได้เองอีกด้วย

หลังจากทารกเริ่มเรียนรู้ภาษา จะเกิดการพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ติดตามมามาก เพราะภาษามีบทบาทที่มากกว่าเนื้อหาที่ใช้ติดต่อสื่อสาร กล่าวคือภาษามีประโยชน์ในการจัดลำดับ ประสบการณ์ของเด็ก ทำให้เด็กที่โตมเห็นโลกมีแต่ความยุ่งเหยิงสับสน กลับเห็นโลกมีแบบแผน และมั่นคงขึ้น นอกจากนี้มีผู้เชื่อว่าการรู้ภาษาทำให้เกิดความจำ เพราะในการจดจำเรื่องราว ต่าง ๆ นั้น บุคคลจะต้องใช้รหัสทางภาษาเป็นเครื่องช่วยเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นจึงสามารถอธิบาย ต่อไปได้ว่า ทำไมบุคคลจึงไม่สามารถที่จะจดจำเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยที่ตนยังพูดไม่ได้

พัฒนาการทางภาษานี้จะ เริ่มตั้งแต่แรกเกิด และก้าวหน้าไปเป็นลำดับ และอาจขึ้นอยู่กับ ลักษณะทางร่างกาย โดยเฉพาะส่วนสมองของบุคคลได้มาก ดังกล่าวไว้ในทฤษฎีสรีรศาสตร์ ทางภาษาของเลนเนเบอร์ก (Lenneberg, 1969) ซึ่งได้หลักฐานมาว่า สมองส่วนซ้ายเป็น ศูนย์กลางของความสามารถทางภาษา ถ้าสมองส่วนนี้ชำรุดสมองส่วนอื่นก็อาจใช้ทดแทนกันได้ จน กว่าพัฒนาการทางสมองจะสิ้นสุดลงในระยะวัยรุ่นตอนต้น ฉะนั้นถ้าบุคคลใดมีสมองส่วนซ้ายพิการ หลังวัยรุ่นตอนต้นแล้ว จะเรียนภาษาใหม่ได้ยาก ทฤษฎีของเลนเนเบอร์กนี้ ให้ความสำคัญแก่ อิทธิพลของพันธุกรรม ที่มีต่อพัฒนาการทางภาษาของมนุษย์ แต่ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของสกินเนอร์ และ เมอเรอร์นั้น ให้ความสำคัญแก่อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและสังคม ในการทำให้เกิดการเรียนรู้ ภาษาที่แตกต่างกันในมนุษย์ ผู้ซึ่งได้รับการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์มาในระดับใกล้เคียงกัน

ในตอนต้นได้อธิบายทฤษฎีกระบวนการเกิดภาษาในบุคคล ในตอนต่อไปนี้จะได้กล่าว ถึงอิทธิพลของภาษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางจิตสังคมของมนุษย์ เช่น การพัฒนาทางสติปัญญา การคิด การรับรู้ การใช้เหตุผล ตลอดจนการมีจริยธรรมถึงขั้นสูงของบุคคล

ความ เชื่อเกี่ยวกับอิทธิพลของภาษาที่มีต่อลักษณะทางจิตของมนุษย์นั้น แบ่งออกเป็น สองฝ่าย เช่นเดียวกับทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาที่ได้กล่าวมาแล้ว นักจิตวิทยาและนักภาษาศาสตร์ ส่วนใหญ่เชื่อว่า พัฒนาการทางภาษามีส่วนส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ของมนุษย์เป็นอย่างมาก นักวิชาการเหล่านี้ส่วนใหญ่จะ เชื่อในอิทธิพลของสังคมมากกว่าพันธุกรรมที่มีต่อพัฒนาการทางภาษา ด้วย ส่วนนักวิชาการที่เชื่อในอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาของมนุษย์ นั้น ก็จะเป็นผู้ที่ เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษามีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจิตสังคมด้านอื่น ๆ ของ มนุษย์น้อยมาก แต่ภาษาอาจมีพัฒนาการที่คู่ขนานไปกับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์ได้

ภาษากับการคิดและการรับรู้ นักพฤติกรรมศาสตร์ทุกคนยอมรับว่า ภาษา การคิด การรับรู้ ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคลนั้น เป็นสิ่งที่จะศึกษาโดยแยกต่างหากจากกันได้ยาก และจากการสังเกตจะเห็นว่า พัฒนาการทางภาษานั้นเกิดควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านสติปัญญา การคิด การรับรู้ และการใช้เหตุผลของบุคคลนั้น มีปรากฏในรายงานของนักวิชาการอยู่เสมอ

นักจิตวิทยาพัฒนาการคนสำคัญคือเพียเจท์ (Piaget, อ้างจาก Furth, 1969, หน้า 104-105) เป็นผู้ที่ได้เคยเชื่อว่าการพัฒนาทางความคิดจนถึงขั้นสูงนั้น ต้องอาศัยความสามารถทาง ภาษา แต่ในงานชิ้นหลัง ๆ ของเพียเจท์ทำให้เขาต้องสรุปว่า พัฒนาการทางการคิดมีความเป็น เอกเทศจากความสามารถในการใช้ภาษา แต่ในทางตรงกันข้ามความสามารถในการคิดขั้นสูงอาจ ช่วยให้บุคคลใช้ภาษาได้ดีขึ้น เพียเจท์กล่าวถึงพัฒนาการของความสามารถทางการคิด ซึ่งมีส่วน เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาของบุคคล โดยแบ่งขั้นตอนพัฒนาการเป็น ๔ ขั้น ดังนี้

ขั้นแรกคือ ขั้นการเคลื่อนไหวสัมผัส (Sensorimotor) ในขั้นต้นนี้ทารกยังไม่ สามารถพูดได้ แต่เริ่มรู้ความ จึงเข้าใจคำพูดของผู้ใหญ่บ้างเล็กน้อย และแสดงการตอบสนองด้วยการ ทำท่าทาง และใช้มือไปยังสิ่งที่มีตัวตนอยู่ต่อหน้าทารกในขณะนั้น ขั้นที่สองคือขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperation) เมื่อเด็กเติบโตขึ้นและสามารถบังคับกล้ามเนื้อที่ใช้ในการเปล่งเสียงได้ดีขึ้น เด็กจะเริ่มจับคำต่าง ๆ มารวมกันเป็นวลี และใช้ภาษาไปตามความเข้าใจของตนเอง และคิดว่า ผู้ฟังเข้าใจตามตนไปด้วย ขั้นที่สามคือขั้นปฏิบัติการแบบรูปธรรม (Concrete operation) เป็น ขั้นที่ความสามารถทางการคิดของเด็ก เข้ามามีส่วนช่วยให้เด็กในวัย ๗-๑๔ ปี สามารถจัดประเภท ของคน สัตว์ สิ่งของได้อย่างหยاب ๆ ส่วนในขั้นที่สี่คือขั้นปฏิบัติการแบบระบบ (Formal operation) เด็กวัยรุ่นตอนต้นจะเริ่มสามารถใช้ความคิดในการแบ่งประเภทอย่างละเอียดได้ ทำให้ เด็กใช้ภาษาที่รัดกุมขึ้น และสามารถใช้อนุสัญญลักษณ์ทางภาษาในการคิดอย่างคล่องแคล่ว สามารถแยก หลักการออกจากเนื้อหาหรือท้องเรื่องได้ ผลการวิจัยของซินแคลร์ (Sinclair, 1967 อ้างจาก Furth, 1969, หน้า 113) ก็สนับสนุนข้อสังเกตของเพียเจท์ที่ว่า เด็กโตและวัยรุ่นตอนต้น เริ่ม ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง รัดกุมและถูกไวยากรณ์ เมื่อมีการพัฒนาทางการคิดถึงขั้นการอนุรักษปริมาณ

ส่วนการวิจัยในประเทศไทยก็พบความสัมพันธ์ของการพัฒนาทางการคิดตามทฤษฎีของ เพียเจท์ กับพัฒนาการทางสังคมที่เป็นถ้อยคำของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๔ (สมทรัพย์ สุขอนันต์, ๒๕๒๐) ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยรายงานว่า เด็กเรียนที่มีความคิดด้านอนุรักษ จำนวน ความยาว สสาร และของเหลว มีพัฒนาการทางถ้อยคำสูงกว่าเด็กเรียนที่ไม่มีสิ่งกีดขวาง

อนุรักษ์อย่างเด่นชัด แม้ในกลุ่มเด็กอายุน้อย (๔.๖ - ๗.๕ ปี) ก็พบผลเช่นเดียวกันนี้ เมื่อพิจารณา
แต่เฉพาะผู้ที่มีสังกัดด้านอนุรักษ์ทั้ง ๔ ชนิดนี้ โดยแบ่งตามระดับอายุออกเป็น ๓ ระดับ ผลปรากฏว่า
กลุ่มอายุมาก (๔.๖ - ๑๑.๕ ปี) มีสังกัดทางถ้อยคำสูงกว่ากลุ่มอายุปานกลาง (๗.๖ - ๔.๕ ปี)
และกลุ่มอายุน้อย (๔.๖ - ๗.๕ ปี) อย่างเด่นชัด แต่สองกลุ่มหลังนี้มีพัฒนาการทางถ้อยคำไม่
แตกต่างกันในระดับที่ยอมรับได้

ส่วนเฟิร์ธ (Furth, 1969, หน้า 105) ได้ศึกษาความสามารถทางการคิดของ
คนไข้ที่เป็นมาแต่กำเนิด พบว่าคนไข้สามารถที่จะมีพัฒนาการทางการคิดไปถึงขั้นปฏิบัติการแบบรูป-
ธรรม โดยไม่ต้องอาศัยความสามารถทางการฟังและการพูดภาษา เฟิร์ธถือว่าผลการวิจัยของเขา
สนับสนุนข้อสังเกตของเพียเจต์ผู้ศึกษาเด็กชาวสวิสปกติที่ว่าภาษาและสติปัญญาของบุคคล พัฒนาอย่าง
เป็นเอกเทศจากกัน แต่เทย์เลอร์ (Taylor, 1976, หน้า 283) ให้ข้อคิดว่าการที่ผู้ศึกษาเด็ก
ไข้ไม่สามารถจะทดสอบความคิดขั้นปฏิบัติการแบบระบบ (Formal operation) ของเด็กเหล่านี้
ได้ ก็ย่อมแสดงอยู่ในตัวแล้วว่า การคิดการรู้ขั้นสูงสุดซึ่งแยกสัญลักษณ์ทางภาษาออกจากสิ่งมีชีวิตตนนั้น
เด็กไข้ (ที่อายุตั้งแต่ ๑๔ ปีขึ้นไป) ยังพัฒนาไปไม่ถึง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะข้อจำกัดทางการใช้
ภาษาของเด็กเหล่านี้นั่นเอง

อย่างไรก็ตาม การศึกษาพัฒนาการทางการคิดของเด็กในช่วงอายุต่าง ๆ ทำให้ทราบ
ว่าภาษาและการคิดเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออกในบุคคลตั้งแต่อายุสองขวบ เป็นต้นไป นอกจากนี้ได้พบ
หลักฐานที่แสดงว่าภาษาและการคิดมีพัฒนาการที่คู่ขนานกัน แต่ยังไม่สามารถที่จะทราบได้ว่า พัฒนา-
การทั้งสองประ เภทนี้มีลักษณะที่เป็นสาเหตุและ เป็นผลของกันและกันหรือไม่ หรือพัฒนาการทั้งสอง
ประ เภทนี้เป็นผลของสาเหตุอื่นที่ยังศึกษาไปไม่ถึง เนื่องด้วยข้อจำกัดของการศึกษาพัฒนาการตาม
ธรรมชาติ ของกลุ่มนักวิจัยเด็กที่กล่าวมาข้างบนนี้ ทำให้ต้องฟังข้อคิดและแนวการวิจัย ของนัก-
วิชาการที่ศึกษาอิทธิพลของสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีต่อความสามารถทางภาษา ซึ่งส่วนใหญ่ใช้วิธี
การวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาสาเหตุและผลเหล่านี้

นักภาษาศาสตร์คนสำคัญคือวอร์ฟ (Whorf, 1964) เป็นผู้นำทางความคิดในเรื่องนี้
วอร์ฟได้ศึกษาภาษาของชาวเอสกีโมและภาษาของชาวอินเดียนแดงเผ่าโฮปี เปรียบเทียบกับภาษา
อังกฤษ ทำให้วอร์ฟเห็นความแตกต่างของโครงสร้างทางภาษาอย่างมาก โดยเฉพาะทางด้าน
ไวยากรณ์และคำศัพท์ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลที่ใช้ภาษาที่แตกต่างกันนั้น มีความคิดและการรับรู้
สภาพแวดล้อมของตนแตกต่างกันไปได้มาก ตัวอย่างเช่นคนไทยส่วนใหญ่ใช้ไวยากรณ์ที่แสดงถึงอดีต

ปัจจุบัน และอนาคต อย่างไม่สู้จะรัดกุมและแน่นอนนัก ซึ่งอาจจะ เป็นสาเหตุหนึ่งในหลายสาเหตุที่ ทำให้การรับรู้และการคิดในด้านของกาลเวลา รวมทั้งความตรงต่อเวลาของคนไทย แตกต่างไป จากผู้ที่ใช้ภาษาอื่นได้

ในกลุ่มนักวิชาการที่เชื่อว่าภาษามีอิทธิพลต่อการคิด การรับรู้ และการกระทำของ บุคคลนั้น ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง ในการตรวจสอบความถูกต้องของความเชื่อนี้ เช่น ในการ วิจัยของบราวน์และ เลนเนเบอร์ก (Brown & Lenneberg, 1954, อ้างจาก Kretch และ คณะ, 1962, หน้า 298) ได้ให้ผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษบอกชื่อสีต่าง ๆ ๒๔ สี แล้วนำสีเหล่านั้น มาแบ่งประเภท เป็นสีที่มีชื่อเรียก เป็นสามัญประเภทหนึ่ง และสีที่คนเรียกไปต่าง ๆ กันอีกประเภท หนึ่ง จากนั้นก็นำสีในทั้งสองประเภทย่อยอย่างละ ๒ สี ให้คนอีกกลุ่มหนึ่งดูเป็นตัวอย่าง และให้ เลือกสีที่เหมือนกันจากกองสีมากมาย ผลปรากฏว่า คนสามารถเลือกสีให้ตรงกับสีในประเภทที่มีชื่อ เรียก เป็นสามัญได้ถูกต้องกว่า การเลือกสีให้ตรงกับสีในประเภทที่คนเรียกไปต่าง ๆ กัน ผลของ การทดลองนี้แสดงว่าความแม่นยำทางภาษาช่วยให้การรับรู้ของบุคคลถูกต้องยิ่งขึ้น

ส่วนบราวน์ (Brown, 1958 อ้างจาก Kretch และคณะ, 1962, หน้า 299) ได้ สอนให้เด็กก่อนวัยเรียน เข้าใจความหมายของคำที่สร้างขึ้นใหม่ ๓ คำ ว่าคำที่หนึ่งหมายถึงสามัญ-นามที่ใช้แทนสิ่งที่นับได้ คำที่สองหมายถึงสามัญนามที่ใช้แทนสิ่งที่นับไม่ได้ และคำที่สามคือคำกริยา จากนั้นก็ดูความสามารถของเด็กในการโยงคำทั้งสามนี้แต่ละคำกับภาพ ปรากฏว่าเด็กสามารถโยง ได้อย่างถูกต้องถึง ๖๕ เปอร์เซ็นต์ โดยผู้วิจัยคาดว่าถ้าไม่ได้สอนคำใหม่เหล่านี้ให้เด็ก เด็กคงจะ ตอบไม่ถูกต้องเลย

ผลการวิจัยต่าง ๆ ดังเช่นข้างบนนี้ ทำให้นักพฤกษศาสตร์ส่วนใหญ่ ยอมรับว่า ภาษามีอิทธิพลต่อการคิด การรู้ และการกระทำบางประการของมนุษย์ ดังที่เทย์เลอร์ (Taylor, 1976, หน้า 283) กล่าวไว้ในรายละเอียดว่า สำหรับการคิดและการรับรู้ขั้นต่ำนั้น กระบวนการ เหล่านี้อาจเกิดขึ้นได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้ภาษา และอาจเกิดขึ้นได้แม้ในสัตว์ด้วย นอกจากนี้ภาษา ยังเป็นกระบวนการที่จำเป็นในการสร้างความคิดรวบยอด ซึ่งดำเนินจากขั้นรูปธรรมไปสู่ขั้นนาม-ธรรม (จรรยา สุวรรณพิศ ๒๕๒๑, หน้า ๔๔) นอกจากนี้ความยืดหยุ่นทางการคิดนั้นเกิดมาก ในผู้ที่มีความรู้มากกว่าหนึ่งภาษา ส่วนการแก้ปัญหาทางวิชาการบางแขนง เช่น ฟิสิกส์ และคณิต-ศาสตร์ นั้นก็จำเป็นต้องใช้ภาษาที่พิเศษและเฉพาะยิ่งขึ้น แม้กระนั้นก็ตาม ยังอาจสังเกตได้ว่าภาษา เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการคิดและการรับรู้ขั้นสูง ซึ่งยุ่งยากซับซ้อน แต่ภาษาอย่างเดียวยัง ไม่เพียงพอที่จะประกันว่าจะเกิดการพัฒนาทางการคิดไปถึงขั้นสูงได้ในบุคคลต่าง ๆ

ภาษากับการใช้เหตุผลและจริยธรรม เนื่องด้วยภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความหมายของมนุษย์ ฉะนั้นภาษาจึงมีหน้าที่สำคัญหลายประการ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมคือ ภาษาช่วยให้บุคคลรับรู้และเข้าใจกฎเกณฑ์และค่านิยมต่าง ๆ ทางสังคมได้อย่างถ่องแท้และถ่องแท้ นอกจากนั้นภาษายังเป็นเครื่องช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้อีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากการกระทำ เช่น เมื่อบุคคลเกิดโมโหและอยากก้าวร้าว ก็อาจแสดงออกด้วยการพูดหรือเขียนแทนการทำลายสิ่งของ หรือทำร้ายคนอื่นให้บาดเจ็บ การก้าวร้าวด้วยวาจาเป็นสิ่งที่สังคมกำหนดน้อยกว่าการก้าวร้าวทางกาย

จริยธรรม (morality) หมายถึงลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ อันรวมถึงการกระทำของมนุษย์ด้วย ลักษณะและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในสองประเภทดังนี้ ประเภทแรกคือ จริยธรรมหมายถึงลักษณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนอื่นเป็นสำคัญ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการ และส่วนใหญ่สังคมจะให้การส่งเสริมสนับสนุน หรือทำให้ผู้กระทำรู้สึกว่าการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม จนเกิดความพอใจในตนเอง ผู้มีจริยธรรมสูง คือผู้ที่มีลักษณะและการกระทำที่กล่าวนี้มาก ส่วนลักษณะอีกประเภทหนึ่งของจริยธรรม คือการหลีกเลี่ยงหรือแค้นที่จะกระทำการอันก่อให้เกิดโทษต่อตนเองและต่อผู้อื่น โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร เป็นลักษณะที่สังคมรังเกียจและลงโทษเมื่อมีผู้กระทำเช่นนั้น และเมื่อกระทำแล้วผู้กระทำส่วนใหญ่จะรู้สึกผิดและมีความอับอายหรือละอายเกิดขึ้น

ความสัมพันธ์ของภาษาับจริยธรรมนั้นมีสิ่งเชื่อมโยงคือ เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งหมายถึง การคิดถึงความเป็นที่ที่จะต้องกระทำบางสิ่งบางอย่าง และการนำเอากฎเกณฑ์หรือค่านิยมของสังคมที่เกี่ยวกับการปฏิบัตินั้น เข้ามาพิจารณาประกอบกับความจำเป็นส่วนตัว ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าความสามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูง คือขั้นที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวนั้น บุคคลจะต้องมีสติปัญญา ความคิด และการรับรู้ทางสังคมที่กว้างขวางและลึกซึ้ง

ในการพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยศึกษา เคย์ (Kay, 1975 หน้า 26-27) ได้เห็นความสำคัญของภาษา ในการที่จะทำให้เกิดการอบรมสั่งสอนจริยธรรมเกิดผลดี การที่เด็กไม่รอบรู้คำศัพท์และขาดความสามารถในการวางรูปแบบประโยคต่าง ๆ ย่อมจะทำให้เด็กมีข้อจำกัดในการเข้าใจหลักต่าง ๆ ทางจริยธรรมของกลุ่มอื่น และไม่สามารถจะหาหลักที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันของประสบการณ์ต่าง ๆ ของตนได้ เคย์ยังเสนอต่อไปว่า เด็กที่มาจากครอบครัว

ฐานะยากจนนั้น มีข้อจำกัดทางภาษามากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง อันเป็นสาเหตุให้การเข้ารับการศึกษโดยทั่วไป และโดยเฉพาะทางจริยศึกษานั้น มีข้อบกพร่องและขาดประสิทธิภาพได้

ส่วนไรท์ (Wright, 1975 หน้า 14) มีความเห็นว่า กฎเกณฑ์ทางจริยธรรมนั้น บุคคลจะเข้าใจได้อย่างซาบซึ้งและนำไปใช้ได้เหมาะสม ก็ต้องขึ้นกับสติปัญญาความสามารถทางภาษา และทางการคิดขั้นสูงของบุคคลนั้น กล่าวคือ นอกจากบุคคลจะต้องมีความไวในการรับรู้ และเข้าใจเหตุการณ์ที่ตนได้ยินได้ฟังมาแล้ว บุคคลยังต้องสามารถจัดประเภทของประสบการณ์ของตน ให้เข้าหลักจริยธรรมที่กว้างขึ้นได้ นอกจากนี้ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม และค่านิยมที่เด็กได้รับทราบมานั้น มักจะกล่าวไว้อย่างกว้าง ๆ และไม่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และลักษณะการกระทำ ฉะนั้นบุคคลจึงต้องสามารถเข้าใจ จดจำ และใช้ความสามารถทางการคิดขั้นสูงของตน กลั่นกรองแยกแยะกฎเกณฑ์เหล่านั้นให้ตรงกับการกระทำที่เหมาะสมกับกาลเทศะ ในเหตุการณ์เฉพาะหน้าซึ่งเกิดกับตน

เมื่อปี ๑๙๓๒ เฟียเจท์ได้รายงานผลการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กที่อายุระหว่าง ๕ ถึง ๑๒ ปี เฟียเจท์พบว่าพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กเล็ก และเด็กโตนั้นแตกต่างกัน โดยเด็กเล็กอายุตั้งแต่ ๕ ถึงประมาณ ๗ ปี จะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ยึดความเป็นจริงที่เห็นได้ชัด (Moral realism) โดยเด็กเล็กจะเห็นว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ผู้ใหญ่ตั้งขึ้นนั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์ จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เด็กในขั้นนี้จะตัดสินความผิดด้วยการพิจารณาถึงผลเสียหายที่เกิดขึ้น เด็กเล็กจะเชื่อว่า ผู้ที่ทำผิดนั้นควรจะถูกลงโทษให้ทรมานอย่างสาสม และเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์อาจลงโทษผู้ทำผิดได้เสมอ ส่วนเด็กโตซึ่งอายุตั้งแต่ ๗ ปีขึ้นไปนั้นจะมีจริยธรรมในขั้นความร่วมมือเสมอหน้า (Morality of cooperation) ในขั้นนี้เด็กโตจะตระหนักว่าความคิดเห็นของคนอื่นอาจต่างจากตนได้ นอกจากนี้เด็กโตยังทราบว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ นั้นมนุษย์เป็นผู้ตั้งขึ้น และอาจเปลี่ยนแปลงได้ถ้ายินยอมพร้อมใจกัน เด็กโตจะตัดสินความผิดด้วยการพิจารณาเจตนาของผู้กระทำผิดประกอบกับปริมาณความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยให้ความสำคัญแก่เจตนามากกว่าผลเสียหาย นอกจากนี้เด็กโตยังเห็นว่า การลงโทษเป็นเครื่องป้องกันมิให้เด็กทำผิดอีกในโอกาสหน้า

การพัฒนาทางจริยธรรมจากขั้นต่ำไปขั้นสูงของเด็กนี้ เฟียเจท์อธิบายว่าเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากการพัฒนาทางการรู้และการคิดของเด็ก กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงการคิดแบบมีศูนย์

กลางที่ตนเอง ไปเป็นการคิดเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเกิดในช่วงอายุ ๗ ถึง ๘ ปี จะเป็นจุดเริ่มต้นของโอกาสในการพัฒนาทางจริยธรรมของบุคคลไปสู่ขั้นสูง ตามทฤษฎีของเพียเจต์ (Wright, 1975 หน้า 154-161) นอกจากนั้นยังมีการวิจัยหลายเรื่อง ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับสติปัญญา (I.Q.) กับพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของเพียเจต์ด้วย (Lickona, 1975 หน้า 229-230)

ส่วนการพัฒนาทางจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก ซึ่งเป็นการขยายความคิดจากทฤษฎีของเพียเจต์นั้น มีการแบ่งขั้นการพัฒนาในรายละเอียดออกเป็น ๖ ขั้น (ดูรายละเอียดในดวงเดือน และ เพ็ญแข, ๒๕๒๐ หน้า ๔๑-๔๔) แต่อาจแบ่งอย่างคร่าว ๆ เพื่อง่ายต่อการเข้าใจเป็น ๓ ระดับด้วยกัน ระดับแรกเกิดในช่วงอายุ ๒ ถึง ๑๐ ปี คือระดับก่อนกฎเกณฑ์ หมายถึงการใช้เหตุผลของเด็ก ในการที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยยึดเอาความสะดวกสบายและผลได้ของตนเองเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงผลของการกระทำนั้นของคนที่จะเกิดต่อผู้อื่นหรือต่อส่วนรวม ระดับก่อนกฎเกณฑ์นี้ ประกอบด้วยขั้นการใช้หลักการหลบหลีกการโดนลงโทษ และขั้นการใช้หลักการแสวงหารางวัล ส่วนระดับที่สองคือ ระดับตามกฎเกณฑ์นั้น เกิดในช่วงอายุประมาณ ๑๐ ถึง ๑๖ ปี เป็นระยะที่วัยรุ่นจะมองเห็นแก่ตัวลง และ เริ่มเล็งเห็นความสำคัญของกลุ่มเพื่อนฝูง และสังคมใหญ่ที่แวดล้อมตนอยู่ในปัจจุบัน ในระดับตามกฎเกณฑ์นี้ วัยรุ่นจะมีจริยธรรมในขั้นที่ยึดหลักการทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น และ เมื่อพัฒนาสูงขึ้นไปอีกก็จะอยู่ในขั้นที่ยึดหลักการทำตามพื้นฐานของกลุ่ม ทำตามศาสนาและกฎหมาย ส่วนจริยธรรมในระดับที่สูงที่สุดตามทฤษฎีของโคลเบอร์กนั้น คือระดับ เหนือกฎเกณฑ์ ซึ่งอาจเกิดขึ้น เมื่อบุคคลมีความเจริญทางจิตใจอย่างเต็มที่ตั้งแต่อายุ ๑๖ ปีขึ้นไป จริยธรรมในระดับสูงสุดนี้ คือการละทิ้งความเห็นแก่ตัวลงโดยสิ้นเชิง และมองการณ์ไกลไปกว่ากลุ่มและสังคมในปัจจุบันของตนไปสู่อนาคตและกลุ่มมนุษยชาติโดยส่วนรวม จริยธรรมในระดับ เหนือกฎเกณฑ์นี้ประกอบด้วยขั้นการเคารพตนเองและทำตามสัญญาที่ให้ไว้แก่ผู้อื่น และขั้นการยึดหลักอุดมคติสากล

พัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กนี้ ก็ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นว่าอาจได้รับอิทธิพลจากพัฒนาการทางการรู้การคิดของบุคคลเช่นกัน คูห์นและคณะ (Kuhn, et. al., 1971 อ้างจาก Tomlinson-Keasey, & Keasey, 1974 หน้า 291-292) ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางการรู้ตามทฤษฎีของเพียเจต์ กับพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กไว้ดังนี้ ในขั้นก่อนปฏิบัติการนั้น เด็กยังเข้าใจ

แต่เพียงโลกของวัตถุ จึงมีจริยธรรมอยู่ในระดับก่อนกฎเกณฑ์ ส่วนวัยรุ่นที่มีการรู้การคิดในระดับปฏิบัติการแบบรูปธรรม (Concrete operations) นั้น บุคคลพัฒนาจากการมองโลกทางกายภาพ แต่เพียงด้านเดียว มาเป็นการเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ฉะนั้นทางด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม จึงอยู่ในระดับตามกฎเกณฑ์ คือ เข้าใจปฏิกิริยาของผู้อื่น และ เข้าใจความอยากความต้องการส่วนบุคคลด้วย คุณและคณะ เชื่อว่าบุคคลจะพัฒนาทางจริยธรรมถึงขั้นเหนือกฎเกณฑ์ไม่ได้ ถ้ายังไม่ได้พัฒนาทางการรู้ไปถึงขั้นปฏิบัติการแบบระบบ (Formal operations) เพราะต้องอาศัยระดับสติปัญญาที่แสดงความยืดหยุ่นทางความคิด สามารถสร้างสมมติฐาน และนำข้อความจริงหลายประการมาพิจารณาประกอบกันได้

ในช่วงระยะหลังนี้ ได้มีผู้ทำการวิจัยหลายเรื่อง ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางการรู้การคิด กับพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Lee, 1971; และ Kuhn, et. al., 1971) นอกจากนี้มีการวิจัยอีกเรื่องหนึ่ง (Tomlinson-Keasey & Keasey, 1974) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการสองด้านนี้ของนักเรียนหญิงเกรดหก กับนิสิตหญิงในวิทยาลัย ปรากฏผลว่า ในหมู่ผู้ที่เรียนชั้นเดียวกันนั้น พัฒนาการทางการรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม นอกจากนี้ยังพบว่าในหมู่ผู้ที่มีระดับการรู้การคิดถึงขั้นปฏิบัติการแบบระบบ ซึ่งมีปรากฏในผู้ถูกศึกษาทั้งสองกลุ่มนั้น ในกลุ่มเด็กหญิงเกรดหก ยังไม่มีผู้ใดมีจริยธรรมในระดับเหนือกฎเกณฑ์เลย แต่ในกลุ่มนิสิตหญิงนั้นมีปรากฏอยู่บ้าง ผลส่วนนี้แสดงว่าพัฒนาการทางการคิดขั้นสูงจะเกิดขึ้นมาก่อน และจะเป็นปัจจัยที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้มีพัฒนาการทางจริยธรรมที่สูงขึ้นได้ ถ้าบุคคลนั้นมีประสบการณ์ทางสังคมที่เหมาะสมมาเสริมด้วย

ส่วนการวิจัยในประเทศไทยนั้น วิรัช จาบทนอม (๒๕๒๐) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการใช้เหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ ๒ ด้าน คือ ทางด้านถ้อยคำและทางสีรภาพในเด็กกรุงเทพฯ และเด็กในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุ ๑๓ และ ๑๕ ปี จำนวน ๑๒๐ คน ผู้วิจัยไม่พบว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ทั้งสองด้านแต่ประการใด ผลการวิจัยนี้จึงไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยในต่างประเทศที่ได้กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการวัดตัวแปรที่แตกต่างกัน นอกจากนี้การวิเคราะห์ทางสถิติในการวิจัยไทยนี้มิได้กระทำอย่างละเอียดเท่าที่ควร เช่น ใช้เพศหรือระดับอายุเป็นตัวแปรคงที่ แล้วศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะทั้งสอง ดังที่ได้กระทำไว้ในการศึกษาของต่างชาตินี้

จึงอาจสรุปได้ว่า ภาษามีบทบาทสำคัญในกระบวนการคิดและการรับรู้ชั้นสูงของมนุษย์ ผู้ที่มีความสนัดทางภาษาเท่านั้น จึงจะ เป็นผู้ที่สามารถคิดในชั้นนามธรรม และมีการปฏิบัติการแบบ ระบบ แต่ความสนัดทางภาษาก็ยังเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในหลายปัจจัยที่จะก่อให้เกิดพัฒนาการทาง สติปัญญาชั้นสูง ฉะนั้นแม้ผู้ที่สนัดภาษาบางคนก็อาจจะมีความค้อยทางการคิดและการรับรู้ได้ แต่ ผู้ที่ไม่สนัดภาษาจะ เป็นผู้ที่ไม่สามารถพัฒนาทางการคิดถึงขั้นสูงสุดได้เลย ส่วนการเกิดจริยธรรม ขึ้นสูงตามทฤษฎีของโคล เบอร์กนั้น ก็ต้องอาศัยสติปัญญาการรู้และการคิดในชั้นสูงเป็น เบื้องต้น จึง แสดงว่าภาษามีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางจริยธรรมของบุคคลด้วย ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ฉะนั้นในการวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนัดภาษา และการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรมของเด็กไทย โดยอาจคาดได้ว่าความสนัดภาษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะ เหตุผล เชิงจริยธรรมของบุคคล โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่อยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน

ภาษา กับจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เชิงจริยธรรม ในการวิจัย เรื่องจริยธรรม ของเยาวชนไทยนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉินิก, ๒๕๒๐) ส่วนที่เป็น การวิจัยเชิงทดลองในห้องปฏิบัติการ ได้ศึกษาพฤติกรรมข้อสัตย์ของวัยรุ่นชาย ๓๐๐ คน ในการ เล่น เกมซึ่งผู้เล่นอาจบอกว่าตนได้คะแนนสูงกว่าที่ตนได้รับจริง แต่อาศัยเครื่องมือไฟฟ้าอัตโนมัติ ผู้วิจัยสามารถควบคุมคะแนนที่ผู้เล่นแต่ละคนจะได้รับ ทำให้ผู้วิจัยสามารถที่จะทราบได้อย่างแน่นอน ว่า ผู้เล่นคนใดรายงานผิดไปจากความจริงเพื่อหวังที่จะได้รับรางวัล ซึ่งเป็นวิธีการวัดพฤติกรรม ข้อสัตย์ (หรือตรงข้ามคือพฤติกรรมโกง) ได้อย่างแม่นยำและแนบเนียนที่สุด ก่อนที่วัยรุ่นชายใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ จะมาเล่นเกม ณ ห้องปฏิบัติการนั้น นักเขียนเหล่านี้ได้ตอบ แบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของโคล เบอร์ก และแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต โดยลักษณะมุ่งอนาคตนี้ เป็นลักษณะบุคลิกภาพประเภทหนึ่งของบุคคล หมายถึงความสามารถในการ เห็นการณ์ไกล และสามารถควบคุมตนเองให้อดได้รอได้ รู้จักอดเปรี้ยวไว้กินหวาน หรือเสีย สละสิ่งเล็กน้อยในปัจจุบัน เพื่อผลได้ที่ยิ่งใหญ่หรือคงทนกว่าในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ตรงข้าม กับลักษณะมุ่งปัจจุบัน ซึ่งหมายถึงการกระทำตามความอยากความต้องการของตนเอง อย่างไม่ถูก กาลเทศะ ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ นักจิตวิทยาหลายท่าน (Kohlberg, 1964; Mischel, 1974; และ Wright, 1975) เชื่อว่าเป็นด้านหนึ่งของพลังอีโก้ (ego-strength) ผู้ที่มีลักษณะ มุ่งอนาคตสูง จะมีความสามารถระงับหรือชะลอการบำบัดความต้องการต่าง ๆ ของตนได้ ฉะนั้น

จึงเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่เป็นผู้ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนา และกฎหมาย ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงอาจเป็นจิตลักษณะสำคัญสำหรับผู้ที่มีการจริยธรรมสูงด้วย

เมื่อพิจารณาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับลักษณะมุ่งอนาคตไปพร้อมกันในผู้ถูกศึกษาคนเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เข้าใจถึงระดับการยึดมั่นในประโยชน์แห่งตน ประโยชน์ของพวกพ้อง หรือประโยชน์ของส่วนรวมได้ ประกอบกับความสามารถในการบังคับตัว บังคับใจ เพื่อประโยชน์เหล่านั้นในแต่ละบุคคลที่ถูกศึกษา เมื่อพิจารณาจิตลักษณะทั้งสองอย่างของบุคคลไปพร้อมกัน และแบ่งบุคคลตามลักษณะทั้งสองนี้ด้วยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม จะทำให้ได้ผู้ถูกศึกษาที่มีคะแนนทั้งสูงและต่ำกว่า เกณฑ์ในลักษณะแต่ละประเภท จึงอาจแบ่งผู้ถูกศึกษาเป็น ๔ ประเภทตามลักษณะผสมดังนี้คือ ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำและมุ่งอนาคตต่ำ ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำและมุ่งอนาคตสูง ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและมุ่งอนาคตต่ำ ประเภทสุดท้ายคือผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและมุ่งอนาคตสูง แล้วจึงพิจารณาพฤติกรรมชื่อเสียงของบุคคลลองทั้งสี่ประเภทนี้ ในสภาพการทดลองต่าง ๆ กัน ผลปรากฏอย่างเด่นชัดว่าการพิจารณาจิตลักษณะของบุคคลทีละสองลักษณะขึ้นไปนี้ทำให้พบความแตกต่างอย่างเด่นชัดเกี่ยวกับพฤติกรรมชื่อเสียงของบุคคลเหล่านี้ โดยปรากฏผลว่า ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและมุ่งอนาคตสูงไปพร้อมกันนั้น เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมชื่อเสียงมากที่สุด โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ท้าทายมากให้บุคคลโกง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม ๒๕๒๐, หน้า ๑๕๔ และตาราง ๑๔ หน้า ๑๕๕) ซึ่งแสดงว่าผู้ที่สามารถต้านทานการท้าทาย และดำรงความซื่อสัตย์ไว้ได้เป็นจำนวนมากที่สุด คือคนที่มีลักษณะสองประเภทอยู่ในตัว คือมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและในขณะเดียวกันก็มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงด้วย ส่วนผู้ที่มีลักษณะทั้งสองนี้ในส่วนผสมอื่น ๆ อีกสามประเภทนั้น มีพฤติกรรมชื่อเสียงน้อยกว่า นอกจากนั้นยังพบในการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไปว่า บุคคลที่มีจิตลักษณะสูงทั้งสองประการนี้ยังเป็นผู้ที่พร้อมที่จะทำความดีถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่เชื่อว่าจะมีมากกว่าผู้ถูกศึกษาประเภทอื่น ๆ ทั้งหมด

ส่วนการวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาตัวแปรที่ใกล้เคียงกัน คือการวิจัยของเครบส์ (Krebs, 1967 อ้างจากKohlberg, 1969 หน้า 396) ผู้ทำการศึกษาภาคสนามอันประกอบด้วยวิธีการพหุเชิงมิติ และระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แล้วศึกษาความสัมพันธ์ของจิตลักษณะทั้งสองนี้กับพฤติกรรมชื่อเสียง โดยผู้วิจัยได้ให้นิยามปฏิบัติการของพหุเชิงมิติ ว่าเป็นลักษณะผสมของระดับสติปัญญาและระดับความตื่นตัวสนใจ (attention) ของเด็ก เครบส์พบว่า พฤติกรรมโกงของเด็กนั้น มีความสัมพันธ์กับจิตลักษณะสองประการคือพหุเชิงมิติ และระดับการใช้เหตุผลเชิง

จริยธรรม โดยอาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีพลังฮิกโกสูงถ้าเป็นผู้ที่เห็นแก่ตัวด้วยจะโกงมากกว่าผู้มีพลังฮิกโกต่ำ ส่วนผู้ที่เห็นแก่พวกพ้องและหมู่คณะนั้น ถ้ามีพลังฮิกโกสูงจะโกงน้อยกว่าพวกที่มีพลังฮิกโกต่ำ ส่วนพวกที่เห็นแก่ส่วนรวมและมนุษยชาตินั้น การจะโกงหรือไม่นั้นเคลือบพบว่า ไม่ขึ้นกับพลังฮิกโกมากนัก ผลนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยพฤติกรรมซื่อสัตย์ในการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย และชี้ให้เห็นว่าผู้ใช้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นสูงในการวิจัยไทยนั้น อยู่ในระดับที่เทียบเท่ากับระดับตามกฎเกณฑ์เสีย เป็นส่วนใหญ่เท่านั้น

ในเมื่อลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมก็มีรากฐานจากระดับสติปัญญาของบุคคล และพลังฮิกโกก็เกี่ยวข้องกับสติปัญญาและความตื่นตัวสนใจ ฉะนั้นบุคคลที่มีลักษณะทั้งสองประการนี้สูง ย่อมจะเป็นผู้มีสติปัญญาดี และระดับสติปัญญาการคิดและการรับรู้ของบุคคล ก็มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางภาษาเป็นอย่างมาก ดังได้กล่าวมาแล้วและจะได้กล่าวต่อไป ฉะนั้นจึงอาจคาดได้ว่า ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและมุ่งอนาคตสูง ย่อมจะมีความสนทนภาษาไทย สูงกว่าผู้ที่มีจิตลักษณะทั้งสองนี้ในส่วนผสมอื่น ๆ ด้วย

สภาพแวดล้อมทางสังคมกับพัฒนาการทางภาษา

ได้กล่าวแล้วว่าพัฒนาการทางภาษาของทารกและเด็กนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะความพร้อมทางสรีระส่วนหนึ่ง และขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของเด็กอีกส่วนหนึ่งด้วย สภาพแวดล้อมของเด็กย่อมหมายถึง สังคมและวัฒนธรรมที่เด็กเติบโตขึ้นมาประกอบกับสภาพแวดล้อมภายในบ้านของเด็ก อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อพัฒนาการทางภาษานี้ ส่วนมากจะเกี่ยวกับการถ่วงหรือการเร่งความสามารถบางชนิดทางภาษาในเด็กระดับต่าง ๆ ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมของเด็ก ๒ ด้าน คือภูมิหลังของบุคคล และการถูกอบรมเลี้ยงดู ซึ่งพบว่ามีบทบาทสำคัญมากต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก

ภูมิหลังกับพัฒนาการทางภาษา ได้กล่าวแล้วว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของบุคคล มีบทบาทต่อพัฒนาการทางภาษามาก ลักษณะทางสังคมที่สัมพันธ์อย่างเด่นชัดกับความสามารถทางภาษาของบุคคลคือ ระดับเศรษฐกิจและสังคม ในเรื่องนี้นักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาหลายชาติ เช่น อังกฤษ และอเมริกัน รายงานผลวิจัยที่สอดคล้องกันหลายเรื่อง (Mussen, et. al., 1969, หน้า 311-317) โดยที่ความแตกต่างทางภาษาของคนต่างชนชั้นนี้ ปรากฏให้เห็นได้ตั้งแต่เด็กอายุ ๑ ขวบเป็นต้นไป เทมพลิน (Templin, 1957 อ้างจาก Mussen, et. al., 1969 หน้า 311) พบว่าเด็กจากครอบครัวฐานะต่ำ มีความสามารถทางภาษาด้านต่าง ๆ ต่ำกว่า

เด็กจากครอบครัวฐานะสูงกว่าในแทบทุกด้าน เช่น การรู้คำศัพท์ การใช้โครงสร้างของประโยค การจำแนกเสียง และความชัดเจนในการออกเสียง แม้ในปัจจุบันความแตกต่างนี้ก็ยังปรากฏในรายงานการวิจัยอยู่เนื่อง ๆ (Liebert, et. al., 1977, หน้า 423)

ส่วนนักสังคมวิทยาชาวอังกฤษ (Bernstein, 1962a, และ 1962b) ได้ศึกษาเนื้อหาในการพูดคุยกันของเด็กวัยร่นชาวอังกฤษและพบว่า เด็กวัยร่นที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำนั้นใช้วลีที่ยาวกว่าและพูดติดต่อกันไปหลายวลีโดยไม่หยุดซงก ส่วนวัยร่นฐานะปานกลางนั้นใช้คำคุณศัพท์และคำวิเศษณ์ที่แปลก ๆ มากกว่า สร้างรูปประโยคที่แตกต่างจากที่ใช้กันอยู่ทั่วไปมากกว่า และใช้คำสรรพนามที่คลุมเครือ เช่น "เขาทั้งหลาย" และ "เรา" น้อยกว่าวัยร่นฐานะต่ำ

แม้ในหมู่ผู้ใหญ่ต่างระดับชั้นทางสังคม ก็ได้มีผู้พบว่าใช้ภาษาต่างกัน (Schatzman & Strauss, 1955) ในการวิจัยที่ศึกษาชาวอเมริกันที่รอดตายจากพายุหมุน โดยผู้รอดตายได้เล่าเหตุการณ์ให้ผู้วิจัยฟังในขณะที่ถูกสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่มิฐานะต่ำนั้นมักจะเล่าเรื่องราวจากมุมมองของตนเองโดยตรง แต่พวกฐานะปานกลาง เล่าเรื่องราวของตนเหมือนบุคคลที่สาม เห็นเหตุการณ์และเอามาเล่าให้ฟัง คนฐานะต่ำไม่สามารถที่จะสวมบทบาทของผู้ฟัง ซึ่งไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นและไม่รู้จักผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จึงเล่าเรื่องตามความเข้าใจของตนเป็นหลัก แต่คนฐานะปานกลางทราบว่าผู้สัมภาษณ์กับตนนั้นแตกต่างกัน จึงพยายามอธิบายให้ผู้ฟังได้อย่างกระจ่างชัดคกว่า นอกจากนั้นคนฐานะต่ำยังไม่สามารถเล่าเหตุการณ์อย่างรวบรวมให้เห็นภาพได้ง่ายและ เป็นลำดับขั้นตอนอย่างเช่นคนฐานะปานกลาง นอกจากนั้น คนฐานะต่ำยังทกเข้าไปในรายละเอียดปลีกย่อยมากด้วย

จะเห็นได้ว่าภาษาของบุคคลที่มาจากระดับเศรษฐกิจสังคมที่ต่างกัน จะเริ่มแตกต่างกันตั้งแต่ระยะที่บุคคลเริ่มเรียนพูด (อายุ ๑๘ เดือนหรือ ๑ ปี) เป็นต้นไป และความแตกต่างนี้จะเพิ่มมากขึ้นตามอายุ ดังที่ลอว์ตัน (Lawton, 1964) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเด็กอังกฤษที่อายุ ๑๒ ปี และ ๑๔ ปี ซึ่งมาจากระดับทางสังคมต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเบอร์นสไตน์ที่กล่าวมาแล้วด้วย

แม้จะมีหลักฐานหลายชิ้นที่แสดงว่า บุคคลที่มีระดับเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน จะใช้ภาษาแตกต่างกัน แต่ก็มีผู้พยายามพิสูจน์ด้วยวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ยิ่งขึ้นว่าผู้ที่มิฐานะยากจนนั้นความจริงแล้วมีความสามารถทางภาษาเท่าเทียมกับพวกที่มีฐานะดีกว่า แต่ความนิยมที่จะใช้ภาษาต่างหากที่แตกต่างกัน นั่นคือมีผู้พยายามเสนอว่า คนต่างฐานะนั้นมีพัฒนาการทางภาษาเท่าเทียมกัน

แต่มีการแสดงออกขณะถูกศึกษาเท่านั้นที่แตกต่างกัน โรบินสัน และ โรบินสัน (Robinson, & Robinson, 1965) ได้ทำการวิจัยเพื่อพิสูจน์สมมติฐานนี้ โดยให้เด็กชาวอังกฤษอายุระหว่าง ๑๒ ถึง ๑๓ ปี เขียนจดหมายสองฉบับ ฉบับหนึ่งถึงอาจารย์ใหญ่ อีกฉบับหนึ่งถึงเพื่อน แล้ววิเคราะห์ภาษาในจดหมายเหล่านั้น ผู้วิจัยพบว่า เด็กฐานะต่ำและปานกลางใช้ภาษาที่แตกต่างกัน น้อยมากเมื่อเขียนจดหมายถึงอาจารย์ใหญ่ แต่เด็กฐานะต่ำเมื่อเขียนจดหมายถึงเพื่อน จะใช้ภาษา แคลและไม่เป็นทางการมากเท่าเด็กฐานะปานกลาง

ผลการวิจัยนี้และผลวิจัยอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน ได้ก่อให้เกิดความรวนเรทางความคิดขึ้น เพราะปรากฏผลการวิจัยที่แสดงว่า บุคคลที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำนั้น ไม่ใช่ทุกคนไปที่จะแสดงความคิดทางภาษา แต่มีบางคนที่มีความสามารถทางภาษา เท่าเทียมกับผู้ที่มิฐานะดึกว่า นอกจากนี้ยังปรากฏว่า เด็กจากครอบครัวฐานะปานกลางและสูง บางคนก็มีความคิดทางภาษาเช่นกัน ฉะนั้นตัวแปรที่เป็นฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของบุคคล ซึ่งเป็นตัวแปรทางสังคมวิทยานั้น อาจจะไม่ใช่ตัวทำนายพัฒนาการและความสามารถทางภาษาของบุคคลได้อย่างแม่นยำเท่าที่นักวิชาการต้องการได้ นักจิตวิทยาพัฒนาการจึงเริ่มค้นหาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะเป็นตัวทำนายที่ดีกว่า ส่วนนักสังคมวิทยาก็เริ่มมองหาตัวแปรอื่น ๆ ที่จะใช้ประกอบกับระดับทางเศรษฐกิจสังคม เพื่อให้มีการศึกษาบุคคลและครอบครัวในหลาย ๆ ด้านยิ่งขึ้น ซึ่งก็จะสามารถเพิ่มความแม่นยำในการทำนายได้อีกโสดหนึ่งด้วย

นักจิตวิทยาพัฒนาการมีความเห็นว่า คุณภาพของสภาพแวดล้อมทางภาษาของเด็กเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทางภาษา โดยเฉพาะในเด็กทารกและเด็กเล็ก สภาพแวดล้อมทางภาษาที่เหมาะสม หมายถึงการมีผู้ใหญ่ที่ใช้ภาษาดีเป็นตัวอย่างในบ้าน มีการกระตุ้นให้เด็กส่งเสียงและพูด มีการให้รางวัลเมื่อเด็กใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สถานที่ซึ่งขาดคุณภาพเช่นนี้มากที่สุดคือในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า และในสภาพที่เด็กมีพี่หรือน้องฝาแฝด ซึ่งทำให้เด็กไม่เกิดความจำเป็นที่จะ เรียนภาษาของผู้ใหญ่เท่าที่ควร ส่วนลูกคนเดียวในครอบครัวโดยเฉพาะลูกหญิง ส่วนมากจะมีพัฒนาการทางภาษาอย่างรวดเร็วที่สุด (Mussen, et. al., 1969, หน้า 310-311) นอกจากนี้การที่เด็กมีโอกาสได้เดินทางท่องเที่ยวไปหับครอบครัว ก็จะช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางภาษาของเด็กด้วย (McCarthy, 1954)

การวิจัยในประเทศไทยซึ่งได้เปรียบเทียบการพัฒนาทางถ้อยคำ ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ และประถมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งกลุ่มหนึ่งขาดพ่อแม่ และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นเด็กในครอบครัว

ปกติ เด็กทั้งสองกลุ่มนี้เรียนอยู่ในชั้นเรียนและโรงเรียนเดียวกัน (สวนา พรพัฒน์กุล, ๒๕๑๓) ผลปรากฏว่า เด็กที่ขาดพ่อแม่มีพัฒนาการทางด้อยค่าต่ำกว่าเด็กธรรมดาอย่างเด่นชัด ทั้งในชั้นประถม ๒ และ ๓ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีบิดามารดาอย่างครบถ้วน ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาได้อย่างปกติ

ส่วนเด็กที่อยู่ในครอบครัวฐานะยากจนนั้น ก็อาจจะมีสภาพแวดล้อมทางภาษาที่ไม่เหมาะสมได้มาก เช่น บิดามารดาขาดความเอาใจใส่กระตุ้นและให้รางวัลการพูดของเด็ก และมารดาฐานะต่ำใช้ภาษาที่ด้อยพัฒนากับลูกของตน แฮสและชิพแมน (Hess & Shipman, 1965) ได้ศึกษามารดาต่างฐานะกับลูก ๔ ขวบ ในสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อการวิจัย โดยขอให้มารดาแต่ละคนสอนลูกให้รู้จักทำงาน ๓ อย่าง แล้วผู้วิจัยก็สังเกตและจดบันทึกคำพูด และการกระทำของมารดาต่อบุตร ผลปรากฏว่ามารดาฐานะปานกลางนั้นใช้คำหลายคำกว่า ในการตอบคำถามของลูก และใช้ไวยากรณ์ที่ยากและสับสนกว่ามารดาฐานะต่ำ นอกจากนี้ยังใช้ส่งกับและแสดงการรู้ที่เป็นนามธรรมกับลูกมากกว่าด้วย ซึ่งทำให้เด็กฐานะปานกลางทำงานทั้งสามชิ้นนั้นได้ดีกว่าเด็กฐานะต่ำ ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภาษาของมารดาไทยและจีนต่อลูกที่อายุตั้งแต่ ๓ เดือนถึง ๑๒ เดือน (Masako, 2516) ก็พบแบบแผนที่แตกต่างกันคือ มารดาจีนชอบเปล่งเสียงที่ไม่เป็นภาษา กับลูกของตน โดยเฉพาะกับลูกที่อายุ ๓ เดือนถึง ๑๐ เดือน มากกว่าลูกที่อายุมากกว่านี้ แต่มารดาไทยใช้เสียงเช่นนี้น้อยกว่าและไม่แตกต่างกันในมารดาไทยที่มีลูกอายุต่างกัน ผลในการวิจัยที่น่าสนใจยิ่งขึ้นก็คือการพบแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาของมารดากับพัฒนาการทางภาษาของลูก ซึ่งแตกต่างกันในคนไทยและคนจีน กล่าวคือมารดาไทยที่พูดกับลูกด้วยคำหลายคำติดต่อกันและพูดซ้ำมาก ลูกก็มีความสามารถทางภาษาสูงด้วย ในหมู่มารดาจีนนั้นไม่พบผลเช่นนี้ แต่กลับพบว่าปริมาณการใช้เสียงที่ไม่เป็นภาษาของมารดาจีนนั้นเกี่ยวข้องกับความสามารถขั้นพื้นฐานทางภาษาของเด็ก ผลการวิจัยในประเทศไทยนี้ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาของมารดาต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กทารกอย่างเด่นชัด และยังแสดงให้เห็นความแตกต่างของการใช้ภาษาของมารดาที่มีเชื้อชาติต่างกันอีกด้วย แต่การวิจัยนี้ได้เสนอผลว่าเด็กทารกไทยกับจีนกลุ่มละ ๓๐ คนนี้มีพัฒนาการทางภาษาในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่แสดงว่า ถ้าได้มีการแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางภาษาของเด็กได้ทันทั่วทั้งแล้ว ก็จะสามารถช่วยให้เด็กพัฒนาทางภาษาได้อย่างปกติด้วย เช่น การแยกลูกแฝด และให้การฝึกฝนทางภาษา (Luria & Yudovich, 1959, อ้างจาก Mussen, et. al., 1969,

หน้า 316) การเริ่มให้เด็กฝึกความพร้อมทางภาษาทุก ๆ วัน ๆ ละเพียง ๑๕ ถึง ๒๐ นาที ตั้งแต่อายุประมาณ ๓ ขวบ (Blank & Solomon, 1968). ก็จะสามารถช่วยให้การพัฒนาทางภาษาของเด็กเร็วขึ้นได้

สภาพแวดล้อมทางภาษานี้ แม้จะพบว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทางภาษาของเด็ก แต่ก็ยังเป็นตัวแปรที่แคบ เฉพาะในเรื่องของการปฏิสัมพันธ์ของผู้เลี้ยงดูกับ เด็กทางด้านของการใช้ภาษาเท่านั้น นักจิตวิทยาพัฒนาการได้ขยายการศึกษาทางด้านนี้ให้ครอบคลุมสภาพแวดล้อมทางบ้านในด้านอื่น ๆ ด้วย และพบผลที่น่าสนใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กหลายประการดังจะกล่าวต่อไป

การถูกรบกวนเลี้ยงดูกับพัฒนาการทางภาษา นักจิตวิทยาได้ศึกษาพบมานานแล้วว่า เด็กที่มีปัญหาทางภาษา เช่นอ่านหนังสือไม่ออก หรือมีความผิดปกติในการใช้ภาษา หรือสอบข้อสอบทางภาษาแล้วได้คะแนนต่ำกว่าเพื่อน ๆ นั้น เป็นเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และบุคลิกภาพ กล่าวคือ มีอาการเป็นสองประ เภทคือ มีอาการก้าวร้าวประ เภทหนึ่ง อีกประ เภทหนึ่งคือมีการกระทำเหมือนเด็กทารกและยอมตามง่าย และเมื่อผู้วิจัยศึกษาถึงแบบแผนการถูกรบกวนเลี้ยงดูของ เด็ก เหล่านี้ปรากฏว่าเป็น เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบไม่เป็นที่ยอมรับของบิดามารดา ถูกใช้วิธีการรุนแรงในการควบคุมความประพฤติ และยังถูกว่ากล่าวเป็นเชิงเปรียบเทียบว่า ด้อยกว่าพี่น้องอื่น ๆ ของตน ส่วนพวกที่มีพฤติกรรมเป็นเด็กกว่าอายุและยอมตามง่ายนั้น เป็นผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมประคบประหงมอย่างมาก และเคยมีสุขภาพอนามัยไม่สมบูรณ์มาก่อนด้วย (McCarthy, 1954, หน้า 610)

ต่อมาได้มีการศึกษาสภาพแวดล้อมทางบ้านอย่างจริงจัง และมีการพัฒนาตัวแปรต่าง ๆ และวิธีการวัดในเรื่องนี้ขึ้น ทำให้ได้หลักฐานที่แน่ชัดยิ่งขึ้นว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านหลายด้านที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางการคิดและสติปัญญาของเด็ก และศึกษาพบความสัมพันธ์นี้ได้ตั้งแต่เด็กอายุ ๗ เดือน (Wachs, et. al., 1971, อ้างจาก Elardo, et. al., 1977, หน้า 595) ส่วนพัฒนาการทางภาษานั้นก็ได้มีผู้ทำการศึกษาไว้บ้าง เช่น วูลเบิร์ตและคณะ (Wulbert, et. al., 1975) ได้ศึกษาเด็กที่มีความล่าช้าทางภาษาเปรียบเทียบกับเด็กปกติ ผลปรากฏว่าเด็กสองกลุ่มนี้มาจากสภาพแวดล้อมทางบ้านที่แตกต่างกันอย่างเด่นชัดใน ๓ ด้านคือ ทางด้านความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับเด็ก การตอบสนองของมารดาต่อเด็ก และการที่มารดาหลีกเลี่ยงที่จะควบคุมและลงโทษเด็ก นอกจากนี้การวิจัยนี้ยังพบว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาของเด็ก มากกว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวของเด็ก

ส่วนการวิจัยชิ้นล่าสุดที่พบคือ การศึกษาสภาพแวดล้อมทางบ้านของเด็ก เมื่อเด็กอายุ ๖ เดือนครึ่งหนึ่ง และเมื่ออายุ ๒๔ เดือนอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงวัดพัฒนาการทางภาษาเมื่อเด็กอายุ ได้ ๓ ขวบ (Elardo, Bradley & Caldwell, 1977) เด็กทั้ง ๗๔ คนที่ถูกศึกษานั้นเป็นเด็ก ปกติและอาศัยอยู่ในเมือง ผลปรากฏว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านที่ศึกษา ๖ ด้านนั้น มีความสัมพันธ์กับ พัฒนาการทางภาษาทั้งหมด โดยความสัมพันธ์นี้เด่นชัดเมื่อวัดเด็กที่อายุ ๒๔ เดือน มากกว่าที่วัดก่อน นั้นคือ เมื่อเด็กอายุ ๖ เดือน ส่วนลักษณะของสภาพแวดล้อมทางบ้านที่สำคัญคือ การตอบสนองทาง อารมณ์และวาจาของมารดา การจัดหาของเล่นที่เหมาะสม และความเกี่ยวพันใกล้ชิดของมารดา ต่อเด็ก ส่วนลักษณะทางภาษาของเด็ก ๓ ขวบ ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางบ้านคือการรับฟังทาง หู การเชื่อมโยงเสียง การเชื่อมโยงทางสายตา และรูปแบบไวยากรณ์ นอกจากนี้ความ สัมพันธ์ที่พบนี้ยังแตกต่างกันในเด็กต่างเพศกัน กล่าวคือ สภาพแวดล้อมทางบ้านที่สำคัญสำหรับพัฒนา การทางภาษาของเด็กชาย คือการตอบสนองทางอารมณ์และวาจาของมารดา และการจัดหาของ เล่นที่เหมาะสม ส่วนสภาพแวดล้อมทางบ้านที่สำคัญสำหรับพัฒนาการทางภาษาของเด็กหญิงคือความ เกี่ยวพันใกล้ชิดของมารดาต่อเด็ก การตอบสนองทางอารมณ์และวาจาของมารดา และโอกาสที่จะ ทำสิ่งแปลกใหม่ในชีวิตประจำวัน

จะเห็นได้ว่าการวิจัยส่วนใหญ่ทั้งเก่าและใหม่ให้ผลที่สอดคล้องกันว่า การอบรมเลี้ยงดู เด็กแบบรักสนับสนุน ซึ่งหมายถึงการเกี่ยวพันใกล้ชิดและยอมรับเด็ก ยกย่องให้กำลังใจเด็ก มีความ สำคัญมาก นอกจากนี้ผลวิจัยต่าง ๆ ยังแสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมปานกลาง ยังอาจมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาของเด็กด้วย ซึ่งการวิจัยนี้จะได้ทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

จากการทบทวนผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมกับพัฒนาการทางภาษา ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ระดับ เศรษฐกิจสังคมและการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความสัมพันธ์กับความสามารถ ทางภาษาของเด็ก แต่เนื่องจากการวิจัยนี้จะศึกษาเด็กโต วัยรุ่น และผู้ใหญ่ตอนต้น ผู้กำลังศึกษา เล่าเรียน จึงอาจทำนายได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจสังคมมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษา ของ เด็กไทยในกลุ่มตัวอย่าง น้อยกว่าการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ๔ แบบที่จะศึกษา นอกจากนี้ ยังอาจทำนายได้ว่า ผู้ที่เรียนชั้นสูงถ้าถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่ามารดาที่มีการศึกษาสูง มี ความสนักภาษามากกว่ากลุ่มตัวอย่างประเภทอื่น ๆ

ผลการวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาไทย

ในประเทศไทย ได้มีการศึกษาความสามารถทางภาษาไทยกันมาก รวบรวมได้ประมาณ ๓๐ เรื่อง แม้สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งเดิมชื่อสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก ก็ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยไว้หลายเรื่อง ที่เป็นรายงานการวิจัย พิมพ์ออกเผยแพร่มี ๒ ฉบับคือ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้ศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กไทยชั้นประถมศึกษา ส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้รายงานผลการวิจัยหลักสูตรระดับประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งได้ศึกษาความสามารถทางภาษาไทยของเด็กนักเรียนไว้หลายด้าน ส่วนสำนักทดสอบและวัดผลการศึกษาและจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ก็ได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาไทยไว้หลายฉบับ เช่น แบบทดสอบมาตรฐานเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ แบบทดสอบความถนัดทางการเรียนที่เกี่ยวกับภาษาไทย และแบบวัดสมรรถภาพสมองทางด้านภาษา เป็นต้น และเมื่อได้สร้างแบบวัดขึ้นแล้ว ก็ได้มีการนำไปใช้ในการวิจัยต่าง ๆ ด้วย

ความสามารถทางภาษาไทยซึ่งมีผู้ศึกษาริวิจัยไว้แล้วนั้น มีนิยามปฏิบัติการที่แตกต่างกันออกไปอย่างน้อย ๔ ประเภทคือ การวัดความสามารถทางการอ่าน การฟัง การเขียน และการเข้าใจเนื้อความ รวมเป็นประเภทหนึ่ง ตัวแปรในประเภทนี้มีวิธีการวัดที่รัดกุมแตกต่างกันไป ประเภทที่สองคือการศึกษสมรรถภาพสมองทางภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วยการวัดความเข้าใจ และการวัดการใช้คำตรงข้าม เป็นต้น ประเภทที่สามคือการให้นักเขียนคำให้ได้มากที่สุดภายใน ๑๐ นาที ซึ่งมีการนับจำนวนคำที่เขียนตอบ และการวิเคราะห์ระดับของคำศัพท์ที่ใช้ ส่วนนิยามปฏิบัติการของความสามารถทางภาษาไทยที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุดคือ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษาไทยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หมดวิชาภาษาไทยในระดับทั้งสองนี้ ประกอบด้วยวิชาวรรณคดีไทย วิชาอ่านเอาเรื่อง และวิชาหลักภาษาไทย ซึ่งวิชาหลังนี้ประกอบด้วยวิชาย่อย ๆ คือ วิชาเรียงความ ย่อความ เขียนไทย ไวยากรณ์ไทย และวิชาจดหมาย (หลักสูตรปีการศึกษา ๒๕๐๓)

ในการวิจัยความสามารถทางภาษาไทยของเยาวชนไทยนี้ ได้มีผู้ศึกษาโดยโยงความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ มากมาย เช่น การศึกษาพัฒนาการทางภาษาตามอายุและชั้นเรียนของบุคคล การเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถทางภาษาของเด็กที่มีภูมิหลังทางสังคมต่างกัน เช่น อาชีพของบิดา เชื้อชาติ การใช้ภาษาที่บ้าน การอยู่ในกรุงเทพหรือต่างจังหวัด และเพศของผู้ถูกศึกษา เป็นต้น นอกจากนั้นได้มีผู้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษาไทยของเด็ก

ประเภทต่าง ๆ กับลักษณะการคิดหลายประการ เช่น การคิดแบบเอกนัย อเนกนัย ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดแบบสร้างสิ่งกับ (concept formation) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษาไทย กับลักษณะแรงจูงใจบางชนิด และลักษณะบุคลิกภาพประเภทต่าง ๆ ดังจะได้กล่าวรายละเอียดต่อไปนี้

พัฒนาการทางภาษาของเด็กไทย ในการพัฒนาการทางภาษานั้น ผู้วิจัยจะต้องสร้างแบบวัดความสามารถทางภาษาขึ้นเพื่อใช้กับเด็กในระดับอายุหรือชั้นเรียนต่าง ๆ กัน แล้วเปรียบเทียบคะแนนของเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นต่างกันหรืออายุต่างกันว่าจะมีคะแนนต่างกันทางด้านปริมาณและทิศทางอย่างไร

ในหมู่เด็กที่เพิ่งเริ่มเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งนั้น ก็ได้มีผู้ศึกษาระดับพัฒนาการทางภาษาของเด็กเหล่านี้ โดยใช้แบบวัดความพร้อมในการอ่าน (ไชศรี วรรณกรวิธา, ๒๕๐๗) ผู้วิจัยได้ศึกษาเด็กประชาบาลสิบแห่ง ในเขตจังหวัดพระนครและจังหวัดใกล้เคียงอีก ๓ จังหวัด เป็นจำนวนเด็ก ๑,๒๗๒ คน โดยแบ่งเด็กออกตามอายุเป็น ๒ ประเภท คือกลุ่มเด็กอายุน้อย คืออายุตั้งแต่ ๖ ปี ถึง ๗ ปี ๗ เดือน และกลุ่มเด็กอายุมาก คืออายุตั้งแต่ ๗ ปี ๘ เดือน ถึง ๑๒ ปี ๔ เดือน ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กที่มีอายุมากมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กที่มีอายุน้อย เด็กชายมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กหญิง เด็กที่พูดภาษาจีนที่บ้าน มีความพร้อมในการอ่านภาษาไทยมากกว่าเด็กที่พูดภาษาไทยที่บ้าน นอกจากนี้ยังพบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่บ้านและอายุ ต่อความพร้อมในการอ่าน กล่าวคือ ในกลุ่มเด็กอายุน้อย เด็กพูดจีนมีความพร้อมมากกว่าเด็กพูดไทย ส่วนในกลุ่มเด็กอายุมากนั้น เด็กพูดไทยที่บ้านมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กพูดจีน นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมสูง (บิดามีอาชีพรับราชการ) นั้น มีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่าทั้งหมด ถ้าจะทำให้แน่ใจยิ่งขึ้นว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน เพศต่างกัน และมีการพูดที่บ้านต่างกันนั้น มีพัฒนาการทางภาษาต่างกันจริง ผู้วิจัยควรจะแสดงไว้ด้วยว่าเด็กในกลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบเหล่านี้มีอายุเฉลี่ยแล้วไม่แตกต่างกัน

ส่วนการวิจัยพัฒนาการทางภาษาของเด็กไทย โดยศึกษาเด็กหลายระดับอายุนั้น สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า เรื่องเด็กได้เป็นผู้ริเริ่มในเรื่องนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยได้ศึกษาเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งถึงประถมศึกษาปีที่สี่ในพระนครธนบุรี จำนวน ๒๖๔ คน เพื่อศึกษาคำมูลฐาน

ที่เด็กใช้ ผลปรากฏว่า เด็กใช้คำมูลฐานมากขึ้นเป็นลำดับตามชั้นเรียน ส่วนการใช้ถ้อยคำที่เป็น
รูปธรรม นามธรรม กิจกรรม และเบ็ดเตล็ด รวมทั้งการเกี่ยวโยงของถ้อยคำ ก็มีการพัฒนา
ตามลำดับชั้นด้วย

ส่วน ดวงเดือน ศาสตราภรณ์ (๒๕๑๕) ได้ศึกษาพัฒนาการทางด้านความเข้าใจใน
การอ่านไทย ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๕ ในกรุงเทพฯ และพบว่า เด็กนักเรียน
ทั้งไทยและจีนมีความสามารถในการเข้าใจเมื่ออ่านหนังสือไทยมากขึ้นทุกที เมื่ออยู่ในชั้นเรียนที่สูงขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ปราณี สุทธิพงศ์ ได้ศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กไทยถึงหก
ระดับชั้นด้วยกัน คือตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทั้งในพระนครและต่างจังหวัด เป็น
จำนวนถึง ๔,๔๕๒ คน จากโรงเรียนทั้งหมด ๒๔ แห่ง โดยมีการวัดสมรรถภาพพื้นฐานทางสมอง
ด้านภาษาและตัวเลขของเด็ก ผู้วิจัยพบการพัฒนาทางภาษาไทยอย่างเด่นชัดในกลุ่มตัวอย่างนี้ กล่าว
คือเด็กที่เรียนชั้นสูงมีสมรรถภาพทางสมองด้านภาษามากกว่าเด็กที่เรียนชั้นต่ำกว่าในแทบทุกกรณี นอก
จากนั้นยังพบอีกว่าเด็กหญิงมีพัฒนาการทางภาษาเร็วกว่าเด็กชายในทุกระดับอายุ และความแตกต่าง
ของความสามารถทางภาษาระหว่างสองเพศนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุ กล่าวคือ เด็กเรียนหญิงมีความ
สามารถทางภาษาไทยสูงกว่าเด็กเรียนชายเพียงเล็กน้อยในระดับประถมศึกษา และจะแตกต่างมาก
ยิ่งขึ้นในระดับมัธยมศึกษา

จากการรวบรวมผลการวิจัยพัฒนาการทางภาษาไทยของเด็กไทย ซึ่งมีผู้รายงานไว้
ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทำให้ทราบได้แน่ชัดว่า เด็กเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นสูงมี
ความสามารถทางภาษาไทยมากกว่าเด็กเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นต่ำกว่า ในลักษณะของการวิจัยแบบ
ข้ามประเพณี (cross-sectional study) ยังขาดการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่า
ชั้น ม.ศ. ๓ การวิจัยนี้จะได้ทำการศึกษาพัฒนาการของความสนใจภาษาไทยในเยาวชนที่มีอายุ
ตั้งแต่ ๑๑ ถึง ๒๕ ปี ผู้เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ไปจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในมหาวิทยาลัย

ภูมิหลังกับความสามารถทางภาษาไทย ภูมิหลังหมายถึงลักษณะทางสรีระสังคมบาง
ประการของผู้ถูกศึกษา เช่น เพศ ภาษาทางบ้าน อาชีพของบิดา ภูมิลำเนา และประเภทของ
โรงเรียน เป็นต้น การวิจัยในประเทศไทยที่เปรียบเทียบความสามารถทางภาษาไทยของเด็กไทย
ที่มีลักษณะภูมิหลังทางสังคมต่างกัมนั้น มีอยู่หลายเรื่องด้วยกัน ต่างก็ศึกษาเด็กที่อยู่ในระดับการ
ศึกษาต่างกันตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และได้ให้ความหมายของความสามารถ
ทางภาษาไทย ในรูปของการวัดความสามารถในการอ่าน การฟัง การเขียน การเข้าใจ ฯลฯ

เป็นเรื่อง ๆ ไปโดยเฉพาะ บางการวิจัยก็ใช้คะแนนจากข้อสอบมาตรฐานที่ได้สร้างขึ้นเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยในระดับชั้นเรียนต่าง ๆ

ผู้ที่ทำการวิจัยทางด้านนี้เป็นรายแรก ๆ ที่พบคือ รัตนา ศิริพาณิชย์ (๒๕๐๗) ผู้ศึกษาความเข้าใจในการฟัง และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของเด็กนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๒ ในกรุงเทพฯ และจังหวัดปัตตานี ผลปรากฏว่า เด็กที่มีความสามารถในการฟังมากเท่าใด ก็มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเลขคณิต เขียนไทย และอ่านไทย สูงขึ้นเท่านั้น ความสัมพันธ์นี้สูงในระดับ .๖๗ ถึง .๖๘ นอกจากนั้นยังพบว่าเด็กที่มีภูมิหลังต่างกัน มีความสามารถในการฟังต่างกันคือ ทางด้านอาชีพของบิดา เด็กที่บิดาเป็นข้าราชการ มีความสามารถทางการฟังมากที่สุด ส่วนเด็กที่บิดามีอาชีพทำนาทำสวนหรือประมงมีความสามารถทางการฟังต่ำที่สุด แต่เด็กทั้งสองกลุ่มนี้ยังอาจแตกต่างกันทางภูมิลาเนาและภาษาทางบ้านด้วย จึงควรมีการวิเคราะห์ผลโดยการควบคุมตัวแปรทั้งสองนี้ด้วย ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้รายงานว่าภาษาพูดทางบ้านมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางการฟังของเด็ก กล่าวคือเด็กที่พูดภาษาไทยที่บ้านซึ่งส่วนมากอยู่ในกรุงเทพฯ มีความสามารถทางการฟังดีกว่าเด็กที่พูดภาษามลายูที่บ้านอย่างเห็นได้ชัด เด็กทั้งสองกลุ่มนี้ยังแตกต่างกันทางภูมิลาเนาอีกด้วย เพราะกลุ่มหลังนี้ส่วนมากอยู่ปัตตานี ถ้าจะศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับภาษาพูดทางบ้านให้ชัดเจน ควรควบคุมภูมิลาเนาในการวิเคราะห์ความสามารถทางการฟังไปพร้อมกันด้วย ส่วนความแตกต่างของความสามารถทางการฟังระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงนั้น ไม่ปรากฏในผลการวิจัยนี้

ในราวสองปีต่อมา สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (๒๕๐๔) ได้ทำการศึกษาความสามารถอ่านเข้าใจและเก็บใจความได้ และความสามารถในการเขียนสะกดคำ ของเด็กที่เพิ่งจบชั้นประถมปีที่หนึ่งทั่วพระราชอาณาจักร จำนวนเกือบหมื่นคน ผลปรากฏว่านักเรียนหญิงมีความสามารถทางภาษาไทยทั้งสองด้าน มากกว่านักเรียนชายอย่างเด่นชัด นอกจากนี้ นักเรียนที่บิดามีอาชีพทางวิชาชีพมีความสามารถทางภาษาไทยมากที่สุด ส่วนนักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพเกษตรกรรม มีความสามารถทางภาษาไทยต่ำที่สุด นอกจากนี้ในการวิจัยเดียวกันนี้ ยังได้ศึกษาความสามารถทางภาษาไทย ๕ ด้านของเด็กที่เพิ่งจบชั้นประถมปีที่สี่ จำนวนเกือบหกพันคน ผลก็ปรากฏเช่นเดียวกับผลการวิจัยเด็กที่จบชั้นประถมปีที่หนึ่ง ทั้งที่เกี่ยวกับเพศของนักเรียน และอาชีพของบิดา

มีผู้ทำการวิจัยความสามารถทางภาษาไทยทางด้านการเข้าใจในการอ่าน ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๕ ที่เป็นลูกไทยและลูกจีน (กวางตุ้ง) ในกรุงเทพฯ (ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์, ๒๕๑๔) ผลปรากฏว่า ได้พบพัฒนาการของความเข้าใจในการอ่านของเด็กทั้งไทยและจีนตามระดับชั้นเรียนดังได้กล่าวมาแล้ว แต่ที่สำคัญคือ ความเข้าใจในการอ่านไทยของเด็กจีนสูงกว่าเด็กไทยในทุกชั้นเรียนตั้งแต่ชั้น ป. ๑ ถึง ป. ๕ ส่วนในชั้น ป. ๕ นั้น เด็กไทยมีความสามารถในการอ่านไทยเท่าเทียมกับเด็กจีน การวิจัยนี้ไม่พบความแตกต่างของความสามารถทางภาษาไทยตามเพศ

ส่วนคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการทดสอบทักษะเบื้องต้นทางการเรียนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยได้ทำการเก็บข้อมูลซ้ำ ๒ ครั้งในเด็กกลุ่มเดียวกัน ใน พ.ศ. ๒๕๑๖ และ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นจำนวนผู้ถูกศึกษาเกือบ ๓ หมื่นคน จากทุกภาคของประเทศไทย ข้อสอบภาษาไทย ๔ ฉบับที่ใช้คือ การสะกดคำ การใช้ภาษา คำศัพท์ และความเข้าใจในการอ่าน ผลปรากฏว่า นักเรียนหญิงทำคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยได้สูงกว่านักเรียนชายในทุกภูมิภาค นอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนในกรุงเทพฯ ทำคะแนนวิชาภาษาไทยได้สูงสุด ส่วนนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำคะแนนได้ต่ำสุด ส่วนผลจากการวัดครั้งที่สองเปรียบเทียบกับการวัดครั้งแรกนั้น ปรากฏว่า พบพัฒนาการทางภาษาในทุกกลุ่ม การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบช่วงยาว (longitudinal study) ซึ่งมีน้อยมากในประเทศไทย

ส่วนอุทัย แก้วขาว (๒๕๑๕) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านและความเข้าใจในการอ่านของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดโดยแบ่งเด็กเป็นเด็กไทย เด็กลูกครึ่งไทยจีน และเด็กจีนด้วย ผลการวิจัยแสดงว่าเด็กไทยมีความเข้าใจในการอ่านน้อยกว่าเด็กจีนและเด็กลูกครึ่ง แต่ทางด้านความเร็วและความถูกต้องในการอ่านนั้น เด็กทั้งสามประเภทมีความสามารถไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กในกรุงเทพฯ มีความสามารถทางภาษาไทยทุกด้านที่ศึกษามากกว่าเด็กในชนบทด้วย ส่วนความแตกต่างของความสามารถทางภาษาไทยตามเพศนั้นน้อย

ส่วนผู้ที่ศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ คือ อารี ยังสกุล (๒๕๑๔) ผู้เก็บข้อมูลในกรุงเทพฯ และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในกรุงเทพฯ มีความสามารถทางภาษาไทยสูงกว่านักเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งทางด้านการฟัง การอ่าน และการเขียนภาษาไทย นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กที่บิดามีอาชีพรับราชการหรือประกอบธุรกิจ มีความสามารถทางภาษาไทยสูงกว่าเด็กที่บิดามีอาชีพทางการเกษตร ส่วนเด็กที่รายงานว่าตนมี

โอกาสอ่านหนังสือวันละหลายชั่วโมงนั้น มีความสามารถทั้งสามด้าน สูงกว่าเด็กที่รายงานว่าตนมี
โอกาสอ่านหนังสือวันละ ๑-๒ ชั่วโมงเท่านั้น

ผู้ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ภูมิลำเนา กับความสามารถในการเข้าใจ และ
ความเร็วในการอ่านไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๗ คือ อ่ำพล โอ่งเคลือบ (๒๕๑๕)
จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้รายละเอียดว่า หญิงมีความสามารถในการอ่านและการเข้าใจดีกว่า
ชาย โดยเฉพาะในระดับการศึกษาที่สูง (คือ ป. ๗) และในหมู่นักเรียนในต่างจังหวัด ส่วน
นักเรียนในกรุงเทพและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ นั้น ผู้วิจัยไม่พบความแตกต่างของความ
สามารถทางภาษาไทยตามเพศ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบผลที่เด่นชัดอีกประการหนึ่ง คือ เด็ก
นักเรียนในนครหลวงมีความสามารถทางภาษาไทยสูงกว่าเด็กต่างจังหวัด โดยเฉพาะในชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๔ แต่ไม่พบผลเช่นนี้ในชั้นที่สูงกว่า

ในปีเดียวกันนั้น พจน์ จันทรวิระกุล (๒๕๑๕) ได้ศึกษาความสามารถทางการอ่าน
ของเด็กในทั้งสองระดับชั้นที่กล่าวมานี้เช่นกัน และพบผลที่ต่างไปว่า นักเรียนชายและหญิงในชั้น
เดียวกันมีความสามารถในการอ่านไม่แตกต่างกัน แต่หญิงมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าชาย
เฉพาะในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ นอกนั้นก็พบผลที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อ่ำพล โอ่งเคลือบ
(๒๕๑๕) ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในกรุงเทพ มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าเด็กต่าง
จังหวัด แต่ไม่พบผลเช่นนี้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ นอกจากนั้นผู้วิจัยยังพบว่า เด็กลูกจีนอ่าน
ไทยได้เร็วและถูกต้องกว่าเด็กไทยในทั้งสองชั้นเรียน

ภทรา สุนทรพิสัย (๒๕๒๐) รายงานว่า ได้มีการเปรียบเทียบความสามารถทาง
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ (เกรียงศักดิ์ พราวศรี, ๒๕๑๖) กับ
นักเรียนชั้นเดียวกันในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ (อินทร์ ศิริคุณ, ๒๕๐๗) ซึ่งเป็นเวลาห่างกันถึง ๗ ปี
ผลปรากฏว่า เด็กรุ่นใหม่มีความสามารถทางด้านการเขียนสะกดคำสูงกว่าเด็กรุ่นเก่าอย่างชัด-
แจ้ง แต่ไม่พบว่าเด็กทั้งสองกลุ่มนี้มีความสามารถแตกต่างกันทางด้านการฟังและการอ่าน ส่วน
สุทธิคล โนพันธ์ (๒๕๒๐) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมปีที่ ๑ ที่จบหลักสูตร ๒๕๒๑ (ร่างครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๑๔) กับนักเรียนชั้นเดียวกันที่จบ
หลักสูตร ๒๕๐๓ ซึ่งเรียนอยู่ในปี ๒๕๑๔ ด้วยกันทั้งสองกลุ่ม ทั้งในกรุงเทพ ภาคกลาง ภาค
เหนือ และภาคใต้ โดยวัดความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียนแล้วรวมเข้า
ด้วยกัน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรใหม่มีผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียน

กลุ่มเปรียบเทียบอย่างเด่นชัด ความแตกต่างระหว่างนักเรียนสองกลุ่มนี้ปรากฏในกรุงเทพมหานคร และภาคกลางรอบนอกเท่านั้น ส่วนภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ไม่พบความแตกต่างในระดับที่พอจะยอมรับได้

ส่วน สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (๒๕๑๑) ได้ศึกษานักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในกรุงเทพ โดยได้วัดสมรรถภาพสมองของเด็กหลายด้าน รวมทั้งความเข้าใจภาษาไทย และให้เด็กเขียนเรียงความด้วย นอกจากนั้นยังได้วัดความคล่องแคล่วในการใช้คำ ผลการวิจัยปรากฏว่า ทางด้านสมรรถภาพสมองทางภาษานั้น เด็กหญิงได้คะแนนสูงกว่านักเรียนชายอย่างเด่นชัด ส่วนผู้ที่บิดามีอาชีพทำนานั้น มีสมรรถภาพสมองทางด้านภาษาไทยต่ำกว่าผู้ที่บิดามีอาชีพอื่น ๆ ทั้งหมด ส่วนความสามารถในการเขียนเรียงความนั้นก็ปรากฏว่าเด็กหญิงเขียนเรียงความเก่งกว่าชายอย่างเด่นชัด ความแตกต่างระหว่างหญิงกับชายทางด้านสมรรถภาพสมองทางภาษาและการเขียนเรียงความนี้ มีผู้พบผลเช่นเดียวกันนี้ในเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในต่างจังหวัดด้วย (เสนาะ หิตถิ, ๒๕๑๓) ส่วนอาชีพของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางด้านนี้ แต่พบว่าเพศกับอาชีพบิดามีการปฏิสัมพันธ์กัน และส่งผลต่อความแปรปรวนของความสามารถในการเขียนเรียงความ กล่าวคือเด็กหญิงที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายและรับจ้าง ทำเรียงความดีกว่าเด็กหญิงที่เป็นลูกข้าราชการหรือลูกชาวนา ส่วนเด็กชายมีความสามารถไม่แตกต่างกันตามอาชีพของบิดา ส่วนความคล่องแคล่วในการใช้คำนั้น ผู้วิจัยไม่พบความแตกต่างตามเพศ หรืออาชีพของผู้ปกครองแต่ประการใด

ในหมู่ผู้ที่ศึกษาคะแนนการสอบตามเนื้อหาในวิชาภาษาไทยตามชั้นเรียนต่าง ๆ นั้น มาลีณี นิยมเสมอ (๒๕๑๔) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่จังหวัดสมุทรปราการ ผลปรากฏว่า คะแนนในหมวดวิชาภาษาไทย มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับคะแนนในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ แต่ผู้วิจัยไม่พบว่านักเรียนชายแตกต่างจากนักเรียนหญิงในวิชาต่าง ๆ ที่ศึกษา

ส่วนประทีป คล้ายสุพรรณ (๒๕๑๓) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคะแนนในวิชาหมวดภาษาไทย ๓ วิชา คือหลักภาษา การใช้ภาษา และวรรณคดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลมีคะแนนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนราษฎร์ทุกวิชา นอกจากนั้นนักเรียนหญิงยังได้คะแนนสูงกว่านักเรียนชายอย่างเด่นชัดในวิชาการใช้ภาษาและวรรณคดี

ส่วน นวลเพ็ญ โกศลเศรษฐ์ (Kosolsreth, 1960) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กนักเรียนชายหญิงชั้นมัธยมปีที่ ๑ ถึง ๓ (อายุ ๘.๖ ปี ถึง ๑๖.๕ ปี) โดยให้เวลาเด็ก ๑๐ นาที ในการเขียนคำศัพท์ที่ต่างกันให้ได้จำนวนมากที่สุด แล้วนำจำนวนคำและความเกี่ยวโยงของคำเหล่านั้นมาวิเคราะห์ ปรากฏว่าจำนวนคำของนักเรียนที่มีเพศและฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวต่างกันนั้น แตกต่างกันอย่างเด่นชัด เฉพาะในชั้นมัธยมปีที่สาม กล่าวคือ นักเรียนชายและนักเรียนที่มาจากครอบครัวฐานะสูง สามารถใช้คำศัพท์เป็นจำนวนมากกว่านักเรียนหญิงและนักเรียนฐานะต่ำ แต่ผู้วิจัยไม่พบว่าจำนวนคำที่ให้นั้นแตกต่างไปตามชั้นเรียนหรืออายุของผู้ตอบ นอกจากนี้ความเกี่ยวโยงคำก็ไม่แตกต่างกันในแบบแผนที่แน่นอนด้วย

จากการรวบรวมผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับความสามารถทางภาษาไทยของเยาวชนไทยในสถานศึกษานี้ พบผลที่สอดคล้องกันเป็นอย่างมาก โดยมีการรายงานเป็นเอกลักษณ์เกี่ยวกับภูมิหลัง ๓ ด้านคือ อาชีพบิดา ภูมิลำเนา และเชื้อชาติ กล่าวคือ การวิจัย ๕ เรื่อง ที่เปรียบเทียบความสามารถทางภาษาไทยของเด็กไทยที่บิดามีอาชีพต่าง ๆ กัน พบผลสอดคล้องกันว่า เด็กที่บิดามีอาชีพรับราชการหรือธุรกิจซึ่งเป็นงานทางวิชาชีพนั้น มีความสามารถทางภาษาไทยมากกว่าเด็กที่บิดามีอาชีพทางเกษตรกรรมอย่างเห็นได้ชัด ส่วนเรื่องภูมิลำเนานั้น มีผลการวิจัย ๖ เรื่องที่รายงานตรงกันว่า นักเรียนในกรุงเทพฯ มีความสามารถทางภาษาไทยมากกว่านักเรียนในชนบทต่าง ๆ ส่วนผู้ที่เปรียบเทียบเด็กถูกจีนกับลูกไทย ๔ ราย ก็รายงานคล้ายคลึงกันว่า เด็กถูกจีนมีความสามารถทางภาษาไทยสูงกว่าเด็กลูกไทย

ส่วนการเปรียบเทียบตามเพศนั้น แทบทุกการวิจัยได้วิเคราะห์พอไว้ และได้รายงานเหมือนกันว่าหญิงมีความสามารถทางภาษาไทยสูงกว่าหรือเท่ากับชาย และมีผลการวิจัยเดียวที่รายงานว่าชายมีความสามารถทางการให้คำศัพท์สูงกว่าหญิง (Kosolsreth, 1960) เป็นที่น่าสังเกตว่า การวิจัยที่รายงานว่าไม่พบความแตกต่างของความสามารถทางภาษาไทยระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงนั้น เป็นการวิจัยที่ศึกษาเด็กในระดับประถมศึกษาทั้งสิ้น (รัตนดา ศิริพานิช, ๒๕๐๗; อินทร์ ศรีคุณ, ๒๕๐๗ ; ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์, ๒๕๑๔ ; อุทัย แก้วขาว, ๒๕๑๔ ; เกษียงศักดิ์ พรราวศรี, ๒๕๑๖; และ มาลีณี นิยมเสมอ, ๒๕๑๔) นอกจากผลการวิจัยเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๑๔) ซึ่งพบว่านักเรียนหญิงได้คะแนนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนผู้ที่ศึกษานักเรียนในชั้นมัธยมนั้น พบความแตกต่างของความสามารถทางภาษาระหว่างหญิงกับชายอย่างชัดเจน (สมบุญ ชิตพงศ์, ๒๕๑๑ ; และ ประเทือง คล้ายสุพรรณ,

๒๕๑๓) จึงอาจสรุปได้ว่าผลการรวบรวมรายงานการวิจัยในส่วนนี้ให้ข้อสรุปสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราณี สุทธิพงศ์ (๒๕๑๑) ผู้ศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กนักเรียนชายหญิงทั้งในระดับประถมศึกษาและมีธยมศึกษา ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผลสรุปการวิจัยส่วนนี้ตรงกันข้ามกับความคาดหมาย เพราะมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือว่า ตั้งแต่เริ่มสอนพูดนั้น เด็กหญิงจะมีพัฒนาการทางภาษารวดเร็วกว่าเด็กชาย และภาษาควรจะต้องถึงระดับที่เท่าเทียมกันเมื่อถึงวัยรุ่น ฉะนั้นการวิจัยนี้จะได้พิจารณาว่า ในระดับการศึกษาที่สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้แล้วนี้ ชายกับหญิงจะมีความสันทัดภาษาไทย แตกต่างกันหรือไม่เพียงไร

✓ การคิดแบบต่าง ๆ กับความสามารถทางภาษาไทย ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษาไทยกับลักษณะการคิดแบบต่าง ๆ นั้น การวิจัยส่วนใหญ่มีจุดประสงค์ที่จะหาตัวแปรที่จะสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นต่าง ๆ ตัวแปรที่กล่าวนี้ส่วนใหญ่คือ สมรรถภาพสมองทางด้านภาษา และความสามารถในการสร้างสิ่งกับ (มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด) และการให้เหตุผล นอกจากนั้นก็มีผู้ศึกษาความคิดแบบสอพลอและความคิดสร้างสรรค์ด้วย โดยมีผู้พบว่าความคิดสองชนิดหลังนี้มีความสัมพันธ์กับความถนัดทางการเรียนทางด้านภาษา และผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยน้อยมาก (อนันต์ จินทรทวี, ๒๕๑๔ และ พงษ์ชัย พัฒนผลไพบุลย์, ๒๕๒๐)

ความสามารถทางภาษานั้น มีผู้เชื่อว่ามีความสัมพันธ์กับสติปัญญาของบุคคลเป็นอย่างมาก ส่วนการพิจารณาสติปัญญาของบุคคลนั้น เฮอร์สโตน (Thurstone) นักจิตวิทยาการศึกษาในปี ค.ศ. ๑๙๓๔ และ ค.ศ. ๑๙๔๑ ได้เสนอการวิเคราะห์สติปัญญาหรือสมรรถภาพสมองของมนุษย์ โดยการนำผลการสอบในวิชาการด้านต่าง ๆ มาศึกษา และได้พบสมรรถภาพสมองที่สำคัญ ๗ ด้านคือ สมรรถภาพสมองด้านความจำ ด้านตัวเลข ด้านการพิจารณาหาเหตุผล ด้านความเข้าใจทางภาษา ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านการสังเกต และด้านความคล่องแคล่วในการใช้คำ (Anastasi, 1954, หน้า 357) ซึ่งต่อมาด้านต่าง ๆ เหล่านี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นเนื้อหาในแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน

นักวิจัยไทยได้นำความคิดของเฮอร์สโตนในการวิเคราะห์สมรรถภาพสมอง มาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญา การคิด การรู้ กับความสามารถทางภาษาไทย สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (๒๕๑๑) ผู้ศึกษาสมรรถภาพสมองในสามด้านคือ ด้านภาษา ด้านความจำ และด้านการพิจารณาหาเหตุผล ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน โดยมุ่งที่จะหา

ตัวแปรที่จะใช้พยากรณ์คะแนนความสามารถในการเขียนเรียงความ ผลปรากฏว่าตัวแปรทั้ง ๓ ที่เกี่ยวกับสมรรถภาพสมอง และความคล่องแคล่วในการใช้คำ รวม ๔ ตัวแปรด้วยกันสามารถทำนายคะแนนการเขียนเรียงความได้ไม่เกิน ๒๕% โดยสามารถทำนายคะแนนการเขียนเรียงความของนักเรียนชายได้ดีกว่านักเรียนหญิง

ต่อมา เสนาะ ศิตถิ (๒๕๑๓) ได้ใช้แบบวัดสมรรถภาพสมองทางด้านภาษา ๑๐ ชนิด ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน เพื่อใช้เป็นตัวพยากรณ์คะแนนการเขียนเรียงความของนักเรียนจังหวัดลพบุรี ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ผลปรากฏว่า แบบทดสอบทางด้านภาษา ๑๐ ชนิดนั้นมีความสัมพันธ์กันเองสูง แต่แบบทดสอบทั้งสิบชนิดนี้มีความสัมพันธ์ต่ำกับคะแนนเรียงความ เมื่อผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบจากตัวแปร ๑๑ ชนิด พบองค์ประกอบทางภาษา ๔ องค์ประกอบด้วยกัน คือ องค์ประกอบทางด้านคำศัพท์ องค์ประกอบทางด้านเหตุผลทางภาษา องค์ประกอบทางด้านความเข้าใจภาษา และองค์ประกอบทางด้านการใช้ภาษา

จึงสรุปได้ว่าสมรรถภาพสมองตามลักษณะการวิเคราะห์ของเธอร์สโตนั้น มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนเรียงความเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เป็นเครื่องแสดงว่าการเขียนเรียงความไทยนั้น ต้องใช้สมรรถภาพสมองทางด้านอื่น ๆ อีก นอกเหนือจากที่ได้ศึกษามานี้

หลังจากที่เธอร์สโตนได้เสนอลักษณะของสมรรถภาพสมอง ๗ ด้านแล้ว มีผู้ค้นพบด้านอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องนำด้านเหล่านี้มาสัมพันธ์กันให้เป็นแบบแผนโดยการคิดโครงสร้างที่จะรวมด้านเหล่านี้ได้ทั้งหมด กิลฟอร์ด (Guilford, 1967, หน้า 60-65) จึงได้เสนอทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของมนุษย์เป็นแบบจำลองมหภาคสามมิติ มิติทั้งสามคือ เนื้อหาในการคิด วิธีการคิด และผลการคิด (ดูภาพ ๑) เนื้อหาในการคิดซึ่งมีผู้นิยมศึกษาควบคู่ไปกับความสามารถทางภาษาไทย คือ เนื้อหาประเภทภาษาซึ่งเป็นเพียงหนึ่งในสี่ประเภท อีกสามประเภทคือ ภาพ สัญญลักษณ์ และพฤติกรรม ส่วนวิธีการคิดนั้น ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ดแบ่งเป็น ๕ ประเภท เรียงลำดับจากวิธีการคิดแบบง่ายไปหายากคือ การรู้จักการเข้าใจ การจำ การคิดอเนกนัย การคิดเอกนัย และการประเมินค่า ซึ่งมีผู้สร้างแบบวัดตามวิธีการคิดแต่ละประเภทนี้ โดยที่ได้แบ่งแบบวัดเป็นฉบับย่อย ๖ ฉบับ ตามผลการคิด ๖ ชนิดคือ แบบหน่วย แบบกลุ่ม แบบความสัมพันธ์ แบบระบบ แบบการแปลงรูป และแบบการประยุกต์ ซึ่งเป็นการวัดส่วนย่อยสุดไปสู่ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนกว่า แสดงว่าผลการคิดแบบหน่วยเป็นผลการคิดขั้นพื้นฐานและง่ายที่สุด เรื่อยไปจนถึงผลการ

วิธีการคิด :

การรู้จักการเข้าใจ

การจำ

การคิดอเนกนัย

การคิดเอกนัย

การประเมินค่า

ผลการคิด :

แบบหน่วย

แบบกลุ่ม

แบบความสัมพันธ์

แบบระบบ

แบบการแปลงรูป

แบบการประยุกต์

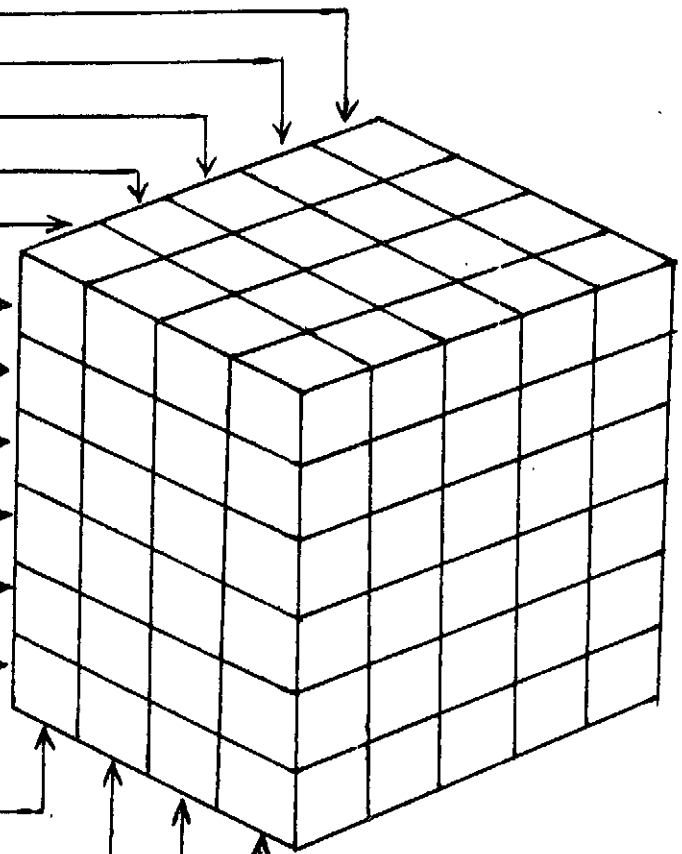
เนื้อหา :

ภาษา

ภาพ

สัญลักษณ์

พฤติกรรม

ภาพ ๑ แสดงภาพสามมิติตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของมนุษย์ (Guilford, 1967)

คิดแบบประยุกต์ซึ่งเป็นผลการคิดที่ซับซ้อนและยากที่สุดด้วย ฉะนั้นแบบวัดสำหรับวิธีการคิดแต่ละประเภท จะต้องประกอบด้วยแบบวัดย่อยตามผลการคิด ๖ ชนิดที่กล่าวนี้ทุกประเภท

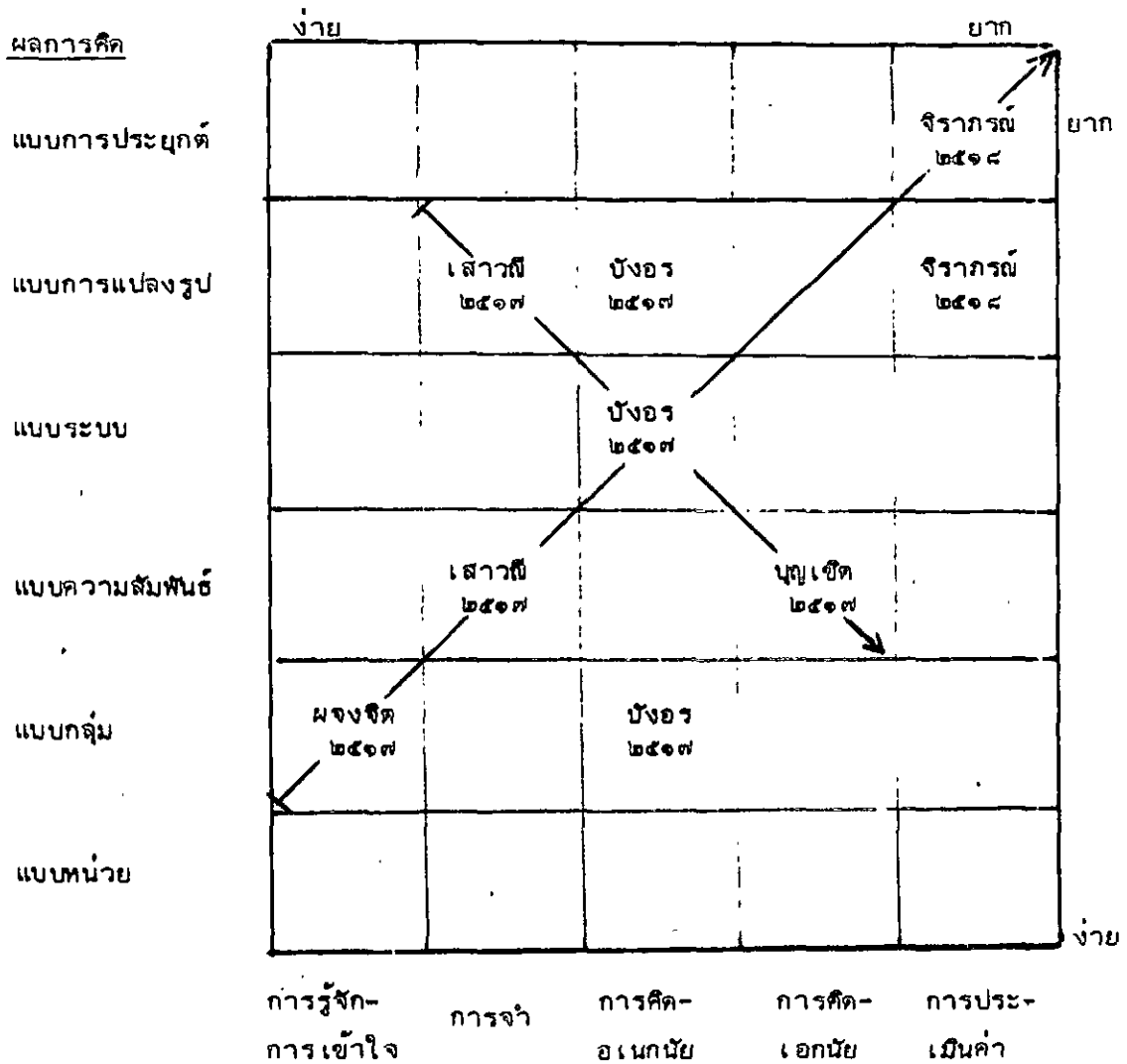
นักวิจัยไทยผู้เริ่มนำความคิดตามทฤษฎีของกิลฟอร์ดมาใช้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพสมองกับความสามารถทางภาษาไทยคือ เกรียงศักดิ์ พราวศรี (๒๕๑๖) ผู้วิจัย (เกรียงศักดิ์ พราวศรี, ๒๕๑๖) ได้ศึกษาสมรรถภาพสมอง ๒ ด้านคือ การคิดแบบเอกนัยซึ่งมีเนื้อหาเป็นภาพ สัญลักษณ์ และภาษา และการคิดแบบอเนกนัย ซึ่งมีเนื้อหาเป็นภาพ และภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด นอกจากนั้นยังได้ใช้ข้อสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของเด็กที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และกำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในต่างจังหวัดด้วย ผลปรากฏว่า การคิดแบบเอกนัยและอเนกนัยนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยทั้ง ๓ ด้านคือ ด้านการฟัง การอ่าน และการเขียนสะกดคำ ซึ่งแสดงว่าผู้ที่ได้คะแนนดีในวิชาภาษาไทย เป็นผู้ที่มีการคิดแบบเอกนัยและอเนกนัยสูงด้วย

ต่อมาอีกหนึ่งปี ได้มีผู้ศึกษาสมรรถภาพสมองทางภาษาด้านการคิดแบบเอกนัย กับผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทย ๓ ด้าน คือ หลักภาษา อ่านไทย และความหมายของคำ ของเด็กเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ในต่างจังหวัด (บุญเชิด ญาณิโณนันทพงษ์ ๒๕๑๗) และพบผลในทำนองเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้ว นอกจากนั้นยังพบว่า ผลการคิดที่มีความยากปานกลาง คือผลการคิดแบบความสัมพันธ์นั้น ส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยมากที่สุด ส่วนผลการคิดแบบซับซ้อนและยากคือผลการคิดแบบแปลงรูป และแบบประยุกต์นั้น ส่งผลให้ผลต่อคะแนนในวิชาภาษาไทยน้อยที่สุด ในทำนองเดียวกัน บังอร พุ่มสะอาด (๒๕๑๗) ก็ได้ศึกษาสมรรถภาพสมองทางภาษา และสัญลักษณ์ด้านการคิดแบบอเนกนัย ในเด็กประถมศึกษาปีที่ ๗ ในต่างจังหวัด โดยหาความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยทางด้านการเข้าใจในการอ่าน ผลก็ปรากฏเช่นเดียวกับที่ได้พบในการวิจัยทั้งสองที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งทำให้เป็นผลที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังพบว่าคะแนนภาษาไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับผลการคิดแบบกลุ่ม แบบระบบ และแบบการแปลงรูปด้วย

ส่วนการวัดสมรรถภาพสมองทางภาษาด้วยวิธีการคิดอีกสามประเภทคือ การรู้จักการเข้าใจ การจำ และการประเมินค่า โดยศึกษาความสัมพันธ์ของคะแนนในแบบวัดแต่ละชนิด กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ในจังหวัดต่าง ๆ กัน ก็ปรากฏผลที่สอดคล้องกันว่า สมรรถภาพสมองทางภาษาในแบบวิธีการคิดทั้งสามประเภทนี้ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับคะแนนในข้อสอบมาตรฐานในวิชาภาษาไทย แต่แบบวัดย่อยที่เกี่ยวข้องกับผลการคิด

๖ ชนิด ในวิธีการคิดแต่ละประเภทนั้น มีความสัมพันธ์กับคะแนนในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันไป กล่าวคือ ถ้าเป็นการวัดสมรรถภาพสมองด้วยวิธีการคิดแบบการรู้จักการเข้าใจแล้ว ผลการคิดแบบกลุ่มมีความสัมพันธ์กับคะแนนภาษาไทยมากที่สุด ส่วนผลการคิดแบบความสัมพันธ์ และการแปลงรูปสัมพันธ์น้อยที่สุด (ผจงจิต อินทสุวรรณ, ๒๕๑๗) ส่วนการวัดสมรรถภาพสมองด้วยวิธีการคิดแบบการจำทางภาษานั้น ผลการคิดแบบความสัมพันธ์และการแปลงรูป สัมพันธ์กับคะแนนภาษาไทยมากที่สุด ส่วนอีก ๔ แบบไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับคะแนนภาษาไทยแต่ประการใด (เสาวณี คุณาวัดนาฎ, ๒๕๑๗) ส่วนการวัดสมรรถภาพสมองด้วยวิธีการคิดแบบการประเมินค่าทางภาษา ซึ่งเป็นวิธีการคิดที่ยากที่สุดนั้น ผลการคิดแบบการประยุกต์และการแปลงรูป ซึ่งเป็นผลการคิดที่มีความซับซ้อนและยากที่สุดเช่นกัน ก็มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงที่สุด กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย (จิราภรณ์ ทิพย์รัตน์, ๒๕๑๘)

จากการประมวลผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนภาษาไทยกับสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ของนิสิตปริญญาโททางการวัดผลการศึกษาระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกลุ่มนี้ พอสรุปได้ว่า ได้มีการแบ่งทฤษฎีโครงสร้างของสมรรถภาพสมองของกิลฟอร์ด โดยผู้วิจัยแต่ละคนใช้วิธีการคิดคนละชนิด สร้างแบบวัดสมรรถภาพสมองตามผลการคิดทั้ง ๖ วิธี และใช้เนื้อหาทางภาษาเหมือนกัน นอกนั้นทุกคนยังให้นักเรียนตอบข้อสอบภาษาไทยด้วย แล้วทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนภาษาไทย กับคะแนนในแบบวัดสมรรถภาพสมองทั้ง ๖ แบบ ผลปรากฏว่า เมื่อใช้เนื้อหาประเภทภาษานั้น วิธีการคิดแต่ละวิธีมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยตามผลการคิดเพียงบางแบบเท่านั้น เมื่อนำวิธีการคิดทั้ง ๔ แบบมาเรียงตามลำดับจากง่ายไปถึงยาก (คือจากวิธีการคิดแบบการรู้จักการเข้าใจ ไปจนถึงวิธีการคิดแบบการประเมินค่า) และนำผลการคิดมาใช้ประกอบด้วย โดยเรียงจากง่ายไปยากเช่นกัน (คือจากผลการคิดแบบหน่วยไปจนถึงผลการคิดแบบการประยุกต์) ก็จะได้ตารางแสดงว่าวิธีการคิดทั้ง ๔ แบบมีผลการคิดทั้ง ๖ แบบประกอบด้วย เป็นตารางย่อย ๓๐ ช่องซึ่งหมายถึงแบบวัดสมรรถภาพสมอง ๓๐ แบบ คะแนนจากแบบวัดทุกแบบนี้ได้ถูกหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับคะแนนภาษาไทย และพบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับบางแบบวัด ซึ่ง ปรากฏแบบแผนที่ค่อนข้างเด่นชัด ๒ ระบบ (ดูภาพ ๒) ระบบแรกคือ แบบวัดสมรรถภาพสมองที่ใช้วิธีการคิดที่ยากขึ้นเท่าใด จะมีคะแนนจากแบบวัดย่อยที่วัดผลการคิดที่ยากขึ้นเท่านั้น ไปมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับคะแนนภาษาไทย ระบบแรกที่พบนี้เกือบสมบูรณ์ยกเว้นข้อมูลจากวิธีการคิดแบบเอกลักษ์เท่านั้น ที่ไม่

วิธีการคิด

ภาพ ๒ แสดงการประมวลผลการวิจัยที่พบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงระหว่างคะแนนการสอบภาษาไทยกับคะแนนการวัดสมรรถภาพสมองทางภาษา ที่ใช้วิธีการคิด และผลการคิดต่าง ๆ กัน

ให้การสนับสนุนระบบนี้ ส่วนอีกระบบหนึ่งที่พบในภาพ ๒ คือ แบบวัดสมรรถภาพสมองที่ใช้วิธีการคิดที่ยากขึ้นเท่าใด จะมีแบบวัดย่อยที่ใช้ผลการคิดที่ยากน้อยลงเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างสูงกับคะแนนภาษาไทย ระบบแบบกลับกันนี้พบในส่วนที่ยากปานกลางของทั้ง ๒ มิติเท่านั้น

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การที่กิลฟอร์ดได้เสนอทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของมนุษย์ ในรูปสามมิตินั้นให้ประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิด การรู้ สติปัญญา และความสามารถทางภาษาของมนุษย์ และใช้ประโยชน์ได้ในเด็กไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ด้วย

ส่วนการศึกษาสติปัญญา การคิด และการรู้ของมนุษย์ในอีกแบบหนึ่งนั้น คือการศึกษาว่าบุคคลมีความสามารถในการสร้างสิ่งกับเพียงใด การสร้างสิ่งกับ (concept formation) หรือการสร้างความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ หมายความว่า ความสามารถของบุคคลในการแยกแยะ จัดหมวดหมู่ของวัตถุ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่มเดียวกันได้โดยอาศัยลักษณะร่วม หรือลักษณะที่เหมือนกันของสิ่งเร้าเหล่านั้น เป็นเกณฑ์ในการจัดรวมอยู่ในประเภทเดียวกัน และแบ่งแยกสิ่งเร้าที่ไม่มีลักษณะร่วมนี้ ออกไว้ในประเภทอื่น จึงเห็นได้ว่า การสร้างสิ่งกับ ต้องใช้กระบวนการสองชนิดคือ "กระบวนการเพ้นจำแนก" (discrimination) และ "กระบวนการแผ่ครอบคลุม" (generalization) ความสามารถในการสร้างสิ่งกับนี้จะไม่ปรากฏ ถ้าเด็กยังอยู่ในขั้นการเคลื่อนไหวสัมผัส ตามทฤษฎีพัฒนาการทางการคิดและสติปัญญาของเพียเจต์ที่ได้กล่าวมาแล้ว กระบวนการเพ้นจำแนก และกระบวนการแผ่ครอบคลุม จะเริ่มปรากฏขึ้น เมื่อเด็กเข้าสู่ขั้นก่อนปฏิบัติการ คืออายุประมาณ ๗ ปี แต่เด็กก็ยังสามารถสร้างสิ่งกับได้อย่างคลุมเครือ และมีการจัดประเภทอย่างผิดพลาด เพราะความคิดเกี่ยวกับลักษณะร่วมของสิ่งเร้ายังไม่แจ่มชัดเท่าที่ควร เมื่อเด็กเข้าสู่ขั้นปฏิบัติการเชิงรูปธรรม เด็กจะสามารถสร้างสิ่งกับทางด้านวัตถุได้อย่างถูกต้องก่อน และเมื่อขึ้นถึงขั้นสูงสุดคือขั้นปฏิบัติการแบบระบบ เด็กจึงจะสามารถสร้างสิ่งกับเกี่ยวกับสัญลักษณ์ได้ ซึ่งก็เป็นช่วงอายุราว ๑๔ ปี เป็นต้นไป จึงอาจคาดได้ว่าเด็กไทยจะเริ่มสามารถสร้างสิ่งกับขั้นต้นได้เมื่อเริ่ม เข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนต้น

เด็กนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ทั่วประเทศไทย เป็นเด็กในชั้นเล็กสุดที่ถูกศึกษาความสามารถทางสิ่งกับเลขคณิต โดยคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ทำการเก็บข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนด้านทักษะเบื้องต้นทางการเรียนของเด็กนักเรียน ผลในส่วนนี้ได้มาจากกลุ่มตัวอย่าง ๑,๒๖๗ คน ซึ่งเป็นจำนวนเพียง ๕ เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนนักเรียนที่ถูกศึกษาทั้งหมด ผลปรากฏว่า ความสามารถในการเข้าใจสิ่งกับทางเลขคณิตของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทย นอกจากนั้นความสามารถทางภาษาไทยของเด็กเหล่านี้ยังมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับปัจจัยปัญหาทาง เลขคณิตด้วย

ส่วน อุทัย แก้วขาว (๒๕๑๕) ได้ศึกษาความสามารถทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด เพื่อหาความสัมพันธ์กับความสามารถทางภาษา ๒ ด้าน คือ ความเข้าใจในการอ่าน และความเร็วในการอ่าน ผู้วิจัยได้วัดสังคม ๓ ชนิดคือ ภาษา ภาพ และวัตถุ ผลปรากฏว่า ความสามารถทางสังคมกับทางภาษาไทยมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างสูง นอกจากนั้นยังพบว่า เด็กเรียนชาย และนักเรียนในกรุงเทพมีความสามารถทางสังคมสูงกว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชนบท และปรากฏว่าเด็กในกรุงเทพมีความสามารถทางภาษามากกว่าเด็กชนบทด้วย แต่ไม่ปรากฏว่าเด็กเรียนชายมีความสามารถทางภาษาไทยสูงกว่านักเรียนหญิง ส่วนการพิจารณาแยกประเภทของนักเรียนตามเชื้อชาติ ปรากฏว่า เด็กจีน และเด็กลูกครึ่งจีน มีความสามารถทางสังคม และความเข้าใจในการอ่านไทยมากกว่าเด็กไทยอย่างเด่นชัด ส่วนเกียรียงศักดิ์ พราวศรี (๒๕๑๖) ผู้ศึกษานักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ แล้ว ก็พบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษากับความสามารถทางสังคมในทำนองเดียวกัน

ส่วน นิติ สุวรรณศิริ (๒๕๑๕) ได้ศึกษาเด็กนักเรียนสาธิตในกรุงเทพตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕, ๖ และ ๗ พบพัฒนาการในการสร้างสังคมของเด็กกลุ่มนี้ กล่าวคือเด็กเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ สร้างสังคมได้มากกว่านักเรียนชั้นต่ำกว่า ส่วนความสามารถในการสร้างสังคมนั้นมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านไทยมากที่สุดในกลุ่มเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และความสัมพันธ์นี้เด่นชัดในนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชายด้วย ในขณะที่ นิติ สุวรรณศิริ พบในการวิจัยนี้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับภาษาไทยของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ในกรุงเทพนั้น มีปริมาณปานกลาง บังอร พุ่มสะอาด (๒๕๑๗) ก็พบผลเช่นนี้ในเด็กชั้นเดียวกัน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นอกจากการศึกษาการสร้างสังคมกับแบบภาพ ภาษา และวัตถุแล้ว ยังมีผู้ศึกษาความสามารถทางด้านนี้ในรายละเอียด กล่าวคือ ปฐม นิคมานนท์ (๒๕๑๔) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการอ่านของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๗ กับความสามารถในการสร้างสังคมด้วยการรับรู้ ๓ แบบ คือ แบบจำแนกประเภท และแบบโยงความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการรับรู้ขั้นต่ำกว่าแบบวิเคราะห์ ผลการวิจัยแสดงว่า ความสามารถในการอ่านของเด็กทั้งสองชั้นนี้ มีความสัมพันธ์ทางบวกค่อนข้างสูงกับความสามารถในการสร้างสังคม นอกจากนั้นยังพบว่า เด็กชั้นประถม

ศึกษาปีที่ ๗ ที่มีความสามารถต่ำทางการอ่านนั้น ใช้การรับรู้แบบโยงความสัมพันธ์มากกว่าแบบวิเคราะห์ หรือจำแนกประเภท แต่เด็กในชั้นเดียวกันที่มีความสามารถสูงทางการอ่าน ใช้การรับรู้เท่าเทียมกันทั้งสามแบบ และไม่พบความแตกต่างเช่นนี้ในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ฉะนั้นจึงยังสรุปไม่ได้ว่าความสามารถในการอ่านไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปริมาณการรับรู้แบบวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการรับรู้ขั้นสูงที่สุดที่ศึกษา

ส่วนผู้ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการอ่านของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๔ กับการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์ของเพียเจต์นั้น (ดวงเดือน ศาสตร์ภักดิ์, ๒๕๑๕) ผู้วิจัยพบพัฒนาการทางการคิดให้เหตุผลตามระดับชั้นเรียน คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓, ๔ และ ๕ ใช้วิธีการคิดแบบทวนกลับ (reversibility) ก่อนการคิดขั้นต่ำกว่าอีก ๒ แบบ คือการคิดแบบทดแทน (compensation) และการคิดแบบอิงลักษณะเดิม (identity) มากกว่าเด็กนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ เมื่อพิจารณาเด็กตามเชื้อชาติ ปรากฏว่าความเข้าใจในการอ่านมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงกับการคิดให้เหตุผลในกลุ่มเด็กจีน กล่าวคือ เด็กจีนในทุกชั้นเรียนที่ศึกษาถ้าใช้การคิดแบบทวนกลับมากกว่าแบบอื่น ๆ เท่าใด ก็มีความเข้าใจในการอ่านไทยมากขึ้นเท่านั้น แต่ไม่พบรายงานผลการวิจัยเช่นนี้ในกลุ่มเด็กไทย ส่วน สมทรัพย์ สุขอนันต์ (๒๕๒๐) ศึกษาเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ๔ ในกรุงเทพฯ จำนวน ๗๕ คน พบว่า พัฒนาการทางถ้อยคำมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางการคิดด้านอนุรักษ์จำนวน ความยาว สสาร และของเหลว แม้ในกลุ่มเด็กอายุน้อย (๔.๖ ถึง ๗.๕ ขวบ) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบผลในรายละเอียดที่สอดคล้องกับผลในเด็กไทย ของดวงเดือน ศาสตร์ภักดิ์ ว่า เด็กที่สามารถใช้เหตุผลแบบเอกลักษณ์ แบบชดเชย และแบบย้อนกลับ ซึ่งเป็นระดับที่พัฒนาสูงขึ้นทุกขั้นนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างใดในความสามารถทางถ้อยคำ

จึงสรุปได้ว่า จากการรวบรวมผลการวิจัยเด็กในระดับประถมศึกษานั้น ความสามารถทางภาษาไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับความสามารถในการสร้างสิ่งป้อนโดยทั่วไป แต่หลักฐานที่แสดงว่าแบบการคิดและการใช้เหตุผลขั้นสูงนั้น มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางภาษาหรือไม่นั้นยังไม่แน่ชัด โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กไทย

ลักษณะจิตสังคมกับความสามารถทางภาษาไทย

รายงานการวิจัยที่น่าสนใจอีก

กลุ่มหนึ่งคือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษาไทยกับบุคลิกภาพ ทัศนคติ

และแรงจูงใจ โดยผู้วิจัยมีความเชื่อว่าผู้ที่มีลักษณะทางจิตใจต่างกัน ย่อมจะมีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจวิชาภาษาไทยแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งจะพิจารณาได้จากคะแนนการทดสอบความสามารถทางภาษาไทยด้านต่าง ๆ ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงลักษณะทางจิตที่ได้มีผู้ศึกษาไว้ ๔ ลักษณะด้วยกันคือ มโนภาพแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในตน ความวิตกกังวล ความอยากรู้อยากเห็น แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ ลักษณะแสดงตัว ความเป็นผู้นำ และคุณธรรมทางสังคม

มโนภาพแห่งตน (self-concept) หมายความว่า การที่บุคคลมีการรับรู้ว่าตนเองมีลักษณะอย่างไร อันเป็นเหตุให้มีความคิด เห็นและทัศนคติเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งอาจจะวัดได้โดยการให้ตอบแบบสอบถาม ถ้าผู้ถูกศึกษาเป็นนักเรียน แบบสอบถามมโนภาพแห่งตนก็จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับผลการเรียนในอดีตและปัจจุบัน นอกจากนั้นยังอาจถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น และการปรับตัวทางอารมณ์ นอกจากนี้การศึกษามโนภาพแห่งตน ยังอาจกระทำได้ ๒ แบบคือ การวัดมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพ (actual self) อันหมายถึง การวัดความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่อตนเองในสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ส่วนการวัดมโนภาพแห่งตนตามปณิธาน (ideal self) หมายถึงการสอบถามบุคคลว่ามีความต้องการให้ตนเองมีลักษณะอย่างไรบ้าง หรืออยากจะมีลักษณะอะไรบ้าง ซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างไปจากลักษณะที่ตนมีอยู่แล้วก็ได้

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (๒๕๑๔) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษาไทยกับมโนภาพแห่งตนทั้ง ๒ แบบที่กล่าวมาแล้ว ในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ผลปรากฏว่า ผู้ที่มีมโนภาพแห่งตนทั้งสองด้านสูงนั้นมีความสามารถในการอ่านไทย มากกว่าผู้ที่มีมโนภาพแห่งตนทั้งสองด้านต่ำ ส่วน อัมพล โอ่งเคลือบ (๒๕๑๔) ศึกษาแต่มโนภาพแห่งตนตามอัตภาพประการเดียว ในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๗ ก็พบผลเช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว คือนักเรียนที่มีความสามารถสูงในการอ่าน ก็มีมโนภาพแห่งตนตามอัตภาพสูงด้วย

ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายความว่า การที่บุคคลมีความเชื่อว่าถ้าตนกระทำความดีก็ย่อมจะได้รับผลในทางที่ดีและน่าพอใจ และถ้าตนกระทำความชั่วก็ย่อมจะถูกลงโทษหรือได้รับผลที่ไม่น่าพอใจ ส่วนผู้ที่เชื่ออำนาจภายนอกตนนั้น คือผู้ที่เชื่อว่าสิ่งที่เกิดกับตนไม่ว่าทางดีหรือร้ายนั้นมีโช้มีสาเหตุมาจากตนเอง แต่เป็นเพราะอิทธิพลซึ่งทำนายหรือคาดไม่ได้จากภายนอก พงษ์ จันทระวิระกุล (๒๕๑๔) ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงนั้น เป็นผู้ที่อ่านเข้าใจและอ่านไทยได้เร็วย่างถูกต้อง มากกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ

ส่วนในฝึกเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ นั้น ปรากฏว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนสัมพันธ์กับความเข้าใจในการอ่าน แต่ไม่สัมพันธ์กับความเร็วและความถูกต้องในการอ่าน

ความวิตกกังวล หมายถึงความถึงสภาพทางอารมณ์ของบุคคล ประกอบด้วยความรู้สึกไม่สบายใจ มีความตึงเครียด ขาดความมั่นคงปลอดภัย เกิดความกลัวโดยไม่มีสาเหตุแน่นอน สภาพทางอารมณ์นี้ ถ้าแสดงออกเป็นการกระทำ จะอยู่ในรูปความหงอยเหงาม หรือความหงุดหงิด โกรธง่าย อ้าพล โอ่งเคลือบ (๒๕๑๔) ศึกษาเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๗ พบว่า ในกลุ่มเด็กชั้นดำนั้น เด็กที่มีความวิตกกังวลน้อยจะมีความสามารถในการอ่านไทยสูงกว่าเด็กที่วิตกมาก ในกลุ่มเด็กชายก็พบความสัมพันธ์เช่นนี้ ส่วนในกลุ่มเด็กหญิง ปรากฏว่าความเข้าใจในการอ่านไทยนั้นจะมีมากในเด็กที่มีความวิตกกังวลปานกลาง และน้อยในเด็กที่มีความวิตกกังวลในปริมาณทั้งสูงและต่ำ

ความอยากรู้อยากเห็น หมายถึงความถึง ความต้องการประ เภทหนึ่งของบุคคล ในการที่จะสำรวจสภาพแวดล้อมรอบตัว เพื่อให้มีความรู้ที่อาจจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไป พจน์ จันทรวิระกุล (๒๕๑๔) ได้ศึกษาตัวแปรนี้ และพบว่านักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๗ ผู้มีความอยากรู้อยากเห็นสูงจะมีความสามารถทางการอ่านสูงด้วย

ลักษณะแสดงตัว-เก็บตัว (Extroversion-introversion) หมายถึงบุคลิกภาพสองประเภทที่ตรงข้ามกัน บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึงความถึง การชอบคบค้าสมาคมกับผู้อื่น และอยู่ท่ามกลางเพื่อนฝูง มองโลกในแง่ดี กล้าเสี่ยง และกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่วางแผนล่วงหน้า ส่วนพวกเก็บตัว เป็นพวกที่ชอบกิจกรรมที่กระทำตามลำพัง มองโลกในแง่ค่อนข้างร้าย วางแผนล่วงหน้าก่อนกระทำการใด เก็บกดความรู้สึกของตน เป็นต้น

ได้มีผู้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะแสดงตัว-เก็บตัว กับความสามารถทางภาษาไทย ในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และชั้นมัธยมศึกษาทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด (อ้าพล โอ่งเคลือบ, ๒๕๑๔ และ วันเพ็ญ อายูการ, ๒๕๑๒) ต่างก็พบเช่นเดียวกันว่า ฝึกเรียนที่มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัว มีความสามารถทางภาษาไทยมากกว่าพวกแสดงตัว และเป็นผู้ที่ทำความเน่นได้ดีในวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษาด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลวิจัยส่วนใหญ่ในต่างประเทศ (Wilson, 1977 หน้า 198) แต่ไม่ทำให้สรุปได้ว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว มีความเฉลียวฉลาดกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว แต่มีหลักฐานที่พอจะใช้อธิบายได้ว่า สภาพการเรียนการสอนส่วนใหญ่ในประเทศไทยและแม้นในต่างประเทศ มีลักษณะที่จะช่วยให้ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ

เก็บตัวสนใจเรียน และทำคะแนนได้ดีกว่าผู้มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว การวิจัยในทำนองนี้ยังมีน้อยมากในประเทศไทย

ส่วน อนันต์ จันทร์กริ (๒๕๑๔) ได้ศึกษาเด็กเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในต่างจังหวัด พบว่าเด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง คือเป็นผู้ที่ชอบฝ่าฟันอุปสรรค ทำงานอย่างไม่ย่อท้อจนสำเร็จด้วยดีนั้น เป็นผู้ที่มีความสามารถทางภาษาไทยสูงด้วย

ส่วนลักษณะความเป็นผู้นำ ซึ่งหมายถึงลักษณะที่ทำให้คนอื่น ๆ ในกลุ่มเชื่อถือ ให้ความไว้วางใจ และยินดีปฏิบัติตาม สิทธิโชค วรานุสันติกุล (๒๕๑๔) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษาไทยและลักษณะความเป็นผู้นำ ของเด็กเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ปรากฏว่าไม่พบว่าบุคลิกภาพประเภทนี้และความสามารถทางภาษาไทย มีความสัมพันธ์กันสูงพอที่จะเป็นที่ยอมรับได้ ส่วน อัมพล โอ่งเคลือบ (๒๕๑๔) พบผลเช่นเดียวกันนี้ในชั้นแรก กล่าวคือลักษณะความเป็นผู้นำและความสามารถในการอ่านไม่สัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรงไม่ว่าในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ หรือ ๗ แต่พบความสัมพันธ์ในเชิงเส้นโค้ง

ส่วน อรพินท์ นาคประสิทธิ์ (๒๕๑๘) ผู้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ซึ่งประกอบด้วยวิชาในหมวดภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิชาหน้าที่พลเมือง กับคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี ๔ ประเภทคือ ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความรับผิดชอบ และความรู้จักกาลเทศะ ปรากฏว่า เด็กเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ในต่างจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีสูงกว่า เด็กเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างเชื่อถือได้ นอกจากนั้นยังได้แบ่งเด็กเรียนออกเป็น ๒ กลุ่มตามคะแนนผลการเรียน ผลปรากฏว่าในกลุ่มเด็กที่เรียนดีนั้น ผู้ที่ได้คะแนนการเรียนยิ่งสูงเท่าใดก็ได้คะแนนในแบบวัดคุณธรรมรวมทั้งหมดสูงขึ้นเท่านั้น ส่วนในกลุ่มเด็กเรียนอ่อนนั้น คะแนนการเรียนกับคะแนนคุณธรรมรวมไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่จะยอมรับได้

จึงสรุปได้ว่า โดยส่วนรวมแล้ว ความสามารถทางภาษาไทยของเด็กในชั้นประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษา นั้น มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ ทัศนคติ และคุณธรรมต่าง ๆ ของบุคคล ในลักษณะความสัมพันธ์ทั้งแบบเส้นตรงและเส้นโค้งด้วย แต่เป็นที่สังเกตได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษาไทยกับลักษณะทางจิตคือ บุคลิกภาพ ทัศนคติ และคุณธรรมนี้ มีปริมาณหรือระดับต่ำกว่า (ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .๑๘ ถึง .๓๕) ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางภาษาไทยกับการคิดและการรับรู้ของบุคคลมาก (ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .๖๐ ถึง .๗๕) นอกจากนั้น

ความสามารถทางภาษาไทยยังสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูง กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษาด้วย (ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .๔๐ ถึง .๗๕)

การประมวลทฤษฎีและผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับความสามารถทางภาษาของบุคคลนั้น ได้ช่วยให้เห็นถึงสถานภาพทางการวิจัยในเรื่องนี้ ทั้งที่เป็นสากล และที่ได้กระทำไปแล้วในประเทศไทย โดยที่ความรู้ทางทฤษฎีต่าง ๆ ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าควรจะมีการวิจัยในเรื่องนี้ไปในทางใดบ้าง ผลการวิจัยก็ได้ช่วยให้เห็นว่าข้อทำนายหรือสมมติฐานตามทฤษฎีใดบ้าง ที่ได้รับการทดสอบไปแล้ว และให้ผลเป็นประการใด ควรจะมีการตั้งสมมติฐานทางคำนำติดต่อไป ส่วนการประมวลการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาไทย ได้ช่วยให้ผู้วิจัยได้ทราบว่านักวิจัยไทยได้ให้ความสนใจเรื่องนี้อย่างไร และยังขาดสิ่งใดที่ควรวิจัยทางด้านใดอีกบ้าง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการเข้าใจธรรมชาติทางจิตวิทยาของคนไทยให้ดียิ่งขึ้น

ในการวิจัยนี้ นอกจากจะได้มีการศึกษาพัฒนาการของความสันตภาษาในเด็กโตจนถึงผู้ใหญ่ตอนต้นแล้ว ยังจะได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสันตภาษาไทยกับลักษณะทางจิตสังคมที่สำคัญ และยังมีผู้ใดศึกษาคือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต นอกจากนั้น ยังจะได้ศึกษาว่าผู้ที่มีความสันตภาษามากนั้นเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แตกต่างจากผู้ที่มีความสันตภาษาน้อยอย่างไร ซึ่งยังไม่ปรากฏว่าได้มีผู้ทำการวิจัยเช่นนี้ในประเทศไทย

จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการวิจัย

โครงการวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความสันตภาษาไทยของเยาวชนไทยในสถานศึกษา ผู้มีอายุระหว่าง ๑๑ ถึง ๒๔ ปี โดยการประมวลข้อเท็จจริงด้วยการใช้แบบวัด และแบบสอบถามต่าง ๆ ซึ่งเป็นการวัดชนิดที่มีลักษณะความเป็นปรนัยสูง ในสภาพการวิจัยแบบการศึกษาภาคสนาม โดยมีจุดประสงค์ของการวิจัยที่สำคัญคือ การศึกษาพัฒนาการของความสันตภาษาไทย ของเยาวชนไทย ผู้มีภูมิหลังทางสังคม การถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ และลักษณะทางจริยธรรม ๒ ประการ ที่แตกต่างกัน โดยจะได้มีการเปรียบเทียบผลนี้กับพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพัฒนาการของลักษณะมุ่งอนาคตไปพร้อมกันด้วย เพื่อจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของจิตลักษณะทั้งสามประการนี้ในเยาวชนไทย

จึงอาจกล่าวในรายละเอียดได้ว่า จุดประสงค์ของการวิจัยนี้มี ๓ ประการดังนี้

ประการแรก การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาพัฒนาการของความสันทัดภาษาไทยของเยาวชนไทย ผู้มีอายุและระดับการศึกษาที่ต่างกัน และ เปรียบเทียบพัฒนาการของความสันทัดภาษาไทยนี้กับพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพัฒนาการของลักษณะมุ่งอนาคตด้วย

ประการที่สอง การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาความสำคัญของบทบาทของตัวแปรทางสังคม ลักษณะของบิดามารดา และการถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของความสันทัดภาษาไทย และเพื่อเปรียบเทียบผลนี้ กับผลการศึกษากการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตด้วย

ประการที่สาม การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสันทัดภาษาไทย กับ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคต ในกลุ่มผู้ถูกศึกษาประเภทต่าง ๆ

ผลการวิจัยทั้งหลายจะมีประโยชน์เล็กน้อยเพียงใด และในแง่มโนใดบ้างนั้น ส่วนใหญ่ย่อมขึ้นอยู่กับ การเลือกตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาร่วมกัน และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างลึกซึ้งตามสมมติฐานในผู้ถูกศึกษาประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรมากกว่าสองตัวขึ้นไปในครั้งเดียวกัน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับผลของการวิเคราะห์ข้อมูลว่าจะให้ข้อสรุปในรูปใด ซึ่งแปลกใหม่กว่าที่รู้กันอยู่แล้วมากน้อยเพียงใด และสามารถจะนำมาเป็นหลักในการวางนโยบาย และหลักปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมหรือไม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับถ้าจะมีผู้นำผลการวิจัยนี้ไปใช้ มีดังนี้คือ

ประโยชน์ประการแรก การวิจัยนี้จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความสันทัดภาษาไทยว่าจะใช้เป็นเครื่องทำนายหรือบ่งชี้ลักษณะทางจิตสังคมของบุคคลได้มากน้อยเพียงไร โดยเฉพาะลักษณะทางจริยธรรมของเยาวชนไทย

ประโยชน์ประการที่สอง การวิจัยนี้จะแสดงให้เห็นถึงระดับพัฒนาการทางภาษาไทยของเยาวชนไทยประเภทต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวางนโยบายในการแก้ไข หรือส่งเสริมความสามารถทางภาษาไทยในกลุ่มเยาวชนที่ด้อยในลักษณะนี้

ประโยชน์ประการที่สาม การวิจัยนี้จะแสดงให้เห็นว่า วิธีการส่งเสริมและบ่มเพาะความด้อยทางภาษานั้น อาจขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมเลี้ยงดู เด็ก ๔ แบบที่ศึกษานั้นมากน้อยเพียงใด และในเยาวชนไทยที่มีภูมิหลังเช่นไร

ประโยชน์ประการที่สี่ การวิจัยนี้มีลักษณะทางวิชาการขั้นสูง ซึ่งอาจใช้เป็นแบบอย่างของการวิจัยทางด้านนี้ต่อไป และผลการวิจัยนี้จะได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางจิตภาษาของ

เยาวชนไทย ซึ่งอาจนำไปใช้เป็นเนื้อหาทางวิชาการชั้นสูงทางจิตวิทยา และทางภาษาศาสตร์ได้นอกจากนั้นการวิจัยนี้ยังจะได้เสนอแนะแนวทางการวิจัยเยาวชนไทยซึ่งจะเป็นประโยชน์ในวิชาการทางด้านนี้ต่อไป

สรุปได้ว่า การวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมกับความสันต์ภาษาไทยนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการพัฒนาทางภาษาของเด็กไทย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการเข้าใจความสำคัญของความสามารถทางภาษาไทย ซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะอื่น ๆ ของเยาวชนไทย และประโยชน์ในการค้นหากลุ่มเยาวชนที่มีปัญหาทางภาษา และใช้ผลการวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ เพื่อบ่งชี้แนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหานี้ต่อไป

นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงความหมายของตัวแปรต่าง ๆ ที่ถูกศึกษาในการวิจัยนี้ ตามที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ พร้อมทั้งกล่าวถึงวิธีการวัดตัวแปรนั้น ๆ ซึ่งได้ใช้ในการวิจัยนี้โดยเฉพาะ ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยนี้มี ๑๑ ตัว ดังมีนิยามปฏิบัติการดังต่อไปนี้

ความสันต์ภาษาไทย หมายความว่าความเข้าใจภาษาไทยทั้ง ร้อยแก้วและร้อยกรองในระดับที่ย่างยากซับซ้อน และความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ แบบวัดความสันต์ภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย ๔ ตัวเลือก มีทั้งหมด ๓๐ ข้อ ประกอบด้วยข้อง่ายและข้อยากลดหลั่นกันลงไป เพื่อให้ใช้วัดความสันต์ภาษาไทยของบุคคลที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ ๔ เรื่อยไปจนถึงจบมัธยมศึกษา ศิสิกข์ของคะแนนในแบบวัดนี้อยู่ระหว่าง ๐ ถึง ๓๐ คะแนน คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบมีความสันต์ทางภาษาน้อย คะแนนสูงแสดงว่าผู้ตอบมีความสันต์ภาษาไทยมาก (ดูแบบวัดความสันต์ภาษาไทยในภาคผนวก ก.)

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายความว่าสิ่งที่บุคคลใช้อ้างว่าเป็นสาเหตุในการที่ตนจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่ง โดยที่สาเหตุเหล่านี้มีมากมาย และอาจแบ่งได้ตามทฤษฎีของโคลเบอร์กออกเป็น ๖ ประเภทด้วยกัน ซึ่งแสดงถึงระดับพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ๖ ขั้น ขั้นต่ำ ๒ ขั้นแรก เป็นระดับก่อนกฎเกณฑ์ซึ่งบุคคลจะอ้างเหตุผลที่แสดงความเห็นแก่ตัว ขั้นกลาง ๒ ขั้นเป็นระดับตามกฎเกณฑ์ ซึ่งบุคคลจะอ้างเหตุผลที่เห็นแก่พวกพ้องใกล้ชิดหรือ

กลุ่มของตน และสองชิ้นสุดท้ายเป็นระดับเหนือกฎเกณฑ์ ซึ่งบุคคลจะอ้างเหตุผลที่เห็นแก่ส่วนรวม และหลักการที่เป็นธรรม ตัวแปรนี้วัดได้โดยใช้แบบวัด เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งสร้างโดยคณะผู้วิจัยนี้ ประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเยาวชนไทย ๑๐ เรื่อง มีคำตอบให้เลือกตอบเรื่องละ ๖ ตัวเลือก ซึ่งแสดงจริยธรรมชั้นต่าง ๆ ครบทั้ง ๖ ชั้น ให้ผู้ตอบเลือกหนึ่งคำตอบ ฉะนั้นพิสัยของคะแนนในแบบวัดนี้ จึงอยู่ระหว่าง ๑๐ กับ ๖๐ คะแนน คะแนนต่ำแสดงว่า ผู้ตอบมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับต่ำ ส่วนคะแนนสูงแสดงว่าผู้ตอบมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูง (ดูแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในภาคผนวก ก.)

ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงนิสัยการบังคับตนเองให้อดได้รอได้ หรือเลือกที่จะไม่รับประโยชน์เล็กน้อยในทันที แต่จะรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่หรือสำคัญกว่า ที่จะตามมาในภายหลัง ลักษณะนี้วัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยคณะผู้วิจัยนี้ แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด ๒๐ ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคและมาตราส่วน ๑๑ หน่วย จาก จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย ฉะนั้นพิสัยของคะแนนในแบบสอบถามนี้จึงอยู่ระหว่าง ๒๐ กับ ๒๒๐ คะแนน คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ คะแนนสูงแสดงว่าผู้ตอบมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

การถูกเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึงการรายงานของผู้ตอบว่าได้รับการปฏิบัติจากมารดาในลักษณะต่าง ๆ คือ แสดงความสนิทสนม รักใคร่ ชื่นชม สนใจทุกข์สุข และช่วยแก้ปัญหาให้ลูก วัดได้โดยใช้แบบสอบถาม ๑๐ ข้อ มีมาตราส่วน ๑๑ หน่วย ประกอบแต่ละข้อ พิสัยของคะแนนจึงอยู่ระหว่าง ๑๐ กับ ๑๑๐ คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบถูกเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย คะแนนสูงแสดงว่าได้รับความรักสนับสนุนมาก

การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึงการรายงานของผู้ตอบว่ามารดาของตนได้ออกคำสั่งและควบคุมการกระทำของตนในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ โดยไม่ยอมปล่อยให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง วัดได้โดยใช้แบบสอบถาม ๑๐ ข้อ มีมาตราส่วน ๑๑ หน่วย ประกอบแต่ละข้อ พิสัยของคะแนนจึงอยู่ระหว่าง ๑๐ กับ ๑๑๐ คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย คะแนนสูงแสดงว่าถูกควบคุมมาก

การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึงการรายงานของผู้ตอบว่าบิดามารดาของตนได้อธิบาย เหตุผลในขณะที่สนับสนุนและห้ามปรามการกระทำของลูก วัดได้โดยใช้แบบสอบถาม ๔

ข้อ มีมาตราส่วน ๑๑ หน่วยประกอบแต่ละข้อ พิสัยของคะแนนจึงอยู่ระหว่าง ๕ กับ ๕๕ คะแนน-
ต่ำแสดงว่าผู้ตอบ ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยแต่ใช้อารมณ์มาก ส่วนคะแนนสูงแสดงว่า ผู้ตอบถูก
เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก

การถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือจิต หมายถึงการรายงานของผู้ตอบว่า บิดา
มารดาของตนลงโทษตนด้วยวิธีการทำให้เจ็บกาย หรือเลือกลงโทษตนด้วยวิธีการตีเตียน ธิบความ
รัก หรือตัดสินโทษต่าง ๆ วัตถุโดยใช้แบบสอบถาม ๕ ข้อ มีมาตราส่วน ๑๑ หน่วยประกอบแต่ละ
ข้อ พิสัยของคะแนนจึงอยู่ระหว่าง ๕ กับ ๕๕ คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทาง
จิต ส่วนคะแนนสูงแสดงว่าผู้ตอบถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย

ฐานะของครอบครัว หมายความว่าปริมาณการมีกินมีใช้ของสมาชิกในครอบครัวหนึ่ง ๆ
โดยพิจารณาจากคำตอบเกี่ยวกับรายได้รวมที่ครอบครัวหนึ่ง ๆ ได้รับในแต่ละเดือน ประกอบกับ
จำนวนคนในครอบครัวนั้นซึ่งใช้จ่ายจากรายได้ดังกล่าวถึงนี้ รายได้ประจำเดือนแบ่งออกเป็น ๓
ระดับ และขนาดของครอบครัวก็แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ผู้ตอบคนหนึ่งจึงอาจได้คะแนนจาก ๑ ถึง
๕ คะแนน ๑ หมายถึงผู้มีฐานะต่ำสุด คือผู้ที่รายงานว่าครอบครัวมีรายได้น้อยกว่าสองพันบาทและ
มีคนในครอบครัวมากกว่า ๔ คนขึ้นไป ส่วนคะแนน ๕ หมายถึงผู้ที่รายงานว่าฐานะสูงสุด คือผู้ที่
ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่เจ็ดพันหนึ่งบาทขึ้นไป และมีคนในครอบครัวน้อยกว่า ๔ คน ในบางกรณี
ตัวแปรนี้แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือฐานะต่ำ (คะแนน ๑-๓) ฐานะปานกลาง (คะแนน ๔-๕) และ
ฐานะสูง (คะแนน ๖-๕)

สถานภาพของครอบครัว หมายถึงความเชิดหน้าชูตาของอาชีพ ของบิดาซึ่งแสดงถึง
ปริมาณความเป็นผู้นำในสังคมสำหรับอาชีพนั้น ๆ อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครองนี้แบ่งเป็น ๕ ประเภท
คะแนน ๑ หมายถึงผู้ที่บิดามีอาชีพที่แสดงความเป็นผู้นำในสังคมน้อยที่สุด คืออาชีพประเภทรับจ้าง
และใช้แรงงาน ส่วนคะแนน ๕ หมายถึงผู้ที่บิดามีอาชีพประเภทที่เป็นผู้นำของสังคม เช่นข้าราชการ
และเจ้าของร้านค้าหรือบริษัท

ระดับการศึกษาของบิดา หมายถึง ปริมาณการศึกษาที่บิดาของผู้ตอบได้รับ แบ่งออก
เป็น ๖ ระดับ คือ ระดับต่ำสุดไม่จบประถมศึกษาที่ ๔ จนถึงระดับสูงสุด คือ ได้ปริญญาจากสถานอุดม
ศึกษา ในบางกรณีได้แบ่งการศึกษาของบิดาออกเป็น ๒ ระดับ คือต่ำและสูง การศึกษาต่ำ

หมายถึงการที่บิดาได้รับความรู้ถึงขั้นที่ ๒ คือ จบประณปีที่ ๔ ส่วนการศึกษาสูง หมายถึง การที่บิดาได้รับการศึกษาสูงกว่าชั้นประณปีที่ ๔

ระดับการศึกษาของมารดา ใช้นิยามเดียวกับระดับการศึกษาของบิดาข้างบนนี้ (ดูแบบวัดและแบบสอบถามทั้งหมดในภาคผนวก ก.)

สมมติฐาน

สมมติฐานในการวิจัยนี้ คือการตั้งข้อสังเกตและการคาดการณ์ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางภาษา ซึ่งได้มาจากการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ และประมวลรวบรวมหาข้อสรุปเกี่ยวกับการวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำแล้วอย่างกว้างขวางและถี่ถ้วน ในตอนต้นของบทนี้ ฉะนั้นในส่วนนี้จะได้รวมข้อทำนายเหล่านั้นเข้าด้วยกัน เพื่อใช้เป็นสมมติฐานในการวิจัยนี้ สมมติฐานมี ๔ ข้อ ดังนี้

สมมติฐาน ๑ ระดับการศึกษากับความสัมพันธ์ภาษาไทย มีความสัมพันธ์กันในรูปเส้นตรง มากกว่าในรูปแบบอื่น ๆ

สมมติฐาน ๒ การอบรมเลี้ยงดูสี่แบบที่ศึกษาร่วมกัน มีความสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ภาษาไทย มากกว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมจะมีความสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ภาษาไทย

สมมติฐาน ๓ ผู้ที่เรียนชั้นสูงและถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาจากมารดาที่มีการศึกษาสูง มีความสัมพันธ์ภาษาไทยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างประเภทอื่น ๆ

สมมติฐาน ๔ ในหมู่ผู้ที่มีการศึกษาในระดับเดียวกันนั้น ความสัมพันธ์ภาษาไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

สมมติฐาน ๕ ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและมั่งคั่งทางสังคม มีความสัมพันธ์ภาษาไทย มากกว่าผู้ที่มีลักษณะทั้งสองนี้ในส่วนผสมอื่น ๆ

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมกับความสันถวภาษาไทยนี้ ได้ใช้ข้อมูลที่เก็บในโครงการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม, ๒๕๖๐) โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการศึกษาภาคสนาม ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งในสองส่วน ในโครงการวิจัยนั้น การที่โครงการวิจัยนี้ได้ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แต่เดิม ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะได้วิเคราะห์ข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด ซึ่งไม่สามารถจะกระทำได้ในโครงการวิจัยแรก เพราะโครงการวิจัยนั้นได้เน้นทางด้านจริยธรรม ฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในแนวใหม่ เพื่อที่จะได้ศึกษาตัวแปรที่เป็นความสันถวภาษาไทยได้อย่างเต็มที่ ฉะนั้นลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวัดตัวแปรต่าง ๆ และวิธีดำเนินการเก็บข้อมูล ในการวิจัยนี้จึงเป็นวิธีการวิจัยเดียวกับที่ได้เสนอไปแล้วในรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย ในส่วนที่เป็นการศึกษาภาคสนาม (หน้า ๘๖-๘๘) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาภาคสนามประกอบด้วย นักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและนิติทัตทั้งชายและหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้มีอายุระหว่าง ๑๑ ถึง ๒๕ ปี จำนวน ๑,๔๐๐ คน กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ป. ๖ ม.ศ. ๑ ม.ศ. ๓ ม.ศ. ๕ และมหาวิทยาลัย ปีที่ ๒ และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ (ดูรายละเอียดการกลุ่มตัวอย่างใต้หัวข้อ "วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล")

เครื่องมือวัดตัวแปร

เนื่องด้วยตัวแปรส่วนมากในการวิจัยนี้ เป็นตัวแปรที่ยังไม่มีผู้ใดทำ การวิจัยมาก่อนในประเทศไทย ฉะนั้นผู้วิจัยขณะนี้จึงต้องสร้างแบบสอบถาม และแบบวัดต่าง ๆ เองทั้งหมด โดย

อาศัยแนวความคิด เกี่ยวกับเนื้อหาจากต่างประเทศในการสร้างแบบวัด ระดับจริยธรรม และแบบ
สอบถามการถูกรบกวนเสี่ยงดูแบบต่าง ๆ ส่วนแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต แบบสอบถามภูมิหลัง
และแบบวัดความสัมพันธ์ทางภาษา ผู้วิจัยขณะนี้ได้เป็นผู้สร้างขึ้น และได้พยายามสร้างเครื่องมือวัด
ทั้งหมดให้เหมาะสมกับประสบการณ์ของเยาวชนไทยด้วย เครื่องมือวัดทั้งหมดมีลักษณะ เป็นแบบสอบ
ถามพิมพ์รวมกันเป็นเล่ม และให้ผู้ตอบขีดตอบ

แบบวัดความสัมพันธ์ทางภาษาไทย เป็นคำถามแบบปรนัย ๔ ตัวเลือก มีจำนวน
ทั้งสิ้น ๓๐ ข้อ แบบวัดนี้มีลักษณะเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ในภาษาไทย ได้ข้อคิดในการสร้างมาจาก
ข้อสอบชั้นประถมและมัธยม มีลักษณะดังต่อไปนี้คือ การวัดการเข้าใจความหมายของคำพังเพย
ความสามารถใช้ภาษาในการอุปมาอุปไมย สามารถใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม สามารถจัด
คำเข้าพวก รู้จักใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็น และการใช้ภาษาอย่างถูกไวยากรณ์ นอกจากนี้ยังวัดการเข้าใจความหมายของข้อความและคำประพันธ์ ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบ
วัดความสัมพันธ์ทางภาษา โดยใช้คะแนนของนักเรียนและนิสิตในกลุ่มตัวอย่างทั้งห้าระดับชั้น เรียง
ระดับละ ๖๐ คน รวม ๓๐๐ คน เมื่อแบบวัดนี้มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย ๔ ตัวเลือก และมีคำ
ตอบที่ถูกต้องเพียงข้อละ ๑ คำตอบ การให้คะแนนแต่ละข้อจึงเป็นการให้คะแนน ๑ คะแนนถ้าตอบ
ถูก และ ๐ คะแนนถ้าตอบผิด ลักษณะของคะแนนในแบบวัดความสัมพันธ์ทางภาษาไทยนี้จึงเหมาะที่จะใช้
สูตร คูตเตอร์-ริชาร์ดสัน ๒๐ (Guilford, 1954 หน้า 380-381) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด
พบว่าอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ ($r_{tt} = .78$) ส่วนคะแนนเฉลี่ยความสัมพันธ์ภาษาไทยในกลุ่มรวมคือ
๒๒.๕๖ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๓๐ คะแนน

แบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ประกอบด้วยสถานการณ์ที่เป็นเรื่อง
ต่าง ๆ ๑๐ เรื่อง เรื่องเหล่านี้บรรยายถึงสถานการณ์ขัดแย้ง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่คุ้นเคยของ
เยาวชนไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ เช่น การเข้าคิวซื้อตัวชมภาพยนตร์ การข้ามถนนที่ทางม้าลาย
การคืนเงินที่พ่อค้าทอนเกิน การร่วมในการบริจาคโลหิต เป็นต้น เรื่องเหล่านี้เขียนโดยใช้
สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง ให้เหมือนกับว่าผู้ตอบกำลังรายงานเรื่องนั้น ๆ เองว่า ในเหตุการณ์นั้นตน
ได้เลือกกระทำอย่างหนึ่ง เช่น ไปเข้าคิวซื้อตัวชมภาพยนตร์ เดินไปข้ามถนนตรงทางม้าลาย ไม่
คืนเงินเกินให้คนขาย หรือไม่ยอมบริจาคโลหิต และเพื่อเป็นการควบคุม จึงมีเหตุการณ์ที่บุคคลถูก
กำหนดให้ทำความดี ๕ เหตุการณ์ และทำความเลวอีก ๕ เหตุการณ์ จากนั้นผู้ตอบแต่ละคนจะ

ต้องคิดหาเหตุผลว่า ทำไมตนจึงเลือกกระทำเช่นนั้น แล้วเลือกหาคำตอบที่ตรงกับความคิดของตนมากที่สุดหนึ่งคำตอบ จากตัวเลือกที่ให้ไว้ ๖ ตัวเลือกสำหรับแต่ละเรื่อง (ดูแบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในภาคผนวก ก.) โดยยึดดูที่ข้างหน้าตัวเลือกนั้น ผู้ตอบจะทำหิละเรื่องไปจนครบ ๑๐ เรื่องโดยผู้ตอบอ่านและขีดตอบเอง ยกเว้นนักเรียนชั้น ป. ๖ ที่ผู้ควบคุมต้องอ่านซ้ำ ๆ ให้ฟัง แล้วต่างคนต่างเลือกขีดตอบในกระดาษของตนเอง

เมื่อได้คำตอบของกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงนำมาให้คะแนนโดยพิจารณาว่าผู้ตอบเลือกเหตุผลที่แสดงถึงจริยธรรมในชั้นใด จากชั้นที่ ๑ ถึง ๖ ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก โดยตัวเลือกแต่ละตัวทั้ง ๖ ตัวในแต่ละเรื่องนั้น เป็นเหตุผลที่แสดงจริยธรรมแต่ละขั้นครบทั้ง ๖ ขั้น และถูกนำลงพิมพ์ตามลำดับที่ปะปนกัน ผู้ตอบคนใดเลือกตัวเลือกใดก็จะได้คะแนนตรงกับชั้นจริยธรรมของตัวเลือกนั้น ทำดังนี้ทุกเรื่องจนครบ ๑๐ เรื่อง แล้วนำคะแนนของผู้ตอบทั้ง ๑๐ เรื่องมารวมกัน จึงเป็นพิสัยของคะแนนจริยธรรมระหว่าง ๑๐-๖๐ คะแนน คะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคนนี้จะสะท้อนให้เห็นจริยธรรมของผู้ตอบโดยตรงว่าอยู่ในชั้นใดใน ๖ ขั้นที่กล่าวนี้

สุเชษฐ ม่าเหมรัมย์ (๒๕๑๔ หน้า ๑๔) เป็นผู้ที่ได้ร่วมสร้างแบบวัดจริยธรรมนี้ และได้หาคำความเชื่อมั่นของแบบวัดนี้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ม.ศ. ๑ และ ม.ศ. ๒ จำนวน ๕๐ คน ได้ค่าความเชื่อมั่นในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ($r_{tt} = .77$) ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนนี้ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ ๔๐.๕๒ คะแนน

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ๒๐ ข้อ แต่ละข้อมีประโยคและมาตราส่วน ๑๑ หน่วยประกอบ ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบประเภทใดประเภทหนึ่งในสี่ประเภทคือจริงที่สุด ค่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย และจากคำตอบแต่ละประเภทนี้ให้เลือกขีด ก หรือ ข ก หมายความว่าผู้ตอบมั่นใจในคำตอบนั้นมาก ส่วน ข แสดงว่าผู้ตอบมั่นใจในคำตอบนั้นน้อย คะแนนประจำคำตอบ ก จึงมากกว่าคะแนนประจำ ข ในทุกกรณี การที่ใช้ตัวเลือก ๒ ชนิด ชนิดแรกมีคำตอบ ๔ ระดับ และอีกชนิดหนึ่งมีคำตอบ ๒ ระดับ และจำแนกเป็นคำตอบได้ ๑๑ ระดับนั้น เพื่อให้ใช้ได้ง่าย เหมาะกับนักเรียนทุกชั้น โดยเฉพาะนักเรียนชั้น ป. ๖ ซึ่งมีความสามารถแยกระดับของคำตอบได้น้อยระดับกว่าผู้ใหญ่ มาตราส่วนชนิดที่ใช้จะเป็นเครื่องผ่อนแรง โดยให้เด็กเลือกคำตอบหนึ่งใน ๔ คำตอบเสียก่อน และภายในคำตอบที่เลือกแล้วนั้น ให้เลือกระหว่าง ก กับ ข อีกทีหนึ่ง ทำให้ผู้วิจัยสามารถคงพิสัยที่กว้างสำหรับ

คำตอบแต่ละข้อไว้ได้ โดยไม่เกิดปัญหาในการตอบสำหรับผู้ตอบที่มีอายุน้อยและการศึกษาคำ มาตรา ส่วนที่ใช้ในแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตนี้ ได้ใช้กับแบบสอบถามอื่น ๆ ในโครงการวิจัยนี้อีกด้วย

เนื้อหาในแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตนี้ประกอบด้วยประโยคต่าง ๆ ที่กล่าวหาถึงถึงนิสัย ส่วนตัวด้านต่าง ๆ ของผู้ตอบ เช่นสุขภาพอนามัย การเรียน การเงิน การถนอมเครื่องใช้ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งเป็นการแสดงนิสัยของบุคคลว่า จะเลือกทำอะไรหรือเสียสละความสุขเล็กน้อยในปัจจุบัน เพื่อผลได้ที่ยิ่งใหญ่กว่าในอนาคต ได้มากน้อยเพียงไร (ดูแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตในภาคผนวก ก.) แบบสอบถามนี้ นิพนธ์ ชื่นตา ได้มีส่วนร่วมสร้าง และได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต โดยใช้กับเด็กวัยรุ่น และพบว่ามีความเชื่อมั่นสูง ($r_{tt} = .90$) ส่วนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ ๑๔๔.๓๖ คะแนน

แบบสอบถามการถูกอบรมเลี้ยงดู มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบให้ขีดประเมินค่า บนมาตราส่วน ๑๑ หน่วย มีลักษณะเหมือนกับแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต และมีทั้งหมดด้วยกัน ๓๐ ข้อ โดยแบ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการถูกเลี้ยงดูแบบรัก ๑๐ ข้อ แบบควบคุม ๑๐ ข้อ แบบลงโทษทางกาย-จิต ๔ ข้อ และแบบใช้เหตุผลอีก ๔ ข้อ แนวความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาในแบบสอบถามนี้มาจากบทความของเชฟเฟอร์ (Schaefer, 1965) และบทความของโรกับซีกเกิลแมน (Roe, & Siegelman, 1963) เฉลี่ยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง ๔ ส่วน อยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ย $r_{tt} = .70$) (ดูแบบสอบถามการถูกอบรมเลี้ยงดูในภาคผนวก ก.)

การถูกเลี้ยงดูแบบรัก ซึ่งมีอยู่ ๑๐ ข้อนั้น เป็นการวัดปริมาณการยอมรับของผู้ตอบว่ามารดาของตนมีการประเมินค่าตนในทางบวก แสดงความรักใคร่ตนอย่างเด่นชัด เปิดโอกาสให้ลูกได้ร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และให้การสนับสนุนทางอารมณ์แก่ลูก โดยแบ่งเป็นประโยคทางบวกเสียครึ่งหนึ่ง และทางลบอีกครึ่งหนึ่ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนี้สูงจนเป็นที่ยอมรับได้ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ ๗๓.๒๗ คะแนน

การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุม ซึ่งมีอยู่ ๑๐ ข้อนั้น เป็นการวัดปริมาณการยอมรับของผู้ตอบว่ามารดาได้ออกคำสั่ง แทรกแซง แนะนำแกมบังคับ รวมทั้งคอยสอดส่องควบคุมความประพฤติของตนมากน้อยเพียงไร โดยแบ่งเป็นประโยคทางบวกเสียครึ่งหนึ่ง และทางลบอีกครึ่งหนึ่ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนนี้สูงจนเป็นที่ยอมรับได้ ส่วนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดคือ ๖๐.๗๖ คะแนน

การถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย-จิต มียู่ ๕ ข้อ เป็นการวัดปริมาณการยอมรับของผู้ตอบว่าบิดามารดาของตนใช้วิธีการลงโทษให้ตนเจ็บหรือไม่สบายกาย มากกว่าการลงโทษด้วยวิธีอื่น ๆ มากน้อยเพียงไร คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างคือ ๒๔.๔๔ คะแนน

การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มียู่ ๕ ข้อ เป็นการวัดปริมาณการยอมรับของผู้ตอบว่าบิดามารดาของตนใช้เหตุผลในการสนับสนุน และห้ามปรามการกระทำของตนแทนที่จะใช้อารมณ์ มากน้อยเพียงไร คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในส่วนนี้คือ ๓๔.๕๓ คะแนน

แบบสอบถามภูมิหลัง ส่วนนี้เป็นการสอบถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ศาสนา สถานที่เกิด และระดับการศึกษาของผู้ตอบ นอกจากนั้นยังถามเกี่ยวกับอาชีพของบิดา หรือผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว และจำนวนคนในครอบครัว การทำงานของมารดา โดยให้ผู้ตอบเลือกขีดตอบหน้าคำตอบที่จัดไว้ให้แล้ว (ดูแบบสอบถามภูมิหลังในภาคผนวก ก.)

จึงสรุปได้ว่า แบบวัดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยนี้มี ๔ ประเภทย่อยด้วยกันคือ แบบวัดความสัมพันธ์ทางภาษาไทย แบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต แบบวัดการถูกอบรมเลี้ยงดูสี่ด้าน และแบบวัดภูมิหลัง

วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล

การศึกษาภาคสนามนี้มีการดำเนินการเป็น ๒ ขั้นตอนด้วยกันคือ การลุ่มตัวอย่าง และการให้ผู้ถูกศึกษาตอบแบบสอบถาม

การลุ่มตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยได้วางแผนว่า จะศึกษากลุ่มวัยรุ่นตอนต้นไปจนถึงกลุ่มผู้ใหญ่ตอนต้นแล้ว จึงได้กำหนดระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างไว้ว่า ให้เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มัธยมศึกษาปีที่ ๑ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ มัธยมศึกษาปีที่ ๔ และนิสิตปีที่ ๒ โดยเว้นหนึ่งระดับการศึกษาทุก ๆ ช่วง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องการให้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ คือ ระดับสูง กลาง และต่ำ วิธีการลุ่มตัวอย่างจึงได้นำรายชื่อของโรงเรียนประถมและมัธยมในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมดมาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ โรงเรียนที่นักเรียนส่วนมากมีฐานะดี และโรงเรียนที่นักเรียนส่วนมากมีฐานะยากจน จากนั้นก็ได้จับฉลากรายชื่อของโรงเรียนมาประเภทละ ๒ โรงเรียนทั้งสิ้น ๔ โรงเรียน โดยให้มีนักเรียนทั้งชายและหญิงในทุกระดับการศึกษา ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตใน

มหาวิทยาลัยนั้น ก็ได้เลือกมหาวิทยาลัยซึ่งรับนิสิตที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๕ และนิสิตที่เรียนวิชาเอกแตกต่างกันเป็นสองพวกคือ พวกที่เรียนทางสังคมศาสตร์พวกหนึ่ง และพวกที่เรียนทางวิศวกรรม-ศาสตร์พวกหนึ่ง จากมหาวิทยาลัยสองแห่งด้วยกันในกรุงเทพมหานคร

เมื่อได้รายชื่อของโรงเรียน ๘ แห่ง และมหาวิทยาลัย ๒ แห่งดังกล่าวแล้ว คณะผู้วิจัยก็ได้ติดต่อกับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยเหล่านี้ เพื่อขอใช้เวลาให้นักเรียนและนิสิตตอบแบบสอบถาม การเลือกนักเรียนและนิสิตเหล่านี้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดไว้ว่าในระดับการศึกษาหนึ่ง ๆ จะสุ่มออกมา ๒ ห้อง โดยวิธีนี้จึงได้จำนวนนักเรียนและนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การแจกแบบสอบถาม เมื่อถึงกำหนดวันนัด คณะผู้วิจัยและผู้ช่วยซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งผ่านการอบรมวิธีดำเนินการควบคุมการตอบแบบสอบถามอย่างดีแล้ว ทั้งหมดนี้ได้เดินทางไปยังโรงเรียนที่นัดไว้ และแจกแบบสอบถามในห้องเรียน ควบคุมการตอบให้ครบถ้วนเมื่อเด็กตอบเสร็จ ซึ่งใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง ก็เก็บแบบสอบถามทั้งหมดกลับคืน การเก็บข้อมูลนี้อยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิดของประธานและรองประธานโครงการวิจัยนี้และนิสิตผู้ช่วยเป็นกลุ่มเดียวกันตลอด จึงเชื่อแน่วว่าวิธีการเก็บข้อมูลนี้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีแบบแผนเช่นเดียวกันทุกครั้ง ส่วนนิสิตในมหาวิทยาลัยตอบแบบสอบถามโดยไม่มีนักวิจัยควบคุม แต่ก็ไม่พบว่ามีปัญหามากนัก เพราะแบบสอบถามมีคำอธิบายวิธีตอบอย่างแจ่มชัดทุกตอนอยู่แล้ว การเก็บข้อมูลนี้ได้กระทำในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔

เมื่อเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้จ้างนิสิตปริญญาตรีจำนวนหนึ่งมาช่วยในการลงคะแนนข้อคำตอบ รวมคะแนน จัดบันทึกคะแนนลงตาราง หาค่าเฉลี่ยของคะแนนประเภทต่าง ๆ แล้วจำแนกประเภทของผู้ตอบตามคะแนนนั้น ๆ การรวบรวมและบันทึกข้อมูลนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของนักวิจัยของโครงการนี้อย่างเคร่งครัด ได้มีการใช้หีบบัตรให้คะแนน ซึ่งเป็นเครื่องพ่นแรงและป้องกันข้อผิดพลาดได้มาก จากนั้นก็ได้นำข้อมูลเหล่านี้ไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

ตาราง ๑ แสดงจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาภาคสนามโดยแบ่งตามระดับการศึกษาและฐานะของครอบครัว จะเห็นว่าจำนวนผู้ถูกศึกษาในชั้น ป. ๖ ในกลุ่มตัวอย่างนี้มีมากที่สุด และนิสิตชั้นปีที่ ๒ มีน้อยที่สุด แต่สัดส่วนจะให้เท่ากับความเป็นจริงในสังคมไม่ได้ เพราะจะมีการวิเคราะห์ทางสถิติในกลุ่มย่อยด้วย ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะต่ำ ปานกลาง และสูงนั้น ได้นำมาใช้ในสัดส่วนประมาณ ๓ ต่อ ๖ ต่อ ๒ แต่ไม่ได้คงสัดส่วนนี้ไว้ในแต่ละระดับการศึกษา เพราะ

ปรากฏว่า ในระดับการศึกษาต่ำนั้นมีคนฐานะต่ำมาก และคนฐานะสูงน้อย ส่วนในระดับการศึกษาสูงนั้น มีคนฐานะสูงมาก และฐานะต่ำน้อย จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทนี้ มิได้ใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติทุกครั้ง เพราะสถิติบางประเภทต้องใช้จำนวนคนเท่ากันทุกกลุ่ม จึงต้องตัดจำนวนคนที่เกินในบางกลุ่มลงอีกมาก

จำนวนชายและหญิงในกลุ่มตัวอย่างนี้คือ ชาย ๗๓๐ คน และหญิง ๖๗๐ คน

ตาราง ๑

แสดงจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามระดับการศึกษาและฐานะของครอบครัว

ระดับการศึกษา	รวม			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
ป. ๖	132	143	48	323
ม.ศ. ๑	97	171	48	316
ม.ศ. ๓	66	152	58	276
ม.ศ. ๕	60	177	51	288
ปี ๒	32	125	40	197
รวม	387	768	245	1,400

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยภาคสนามนี้ เป็นการวิจัยที่กระทำเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะหนึ่งของบุคคล คือ ลักษณะความสันตภาษาไทยกับลักษณะอื่น ๆ ของบุคคล คือ ภูมิหลังของครอบครัว การถูกละเลยเลี้ยงดู ลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต โดยจะได้มีการพิจารณาตัวแปรที่ละหลายตัวพร้อมกัน สถิติที่ใช้จึงเป็นสถิติขั้นสูง เช่นการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตัวหนึ่ง (Analysis of Variance) โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ ๓ ตัว นอกนั้นได้มีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficients) และการทดสอบความน่าไว้มันในรูปเส้นตรงและที่ไม่ใช่เส้นตรง (Tests of linear and nonlinear trends) ของตัวแปรตั้งแต่ ๒ ตัวขึ้นไป วิธีการเหล่านี้มีผู้เสนอแนะว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการวิเคราะห์พัฒนาการทางจิตลักษณะของเยาวชน (Hale, 1977)

ในส่วนนี้จะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานต่าง ๆ และการวิเคราะห์ในรายละเอียด เพื่อให้เข้าใจผลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แม้สมมติฐานจะเน้นที่ความสันตภาษาไทยเป็นสำคัญ แต่ก็จะได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรอีก ๒ ตัวคือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตควบคู่กันไปด้วย ทั้งนี้เพราะทฤษฎี และผลวิจัยต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมมา ช่วยให้ทำนายได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสันตภาษาย่อมมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลด้วยไม่มากนักน้อย ซึ่งทำให้เห็นความจำเป็นว่าควรจะได้มีการพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะเชิงจริยธรรม ๒ ประการนี้ไปพร้อมกันด้วย เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะแต่ละประเภท ซึ่งบทบาทความสำคัญนี้อาจแตกต่างกันไปได้มาก ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตนี้ จะหลีกเลี่ยงการวิเคราะห์ที่ซับซ้อนกับที่ได้เสนอไปแล้วในรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทยด้วย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉิม, ๒๕๒๐)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๖ หัวข้อ เรียงตามลำดับดังนี้คือ พัฒนาการของจิตลักษณะ ๓ ประการในเยาวชนไทย ภูมิหลังของครอบครัวกับความสันตภาษาไทย การอบรมเลี้ยงดู

สัมพันธ์กับจิตลักษณะ สามประการ การเปรียบเทียบ ความสำคัญของตัวแปรทางสังคม กับการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะ สามประการ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครอบครัวกับการถูกอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะ สามประการ และความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะ สามประการ ในเยาวชนไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

พัฒนาการของจิตลักษณะ สามประการในเยาวชนไทย

จิตลักษณะ สามประการที่ได้มีการศึกษาในการวิจัยนี้ คือ ความสนใจภาษาไทย การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และ ลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งเป็นลักษณะที่ทางจิตวิทยาคาดว่าจะมีมากขึ้นเมื่อบุคคลมีอายุและ ประสบการณ์มากขึ้น ในการวิจัยนี้ได้ใช้ระดับชั้นเรียนเป็นตัวแปรที่รวมอายุและ ประสบการณ์เข้าด้วยกัน โดยได้วัดลักษณะทั้ง ๓ ประการนี้ในผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นเรียน ๔ ระดับด้วยกัน คือ ป. ๖ ม.ศ. ๑ ม.ศ. ๓ ม.ศ. ๔ และอุดมศึกษาปีที่ ๒ ตาราง ๒ แสดงว่าผู้ถูกศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นที่ต่างกันช่วงละ ๒ ปีนั้น ก็มีอายุเฉลี่ยแตกต่างกันขึ้นละประมาณ ๒ ปีด้วย ฉะนั้นจึงอาจใช้ระดับการศึกษาเป็นเครื่องบอกถึงระดับอายุที่แตกต่างกันได้ดีพอประมาณ ฉะนั้นในการวิเคราะห์ทางสถิติบางประการ ได้ใช้ระดับการศึกษาในปัจจุบันของผู้ถูกศึกษา เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์พัฒนาการทางจิตทั้งสามประการ

การศึกษาพัฒนาการทางจิตลักษณะในการวิจัยนี้ ได้ใช้วิธีการทางสถิติสองวิธี วิธีแรกคือการพิจารณาปริมาณและลักษณะของการแปรค่าร่วมกันระหว่างอายุกับจิตลักษณะ แต่ละชนิด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุกับจิตลักษณะ แต่ละชนิดนั้น ในกลุ่มผู้ถูกศึกษาแต่ละเพศ แล้วหาระดับนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นั้นด้วย วิธีที่สอง คือ การศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับคะแนนจิตลักษณะ แต่ละชนิด โดยการทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงและที่ไม่ใช่เส้นตรง วิธีการทางสถิติประเภทหลังนี้ เหมาะสมในการศึกษาพัฒนาการของลักษณะต่าง ๆ เป็นอย่างมาก และยังไม่ได้มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย วิธีการก็ต้องทดสอบค่าเอฟ ๓ ค่าด้วยกัน กล่าวคือ ในขั้นแรก ต้องหาปริมาณความแปรปรวนของจิตลักษณะหนึ่งโดยพิจารณาตามระดับการศึกษา แล้วจึงทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรง (test of linear trend) เมื่อหักความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงออกจากความสัมพันธ์รวมแล้ว จึงทำการทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์ในเชิงที่ไม่ใช่เส้นตรงอีกครั้งหนึ่ง (test of nonlinear trends, Winer, 1962, หน้า 70-75) ในการวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาในรายละเอียดต่อไปอีกว่า ความสัมพันธ์ในรูปแบบที่ไม่ใช่เส้นตรงนั้น จะเป็นรูปแบบ

ตาราง ๒

แสดงคะแนนเฉลี่ยอายุ ความสันัดภาษาไทย เหตุผลเชิง-

จริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียน

แบ่งตามระดับการศึกษา

ชั้น	อายุ	เฉลี่ย		
		ความสันัด- ภาษาไทย	เหตุผลเชิง- จริยธรรม	ลักษณะ- มุ่งอนาคต
ป. 6	12.57	18.26	39.95	162.47
ม.ศ. 1	14.25	21.36	40.54	164.66
ม.ศ. 3	16.29	24.35	40.25	156.64
ม.ศ. 5	18.14	25.90*	41.10	157.13
ป. 2	20.53	26.15	39.97	149.59

* เส้นตั้งแสดงกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ใดบ้าง ทั้งนี้เพราะจิตลักษณะ ๓ ชนิดที่ศึกษานั้น มีสมมติฐานความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงเสียเป็นส่วนใหญ่ จึงทำการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในรูปแบบของเส้นตรงกับรูปแบบอื่น ๆ รวมกันเท่านั้น

ต่อไปนี้จะได้แยกงานผลการวิเคราะห์ตามจิตลักษณะแต่ละชนิด

พัฒนาการของความสันัดภาษาไทย เนื่องจากประสบการณ์ทางสังคมและการเข้ารับการศึกษ ทำให้เยาวชนไทยมีพัฒนาการทางความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพิ่มขึ้นเป็นลำดับมา การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาว่า ผู้ถูกศึกษาที่มีอายุมากและ เรียนอยู่ในชั้นที่สูง ส่วนใหญ่แล้วจะมีความสันัดในการใช้ภาษาไทย มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่าและ เรียนอยู่ในชั้นต่ำกว่า หรือไม่ จากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความสันัดภาษาไทยนั้น ปรากฏว่า

ลักษณะทั้งสองนี้ของบุคคลทั้งชายและหญิงมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างเชื่อมั่นได้มาก (ดูตาราง ๓) ทำให้สรุปได้ว่า ผู้ถูกศึกษาไม่ว่าชายหรือหญิง ยิ่งมีอายุมากขึ้นเท่าใด ก็มีความสนัดภาษาไทยมากขึ้นเพียงนั้น ความสัมพันธ์นี้มีลักษณะ เป็นเส้นตรงด้วย

ตาราง ๓

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความสนัดภาษาไทย
กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และกับ ลักษณะมุ่งอนาคต
ในกลุ่มชายและหญิง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างอายุกับ -	กลุ่มชาย	กลุ่มหญิง
ความสนัดภาษาไทย	.58**	.60**
เหตุผลเชิงจริยธรรม	.07	-.04
ลักษณะมุ่งอนาคต	-.17	-.21*

** $p < .001$

* $p < .05$

ส่วนการพิจารณาพัฒนาการทางภาษาตามระดับชั้นเรียนนั้น ได้ใช้วิธีการทางสถิติขั้นสูงขึ้น คือการทดสอบความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงและที่ไม่ใช่เส้นตรง ในกลุ่มตัวอย่างที่แยกพิจารณาตามระดับฐานะของครอบครัว คือ ครอบครัวฐานะต่ำ ฐานะปานกลาง และฐานะสูง และในกลุ่มรวม (ดูตาราง ๔) ซึ่งปรากฏผลที่สอดคล้องกันว่า คะแนนความสนัดภาษาไทยนั้น แปรปรวนไปตามระดับการศึกษาของบุคคลในกลุ่มตัวอย่างอย่างเด่นชัด และความสัมพันธ์ของระดับการศึกษา

ตาราง ๔

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันทัดภาษาไทย

โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา และการทดสอบรูปแบบ

ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงและ ไม่ใช่เส้นตรง

ในกลุ่มเด็กฐานะต่าง ๆ และกลุ่มรวม

S of V	df	MS	F
<u>รวมต่ำ</u>			
ระดับการศึกษา	4	589.34	69.26***
Error	155	8.51	-
Linear	1,155	2194.51	257.90**
Nonlin	3,155	54.30	6.38**
<u>ฐานะปานกลาง</u>			
ระดับการศึกษา	4	1092.99	84.85***
Error	620	12.88	-
Linear	1,620	3836.88	297.85***
Nonlin	3,620	178.36	13.85***
<u>รวมสูง</u>			
ระดับการศึกษา	4	634.51	52.84***
Error	195	12.01	-
Linear	1,195	2366.82	197.09***
Nonlin	3,195	57.08	4.75**
<u>รวม</u>			
ระดับการศึกษา	4	2218.54	177.58***
Error	980	12.49	-
Linear	1,980	8125.89	650.44***
Nonlin	3,980	249.42	19.97***

*** p < .001

** p < .01

ความสันต์ภาษาไทยนี้ มีรูปแบบในเชิงทั้งเส้นตรงและที่ไม่ใช่เส้นตรงอย่างเด่นชัด โดยที่ความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงนั้นมีมากกว่าความสัมพันธ์ในเชิงที่ไม่ใช่เส้นตรงในทุกกลุ่ม รวมทั้งกลุ่มรวมด้วย ผลส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐาน ๑ อย่างชัดเจน เพื่อที่จะได้ทราบว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในแต่ละระดับการศึกษานั้น มีความสันต์ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไร จึงได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสันต์ภาษาไทยของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ทั้ง ๔ ระดับเป็นคู่ ๆ ไป ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman Keuls' Method, Winer, 1962) ผลปรากฏว่า นักเรียนตั้งแต่ชั้น ป. ๖ ขึ้นไป มีความสันต์ภาษามากขึ้นตามลำดับ และแตกต่างกันตามระดับชั้นเรียนอย่างเด่นชัด แต่นักเรียนชั้น ม.ศ. ๔ มีความสันต์ภาษาไทยไม่แตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ ๒ ในมหาวิทยาลัย (ดูคะแนนเฉลี่ยในตาราง ๒)

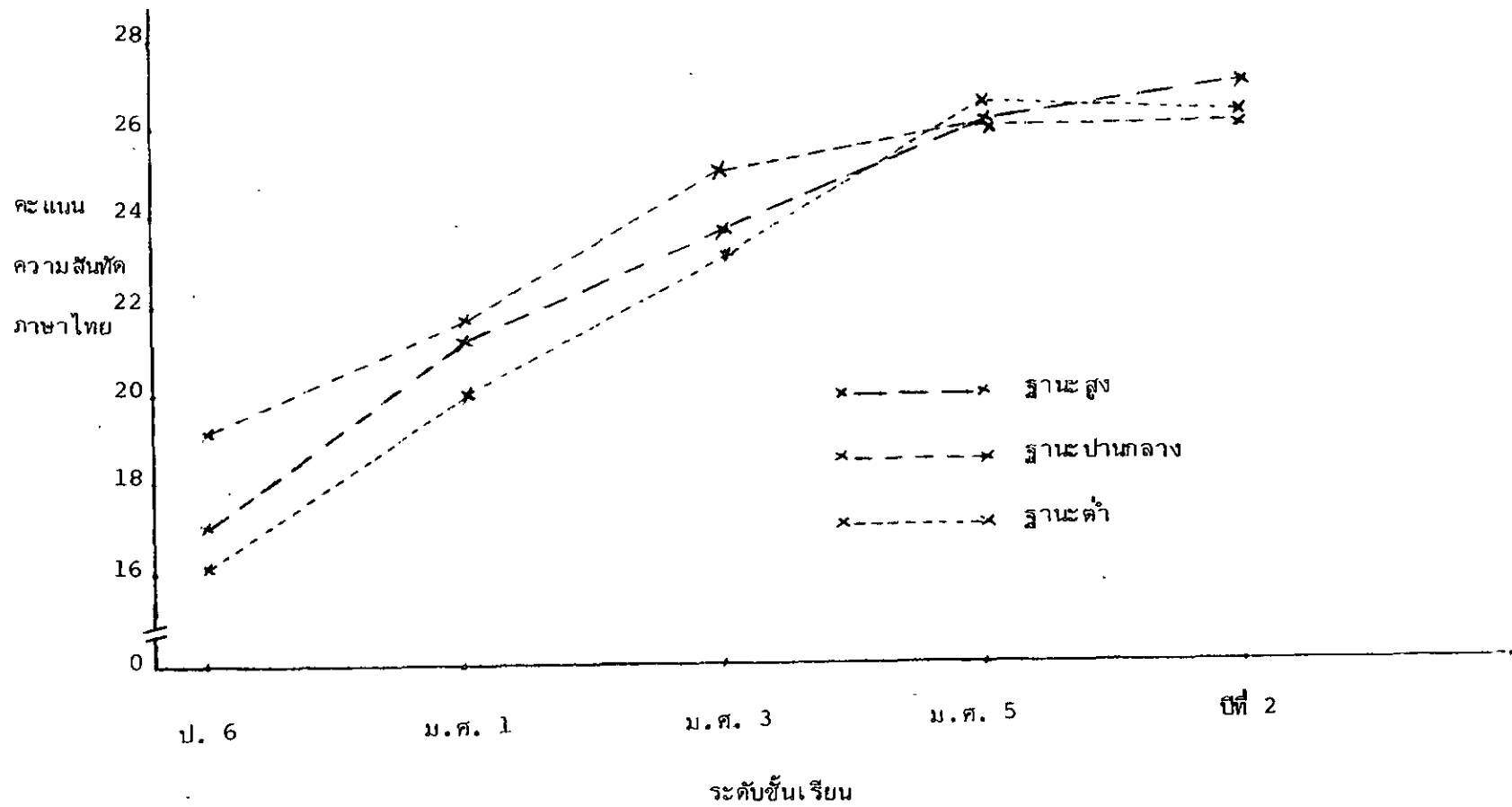
ส่วนภาพ ๓ แสดงการเพิ่มของคะแนนความสันต์ภาษาไทยในระดับชั้นที่สูงขึ้นและการเพิ่มของคะแนนนี้มีความสอดคล้องกันพอสมควรในนักเรียนที่แตกต่างกันตามฐานะของครอบครัว

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า ความสันต์ภาษาไทยมีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงอย่างเด่นชัดกับอายุและระดับการศึกษาของบุคคลทุกประเภท ซึ่งแยกศึกษาตามเพศและฐานะของครอบครัว

พัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เหตุผลที่บุคคลใช้อ้างในภาระที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งต่าง ๆ นั้น นักจิตวิทยาเชื่อว่าสามารถจะแบ่งได้ตามหลัก ๖ ชั้น ของโคลเบอร์ก ซึ่งแสดงถึงระดับพัฒนาการทางด้านนี้ของบุคคล เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลปรากฏว่าลักษณะทั้งสองของบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่เชื่อมั่นได้ ไม่ว่าในกลุ่มเพศชายหรือหญิง (ดูตาราง ๓) ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในกลุ่มผู้ถูกศึกษาที่มาจากครอบครัวฐานะต่าง ๆ นั้น ก็ไม่ปรากฏว่าตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันไม่ว่าในเชิงเส้นตรงหรือไม่ใช่เส้นตรง (ดูตาราง ๑ ในภาคผนวก ข.)

ผลส่วนนี้แสดงว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นไม่แปรปรวนไปตามอายุ หรือระดับการศึกษาของบุคคลในกลุ่มตัวอย่าง แม้จะได้แบ่งกลุ่มวิเคราะห์ในรายละเอียดแล้วก็ตาม

พัฒนาการของลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะนี้หมายถึงความสามารถในการคาดการณ์ไกล และความสามารถอดได้รอได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่งคาดว่าลักษณะนี้จะมีมากในผู้ที่มีอายุและระดับการศึกษาสูง แต่ผลปรากฏในทางตรงข้ามว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์

ภาพ ๓ แสดงคะแนนเฉลี่ยความสันทัดภาษาไทยของนักเรียนทั้ง ๕ ระดับชั้น โดยแบ่งตามฐานะของครอบครัว

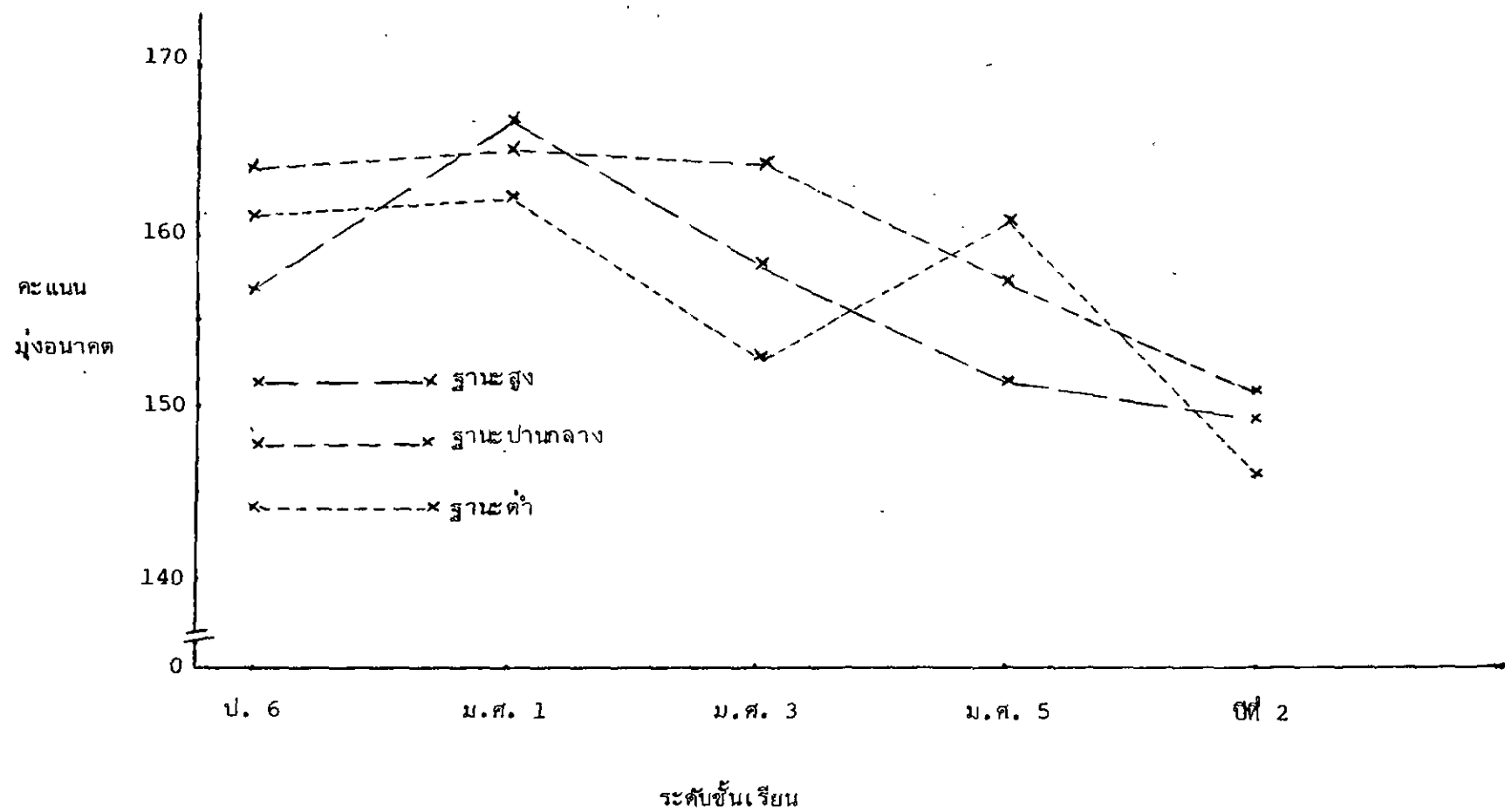
ในทางลบกับอายุของทั้งชายและหญิง โดยความสัมพันธ์นี้เด่นชัดในกลุ่มหญิงมากกว่าในกลุ่มชาย (ดูตาราง ๓) ซึ่งหมายความว่าผู้ถูกศึกษายังมีอายุน้อยมากขึ้นเท่าใดจะมีลักษณะมุ่งอนาคต น้อยลงเท่านั้น และปรากฏในหญิงมากกว่าชาย

ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงและไม่ใช่เส้นตรง ระหว่างระดับการศึกษา กับลักษณะมุ่งอนาคตนั้น ปรากฏผลที่น่าสนใจว่า ลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษาอย่างเด่นชัด เพื่อที่จะได้ทราบว่านักเรียนในชั้นเรียนต่างกันมีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันอย่างไร จึงได้นำคะแนนเฉลี่ยความสนักัดภาษาไทยของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นมาเปรียบเทียบกันเป็นคู่ ๆ ทำให้ทราบแน่ชัดว่า ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๑ สูงที่สุด (คือ 164.66 คะแนน) แตกต่างจากคะแนนของผู้เรียนอยู่ในชั้นอื่น ๆ ที่สูงกว่าอีก ๓ ชั้น แต่ก็ไม่ได้แตกต่างจากคะแนนของนักเรียนชั้น ป. ๖ ส่วนนิสิตปีที่ ๒ มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำที่สุด (คือ 149.59 คะแนน) แตกต่างจากคะแนนของผู้ที่อยู่น้อยชั้นต่ำลงไปทุกชั้น นักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ และ ๔ มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงปานกลาง และไม่แตกต่างกันเป็นนัยสำคัญ (ดูคะแนนเฉลี่ยมุ่งอนาคตในตาราง ๒)

ส่วนภาพ ๔ แสดงถึงการลดลงของคะแนนมุ่งอนาคตตามลำดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น เมื่อพิจารณาตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนที่ฐานะสูงมีคะแนนแปรปรวนจากระดับหนึ่ง ไปอีกระดับหนึ่งมากที่สุด และคะแนนมุ่งอนาคตของนักเรียนสามฐานะแตกต่างกันมากที่สุดที่สุดในชั้น ม.ศ. ๓ และ ม.ศ. ๔

เมื่อวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงในทุกกลุ่มที่แยกพิจารณา ตามฐานะของครอบครัวและในกลุ่มรวมแล้ว ได้วิเคราะห์ปริมาณความสัมพันธ์ในเชิงที่ไม่ใช่เส้นตรงของตัวแปรทั้งสองด้วย พบความสัมพันธ์ที่ไม่ใช่เส้นตรงแต่ในกลุ่มบุคคลที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำและในกลุ่มรวมเท่านั้น ส่วนในกลุ่มฐานะปานกลางและสูง ไม่ปรากฏความสัมพันธ์เช่นนี้ (ดูตาราง ๒ ในภาคผนวก ข.)

จะเห็นได้ว่าวิธีการต่าง ๆ ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ ช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่ศึกษา ได้หลายแง่มุมยิ่งขึ้นทำให้เห็นเด่นชัดว่า ความสนักัดภาษาไทยนั้นมีความสัมพันธ์กับอายุและระดับการศึกษามากที่สุด โดยที่ความสัมพันธ์นี้มีลักษณะเป็นเส้นตรง และเป็นไปในทางแปรตามกันด้วย ซึ่งสนับสนุนคำทำนายตามสมมติฐาน ๑ ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตนั้นแปรกลับกับอายุ และมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับระดับการศึกษา ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์แต่ประการใดกับอายุหรือระดับการศึกษา ซึ่งเป็นผลที่

ภาพ ๔ แสดงคะแนนเฉลี่ยลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนทั้ง ๕ ระดับชั้น โดยแบ่งตามฐานะของครอบครัว

ภูมิหลังของครอบครัวกับความสันต์ภาษาไทย

ภูมิหลังของครอบครัวหมายถึงประวัติทางการศึกษาและอาชีพของบิดามารดา และหลักแหล่งของครอบครัวขณะที่ผู้ถูกศึกษาเกิด ซึ่งสะท้อนให้เห็นสภาพภายในครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถูกศึกษากับบิดามารดาของตน อันอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาของผู้ถูกศึกษาได้ จุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้คือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะภูมิหลังต่าง ๆ ของครอบครัวกับปริมาณความสันต์ภาษาไทยในกลุ่มผู้ถูกศึกษา

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันต์ภาษาไทยในกลุ่มเด็กทุกระดับ- การศึกษารวมกัน กระทำโดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระ ๓ ตัวคือ ที่เกิด ว่าเป็นกรุงเทพหรือต่างจังหวัด เมื่อผู้ถูกศึกษาอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบ มารดาทำงานหรือไม่ และอาชีพของบิดาโดยแบ่งตามสถานภาพทางสังคมออกเป็น ๒ ระดับ คือต่ำและสูง แล้วดำเนินการวิเคราะห์ตามแบบแฟกตอเรียลที่มีตัวแปรอิสระ ๓ ตัว (Analysis of variance, factorial design, Myers, 1971, หน้า 113-120) ให้ผลที่น่าสนใจหลายประการ (ดูตาราง ๔) ประการแรกคือ ผู้ที่มีที่ที่เกิดต่างกันนั้นมีความสันต์ภาษาไทยต่างกันอย่างเด่นชัด โดยที่ผู้ที่มีแหล่งกำเนิดในต่างจังหวัดนั้น มีความสันต์ภาษาไทยมากกว่าผู้ที่เกิดในกรุงเทพ (คะแนนเฉลี่ยความสันต์ภาษาไทยในกลุ่มเกิดต่างจังหวัดคือ 22.77 และในกลุ่มเกิดกรุงเทพคือ 20.64) ประการที่สองคือ ความสันต์ภาษาของผู้ตอบที่มารดาทำงานหรือไม่ทำงาน เมื่อถูกอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบนั้น แตกต่างกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ถ้ามารดาไม่ได้ทำงาน ลูกมีความสันต์ภาษาสูงกว่าผู้ที่มีมารดาทำงาน (คะแนนเฉลี่ยความสันต์ภาษาไทยในกลุ่มมารดาไม่ทำงานคือ 22.73 และในกลุ่มมารดาทำงานคือ 20.69) นอกจากนั้นยังพบว่าที่เกิดและอาชีพของบิดาร่วมกันมีความสัมพันธ์กับความสันต์ภาษาของผู้ตอบ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดปรากฏว่า ในหมู่ผู้ที่มีบิดามีสถานภาพทางอาชีพสูงด้วยกัน คือมีอาชีพรับราชการ เป็นพ่อค้าหรือเจ้าของกิจการต่าง ๆ นั้น ผู้ที่มาจากต่างจังหวัดมีความสันต์ภาษาไทยมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยคือ 23.64) ส่วนผู้ที่เกิดในกรุงเทพมีความสันต์ภาษาไทยต่ำสุด (คะแนนเฉลี่ยคือ 19.53) เมื่อทดสอบด้วยสถิติของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keul's Method, Winer, 1962, หน้า 100-103) ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มนี้แตกต่างกันอย่างเด่นชัด ส่วนในกลุ่มที่มีบิดามีสถานภาพทางอาชีพต่ำนั้นมีความสันต์ภาษาปานกลางไม่ว่าจะมีที่ที่เกิดในกรุงเทพหรือต่างจังหวัด

ตาราง ๔

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันต์ภาษาไทย

โดยพิจารณาตามที่เกิด มารดาทำงานเมื่ออายุเด็ก

ต่ำกว่า ๑๐ ขวบ และอาชีพของบิดาในกลุ่มรวม

S of V	df	MS	F
ที่เกิด (ก)	1	391.54	15.93**
ต่ำกว่า ๑๐ ขวบ			
มารดาทำงาน (ข)	1	358.14	14.57**
ก x ข	1	19.07	< 1
อาชีพบิดา (ค)	1	5.38	< 1
ก x ค	1	338.03	13.75**
ข x ค	1	32.05	1.30
ก x ข x ค	1	3.98	< 1
Error	336	24.58	

** p < .01

ผลในส่วนนี้แสดงอย่างเด่นชัดว่า ผู้ตอบที่มาจากต่างจังหวัดนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความสันต์ภาษาไทยมาก และได้เข้ามาศึกษาต่อในกรุงเทพฯ ส่วนในวัยเด็กนั้นถ้ามารดาไม่ทำงาน ลูกมีความสันต์ภาษาสูงกว่าเด็กที่มารดาทำงาน

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันต์ภาษาไทยด้วยวิธีการทางสถิติแบบเดียวกัน แต่ใช้ตัวแปรอิสระต่างกันและศึกษาแต่ข้อมูลของผู้ตอบในระดับชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ เท่านั้น โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระอีก ๓ ตัวคือ เพศของผู้ตอบ ขณะตอบมารดาทำงาน

ตาราง ๖

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันต์ภาษาไทย โดยพิจารณา
ตามเพศ ปัจจุบันมารดาทำงาน และระดับการศึกษาของมารดา
ของนักเรียนชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑

S of V	df	MS	F
เพศ (ก)	1	73.92	3.28 ^a
ปัจจุบันมารดา ทำงาน (ข)	1	3.18	< 1
ก x ข	1	44.24	1.96
การศึกษามารดา (ค)	1	85.50	3.79 ^a
ก x ค	1	36.03	1.60
ข x ค	1	22.13	< 1
ก x ข x ค	1	0.24	< 1
Error	144	22.54	

a, p < .10

หรือไม่ และระดับการศึกษาของมารดาซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มต่ำ มารดาจบไม่เกิน ป. ๔ ส่วนกลุ่ม
สูงมารดามีการศึกษาสูงกว่า ป. ๔ (ดูตาราง ๖) ปรากฏแต่เพียงแนวโน้มว่า ผู้ตอบชายมี
ความสันต์ภาษามากกว่าผู้ตอบหญิง (คะแนนเฉลี่ยความสันต์ภาษาในกลุ่มชายคือ 20.10 ใน
กลุ่มหญิงคือ 18.71) ส่วนผู้ที่มารดามีการศึกษาไม่เกิน ป. ๔ กลับมีความสันต์ภาษามากกว่า
ผู้ที่มารดามีการศึกษาสูง (คะแนนเฉลี่ยความสันต์ภาษาในกลุ่มที่มารดามีการศึกษาต่ำคือ 20.16
กลุ่มที่มารดามีการศึกษาสูงคือ 18.66)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ให้ผลตรงข้ามกับความคาดหมายคือ ผู้ตอบชายและ
ผู้ที่มารดามีการศึกษาในระดับต่ำ เป็นผู้ที่มีความสันต์ภาษามากกว่าผู้ตอบหญิงและผู้ที่มีมารดามีการ
ศึกษาสูง แต่ผลสองประการนี้ก็ยัง ไม่เด่นชัดพอที่จะทำให้เกิดความมั่นใจได้มากนัก

ฉะนั้นลักษณะภูมิหลังของครอบครัวที่มีความเกี่ยวข้อง อย่างเด่นชัดกับความสันตติภาษาไทยคือเกิด มารดาทำงานหรือไม่เมื่อลูกอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบ และที่เกี่วข้องกับอาชีพของบิดา นอกจากนั้นยังพบว่า เพศของผู้ตอบ และระดับการศึกษาของมารดา ก็เกี่ยวข้องกับความสันตติภาษาของผู้ตอบด้วย แต่การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติประเภทนี้มีข้อจำกัดที่ต้องใช้จำนวนคนเท่ากันทุกกลุ่ม ทำให้ต้องตัดผู้ถูกศึกษา เป็นจำนวนมากที่มีเกินในบางกลุ่มออก โดยการสุ่มมาใช้เป็นจำนวนเท่าที่ต้องการเท่านั้น ฉะนั้นผลส่วนนี้จึงอาจขึ้นอยู่กับข้อจำกัดในการสุ่มข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วย

การถกอบรวมเลียงดูสี่แบบกับจิตลักษณะสามประการ

ในส่วนนี้จะเสนอผลเป็น ๒ หัวข้อ คือผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันตติภาษาไทย โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่เป็นการถกอบรวมเลียงดูแบบต่าง ๆ ในส่วนที่สองจะเป็นผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการรายงานการถกอบรวมเลียงดูแต่ละแบบ โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่เป็นลักษณะของผู้ตอบคือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับลักษณะมุ่งอนาคต

การถกอบรวมเลียงดูสี่แบบกับความสันตติภาษาไทย ในการวิจัยนี้ได้มีการศึกษาการถกอบรวมเลียงดู ๔ แบบคือ แบบรักสนับสนุน แบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางกายหรือจิต ซึ่งคาดว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสันตติภาษาไทยของบุคคล การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันตติภาษาไทย โดยพิจารณาตามการถกอบรวมเลียงดู ๔ แบบ และ เพศ โดยจะช่วยให้สามารถพิจารณาได้ว่าความสันตติภาษาไทยจะแปรปรวนไปตามปริมาณการถกอบรวมเลียงดูแต่ละแบบหรือไม่ และยังสามารถทราบได้ว่าคะแนนภาษาไทย จะแปรปรวนไปตามปริมาณการถกอบรวมเลียงดูทีละ ๒ แบบร่วมกันด้วยหรือไม่ นอกจากนั้นยังจะได้พิจารณาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการถกอบรวมเลียงดูทีละแบบและสองแบบที่มีต่อความสันตติภาษาไทยอีกด้วย

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันตติภาษาไทยนี้ได้ใช้ตัวแปรอิสระคือเพศและการถกอบรวมเลียงดูอีก ๒ แบบต่อครั้ง ผลปรากฏว่า ความสันตติภาษาแปรปรวนไปตามเพศและปริมาณการถกอบรวมเลียงดูแบบควบคุมและแบบใช้เหตุผล (ดูตาราง ๗) กล่าวคือผู้ตอบชายมีความสันตติทางภาษามากกว่าผู้ตอบหญิง (คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มชายคือ 19.74 ในกลุ่มหญิงคือ 18.74) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยตอนต้นที่ได้กล่าวไปแล้ว ผู้ตอบที่รายงานว่าตนถูกควบคุมน้อยมีความสันตติภาษามากกว่าผู้ตอบที่รายงานว่าตนถูกควบคุมมาก (คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มควบคุม

ตาราง ๗

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสนใจภาษาไทย

โดยพิจารณาตามเพศ และการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบ

ในกลุ่มนักเรียน ป. ๖ และ ม.ศ. ๑

S of V	df	MS	F
เพศ (ก)	1	0.50	< 1
แบบรักสันติชน (ข)	1	1.57	< 1
ก x ข	1	0.15	< 1
แบบควบคุม (ค)	1	170.00	7.75**
ก x ค	1	1.57	< 1
ข x ค	1	11.07	< 1
ก x ข x ค	1	10.36	< 1
Error	328	21.94	
เพศ (ก)	1	88.00	4.11*
แบบลงโทษ (ข)	1	6.01	< 1
ก x ข	1	10.23	< 1
แบบใช้เหตุผล (ค)	1	98.28	4.59*
ก x ค	1	28.41	1.33
ข x ค	1	1.38	< 1
ก x ข x ค	1	6.55	< 1
Error	344	21.42	

** p < .01

* p < .05

น้อยคือ ๑๔.๒๗ ส่วนในกลุ่มควบคุมมากคือ ๑๗.๘๕) นอกจากนี้ยังพบผลที่ตรงข้ามกับความคาดหมายคือ ผู้ที่รายงานว่าถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย มีความสันตติภาษามากกว่าผู้รายงานว่า ตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก (คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มใช้เหตุผลน้อยคือ ๑๔.๗๗ ส่วนในกลุ่มใช้เหตุผลมากคือ ๑๔.๗๒) และไม่ปรากฏว่าเพศและการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ร่วมกันมีความสัมพันธ์กับความสันตติภาษาแต่ประการใด

จึงสรุปได้ว่าในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ ซึ่งใช้ข้อมูลเพียงส่วนหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ให้ข้อสรุปที่แน่ชัดว่าความสันตติภาษาไทยของคนกลุ่มนี้ มีความแปรปรวนไปตามปริมาณการถูกอบรมเลี้ยงดู ๒ แบบคือ แบบควบคุม และแบบใช้เหตุผล

การถูกอบรมเลี้ยงดูสี่แบบกับจริยธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การถูกอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบเป็นตัวแปรอิสระ และคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัวแปรตาม ได้กระทำและรายงานผลอย่างละเอียดในรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทยแล้ว ส่วนในรายงานการวิจัยฉบับนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาว่า บุคคลที่มีลักษณะผลระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตในทำนองต่าง ๆ กันนั้น จะรายงานว่า ตนถูกอบรมเลี้ยงดูมาต่างกันอย่างไร โดยมุ่งที่จะให้ความสนใจศึกษาคนที่มิระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และในขณะเดียวกันก็มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงด้วย ซึ่งบุคคลประเภทนี้ ในการวิจัยเชิงทดลองในห้องปฏิบัติการ พบอย่างเด่นชัดว่ามีพฤติกรรมข้อขัดแย้งในสถานการณ์ต่าง ๆ มากที่สุดในแทบทุกกรณี ฉะนั้นการวิเคราะห์ทางสถิติในส่วนนี้จึงจะใช้จิตลักษณะเชิงจริยธรรม ๒ ประการเป็นตัวแปรอิสระ และคะแนนรายงานการถูกอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบเป็นตัวแปรตาม และได้ใช้ระดับการศึกษาของผู้ตอบเป็นตัวแปรอิสระประกอบด้วย

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ ในกลุ่มรวม ซึ่งใช้คนประมาณครึ่งหนึ่งของคนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น ปรากฏผลที่น่าสนใจหลายประการ (ดูตาราง ๔) แต่ที่จะพิจารณาเป็นอันดับแรกคือ ผู้ที่มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคตสูงทั้งสองลักษณะนั้น รายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูต่างจากผู้ที่มีลักษณะทั้งสองนี้ ในส่วนผลสมอื่นอย่างไร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวมแสดงว่า การรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนั้น แปรปรวนไปตามลักษณะทางจริยธรรมของผู้ตอบอย่างเด่นชัด และในการพิจารณาค่าเฉลี่ยการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในแต่ละกลุ่ม ก็ปรากฏเด่นชัดว่าผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ที่มีมุ่งอนาคตสูงด้วยนั้น รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก

ตาราง ๔

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกอบรมเลี้ยงดูสี่แบบ โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มรวม

S of V	แบบรักษานิยม			แบบควบคุม		แบบลงโทษ		แบบใช้เหตุผล	
	df	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F
ระดับการศึกษา (ก)	1	6279.16	29.80***	15599.23	89.42***	6095.59	74.63***	999.59	13.10**
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (ข)	1	3615.96	17.16**	103.51	< 1	61.47	< 1	823.63	10.79**
ก x ข	1	2.46	< 1	213.83	1.23	16.98	< 1	310.22	4.07*
ลักษณะมุ่งอนาคต (ค)	1	1364.59	6.48*	1157.56	6.64*	111.07	1.36	1600.28	21.12***
ก x ค	1	1683.01	7.99**	16.38	< 1	125.33	1.53	1027.45	13.47***
ข x ค	1	710.59	3.37 ^a	34.47	< 1	33.62	< 1	1353.83	17.74**
ก x ข x ค	1	25.69	< 1	47.50	< 1	27.96	< 1	209.59	2.74
Error	744	210.71		174.45		81.68		76.30	

*** p < .001

** p < .01

* p < .05

ที่สุด แตกต่างจากผู้ถูกศึกษาประเภทอื่น ๆ ทั้ง ๓ ประเภท (ดูตาราง ๖ ในภาคผนวก ข.) และผลเช่นเดียวกันนี้ก็ได้ปรากฏอย่างเด่นชัดอีกครั้งหนึ่งในกลุ่มผู้ถูกศึกษารฐานะสูง (ดูตาราง ๔ และ ๖ ในภาคผนวก ข.) เมื่อแยกกลุ่มวิเคราะห์ต่างหากจากผู้มีฐานะปานกลางและต่ำ (ดูตาราง ๓ และ ๔ ในภาคผนวก ข.)

นอกจากนี้การวิเคราะห์ผลในกลุ่มรวมยังปรากฏมีแนวโน้มว่า การรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน จะแปรปรวนไปตามลักษณะจริยธรรมทั้งสองของผู้ถูกศึกษาด้วย โดยปรากฏในรายละเอียดว่า ผู้ตอบที่มีลักษณะทางจริยธรรมสูงทั้งสองลักษณะนั้น เป็นผู้ที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากที่สุด (ดูตาราง ๖ ในภาคผนวก ข.) แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ อีก ๓ กลุ่ม ส่วนผลการวิเคราะห์เฉพาะในกลุ่มผู้มาจากครอบครัวฐานะสูง ปรากฏว่าผู้ที่มีจริยธรรมต่ำแต่มีมั่งนาคตสูงนั้นเป็นผู้ที่รายงานว่าตนได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยที่สุด แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ อีก ๓ กลุ่ม ซึ่งเป็นผลที่สอดคล้องกับผลในกลุ่มรวมด้วย

ส่วนการรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตนั้น ไม่ปรากฏความแปรปรวนตามลักษณะจริยธรรมของผู้ตอบในกลุ่มรวม แต่กลับปรากฏในกลุ่มผู้มาจากครอบครัวฐานะต่ำ (ดูตาราง ๓ ในภาคผนวก ข.) และจากการพิจารณาค่าเฉลี่ยในกลุ่ม ๔ ประเภท ปรากฏว่ากลุ่มที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำและในขณะที่เดียวกันก็มั่งนาคตต่ำด้วยนั้น เป็นผู้ที่รายงานว่าตนถูกลงโทษทางกายมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 31.71) แตกต่างอย่างเด่นชัดจากผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และขณะที่เดียวกันก็มั่งนาคตสูง ซึ่งรายงานว่าตนถูกลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย (คะแนนเฉลี่ย 24.11 ดูตาราง ๖ ในภาคผนวก ข.)

ส่วนคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ไม่แปรปรวนไปตามลักษณะทางจริยธรรมของผู้ถูกศึกษาทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มที่แยกวิเคราะห์ตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นอกจากนี้ยังอาจสังเกตได้ว่าในกลุ่มผู้ตอบที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางนั้น (ดูตาราง ๔ ในภาคผนวก ข.) คะแนนการถูกอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๔ ด้าน ไม่ได้แปรปรวนไปตามลักษณะทางจริยธรรมของผู้ตอบแต่ประการใด

ในอันดับต่อไปได้วิเคราะห์ความแปรปรวน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระพร้อมกัน ๓ ตัว คือลักษณะทางจริยธรรม ๒ ลักษณะ และระดับการศึกษาของผู้ตอบนั้น ปรากฏว่าคะแนนการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แปรปรวนไปตามการปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้ง ๓ ที่กล่าวมาอย่างเด่นชัด เฉพาะในกลุ่มผู้ตอบที่มาจากครอบครัวฐานะสูงเท่านั้น (ดูตาราง ๕ ในภาคผนวก ข.) และปรากฏในการพิจารณารายละเอียดว่า กลุ่มที่รายงานว่าตนได้รับการอบรมเลี้ยงดู

แบบรักสมิ สนุนมากที่สุด คือกลุ่มที่มีลักษณะทางจริยธรรมสูงทั้งสองลักษณะ และมีระดับการศึกษา สูงด้วย (คะแนนเฉลี่ย 85.00 ดูตาราง ๘ ในภาคผนวก ข.) กลุ่มนี้กล่าวว่ามีรายงานว่าตนได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสมิ สนุนมาก แตกต่างอย่างเด่นชัดจากผู้ที่มีมโนคติสูง แต่มีลักษณะอื่น ๆ ต่ำ หนึ่งหรือสองลักษณะ และแตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะทั้งสามประการต่ำพร้อมกัน ส่วนผู้ที่รายงาน ว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักสมิ สนุนน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำและมีมโนคติสูงและเรียนอยู่ชั้นสูงด้วย (คะแนนเฉลี่ยคือ 63.39)

ส่วนการพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแง่อื่น ๆ ในตาราง ๘ นี้ จะเป็นภาระซ้ำซ้อนกับที่ได้กระทำไปแล้วในรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทยอยู่บ้างในบางส่วน จึงขอละเว้นที่จะกระทำซ้ำในรายงานการวิจัยนี้

จึงสรุปผลส่วนนี้ได้ว่า ผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และมีมโนคติสูงด้วยนั้น เป็นผู้ที่รายงานว่าตนได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากที่สุด ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสมิ สนุนมากที่สุด และถูกลงโทษทางกายน้อยที่สุด และมักแตกต่างอย่างเด่นชัดจากกลุ่มผู้ถูกศึกษาที่มีลักษณะจริยธรรมสองลักษณะในส่วนผสมอื่น ๆ อีก ๓ กลุ่ม, ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มรวม กลุ่มที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ และกลุ่มที่มาจากครอบครัวฐานะสูง แต่ไม่ปรากฏในกลุ่มฐานะปานกลาง ส่วนรายงานการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ไม่พบว่าแปรปรวนไปตามลักษณะทางจริยธรรมของผู้ตอบแต่ประการใด

การเปรียบเทียบความสำคัญของตัวแปรทางสังคมกับการถูกอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวกับจิตลักษณะ ๓ ประการ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะ เปรียบเทียบความสำคัญของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเด็ก กับ การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ๔ แบบ โดยมีสมมติฐานเกี่ยวกับจิตลักษณะทั่วไปว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของจิตลักษณะต่าง ๆ มากกว่าฐานะทางเศรษฐกิจสังคมจะมีความสัมพันธ์กับจิตลักษณะเหล่านี้ สมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษาวิจัยนี้เกี่ยวกับความสันติภาษาไทยโดยเฉพาะ แต่จะได้พิจารณาพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพัฒนาการของลักษณะมโนคติไปพร้อมกันด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของจิตลักษณะทั้ง ๓ ประการที่เกี่ยวข้องกันนี้

ความสันติภาษาไทย ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสันติภาษาไทย กับระดับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว และกับการอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบร่วมกัน ได้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในกรณีแรก และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในกรณีหลัง โดยแยกวิเคราะห์

ตาราง ๔

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์-

พหุคูณระหว่างคะแนนความสันติภาษาไทยกับ

ฐานะ และการอบรมเลี้ยงดูสี่แบบ

ในกลุ่มประเภทต่างๆ

กลุ่ม	จำนวน คน	ความสัมพันธ์ภาษาไทยกับ		
		ฐานะ	การอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ	Z
ชายล้วน.	709	.15	.32*	4.02**
หญิงล้วน	649	.17	.33*	2.85*
ค่าเฉลี่ยรวม	1358	.16	.33*	
ฐานะต่ำ	390		.27**	
ฐานะปานกลาง	727		.33*	
ฐานะสูง	248		.33*	
ค่าเฉลี่ยรวม	1365		.31*	
การศึกษาต่ำ	642		.15	
(ป. ๖ ม.ศ. ๑)				
การศึกษาสูง	716		.14	
(ม.ศ. ๓, ๔, ปี ๒)				

** p < .01

* p < .05

เป็นกลุ่ม ๆ ตามเพศคือ กลุ่มชายกลุ่มหนึ่ง และกลุ่มหญิงอีกกลุ่มหนึ่ง (ดูตาราง ๔) ผลปรากฏว่าการอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบร่วมกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสันติภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญในระดับที่ยอมรับได้ ในกลุ่มทั้งชายและหญิง แต่ความสันติภาษาไทย ไม่มีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูงพอจะ เป็นที่ยอมรับได้ในกลุ่มใดทั้งสิ้น นอกจากนั้น ยังได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สองค่าในกลุ่มชายและกลุ่มหญิง พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งสองคู่แตกต่างกันเองภายในตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสูง (ตามวิธีการทดสอบใน ล้วน สายยศ และคณะ, ๒๕๑๕ หน้า ๒๒๗-๒๒๘) ฉะนั้นผลส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐาน ๒ ที่กล่าวว่า "การอบรมเลี้ยงดูสี่แบบที่ศึกษาร่วมกัน มีความสัมพันธ์กับความสันติภาษาไทยมากกว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม จะมีความสัมพันธ์กับความสันติภาษาไทย"

เพื่อที่จะได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความสันติภาษาไทยอย่างละเอียดยิ่งขึ้น จึงได้ทำการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการถูกอบรมเลี้ยงดู แต่ละแบบกับคะแนนความสันติภาษาไทย เพื่อเปรียบเทียบระดับทางเศรษฐกิจและสังคมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ดูตาราง (๑๐) ผลก็ปรากฏอย่างเด่นชัดว่าการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตเพียงสองแบบเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับความสันติภาษาไทย ในกลุ่มที่แยกตามเพศและตามฐานะ แต่ไม่พบความสัมพันธ์สูงในระดับที่จะยอมรับได้ในกลุ่มที่แยกพิจารณาตามระดับการศึกษาของผู้ตอบ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบนี้แสดงว่า ในกลุ่มชายล้วน และหญิงล้วนนั้น ผู้ที่รายงานว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและลงโทษทางจิตมากเท่าใด ก็เป็นผู้ที่มีคะแนนความสันติภาษาไทยสูงมากขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นผู้ที่มีความสันติภาษาไทยมากก็คือผู้ที่รายงานว่าได้ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และถูกลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายนั่นเอง นอกจากนี้ยังปรากฏว่า การหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความสันติภาษาไทยนั้น ถ้าใช้การถูกอบรมเลี้ยงดูมากกว่าหนึ่งแบบร่วมกัน จะมีความสามารถในการทำนายคะแนนความสันติภาษาไทยของบุคคลได้แม่นยำมากกว่าการใช้คะแนนการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งเพียงแบบเดียว แต่การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผลนั้นแทบจะ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสันติภาษาไทยเลย ผลส่วนหลังสุดนี้ขัดกับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันติภาษาไทยของเด็ก ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ ซึ่งปรากฏว่าผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีความสันติภาษาไทยน้อยกว่าผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ในทำนองเดียวกันกับความสันติภาษาไทย ได้มีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับ เศรษฐกิจและสังคม และ

ตาราง ๑๐

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความสันักภาษาไทย

กับการถูกอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ และฐานะ

ในกลุ่มประเภทต่าง ๆ

กลุ่ม	ความสันักภาษาไทยกับ				
	รัก	ควบคุม	ลงโทษ	เหตุผล	ฐานะ
ชายล้วน	.07	-.24**	-.25**	.04	.15
หญิงล้วน	-.01	-.26**	-.22**	-.04	.17
ฐานะต่ำ	-.08	-.18*	-.19*	-.08	-
ฐานะปานกลาง	.06	-.27**	-.22*	.03	-
ฐานะสูง	.10	-.20*	-.26**	-.03	-
การศึกษาต่ำ	-.07	-.05	-.12	-.02	-
การศึกษาสูง	-.01	-.14	-.05	.02	-

** $p < .01$

* $p < .05$

กับการอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ ผลปรากฏว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับที่ยอมรับได้กับการถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบร่วมกัน เฉพาะในกลุ่มชายล้วน แต่ไม่อยู่ในระดับสูงพอที่จะยอมรับได้ในกลุ่มหญิงล้วน นอกจากนั้นยังพบความสัมพันธ์พหุคูณในระดับที่ยอมรับได้ในกลุ่มฐานะต่ำและฐานะสูง แต่ไม่พบในกลุ่มฐานะปานกลาง (ดูตาราง ๔ ในภาคผนวก ข.) ส่วนฐานะ นั้นแทบจะ ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเลย ในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น ปรากฏค่าสูงพอที่จะยอมรับได้เพียง ๒ กรณีคือ การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนิทสนมในกลุ่มผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในกลุ่มที่มาจากครอบครัวฐานะสูง โดยอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงในกลุ่มเด็กยากจน เป็นผู้ที่รายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนิทสนมมาก และในกลุ่มเด็กร่ำรวย เป็นผู้ที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก

ลักษณะมุ่งอนาคต ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับระดับทางเศรษฐกิจและสังคม และกับการถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบร่วมกัน ผลปรากฏว่าลักษณะมุ่งอนาคตแทบจะ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับ เศรษฐกิจและสังคมเลย แต่มีความสัมพันธ์ในระดับที่ยอมรับได้กับการอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบร่วมกัน (ดูตาราง ๑๐ ในภาคผนวก ข.) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ปรากฏว่าการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงในระดับที่ยอมรับได้ กับลักษณะมุ่งอนาคตในทุกกลุ่มที่แยกศึกษาตาม เพศ ฐานะ และระดับการศึกษา นอกจากนั้นการถูกเลี้ยงดูแบบรักสนิทสนมยังมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มนักเรียน ชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ และในกลุ่มนักเรียนฐานะยากจน (ดูตาราง ๑๑ ในภาคผนวก ข.)

ฉะนั้นจึงอาจสรุปได้ด้วยความมั่นใจว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ที่ศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาจิตลักษณะ ๓ ประการ มากกว่าฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของบุคคล โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความสันติภาษาไทย ผลส่วนนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ ๒ อย่างเด่นชัด นอกจากนี้ยังอาจสรุปได้ว่า ความสันติภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับการถูกอบรมเลี้ยงดูที่ศึกษามากที่สุด ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับการถูกอบรมเลี้ยงดูที่ศึกษาเป็นรองลงมา และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสัมพันธ์กับการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ที่ศึกษาน้อยที่สุด ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะกับการถูกอบรมเลี้ยงดูที่พบในระดับที่สูงพอที่จะยอมรับได้นั้น ความสันติภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และ แบบลงโทษในแทบทุกกลุ่ม ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตสัมพันธ์กับการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในแทบทุกกลุ่มที่ศึกษา และการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบ

รศ.สนั่นสนุนในอีกสองกลุ่ม ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบ รศ.สนั่นสนุน และแบบใช้เหตุผลเช่นกัน แต่พบเพียง ๒ กลุ่มเท่านั้น กลุ่มประเภทที่พบความสัมพันธ์ ระหว่างจิตลักษณะเหล่านี้กับการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มประเภทอื่น ๆ ก็คือ กลุ่มผู้ ถูกศึกษาที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ ซึ่งชี้ให้เห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกแบบแผน ที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาจิตลักษณะทั้ง ๓ ประการในกลุ่มเด็กฐานะยากจน

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครอบครัวกับการถูกอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะสามประการ

ในส่วนนี้จะได้พิจารณาว่าจิตลักษณะแต่ละชนิดจะแปรปรวนไปตามลักษณะภูมิหลัง ของ ครอบครัว และการถูกอบรมเลี้ยงดูอย่างไรบ้าง โดยจะได้มีการศึกษาพบาพบร่วม ระหว่างตัวแปร ทั้งสองประเภทนี้เป็นสำคัญ ตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลังของครอบครัว ซึ่งใช้ในการแบ่งประเภทผู้ถูกศึกษา ในส่วนนี้ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะของมารดา คือ ระดับการศึกษาของมารดา และการทำงาน ของมารดาเมื่อผู้ตอบอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบ ตัวแปรเกี่ยวกับมารดานี้มีความเกี่ยวข้องกับการถูกอบรม เลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ที่ศึกษา เพราะมารดาเป็นผู้ใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูนั้นเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้น ยังจะได้พิจารณาผู้ถูกศึกษา โดยแยกเป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น และกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายด้วย โดยใช้ ระดับการศึกษาของผู้ตอบเป็นตัวแปรแบ่งประเภท ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวน นี้ ได้ใช้ตัวแปรที่ศึกษาพร้อมกันที่ละ ๕ ตัว ซึ่งแสดงถึงการพยายามที่จะศึกษาข้อมูลนี้ อย่างละเอียด ถี่ถ้วนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในส่วนต่อไปจะได้แยกพิจารณาผลการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับจิตลักษณะ แต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

ความสันติภาษาไทย ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันติภาษา ไทย โดยพิจารณาตามภูมิหลังของครอบครัว และการถูกอบรมเลี้ยงดูบางแบบนี้ ได้มีการวิเคราะห์ ความแปรปรวนโดยใช้แบบแผนการวิเคราะห์ทางสถิติถึง ๒ แบบด้วยกัน เพราะต้องการพิจารณา พบาพบร่วมของตัวแปรต่าง ๆ อย่างครบถ้วน

ในตาราง ๑๑ ได้มีการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันติภาษาไทย โดย พิจารณาตามชั้นเรียน การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของมารดา โดยได้ วิเคราะห์ในกลุ่มรวมครั้งหนึ่ง แล้วแยกผู้ถูกศึกษาออกเป็น ๒ กลุ่ม เป็นกลุ่มผู้ที่มารดาทำงาน เมื่อ ผู้ตอบอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบ และกลุ่มผู้ตอบที่มารดาไม่ได้ทำงานในช่วงอายุนั้น ผลการวิเคราะห์ ที่น่าสนใจมีหลายประการ ซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางบ้าน ที่มีต่อการพัฒนาการทาง ภาษาของเด็กไทยในกลุ่มที่ถูกศึกษาอย่างแจ่มชัด

ตาราง ๑๑

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันทัดภาษาไทย โดยพิจารณาตาม

ชั้นเรียน การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของมารดา

ในกลุ่มประเภทต่าง ๆ

S of V	กลุ่มรวม			ก่อน ๑๐ ขวบ มารดาทำงาน			ก่อน ๑๐ ขวบ มารดาไม่ทำงาน		
	df	MS	F	df	MS	F	df	MS	F
ชั้นเรียน (ก)	1	6820.36	449.30***	1	2707.44	193.39***	1	2650.67	176.71***
ใช้เหตุผล (ข)	1	22.76	1.50	1	46.29	3.31 ^a	1	8.73	< 1
ก x ข	1	2.69	< 1	1	57.14	4.08*	1	9.36	< 1
การศึกษามารดา (ค)	2	29.76	1.96	2	5.57	< 1	2	85.56	5.70**
ก x ค	2	60.54	3.99*	2	19.49	1.39	2	69.75	4.65**
ข x ค	2	13.57	< 1	2	6.33	< 1	2	5.67	< 1
ก x ข x ค	2	45.18	2.98 ^a	2	25.76	1.84	2	3.39	< 1
Error	708	15.18		240	14.00		360	15.00	

*** p < .001 , * p < .05

** p < .01 , a p < .10

ในอันดับแรกผลจากตาราง ๑๑ ประกอบกับการพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มแต่ละประเภท ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนในชั้นสูง มีความสนักภาษาไทยมากกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นต่ำอย่างเด่นชัดในทุกกลุ่มที่ศึกษา รวมทั้งกลุ่มรวมด้วย นอกจากนี้ยังปรากฏว่า เฉพาะในกลุ่มที่มารดาไม่ได้ทำงานเมื่อลูกยังเล็กนั้น ระดับการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์ในทางกลับกันกับความสนักภาษาไทยของลูก กล่าวคือ นักเรียนที่มารดามีการศึกษาค่ำ (คือจบแค่ป. ๔) นั้นมีความสนักภาษามากที่สุด แตกต่างอย่างเด่นชัดจากผู้ที่มีมารดามีการศึกษาสูง (เรียนสูงกว่าป. ๗) (คะแนนเฉลี่ยความสนักภาษาไทยในกลุ่มต่ำ = 23.28, กลุ่มปานกลาง = 22.45, และกลุ่มสูง = 21.61) นอกจากนี้ยังปรากฏว่า ในกลุ่มที่มารดาไม่ทำงานนี้ผู้ที่มีความสนักภาษาไทยน้อยที่สุดคือ เด็กนักเรียนชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ ซึ่งมารดามีการศึกษาสูง (คะแนนเฉลี่ยคือ 18.68) ส่วนผู้ที่มีความสนักภาษาไทยมากที่สุดคือ นักเรียนชั้น ม.ศ. ๓, ม.ศ. ๔ และปีที่ ๒ ซึ่งมารดามีการศึกษาในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยคือ 25.70) ในเรื่องเดียวกันนี้ยังปรากฏในกลุ่มรวมว่า นักเรียนสองระดับที่ศึกษานี้ มีความสนักภาษาไทยแตกต่างกัน มากที่สุดในหมู่ผู้ที่มีมารดามีการศึกษานานกลาง (ดูตาราง ๑๒ ในภาคผนวก ข.)

ส่วนการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนั้นมีบทบาทเฉพาะในกลุ่มที่มารดาทำงาน กล่าวคือเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นสูงและต่ำนั้นมีความสนักภาษาไทยแตกต่างกันในหมู่ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง มากกว่าในหมู่ผู้ที่ถูกใช้เหตุผลต่ำ หรืออาจกล่าวได้ว่า นักเรียนที่อยู่ชั้นต่ำนั้น ถ้าถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง จะมีความสนักภาษาไทยน้อยกว่าพวกที่ถูกใช้เหตุผลต่ำ แต่ไม่พบความแตกต่างนี้ในกลุ่มนักเรียนชั้นสูง (ดูค่าเฉลี่ยในตาราง ๑๒ ในภาคผนวก ข.)

ส่วนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างชั้นเรียน การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของมารดา ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของคะแนนความสนักภาษาไทยนั้น ปรากฏในการวิเคราะห์ในกลุ่มรวมว่ามีนัยสำคัญ จึงได้พิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มทั้ง ๑๒ กลุ่ม โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นคู่ ๆ ไป ผลปรากฏว่า นักเรียนชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ ซึ่งมารดามีการศึกษานานกลาง และถูกรวมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง มีความสนักภาษาไทยต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมด ส่วนพวกที่มีความสนักภาษาไทยมากที่สุดคือนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ และสูงกว่าซึ่งมารดามีการศึกษานานกลางและใช้เหตุผลสูง แต่เด็กกลุ่มนี้มีความสนักภาษาไทยสูงกว่านักเรียนชั้นสูงอื่น ๆ ไม่มากนัก (ดูตาราง ๑๓ ในภาคผนวก ข.) ส่วนผลการวิเคราะห์คะแนนความสนักภาษาไทยในตาราง ๑๒ ซึ่งได้พิจารณาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมจากเดิม นั้น ก็

ตาราง ๑๒

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเข้าใจภาษาไทย โดยพิจารณาตาม

การเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของมารดา

ในกลุ่มการศึกษาดำ และสูง

S of V	ป. ๖ และ ม.ศ. ๑			ม.ศ. ๓, ๔ และ ปี ๒		
	df	MS	F	df	MS	F
ควบคุม (ก)	1	6.09	< 1	1	89.39	10.35**
ใช้เหตุผล (ข)	1	64.09	3.34 ^a	1	31.41	3.64 ^a
ก x ข	1	126.70	6.60**	1	1.70	< 1
การศึกษามารดา (ค)	2	56.44	2.94 ^a	2	37.05	4.29*
ก x ค	2	16.59	< 1	2	1.39	< 1
ข x ค	2	32.70	1.70	2	8.91	1.0
ก x ข x ค	2	4.89	< 1	2	1.68	< 1
Error	264	19.20		300	8.64	

** p < .01

* p < .05

^a p < .10

ไม่พบว่า ในกลุ่มนักเรียนชั้นสูงนั้น การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลร่วมกับระดับการศึกษาของมารดา เกี่ยวข้องกับความแปรปรวนของคะแนนภาษาไทยของนักเรียนแต่อย่างใด ฉะนั้นสมมติฐาน ๓ ซึ่งกล่าวว่า "ผู้ที่เรียนชั้นสูงและถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากจาก มารดาที่มีการศึกษาสูง มีความสนัดภาษาไทยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างประเภทอื่น ๆ " จึงไม่ได้รับการสนับสนุนในการวิจัยนี้ แต่กลับสามารถบ่งชี้ลักษณะของกลุ่มที่มีความสนัดภาษาไทยต่ำที่สุดได้

ส่วนผลอื่นที่น่าสนใจในตาราง ๑๒ คือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแบบควบคุม ที่เกี่ยวข้องกับความแปรปรวนของคะแนนภาษาไทย โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดปรากฏว่าในกลุ่มเด็กวัยรุ่นตอนต้นนี้ ผู้ที่มีคะแนนความสนัดภาษาไทยสูงที่สุดคือ ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากแต่ใช้เหตุผลน้อย (คะแนนเฉลี่ย = 20.25) ส่วนผู้ที่มีคะแนนความสนัดภาษาไทยต่ำที่สุดใน ๔ กลุ่มนี้คือ ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากเช่นกัน และใช้เหตุผลมากด้วย (คะแนนเฉลี่ย 17.93) ส่วนผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและใช้เหตุผลไม่ว่ามากหรือน้อยมีความสนัดภาษาไทยในปริมาณปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 19.58 และ 19.19 ตามลำดับ) ผลเช่นนี้ไม่ปรากฏในกลุ่มเด็กวัยรุ่นตอนปลายแต่อย่างใด

จึงสรุปได้ว่า ความแปรปรวนของคะแนนความสนัดภาษาไทยนั้น มิได้ขึ้นอยู่กับการปฏิสัมพันธ์ของภูมิหลังของครอบครัวกับการถูกอบรมเลี้ยงดู มากเท่าที่จะแปรปรวนไปตามตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ผลสำคัญที่อาจนำมากล่าวได้ก็คือ ที่เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารดา การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของผู้ตอบ กล่าวคือ ผู้ตอบในชั้นสูงจะมีความสนัดภาษาไทยแตกต่างกันอย่างเด่นชัดที่สุดจากผู้ตอบในชั้นต่ำในหมู่ผู้ที่มีการศึกษาปานกลาง และถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ในทำนองเดียวกับความสนัดภาษาไทย คะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมถูกวิเคราะห์ความแปรปรวนตามภูมิหลังของครอบครัวกับการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแบบควบคุม โดยแยกวิเคราะห์ตามกลุ่มที่มารดาทำงานและไม่ทำงาน เมื่อบุตรอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบ และกลุ่มรวม (ดูตาราง ๑๔ ในภาคผนวก ข.) กับการแยกวิเคราะห์เป็นกลุ่มตามระดับชั้นเรียน (ดูตาราง ๑๕ ในภาคผนวก ข.) ผลปรากฏว่า คะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความแปรปรวนไปตามการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเท่านั้น โดยที่พบจากคะแนนเฉลี่ยทั้งในกลุ่มรวม กลุ่มที่มารดาไม่ได้ทำงานเมื่อบุตรยังเล็ก และกลุ่มเด็กชั้น

สูง ผู้ที่รายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่ำอย่างเด่นชัด นอกจากนั้นแล้วไม่พบความแปรปรวนของคะแนนจริยธรรมตามภูมิหลังของครอบครัว หรือการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมแต่อย่างไร และไม่พบว่าการเกิดความแปรปรวนไปตามบทบาทร่วมของตัวแปรอิสระเหล่านี้แต่อย่างใดด้วย

ลักษณะมุ่งอนาคต ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนมุ่งอนาคต ในทำนองเดียวกับคะแนนจิตลักษณะ ๒ ประการที่ได้กล่าวมาแล้ว พบผลที่น่าสนใจหลายประการ โดยเฉพาะในการวิเคราะห์ลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งพิจารณาตามชั้นเรียน การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของมารดา (ดูตาราง ๑๖ ในภาคผนวก ข.) ผลปรากฏว่าผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นต่ำมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นสูง โดยเฉพาะในกลุ่มรวม และในกลุ่มนักเรียน ที่มารดาทำงานเมื่ออายุน้อย ส่วนความแปรปรวนตามการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนั้น ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่ำ ผลนี้พบในทุกกรณีที่ศึกษา

ส่วนผลที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือการแปรปรวนของคะแนนมุ่งอนาคต เนื่องจากบทบาทร่วมระหว่างชั้นเรียนและระดับการศึกษาของมารดา ซึ่งพบแบบแผนที่แตกต่างกันในกลุ่มที่มารดาทำงาน และมารดาไม่ทำงานเมื่อบุตรยังเล็ก กล่าวคือ เมื่อแบ่งระดับการศึกษาของมารดาเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับต่ำ ปานกลาง และสูง นั้น ในกลุ่มมารดาไม่ทำงาน และมีการศึกษาดำเนิน นักเรียนชั้นต่ำมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนชั้นสูงกว่ามาก ส่วนในกลุ่มที่มารดาทำงานนั้น ถ้ามารดามีการศึกษาสูง นักเรียนชั้นต่ำจะมีลักษณะมุ่งอนาคตมากกว่านักเรียนชั้นสูงอย่างเห็นได้ชัด และแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ ทั้ง ๕ กลุ่ม (ดูตาราง ๑๔ ในภาคผนวก ข.)

นอกจากนี้ความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคตนี้ยังขึ้นอยู่กับปริมาณการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและระดับการศึกษาของมารดา กล่าวคือ ผู้ตอบที่มารดามีการศึกษาสูงและใช้เหตุผลสูง มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่า (คะแนนเฉลี่ย = 167.62) ผู้ตอบที่มารดามีการศึกษานานกลางและใช้เหตุผลต่ำอย่างเด่นชัด (คะแนนเฉลี่ย = 146.86) ผลนี้ปรากฏแต่เฉพาะในกลุ่มที่มารดาทำงานเท่านั้น

ส่วนความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคตซึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระพร้อมกันทั้ง ๓ ตัวนั้น ปรากฏชัดแต่เฉพาะในกลุ่มรวม และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตของกลุ่มเหล่านี้ทั้ง ๑๒ กลุ่มแล้ว (ดูตาราง ๑๔ ในภาคผนวก ข.) ผลปรากฏว่า กลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ

ที่สุดคือ กลุ่มนักเรียนชั้นสูงซึ่งมารดามีการศึกษาสูงและใช้เหตุผลต่ำ (คะแนนเฉลี่ย = 150.23) ส่วนกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยมุ่งอนาคตสูงที่สุดคือ กลุ่มเด็กชั้นเรียนต่ำ ซึ่งมารดามีการศึกษาค่ำ และถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง (คะแนนเฉลี่ย = 171.92) ผลส่วนนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของ การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นตอนต้นในครอบครัวที่มารดามีการศึกษาค่ำ

ส่วนในกลุ่มเด็กวัยรุ่นตอนต้นนั้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำที่สุดคือ ผู้ที่มารดา มีการศึกษาปานกลาง และถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่ำแต่ควบคุมสูง (คะแนนเฉลี่ย = 152.43) ส่วน ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงใกล้เคียงกันมีสามกลุ่มคือ ผู้ที่มารดา มีระดับการศึกษาสูงและต่ำ ซึ่งถูก ควบคุมน้อย และมารดา มีการศึกษาปานกลางและถูกควบคุมมาก โดยคนทั้งสามประเภทนี้ถูกเลี้ยง ดูแบบใช้เหตุผลสูงทั้งสิ้น (คะแนนเฉลี่ย = 172.78, 172.74 และ 173.30 ตามลำดับ ดู ตาราง ๒๐ ในภาคผนวก ข.)

จึงสรุปได้ว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำนั้น ส่วนใหญ่มาจากผู้อยู่ในชั้นเรียนที่สูง ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่ำ และมารดา มีการศึกษาในระดับปานกลางหรือสูง ส่วนนักเรียน ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงนั้น ส่วนใหญ่มาจากผู้อยู่ในชั้นเรียนต่ำ ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูงและควบคุม น้อย และมารดา มีการศึกษาค่ำ

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของจิตลักษณะทั้งสามประการ โดยการพิจารณา ตามตัวแปรอิสระซึ่งเป็นลักษณะภูมิหลังของครอบครัว และการถูกอบรมเลี้ยงดู ๒ แบบ เมื่อเปรียบ เทียบผลการวิเคราะห์แล้ว อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามการปฏิสัมพันธ์ของ ตัวแปรอิสระทั้งสองประเภทมากที่สุด ความสัมพันธ์ภาษาไทยแปรปรวนน้อยกว่า ส่วนการใช้เหตุ ผลเชิงจริยธรรม มิได้แปรปรวนไปตามการปฏิสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครอบครัวกับการถูกอบรม เลี้ยงดูแต่อย่างใด

ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะสามประการ

ในส่วนสุดท้ายของการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ จะได้พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง ความ สันติภาษา กับลักษณะเชิงจริยธรรม ๒ ประการคือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะ มุ่งอนาคต โดยในขั้นแรกจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความสันติภาษาไทย กับการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรม ในกลุ่มนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนทั้ง ๔ ระดับในกลุ่มรวม และแยกวิเคราะห์ตาม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวด้วย จึงได้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ๒๐ ค่าด้วยกัน ผล ในตาราง ๑๓ ปรากฏว่า ในกลุ่มรวมของแต่ละชั้นเรียนนั้น ความสันติภาษาไทยกับระดับการ

ตาราง ๑๓

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสันัดภาษา

ไทย กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่ม

นักเรียนแต่ละชั้นเรียนที่มีฐานะต่างกัน

ชั้นเรียน	ฐานะของครอบครัว			รวม	จำนวนรวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ป. ๖ $\frac{r}{n}$	$\frac{-.25^*}{132}$	$\frac{.52^*}{143}$	$\frac{-.06}{48}$	.11	323
ม.ศ. 1 $\frac{r}{n}$	$\frac{.10}{97}$	$\frac{-.03}{171}$	$\frac{-.01}{48}$	.01	316
ม.ศ. 3 $\frac{r}{n}$	$\frac{-.08}{66}$	$\frac{.00}{152}$	$\frac{.02}{58}$	-.02	276
ม.ศ. 5 $\frac{r}{n}$	$\frac{.11}{60}$	$\frac{.04}{177}$	$\frac{.23^*}{50}$	.09	287
ปี 2 $\frac{r}{n}$	$\frac{.17}{32}$	$\frac{-.05}{125}$	$\frac{.02}{40}$	.07	197

** p < .01

* p < .05

ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก แต่เมื่อแยกนักเรียนแต่ละชั้นเรียนออกมาฐานะของครอบครัว ปรากฏว่า มีนักเรียน ๓ ประเภท ที่คะแนนความสันัดภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงพอที่จะยอมรับได้คือ นักเรียนชั้น ป. ๖ ฐานะต่ำนั้น พบความสัมพันธ์ในทางลบ ซึ่งแสดงว่านักเรียนชั้น ป. ๖ ที่ยากจนนั้น ถ้าเป็นผู้ที่มีคะแนนภาษาไทยสูง

จะเป็นผู้ที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นต่ำ ส่วนในกลุ่มนักเรียนชั้น ป. ๖ เดียวกันนี้ แต่มาจาก
ครอบครัวยุทธฐานะปานกลาง กับกลุ่มนักเรียน ม.ศ. ๕ ผู้มาจากครอบครัวยุทธฐานะสูงนั้น ความสัมพันธ์
ที่พบ เป็นไปในทางบวก ซึ่งแสดงว่า ผู้ที่สันติภาษามากเป็นผู้ที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูง
ด้วยในสองกลุ่มหลังนี้ ฉะนั้นสมมติฐาน ๔ ที่กล่าวว่า "ในหมู่ผู้ที่มีการศึกษาในระดับเดียวกันนั้น
ความสัมพันธ์ภาษาไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม" จึงไม่ได้รับการสนับสนุน
มากนักในการวิจัยนี้ นอกจากการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียดแยกตามฐานะของครอบครัว
จึงพบว่า ในกลุ่มนักเรียน ป. ๖ ฐานะปานกลาง และกลุ่มนักเรียน ม.ศ. ๕ ฐานะสูงเท่านั้น
ที่พบผลซึ่งสนับสนุนสมมติฐานนี้ในระดับที่เชื่อมั่นได้ ส่วนในชั้น ป. ๖ ฐานะต่ำนั้น กลับพบผลที่ตรง
ข้ามกับสมมติฐานนี้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป จะได้พิจารณาความสัมพันธ์ของความสันติภาษาไทย
กับลักษณะ เชิงจริยธรรมทั้งสองลักษณะไปพร้อมกัน โดยได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ
คะแนนความสันติภาษาไทย และพิจารณาตามระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต
และระดับการศึกษาไปพร้อมกัน การวิเคราะห์ในแบบแผนนี้ ได้กระทำในกลุ่มต่าง ๆ คือ กลุ่มรวม
กลุ่มที่แยกตามเพศและแยกตามฐานะของครอบครัว เพื่อที่จะได้ศึกษาผลจากข้อมูลให้ได้อย่างละเอียด
ถี่ถ้วนที่สุด

จุดหมายที่สำคัญของการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้คือการศึกษากว่า ผู้ที่มีการใช้เหตุผล
เชิงจริยธรรมในระดับสูง และในขณะเดียวกันก็มุ่งอนาคตสูงด้วยนั้น จะมีความสันติภาษาแตกต่าง
อย่างไรจากบุคคลที่มีลักษณะเชิงจริยธรรมทั้ง ๒ นั้นในส่วนผสมอื่น เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว
ปรากฏว่าคะแนนความสันติภาษาไทยแปรปรวนไปตามบทบาทร่วมของลักษณะเชิงจริยธรรม ๒
ประการนี้ในกลุ่มรวม (ตาราง ๑๔) กลุ่มหญิงล้วน (ตาราง ๑๕) และกลุ่มผู้มีฐานะยากจน
(ตาราง ๑๖) อย่างเด่นชัด และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยความสันติภาษาไทยของบุคคลที่มีลักษณะ
เชิงจริยธรรม ๒ ประการในส่วนผสมต่าง ๆ กัน ๔ กลุ่ม ปรากฏว่าผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริย-
ธรรมสูงและในขณะเดียวกันก็มุ่งอนาคตสูงด้วยนั้น เป็นผู้ที่มีความสันติภาษาไทยสูงที่สุดในทุก
กรณีทั้งกล่าวข้างต้น (ดูตาราง ๒๑ ในภาคผนวก ข.) ส่วนกลุ่มที่มีความสันติภาษาไทยต่ำ
แตกต่างอย่างเด่นชัดจากกลุ่มที่กล่าวมาแล้ว คือผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำแต่มุ่งอนาคตสูง
(ดูภาพ ๕) จะเห็นได้ว่าความแตกต่างของคะแนนความสันติภาษาไทยของคน ๒ ประเภทนี้ เด่น
ชัดมากในกลุ่มหญิงล้วน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ในคน
ประเภทที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง โดยเฉพาะในเพศหญิง และคนฐานะต่ำ ผลส่วนนี้จึงสนับสนุน

ตาราง ๑๔

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันต์ภาษาไทยโดยพิจารณา

ตามระดับการศึกษา การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

และลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มรวม

S of V	df	MS	F
ระดับการศึกษา (ก)	1	6601.04	451.82***
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (ข)	1	30.72	2.10
ก x ข	1	0.34	< 1
ลักษณะมุ่งอนาคต (ค)	1	0.02	< 1
ก x ค	1	32.36	2.21
ข x ค	1	74.06	5.07*
ก x ข x ค	1	6.89	< 1
Error	744	14.61	

*** $p < .001$ * $p < .05$

สมมติฐาน ๔ ซึ่งกล่าวว่า "ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและมุ่งอนาคตสูง มีความสันต์ภาษาไทยมากกว่าผู้ที่มีลักษณะทั้งสองนี้ในส่วนผสมอื่น"

ส่วนการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันต์ภาษาไทย โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ ๓ ตัว พร้อมกันคือ ระดับการศึกษาของผู้ตอบ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต โดยแยกวิเคราะห์ตามเพศและฐานะของครอบครัว ซึ่งเป็นการใช้ตัวแปรพร้อมกันที่ละ ๔ ตัว ผลปรากฏว่าพบความแปรปรวนของคะแนนภาษาไทยตามการปฏิสัมพันธ์ ของตัวแปร ๓ ตัว ในกลุ่มหญิงล้วน และในกลุ่มผู้มีฐานะต่ำอย่างเด่นชัด (ดูตาราง ๑๔ และ ๑๖ ตาม

ตาราง ๑๕

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันต์ภาษาไทย โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต ในกลุ่มนักเรียนที่แบ่งตามเพศ

	ชาย			หญิง		
	df	MS	F	df	MS	F
ระดับการศึกษา (ก)	1	4505.60	256.88***	1	3706.38	253.86***
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (ข)	1	0.58	< 1	1	69.19	4.74*
ก x ข	1	25.54	1.46	1	35.65	2.44
มุ่งอนาคต (ค)	1	1.78	< 1	1	29.82	2.04
ก x ค	1	120.23	6.85**	1	17.94	1.23
ข x ค	1	0.23	< 1	1	134.19	9.19**
ก x ข x ค	1	0.04	< 1	1	101.07	6.92**
Error	432	17.54		376		

*** p < .001

** p < .01

* p < .05

ตาราง ๑๖

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสันต์ภาษาไทย โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา

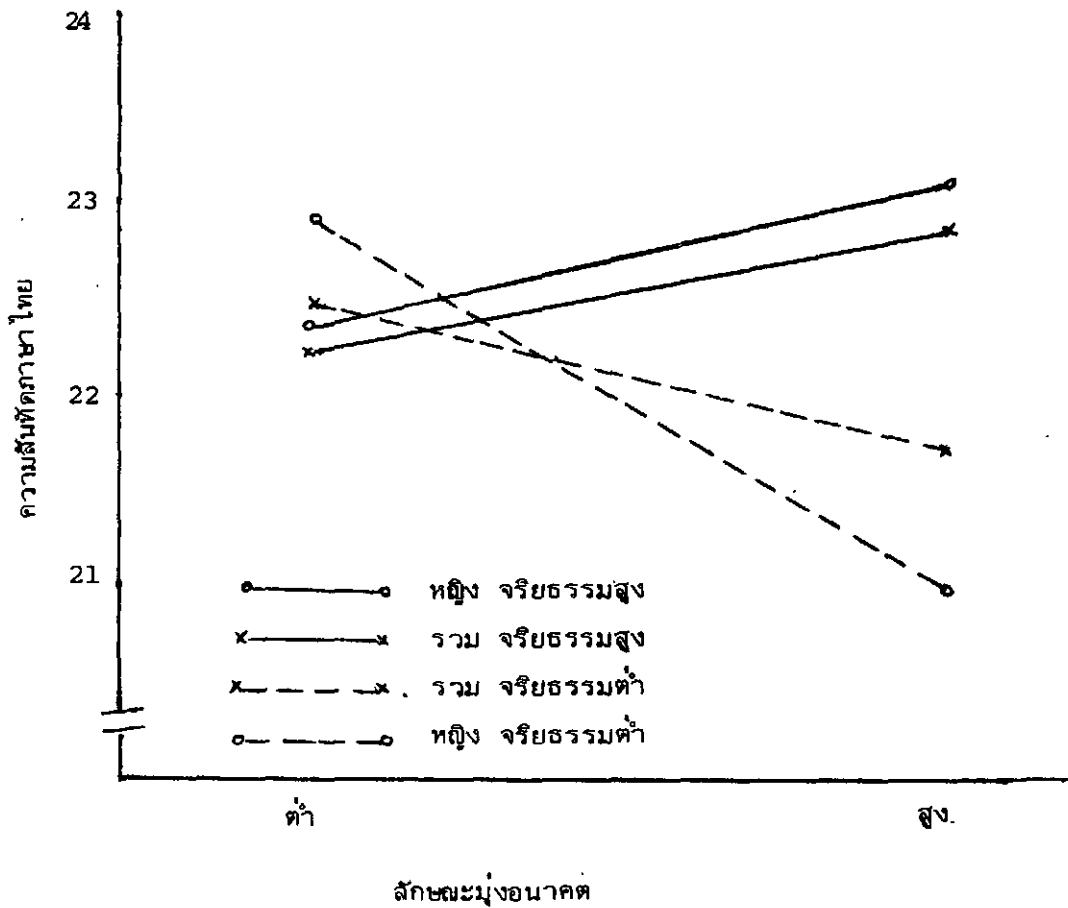
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต ของนักเรียนที่มีฐานะต่าง ๆ

S of V	กลุ่มเด็กฐานะต่ำ			กลุ่มเด็กฐานะปานกลาง			กลุ่มเด็กฐานะสูง		
	df	MS	F	df	MS	F	df	MS	F
ระดับการศึกษา (ก)	1	2494.08	153.39***	1	2349.12	176.89***	1	1105.56	67.13***
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (ข)	1	40.33	2.48	1	35.88	2.70	1	0.17	< 1
ก x ข	1	6.75	< 1	1	14.53	1.09	1	3.06	< 1
มุ่งอนาคต (ค)	1	7.52	< 1	1	7.41	< 1	1	1.17	< 1
ก x ค	1	28.52	1.75	1	33.55	2.53	1	0.84	< 1
ข x ค	1	54.19	3.33 ^a	1	16.08	1.21	1	18.06	1.10
ก x ข x ค	1	82.69	5.09*	1	7.96	< 1	1	10.56	<
Error	184	16.26		400	13.28		136	16.47	

*** p < .001

* p < .05

^a p < .10

ภาพ ๕ แสดงความแตกต่างของความสันทัดภาษาไทยของผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคตในปริมาณต่างกันในกลุ่มหญิงล้วนและกลุ่มรวม

ลำดับ) จากการพิจารณาคะแนนเฉลี่ยความสันทัดภาษาไทยในบุคคลประเภทต่าง ๆ ที่ถูกศึกษา พบแบบแผนความแปรปรวนของคะแนนความสันทัดภาษาไทยที่คล้ายคลึงกันในกลุ่มหญิงล้วน และกลุ่มฐานต่ำ (ดูตาราง ๒๒ ในภาคผนวก ข.) กล่าวคือผู้ที่มีความสันทัดภาษาไทยต่ำที่สุด คือผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคตสูงลักษณะหนึ่งและต่ำอีกลักษณะหนึ่ง นอกจากนั้นยังเป็นผู้ที่อยู่ในชั้นเรียนต่ำด้วย ส่วนผู้ที่มีความสันทัดภาษาไทยสูงคือ ผู้ที่มีลักษณะทั้งสองนี้สูงหรือต่ำด้วยกัน และอยู่ในระดับการศึกษาสูงโดยเฉพาะในกลุ่มหญิงล้วน นอกจากนี้ยังอาจสังเกตได้ว่า คนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันแต่มีความสันทัดภาษาไทยแตกต่างกันอย่างเด่นชัด เมื่อเรียนอยู่คนละระดับชั้น

คือผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง แต่มุ่งอนาคตต่ำ และเป็นจริง เช่นนี้ทั้งในกลุ่มหญิงล้วน และในกลุ่มฐานะต่ำ

จึงสรุปได้ว่า แม้ความสันต์ภาษาไทยจะมีความสัมพันธ์ กับระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมน้อยมาก แต่การพิจารณาความแปรปรวนของคะแนนความสันต์ภาษาไทย โดยพิจารณาตามลักษณะ เชิงจริยธรรม ๒ ประการของบุคคลไปพร้อมกัน ทำให้พบความสัมพันธ์อย่างเด่นชัด ของจิตลักษณะทั้งสามประการนี้ ในทำนองที่สลับซับซ้อนและลึกซึ้งมาก อันเป็นประโยชน์ในการที่จะอภิปรายผลและ เสนอแนะนโยบายและแนวปฏิบัติในบทต่อไปด้วย

สรุปผล

จากการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความสันต์ภาษาไทยกับตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ ลักษณะภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะของมารดา การถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ และลักษณะทางสรีระและจิตสังคมหลายประการของผู้ถูกศึกษา โดยได้มีการพิจารณาผลตามตัวแปรอิสระ เหล่านี้ทีละตัว และได้มีการพิจารณาผลตามการร่วมบทบาทหรือการปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ เหล่านี้ในหลายแง่มุม ทำให้การวิเคราะห์ผลในการวิจัยนี้ต้องใช้วิธีการทางสถิติขั้นสูงสำหรับตัวแปรพหุคูณ ซึ่งทำให้ได้ข้อสรุปที่กว้างขวางและลึกซึ้งไปพร้อมกันด้วย ผลปรากฏว่าลักษณะภูมิหลังของครอบครัวที่สัมพันธ์กับความสันต์ภาษาไทยคือ ที่เกิด ที่เกิดร่วมกับอาชีพบิดา ส่วนฐานะ เศรษฐกิจสังคมของครอบครัวนี้ไม่สามารถใช้เป็นตัวทำนายความสามารถทางภาษาไทย ของนักเรียนในการวิจัยนี้ ตัวแปรประเภทที่เป็นลักษณะของมารดา ซึ่งสัมพันธ์กับความสันต์ภาษาไทยของบุตรคือ ระดับการศึกษาของมารดา และการที่มารดาทำงานหรือไม่เมื่อบุตรอายุต่ำกว่า ๑๐ ปี ส่วนการถูกอบรมเลี้ยงดูที่สัมพันธ์กับความสันต์ภาษาไทยคือ การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบลงโทษทางจิต และแบบใช้เหตุผล นอกจากนี้ยังพบว่า การถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ -แบบร่วมกัน เป็นตัวทำนายความสันต์ภาษาไทยได้ดีกว่าฐานะของครอบครัวของผู้ตอบมาก ส่วนลักษณะของผู้ตอบเองนั้น อาจแบ่งออกเป็นลักษณะทางสรีระสังคม เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา ส่วนลักษณะทางจิตสังคมที่ศึกษาคือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต ผลปรากฏว่า ลักษณะทางสรีระสังคมต่าง ๆ ของผู้ตอบนี้ มีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดกับความสันต์ภาษาไทย ส่วนลักษณะทางจิตสังคม ๒ ชนิดที่ศึกษานั้นถ้าพิจารณาร่วมกัน ก็ได้พบความสัมพันธ์อย่างเด่นชัด กับความสันต์ภาษาไทยด้วย

การอภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะได้พิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้กระทำไปแล้วในบทก่อน ในแง่มุมต่าง ๆ กัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับจิตลักษณะ ๓ ประการที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง โดยจะได้หยิบยกผลการวิจัยนี้ขึ้นมาพิจารณาในทำนองที่จะหาข้อสรุป จากการเปรียบเทียบกับผลการวิจัยอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการวางนโยบายและแนวทางการปฏิบัติต่อไป ตลอดจนชี้แนวทางการวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งควรจะทำในอนาคต

การเรียงลำดับเนื้อหาในบทนี้ ในส่วนที่เป็นการอภิปรายผล แบ่งเป็น ๔ หัวข้อ เริ่มโดยการอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานแต่ละข้อ จากนั้นก็เป็นการพิจารณาลักษณะของผู้ที่มีความสันตภาษาไทยต่ำ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการบ่งชี้ถึงกลุ่มที่มีปัญหาทางภาษา เพื่อการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป จากนั้นก็มีการเปรียบเทียบผลการวิจัยความสันตภาษาไทยกับผลการวิจัยจิตลักษณะอีก ๒ ประการ ซึ่งได้มีการวิเคราะห์ผลในแบบแผนที่คล้ายคลึงกันในการวิจัยนี้ ส่วนสุดท้ายเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสันตภาษาไทยกับจริยธรรมของบุคคล ในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะนั้น ก่อนอื่นจะได้มีการพิจารณาข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยนี้ เพื่อให้ทราบถึงความน่าเชื่อถือของผลวิจัย จากนั้นจึงได้มีการเสนอแนะทางการปฏิบัติ และทางการวิจัยซึ่งเป็นข้อเสนอที่สืบเนื่องโดยตรงจากผลการวิจัยนี้

สรุปผลวิจัยตามสมมติฐานและข้ออภิปราย

สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ในการศึกษาครั้งนี้ เน้นการทำนายผลเกี่ยวกับความสันตภาษาไทยเป็น

สำคัญ มีอยู่ทั้งหมด ๔ สมมติฐานด้วยกัน ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ ในบทที่ ๓ ถ้าส่วนใดเกี่ยวข้องกับสมมติฐานข้อใด ก็ได้กล่าวพาดพิงถึงสมมติฐานนั้น ๆ ไว้ว่าได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลเพียงใดหรือไม่ เพื่อที่จะให้เข้าใจผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานได้อย่างครบถ้วน ในส่วนนี้จึงได้สรุปผลเหล่านี้เข้าด้วยกันให้รัดกุมยิ่งขึ้นและได้มีการเปรียบเทียบผลของการวิจัยนี้กับผลของการวิจัยอื่น ๆ ด้วย

สมมติฐาน ๑ กล่าวว่า "ระดับการศึกษากับความสนัดภาษาชาวไทย มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบเส้นตรงมากกว่าในรูปแบบอื่น" ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามสมมติฐานนี้คือ คะแนนความสนัดภาษาชาวไทย โดยมีตัวแปรอิสระคือระดับการศึกษา ๔ ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือการทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงและที่ไม่ใช่เส้นตรงด้วยการหาค่าเอฟ ผลจากการตาราง ๔ แสดงให้เห็นว่า ความสนัดภาษาชาวไทยนี้แปรปรวนในรูปของเส้นตรง ตามระดับการศึกษาของผู้ตอบอย่างเด่นชัด และเป็นไปในปริมาณที่มากกว่าความสัมพันธ์ในรูปแบบที่ไม่ใช่เส้นตรงด้วย ผลนี้พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มที่แยกวิเคราะห์ตามฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ของครอบครัวของผู้ตอบทุกกลุ่ม ฉะนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ จึงสนับสนุนสมมติฐาน ๑ อย่างเด่นชัด นอกจากนี้ยังปรากฏในรายละเอียดว่า ได้พบพัฒนาการของความสนัดภาษาชาวไทย ในเด็กโตเรื่อยไปถึงวัยรุ่นตอนปลาย เริ่มตั้งแต่ชั้น ป. ๖ จนกระทั่งชั้น ม.ศ. ๔ อย่างเด่นชัด แต่ไม่พบความแตกต่างในความสนัดภาษาชาวไทยของนักเรียน ม.ศ. ๔ กับนิสิตปีที่ ๒ ในมหาวิทยาลัย

เมื่อการวิจัยนี้ได้พบหลักฐานว่าพัฒนาการทางภาษาไทยนั้นมีมา เป็นระยะอย่างเด่นชัด จนกระทั่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ผลส่วนนี้จึงสอดคล้องกับผลการวิจัยพัฒนาการทางภาษาไทยที่มีผู้ศึกษาเด็กนักเรียนตั้งแต่ชั้น ป. ๑ ถึง ป. ๔ และ ป. ๔ ถึง ม.ศ. ๓ (ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์, ๒๕๑๕ และ ปราณี สุทธิพงศ์, ๒๕๑๑) โดยที่ผู้วิจัยทั้งหมดได้ใช้แบบวัดพัฒนาการทางภาษาที่แตกต่างกันอย่างมากด้วย การวิจัยที่กระทำมาก่อนได้วัดความเข้าใจ ในการอ่านและสมรรถภาพสมองทางด้านภาษา ส่วนการวิจัยนี้ได้วัดความสนัดภาษาชาวไทย ในหลายด้านรวมกันซึ่งจะได้กล่าวอย่างละเอียดต่อไป

สมมติฐาน ๒ กล่าวว่า "การอบรมเลี้ยงดูสลับแบบที่ศึกษาร่วมกัน มีความสัมพันธ์กับความสนัดภาษาชาวไทยมากกว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมจะมีความสัมพันธ์กับ ความสนัดภาษาชาวไทย" สมมติฐานนี้ตั้งขึ้นจากข้อคิดเห็นที่ขัดแย้งกันของนักสังคมวิทยากับนักจิตวิทยาพัฒนาการ โดยที่นักสังคมวิทยามีความเห็นว่า คนต่างฐานะกันนั้นมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน โดย-

เฉพาะคนฐานะต่ำมีความสามารถทางภาษาด้อยกว่าคนฐานะปานกลางและสูง ผลนี้พบในการวิจัยแบบสังคมวิทยาเป็นส่วนใหญ่ และในหลายประเทศ โดยมีผู้รายงานว่าความแตกต่างของความสามารถทางภาษานี้ พบตั้งแต่เด็กอายุ ๑ ขวบเรื่อยไปจนถึงผู้ใหญ่ แต่ก็มีนักวิจัยอีกหลายคนที่มีความเห็นว่าการที่คนฐานะต่ำกับฐานะสูงใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนแตกต่างกันนั้น มีข้อมูลที่ความบกพร่องในการเรียนรู้ภาษาของคนฐานะต่ำ แต่เป็นการเลือกใช้ภาษาด้วยความสมัครใจ เพื่อให้เหมาะสมกับความนิยมในแต่ละกลุ่ม ฉะนั้นคนที่มีฐานะต่างกันจึงอาจมีความสามารถทางภาษาเท่าเทียมกัน แต่แตกต่างกันทางการแสดงออกทางภาษา เท่านั้น

ต่อมานักจิตวิทยาพัฒนาการจึงเสนอแนะว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็ก น่าจะขึ้นอยู่กับภาษาของผู้เลี้ยงดูที่ใช้กับเด็ก ถ้าเป็นกรณีเช่นนี้อาจพิจารณาตัวแปรแยกออกได้เป็น ๒ ประเภท คือความสามารถทางภาษาของผู้เลี้ยงดู เช่น ระดับการศึกษาของมารดา และการประกอบอาชีพของมารดา เป็นต้น ส่วนตัวแปรอีกประเภทหนึ่งคือ วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ได้มีการวิจัยพัฒนาการทางภาษา โดยพิจารณาตามตัวแปรทั้งสองประเภทนี้ สำหรับสมมติฐาน ๒ ของการวิจัยนี้ ได้กล่าวถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จึงขอกล่าวถึงตัวแปรประเภทนี้เสียก่อน

ได้มีการวิจัยในต่างประเทศหลายเรื่อง ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และพัฒนาการทางภาษาของเด็กเล็กตั้งได้กล่าวมาแล้วในบทแรก ผลปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบให้ความสนิทสนมใกล้ชิด และตอบสนองต่อเด็กทางอารมณ์และวาจา มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับความเจริญทางภาษาของเด็กเล็ก

ในการวิจัยความสันตติภาษาของเยาวชนไทยนี้ จึงได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ คือ แบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบควบคุม และแบบลงโทษทางจิต ผลปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๔ แบบ และโดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และแบบลงโทษทางจิตนั้น พบมากในเด็กที่มีความสันตติภาษาไทยสูง นอกจากนี้การวิจัยนี้ยังคาดว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว จะมีบทบาทน้อยมากในพัฒนาการทางภาษาของเด็กโต และวัยรุ่นในสถานศึกษา ผลการวิจัยก็สนับสนุนสมมติฐาน ๒ นี้อย่างเด่นชัด ทั้งในกลุ่มชายล้วนและหญิงล้วน กล่าวคือฐานะทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับความสันตติภาษาของผู้ถูกศึกษาไม่ว่าในกลุ่มใด นอกจากนี้ปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างการถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ กับความสันตติภาษาไทยนั้น สูงแตกต่างอย่างเด่นชัดจากความสัมพันธ์ระหว่างฐานะกับภาษา ส่วนในรายละเอียดยังพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และแบบลงโทษทางจิตนี้สำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่มาจากครอบครัวทุกระดับ

ฐานะด้วย ความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๒ แบบกับความสันตติภาษาไทยนี้ พบในกลุ่มตัวอย่างที่รวมเด็กโตจนถึงผู้ใหญ่ตอนต้น - ผลวิจัยตามสมมติฐาน ๒ นี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัล เบิร์ตและคณะ (Wulbert, et. al., 1975) ผู้ศึกษาเด็กที่มีความฉลาดทางภาษาเปรียบเทียบกับเด็กปกติด้วย โดยวัล เบิร์ตและคณะพบว่า มารดากับเด็กสองประเภทนี้ มีสภาพการปฏิสัมพันธ์กัน แตกต่างกันอย่างเด่นชัด แต่เด็กที่มีความฉลาดทางภาษานี้ มาจากครอบครัวฐานะต่าง ๆ ไม่แตกต่างไปจากเด็กปกติ

ส่วนฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมนั้น ในต่างประเทศพบว่า เป็นตัวแปรที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษามาก แต่การศึกษาส่วนใหญ่เป็นการสังเกตภาษาที่บุคคลต่างฐานะนิยมใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ แต่เมื่อได้มีความพยายามในการวัดความสามารถทางภาษาในสภาพที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแล้ว กลับไม่พบว่าคนที่ฐานะต่างกันมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน (Robinson & Robinson, 1965) ส่วนการวิจัยเยาวชนไทยนี้ ก็ได้มีการใช้แบบวัดความสันตติภาษาไทยกับเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะต่าง ๆ ก็ไม่ปรากฏว่า ความสันตติภาษาไทยแตกต่างไปตามฐานะของบุคคล แต่กลับพบว่าสภาพแวดล้อมทางภาษาที่บ้านของเด็ก มีความสัมพันธ์กับความสันตติภาษาไทยมากกว่าที่จะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

สมมติฐาน ๓ กล่าวว่า "ผู้ที่เรียนชั้นสูง และถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จากมารดาที่มีการศึกษาสูงมีความสันตติภาษาไทยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างประเภทอื่น ๆ " สมมติฐาน ๓ นี้ตั้งขึ้นโดยใช้ตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาของเด็ก คือ ตัวแปรสองประเภทที่ได้กล่าวมาแล้วในการอภิปรายผลตามสมมติฐาน ๒ คือตัวแปรที่เกี่ยวกับความสามารถทางภาษา ของผู้เลี้ยงดู โดยพิจารณาจากระดับการศึกษาของมารดา และความใกล้ชิดสนิทสนมของมารดากับบุตรโดยพิจารณาจากการที่มารดาทำงานหรือไม่เมื่อบุตรอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบ ในการวิเคราะห์ผลได้ใช้ตัวแปรทั้งสองนี้ ควบคู่ไปกับการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลด้วย เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลหมายความว่ามารดาจะส่งเสริมหรือขัดขวางพฤติกรรมของลูกด้วยการอธิบาย ชี้แจงเหตุผล ลงโทษและให้รางวัลลูกตามสมควรโดยไม่เอาอารมณ์ของคนเป็นที่ยึด

สมมติฐาน ๓ นี้ ได้คาดการณ์ถึงกลุ่มที่จะมีความสันตติภาษาสูงที่สุด แต่การวิเคราะห์ผลปรากฏว่า มีกลุ่มที่สันตติภาษาไทยสูงเท่าเทียมกันอยู่หลายกลุ่ม และกลับสามารถบ่งชี้ลักษณะของผู้ที่มีความสันตติภาษาน้อยที่สุดได้ อันได้แก่นักเรียนชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ ซึ่งมารดามีการศึกษานานกลาง และถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสูง ผลนี้พบในกลุ่มรวม แต่เมื่อแยกข้อมูลออก พิจารณา

เป็นกลุ่มมารดาทำงานและกลุ่มมารดาไม่ทำงานเมื่อลูกยังเล็ก ไม่ปรากฏผลที่กล่าวนี้ ฉะนั้นสมมติฐาน ๓ จึงไม่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลนี้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ๓ ได้ใช้ตัวแปรทางสังคมและตัวแปรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวผสมกัน เพื่อให้เข้าใจถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็ก แต่ก็ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลนี้อย่างแจ่มชัด ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะได้ใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แทนที่จะใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และแบบลงโทษทางจิต ซึ่งพบในการวิจัยนี้ว่ามีความสัมพันธ์กับความสันตติภาษาไทยมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ฉะนั้นจึงอาจคาดได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายร่วมกับตัวแปร เกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาของมารดา จะสามารถชี้ให้เห็นความแปรปรวนของความสันตติภาษาไทยของเยาวชนไทยได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น

สมมติฐาน ๔ กล่าวว่า "ในหมู่ผู้ที่มีการศึกษาในระดับเดียวกันนั้น ความสันตติภาษาไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม" หลักฐานทางทฤษฎีและการวิจัยที่แสดงว่า ความสันตติภาษาไทยน่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น มีมากมายดังที่ได้ประมวลไว้แล้วในบทที่หนึ่ง และอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าทั้งความสันตติภาษาไทย และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น ต่างก็ถูกพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับลักษณะทางการรู้ การคิด และสติปัญญาของบุคคล โดยการวิจัยในประเทศ ไทยหลายเรื่องซึ่งแสดงว่า ความสามารถทางภาษาไทยของเยาวชนไทย มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการคิดประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ด ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น ก็มีผู้พบในต่างประเทศ ว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับระดับสติปัญญา (Lickona, 1976, หน้า 229-230) นอกจากนี้ยังมีผู้พบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางการรู้และการคิดตามทฤษฎีของเพียเจต์ด้วย (Kuhn, et. al., 1971) และ Tomlinson-Keasey & Keasey, 1974) แม็คโคล เบอร์กิงเป็นผู้ริเริ่มทฤษฎีพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ก็ได้กล่าวว่า ลักษณะนี้ของบุคคลควรจะมีสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาของบุคคลด้วย (Kohlberg, 1969) ฉะนั้นจึงอาจคาดได้ว่าความสันตติภาษาไทย และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมควรมีความสัมพันธ์กันด้วย

ส่วนเหตุผลในการพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองนี้ ในกลุ่มบุคคลที่มีอายุและระดับการศึกษาเท่าเทียมกันนั้น ก็เพื่อควบคุมปริมาณของประสบการณ์ทางสังคมที่บุคคลได้รับ โดยอาจคาดได้ว่าคนที่มีความรู้ และระดับการศึกษาเท่ากันนั้น ได้รับประสบการณ์ทางสังคมในปริมาณใกล้เคียงกัน

เคียงกัน มากกว่าคนที่มียาอายุต่างกัน ปริมาณของประสบการณ์ทางสังคมที่บุคคลได้รับนี้ โคล เบอร์กกล่าวว่าเป็นสาเหตุหนึ่งของความแตกต่างของบุคคลทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ฉะนั้นในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสันติภาษาไทยกับระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น ย่อมจะเห็นเด่นชัดกว่าถ้าได้มีการควบคุมปริมาณประสบการณ์ทางสังคมที่บุคคลได้รับ การวิจัยนี้จึงได้ทำการควบคุมอายุและระดับการศึกษาในขณะที่ศึกษาความสัมพันธ์ของความสันติภาษาไทย กับระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่ถึงกระนั้นก็ตามมิได้พบความสัมพันธ์ในระดับที่ยอมรับได้ ระหว่างจิตลักษณะทั้งสองนี้ ในกลุ่มผู้ถูกศึกษาที่มาจากชั้นเรียนแต่ละระดับ ทั้ง ๔ ระดับ ฉะนั้นผลการวิจัยนี้จึงไม่สนับสนุนสมมติฐาน ๔ แต่ปรากฏในการวิเคราะห์ในรายละเอียดว่า นิกเรียนชั้น ป. ๖ ฐานะปานกลาง และนิกเรียนชั้น ม.ศ. ๕ ฐานะสูงนั้น มีความสันติภาษาไทยที่แปรควบคู่ไปกับระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ยอมรับได้ (ดูตาราง ๑๓) ผลส่วนนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับผลการวิจัยในสหรัฐอเมริกา (Tomlinson-Keasey & Keasey, 1974) ซึ่งพบความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางกรรฐการคิดกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กหญิงชั้น เกรดหกและในนิสิตหญิง ซึ่งมาจากโรงเรียนหนึ่งและวิทยาลัยหนึ่ง ส่วนผลการวิจัยเยาวชนไทยนั้นมาจากหลายโรงเรียน และในระดับอุดมศึกษาก็ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะทั้งสองนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างไทยมีลักษณะแตกต่างภายในกลุ่มระดับชั้นเรียนเดียวกัน มากกว่ากลุ่มตัวอย่างในสหรัฐอเมริกาที่กล่าวถึง แต่เมื่อมาแบ่งกลุ่มย่อยตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ซึ่งทำให้คนในกลุ่มเดียวกันมีลักษณะคล้ายคลึงกันยิ่งขึ้น จึงพบความสัมพันธ์ของจิตลักษณะสองประการนี้เด่นชัดขึ้นในบางกรณี

สมมติฐาน ๔ กล่าวว่า "ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและมุ่งอนาคตสูง" มีความสันติภาษาไทยมากกว่าผู้ที่มีลักษณะทั้งสองนี้ในส่วนผสมอื่น" ได้กล่าวมาแล้วว่าถ้าพิจารณาลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลทีละลักษณะแยกต่างหากจากกัน จะไม่พบว่าลักษณะใดในสองลักษณะนี้มีความสัมพันธ์กับความสันติภาษาไทยแต่ประการใด ผลนี้มีปรากฏในรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทยด้วย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจิณิก, ๒๕๒๑ หน้า ๒๕๘-๒๕๙) แต่จากการศึกษาจิตลักษณะของผู้ที่ไม่เียงในการเล่นเกม ในส่วนที่เป็นการศึกษาเชิงทดลองในห้องปฏิบัติการ ในรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทยนั้น ปรากฏว่า ผู้ที่มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงและในขณะเดียวกันก็มุ่งอนาคตสูงด้วยนั้น เป็นผู้ที่ไม่เียงในการเล่นเกมน้อยที่สุดในแทบทุกสภาวะการณ์ที่ศึกษา (หน้า ๑๔๓) ผลการวิจัยเชิงทดลองนี้ยัง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของเครบส์ (Krebs, 1967, อ้างจาก Kohlberg, 1969, หน้า 396) ซึ่งปรากฏผลว่า ผู้ที่โก่งน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือผู้ที่มีจริยธรรมในระดับตามกฎเกณฑ์ และมีพลังฮิโก้สูงด้วย พลังฮิโก้ในการศึกษาของเครบส์นั้นมีลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะมุ่งอนาคตที่ใช้ในการวิจัยนี้

เมื่อมีผลการวิจัยที่บ่งชี้ถึงจิตลักษณะ ๒ ประการของผู้ที่ไม่โก่งในการเล่น เกม จึงน่าจะศึกษาว่าผู้ที่มีจิตลักษณะทั้งสองประการนี้สูง มีความสันต์ภาษาไทยแตกต่างจากผู้ที่มีจิตลักษณะสองประการนี้ในส่วนผสมอื่น ๆ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถพิจารณาสืบไปว่าผู้ที่มีพฤติกรรมซื่อสัตย์ในสถานการณ์เล่นเกม จะมีความสันต์ภาษาไทยแตกต่างจากผู้ที่ไม่โก่งในการเล่นอย่างไรบ้าง โดยคาดไว้ล่วงหน้าว่า ผู้ที่มีจิตลักษณะเชิงจริยธรรมสูงทั้ง ๒ ประการพร้อมกันนี้ ควรเป็นผู้ที่มีความสันต์ภาษาไทยสูงกว่าผู้อื่นด้วย ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีความก้าวหน้าทางจิตใจนี้ ย่อมจะเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงทางการรู้และการคิดด้วย ซึ่งสามารถจะสะท้อนให้เห็นได้จากความสันต์ภาษาไทยของบุคคลนั้น

ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐาน ๕ อย่างเด่นชัดทั้งในกลุ่มรวม กลุ่มหญิงล้วน และกลุ่มผู้ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะต่ำ ฉะนั้นจึงอาจคาดการณ์ต่อไปได้ว่าผู้ที่มีความสันต์ภาษาไทยสูงควรมีพฤติกรรมซื่อสัตย์มากและมีคุณธรรมสูงด้วย มีผลวิจัยในประเทศไทยที่พบผลสอดคล้องกับการคาดการณ์นี้ กล่าวคือ อรพินท์ นาคประดิษฐ์ (๒๕๑๔) พบว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในหลายด้านรวมทั้งภาษาไทยด้วยนั้น เป็นผู้ที่มีคะแนนสูงในแบบวัดคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี อันประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความรับผิดชอบ และความรู้จักกาลเทศะ นอกจากนี้ยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับคุณธรรมทั้งหลายในหมู่ผู้ที่เรียนเก่งอย่างเด่นชัดกว่าในหมู่ผู้ที่ไม่เก่ง นอกจากนั้นยังมีรายงานการวิจัยอีกสองเรื่อง ที่พบว่าเด็กที่มีความสามารถทางภาษาไทยสูงนั้น เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพประเภทเก็บตัว ซึ่งบุคลิกภาพประเภทเก็บตัวนี้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตสูงด้วย กล่าวคือผู้ที่มีลักษณะเก็บตัว เป็นผู้ที่คิดก่อนที่จะกระทำการสิ่งใดลงไป ไม่หุนหันพลันแล่น (อำพล โอ่งเคลือบ, ๒๕๑๕; และ วันเพ็ญ อายุการ, ๒๕๑๒)

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าจากสมมติฐานทั้งหมด ๕ ข้อในการวิจัยนี้ ข้อมูลในการศึกษาเยาวชนไทยตั้งแต่ชั้น ป. ๖ ถึงอุดมศึกษาปีที่ ๒ นี้ สนับสนุนสมมติฐาน ๓ ข้ออย่างเด่นชัด คือสมมติฐานที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาไทย สมมติฐานที่กล่าวถึง ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวกับความสันต์ภาษาไทยของเด็ก และสมมติฐานที่กล่าวถึงความสันต์ภาษาไทยของผู้ที่มีลักษณะผสมทางจริย-

ธรรมสูง ส่วนสมมติฐาน ๒ ข้อที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลในการวิจัยนี้มากดังที่ได้คาดไว้ คือ สมมติฐานที่เกี่ยวกับบทบาทร่วมระหว่างการถูกรบกวนเสียงดูแบบใช้เหตุผลกับลักษณะของมารดา และ สมมติฐานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงระหว่างความสันตติภาษาไทย กับการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรมในกลุ่มที่ผู้ถูกศึกษามีอายุและการศึกษาในระดับเดียวกัน ผลจากการวิจัยนี้ส่วนใหญ่ สอดคล้องกับผลการวิจัยหลาย เรื่องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะผลการวิจัยที่ สนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ลักษณะของผู้ที่มีความสันตติภาษาไทยต่ำ

เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ได้กระทำอย่างถี่ถ้วนพอประมาณ ทำให้ สามารถที่จะหิบบกผลการวิจัยขึ้นมาพิจารณาได้ในหลายแง่หลายมุม การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะ นำผลวิจัยมาใช้ในการชี้ปัญหา และ เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาเป็นสำคัญ การพิจารณาลักษณะของ ผู้ที่ด้อยทางภาษาไทย จะช่วยให้ทราบว่า เยาวชนไทยประเภทใด เป็นผู้ที่สมควรได้รับการเอาใจใส่ ช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหาทางภาษา และชี้แนวทางดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาการด้อยพัฒนาทางภาษา อันอาจจะเกิดในเยาวชนไทยรุ่นต่อไปด้วย

การอภิปรายลักษณะของผู้ด้อยทางภาษาไทยนั้น จะได้แบ่ง เป็นหัวข้อตามลักษณะภูมิหลัง ของครอบครัวของผู้ถูกศึกษาลักษณะของมารดา การถูกรบกวนเสียงดู ๔ แบบ ลักษณะทางสรีร- สังคม และจิตสังคมของผู้ถูกศึกษา พร้อมกันนี้ก็จะได้พิจารณาเปรียบเทียบผลการวิจัยนี้ กับผลการ วิจัยอื่นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างกว้างขวาง เกี่ยวกับตัว แปรที่สัมพันธ์กับลักษณะความด้อยทางภาษา

ภูมิหลังของครอบครัว ในการวิจัยความสันตติภาษาไทยของเยาวชนไทยตั้งแต่ชั้น ป. ๖ ถึงชั้นปีที่สองในระดับอุดมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ๐,๔๐๐ คนนี้ ได้พบว่าผู้ที่ด้อยทางภาษาไทยคือ ผู้ที่เกิดที่กรุงเทพและเรียนอยู่ในกรุงเทพ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มาจากต่างจังหวัด ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ นักเรียนต่างจังหวัดที่เข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพนี้จะต้อง เป็นผู้ที่มีผลการ เรียนดีจึงได้รับการ สนับสนุนให้เรียนต่อ และนักเรียนที่เข้ามากรุงเทพและสามารถหาโรงเรียนเรียนต่อได้ ย่อมจะ ต้อง เป็นผู้ที่ยุติมาแต่เดิม ส่วนผู้ที่เกิดที่กรุงเทพและเรียนในกรุงเทพเรื่อยมานั้น เป็นนักเรียน ที่มิได้ถูกคัดเลือกมากเท่าพวกที่มาจากต่างจังหวัด จึงมีนักเรียนที่มีความสามารถหลายระดับคละกัน ผลการวิจัยส่วนนี้ไม่สามารถนำไปเปรียบเทียบกับผลวิจัยอื่นได้ เพราะยังไม่มีผลการรายงานผล เช่นนี้ มาก่อน การวิจัยความสามารถทางภาษาไทยกับภูมิหลังของครอบครัวส่วนใหญ่จะศึกษา เด็ก ๒ กลุ่ม

คือเด็กที่กำลังเรียนอยู่ในกรุงเทพหรือต่างจังหวัด และพบว่าเด็กในกรุงเทพมีผลการเรียนทุกด้านรวมทั้งภาษาไทย ดีกว่าเด็กในต่างจังหวัด ทั้งในระดับประถมศึกษาและมีธยมศึกษา แต่ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า เด็กต่างจังหวัดที่มีผลสัมฤทธิ์ทางภาษาไทยสูงก็มีมาก และเมื่อเข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพแล้วก็ยังมีความสันทัดภาษาไทยสูงกว่าเด็กกรุงเทพอีกด้วย

ในการวิจัยนี้ยังพบผลต่อไปว่า เด็กที่เกิดในกรุงเทพและบิดามีอาชีพในระดับสูง เช่น รับราชการหรือเป็นเจ้าของที่ดิน หรือมีกิจการค้า มักจะเป็นผู้ที่ด้อยทางภาษาไทยมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะด้อยกว่านักเรียนที่เกิดในต่างจังหวัด และบิดามีอาชีพในระดับเดียวกันหรือนักเรียนที่บิดามีอาชีพในระดับปานกลาง ผลส่วนนี้ตรงข้ามกับผลการวิจัยส่วนใหญ่ในประเทศไทยที่พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพระดับต่ำ คือเป็นผู้รับจ้างแบบใช้แรงงาน เป็นผู้ที่มีความสามารถทางภาษาไทยต่ำที่สุด ผลวิจัยเช่นนี้ส่วนใหญ่ได้มาจากการศึกษานักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ ส่วนการวิจัยนี้ศึกษานักเรียนชั้น ป. ๖ ขึ้นไปถึงอุดมศึกษาปีที่ ๒ ซึ่งเป็นระดับการศึกษาชั้นสูงเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นนักเรียนในระดับที่ศึกษานี้ส่วนใหญ่จึงมีผู้ปกครองที่มีอาชีพในระดับสูงและในระดับปานกลาง เท่านั้น ส่วนในระดับต่ำแทบจะไม่มีเลย เมื่อพิจารณาเช่นนี้ จะเห็นว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยนักเรียนหญิงชั้น ม.ศ. ๓ ของ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (๒๕๑๑) ผู้พบว่านักเรียนหญิงที่บิดามีอาชีพรับราชการ ทำเรียงความด้อยกว่านักเรียนหญิงที่บิดามีอาชีพค้าขายหรือรับจ้าง

ประวัติของมารดา การวิจัยนี้ได้เลือกศึกษาประวัติของมารดาทางด้านที่อาจจะเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาของบุตร ตัวแปรเกี่ยวกับประวัติของมารดาที่นำมาศึกษาคือ ระดับการศึกษาของมารดา มารดาทำงานหรือไม่เมื่อบุตรอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบและในขณะที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยนี้ ผลการวิจัยนี้ปรากฏว่าเด็กไทยที่มีความสันทัดภาษาไทยต่ำ คือผู้ที่มารดาทำงานนอกบ้านเมื่อผู้ตอบอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มารดาไม่ได้ทำงานนอกบ้านในขณะนั้น นอกจากนั้นยังพบว่าเด็กนักเรียนในชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ ที่มีความสันทัดภาษาไทยต่ำนั้น มีมารดาที่มีการศึกษาสูงกว่า ป. ๔ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มารดาที่มีการศึกษาดำกว่าระดับนี้ ผลที่น่าประหลาดใจยิ่งขึ้นก็คือ ในหมู่ผู้ที่มารดาไม่ได้ทำงานเมื่อผู้ตอบอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบนั้น เด็กที่มารดาที่มีการศึกษาสูงที่สุด (เรียนสูงกว่า ป. ๗) นั้นมีความสันทัดภาษาไทยต่ำที่สุด

ผลการวิจัยนี้ส่วนใหญ่จะขัดกับผลการวิจัยอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่นมีผู้พบว่าเด็กที่มารดาทำงานหารายได้มาเพิ่มเติมเดิมนั้น เป็นผู้ที่เรียนดีกว่าเด็กที่มารดาไม่ได้ทำงาน นอกจากนั้นผลการวิจัยในต่างประเทศนั้นก็แสดงอย่างชัดเจนว่า มารดาฐานะต่ำนั้น ใช้ภาษากับลูกของตนในลักษณะที่มีข้อจำกัดมากกว่ามารดาฐานะปานกลาง (Hess & Shipman, 1965)

ในการวิจัยสตรีมีครรภ์ในประเทศไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ บุญยิ่ง เจริญยิ่ง, ๒๕๑๔) ก็พบว่าสตรีที่มีระดับการศึกษาต่ำก็มักจะอยู่ในครอบครัวฐานะต่ำด้วย แต่ก็ไม่นั่นนอนเท่ากับสตรีไทยที่มีการศึกษาสูง ซึ่งแทบทั้งหมดอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะดีด้วย ฉะนั้นจึงอาจคาดได้ว่า เด็กไทยที่มารดามีการศึกษาสูงนั้น เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางหรือสูง และครอบครัวชนิดนี้ย่อมมีบิดาที่มีอาชีพในระดับสูงด้วย ฉะนั้นการพบว่าเด็กไทยที่มีความสนักภาษาไทยต่ำ มารดาที่มีการศึกษาในระดับสูง และบิดามีอาชีพในระดับสูงจึงสอดคล้องกัน ผลนี้ทำให้เห็นความน่าเป็นห่วงนักเรียนที่บิดามารดา มีอาชีพและการศึกษาในระดับสูง ซึ่งอาจเป็นผู้ที่ขาดความเอาใจใส่การพัฒนาของบุตร มารดาที่มีการศึกษาสูงส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำงานด้วย แต่มารดาที่ไม่ทำงาน กลับมีบุตรที่มีความสนักภาษาไทยต่ำ ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่มารดาประเภทนี้เลี้ยงดูลูกแบบควบคุมมากเกินไป (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก, ๒๕๒๐ หน้า ๑๑๔) ดังจะได้กล่าวอย่างละเอียดในตอนต่อไป

การอุกอบรมเลี้ยงดู ในการวิจัยนี้ได้ศึกษาว่า ผู้ที่มีความสนักภาษาไทยในปริมาณที่ต่างกันั้น จะรายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบทั้ง ๔ แบบในปริมาณที่แตกต่างกันอย่างไร ผลปรากฏว่า ผู้ที่มีความสนักภาษาไทยต่ำนั้นรายงานว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก แบบใช้เหตุผลมาก และแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต ส่วนการเลี้ยงดูแบบรักสโนสนั้น ไม่แตกต่างไปตามปริมาณความสนักภาษาไทยของผู้ตอบแต่อย่างไร

การอบรมเลี้ยงดูที่มีความสัมพันธ์กับความสนักภาษาไทยมากที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม โดยผู้ที่ค้อยทางภาษารายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมในปริมาณที่มากกว่าผู้ที่ภาษาอื่น ๆ การเลี้ยงดูแบบควบคุมมากนี้หมายความว่าผู้ตอบรายงานว่า มารดาของตนไม่ปล่อยให้ตนเป็นตัวของตัวเอง แต่มารดาคอยออกคำสั่ง คอยควบคุมพฤติกรรมของตนอยู่เสมอ นอกจากนี้มารดายังมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของตนมาก การถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากนี้ได้รับการวิเคราะห์และรายงานไว้ในการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทยว่า (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก, ๒๕๒๐ หน้า ๑๑๔-๑๒๑) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กฐานะต่ำ เด็กโต และเด็กวัยรุ่นตอนต้น รายงานว่าตนได้รับมากกว่าผู้ตอบประเภทอื่น ๆ นอกจากนั้นผู้ตอบที่มารดา มีการศึกษาในระดับสูงและไม่ได้ทำงาน รายงานว่าตนถูกควบคุมมากที่สุด และก็ปรากฏว่า เด็กจากครอบครัวฐานะต่ำ ผู้ตอบอายุน้อย และผู้ตอบที่มารดา มีการศึกษาสูงแต่ไม่ได้ทำงานนั้น เป็นผู้ที่มีความสนักภาษาไทยต่ำด้วย ผลส่วนนี้จึงสอดคล้องกับผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

นอกจากนี้ผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพ และผู้ตอบหญิงรายงานว่าคุณถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัดและผู้ตอบชาย และก็ปรากฏว่าผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพ และผู้ตอบหญิง เป็นกลุ่มที่มีความสันตติภาษาไทยต่ำ ผลในการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกันในส่วนนี้อีกด้วย

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้ มีความสำคัญต่อการพัฒนาความสันตติภาษาไทยของเยาวชนไทยมาก ทั้งนี้สังเกตได้จากความสอดคล้องของผลการวิจัยหลายด้าน คือ ภูมิหลังของครอบครัวกับการถูกรับเลี้ยงดูแบบควบคุม ภูมิหลังของครอบครัวกับความสันตติภาษาไทย และการถูกรับเลี้ยงดูแบบควบคุมกับความสันตติภาษาไทย นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ยังมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางกายด้วย โดยผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก มักจะรายงานว่าคุณถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และถูกลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตด้วย

บุคคลที่ด้อยทางภาษาไทยมากที่สุดนั้น นอกจากจะรายงานว่าคุณถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมาแล้ว ในขณะเดียวกันยังรายงานว่าคุณถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากด้วย ซึ่งพบมากโดยเฉพาะในวัยรุ่นตอนต้น แต่เด็กวัยเดียวกันนี้ผู้รายงานว่าคุณควบคุมมากแต่บิดามารดาใช้เหตุผลกับตนน้อย เป็นผู้ที่มีความสันตติภาษามากที่สุด ฉะนั้นในกลุ่มเด็กวัยรุ่นตอนต้นนี้ การถูกรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลจึงมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสันตติภาษาไทยอย่างเด่นชัด กล่าวคือผู้ที่รายงานว่าคุณถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่ดีด้อยทางภาษามากด้วย ผลนี้ตรงข้ามกับความคาดหวัง และตรงข้ามกับผลวิจัยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตในการวิจัยเดียวกัน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่แสดงความสำคัญของการถูกรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้ ปรากฏแต่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นผู้รู้สึกว่าตนถูกควบคุมมากด้วยเท่านั้น จึงยังไม่เป็นผลที่เด่นชัดและกว้างขวางเท่าที่ควร

แม้การเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตจะเกี่ยวข้องกับความด้อยภาษาไทยในผู้ตอบหลายกลุ่มมากกว่าการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แต่การเลี้ยงดูทั้งสองแบบนี้มีความสัมพันธ์กับลักษณะภูมิหลังของครอบครัว และประวัติของมารดาในทำนองที่ไม่สอดคล้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความสันตติภาษาไทยกับลักษณะของครอบครัวเหล่านี้ ฉะนั้นจึงไม่สามารถที่จะสรุปบทบาทของการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต ที่มีต่อความสันตติภาษาไทยได้อย่างแน่ชัด

ลักษณะทางสรีรสังคมและจิตสังคมของผู้ถูกศึกษา ลักษณะทางสรีรสังคมที่ถูกศึกษาในการวิจัยนี้คือ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ส่วนลักษณะทางจิตสังคมคือ การใช้เหตุผล

เชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความสันต์ภาษาไทย ตามตัวแปรข้างบนนี้ ปรากฏผลว่า ผู้ที่มีความสันต์ภาษาไทยต่ำที่สุดในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือผู้ที่มีอายุน้อยที่สุด และเรียนอยู่ในระดับการศึกษาที่ต่ำที่สุด และหญิงมีความสันต์ภาษาน้อยกว่าชาย โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีอายุน้อยและระดับการศึกษาต่ำ (คือชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑) ความแตกต่างของความสันต์ภาษาตามเพศที่พบในการวิจัยนี้ ตรงข้ามกับที่พบในการวิจัยอื่น ๆ ในประเทศไทย เพราะการวิจัยอื่น ๆ ที่ได้ประมวลไว้ในบทที่หนึ่งล้วนแต่รายงานว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถทางภาษาสูงกว่านักเรียนชาย และความแตกต่างนี้เด่นชัดในชั้นมัธยมศึกษามากกว่าในชั้นประถมศึกษา การที่ผลการวิจัยนี้ ไม่สอดคล้องกับผลวิจัยอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีอายุและระดับการศึกษาสูงกว่าที่เคยมีการวิจัยมาก่อน นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากแบบวัดความสันต์ภาษาไทยซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างไปจากแบบวัดในการวิจัยอื่น ๆ ดังจะได้อภิปรายต่อไป

ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตนั้น ถ้าพิจารณาแต่ละลักษณะแยกต่างหากจากกันแล้ว แต่ละลักษณะมีความสัมพันธ์กับความสันต์ภาษาไทยน้อยมาก ปรากฏแต่เพียงว่า ความสันต์ภาษาไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมอย่างเชื่อถือได้ เฉพาะในกลุ่มนักเรียน ป. ๖ ผู้มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง กับนักเรียน ม.ศ. ๕ ผู้มาจากครอบครัวฐานะสูง และในทางตรงข้าม จิตลักษณะสองประการนี้มีความสัมพันธ์ทางลบในกลุ่มนักเรียน ป. ๖ ผู้มาจากครอบครัวฐานะยากจน ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความสันต์ภาษาไทยต่ำกว่าผู้ที่เรียนอยู่ในระดับเดียวกันและฐานะเท่าเทียมกัน คือนักเรียนชั้น ป. ๖ ฐานะปานกลางที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ นักเรียน ป. ๖ ฐานะต่ำที่มีการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมสูง และนักเรียน ม.ศ. ๕ ฐานะร่ำรวยผู้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตนั้นมีความสัมพันธ์กับความสันต์ภาษาไทยในปริมาณที่น้อยมากทั้ง ๆ ที่จิตลักษณะทั้งสองประการนี้ ต่างก็มีความสัมพันธ์กับอายุของผู้ตอบในปริมาณที่เชื่อถือได้ โดยลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางลบกับอายุของผู้ตอบ และความสันต์ภาษาไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกและในปริมาณที่สูงกว่ากับอายุของผู้ตอบทั้งชายและหญิง

ในการวิจัยนี้ได้แบ่งประเภทของผู้ถูกศึกษาตามลักษณะ เชิงจริยธรรมทั้ง ๒ ประการ แล้วพิจารณาว่าบุคคลที่มีลักษณะผสมทั้งสองชนิดนี้ในปริมาณต่าง ๆ กัน จะมีความสันต์ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไร ก็พบผลที่เด่นชัดว่าผู้ที่มีความสันต์ภาษาไทยต่ำที่สุด คือผู้ที่มีการใช้เหตุผล

เชิงจริยธรรมต่ำ และในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้ที่มีมุงอนาคตสูง ผลนี้ปรากฏในกลุ่มรวม กลุ่มหญิงล้วน และกลุ่มผู้มาจากครอบครัวฐานะต่ำ ส่วนเมื่อแบ่งผู้ตอบตามระดับการศึกษาด้วย ปรากฏว่าผู้ที่มีความสนักภาษาไทยน้อยที่สุด คือผู้ที่มีลักษณะการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรม และลักษณะมุงอนาคตในปริมาณที่กลับกันและอยู่ในระดับการศึกษาต่ำด้วย ผู้ที่มีลักษณะ เช่นนี้ ในการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทยในส่วนที่เป็นการศึกษาเชิงทดลอง พบว่าเป็นผู้ที่โง่งในการเล่นเกมนเป็นจำนวนมากที่สุดด้วย

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า ผู้ที่มีความสนักภาษาไทยต่ำ คือผู้ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นนักเรียนหญิง เป็นผู้มีอายุน้อยและอยู่ในระดับการศึกษาต่ำ เป็นผู้ที่เกิดในกรุงเทพและปิตามีอาชีพในระดับสูง มีมารดาที่ทำงานนอกบ้านเมื่อผู้ตอบอายุต่ำกว่า ๑๐ ขวบ เป็นนักเรียนในชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ ผู้มีมารดาที่มีการศึกษาสูงกว่า ป. ๗ และไม่ได้ทำงาน นอกนั้นยังถูกรอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก แบบใช้เหตุผลมาก และแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีเหตุผล เชิงจริยธรรมต่ำในขณะที่เดียวกันก็มีมุงอนาคตสูง ซึ่งเป็นลักษณะของผู้ที่โง่งในการเล่นเกมนอย่างมากด้วย การพิจารณาผลการวิจัยในส่วนนี้ทำให้ทราบว่าผู้ที่มีความสนักภาษาไทยต่ำนั้น มาจากครอบครัวชั้นสูง ซึ่งบิดามารดาเอาใจใส่ควบคุมบุตรมากจนเกินไป ส่วนปัญหาเกี่ยวกับเด็กฐานะต่ำนั้นมีน้อย เพราะเด็กในกลุ่มตัวอย่างโดยทั่วไปแล้วไม่ยากจนมากนัก เพราะบิดามารดาสามารถส่งลูกเข้าเรียนในชั้นสูงได้

การเปรียบเทียบผลการวิจัยจิตลักษณะสามประการ

เนื่องด้วยการวิจัยนี้ได้ศึกษาลักษณะทางจิตที่สำคัญ ๓ ประการ ในเยาวชนไทยผู้มีอายุตั้งแต่ ๑๑ ถึง ๒๔ ปี โดยได้ศึกษาความสัมพันธ์ของจิตลักษณะแต่ละประ เภทกับตัวแปรอื่น ๆ คือ ตัวแปรทางสรีรสังคม ตัวแปรทางภูมิหลังของครอบครัว และตัวแปรทางการอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ โดยใช้แบบแผนและวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติที่คล้ายคลึงกัน ฉะนั้นในรายงานการวิจัยนี้จึงสามารถจะเปรียบเทียบความสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างจิตลักษณะแต่ละประ เภทกับตัวแปรอื่น ๆ ได้ เหตุผลที่ควรจะมีการเปรียบเทียบความสัมพันธ์เหล่านี้คือ จิตลักษณะ ๓ ประการที่ศึกษานี้ อันประกอบด้วย ลักษณะความสนักภาษาไทย ลักษณะการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรม และลักษณะมุงอนาคต ต่างก็เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาในประชากรไทยด้วยกันทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีหลักฐานทางทฤษฎีและผลการวิจัยทั้งในประเทศและโดย เฉพาะต่างประเทศว่า จิตลักษณะทั้งสามประการนี้มีความเกี่ยวข้องและอาจจะเป็นสาเหตุของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้วย ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่หนึ่ง ฉะนั้นจึงควรทราบว่าตัวแปรใดบ้างมีส่วนเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะที่ศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านั้น

กับจิตลักษณะแต่ละชนิดจะแตกต่างกันอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อสรุปในที่สุดว่า ตัวแปรใดบ้างมีส่วน เกี่ยวข้องกับการที่เยาวชนไทยจะมีจิตลักษณะทั้งสามประการนี้สูงพร้อมกันในบุคคลคนเดียวกัน ฉะนั้น ในส่วนที่เป็นการ เปรียบเทียบผลวิจัย เกี่ยวกับจิตลักษณะทั้งสามประการนี้ จะได้พิจารณาตามหัวข้อ ต่อไปนี้คือ พัฒนาการของจิตลักษณะทั้งสามประการ บทบาทของตัวแปรทางสังคม และภูมิหลังของ ครอบครัวต่อจิตลักษณะแต่ละชนิด บทบาทของการถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบต่อจิตลักษณะแต่ละชนิด การปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างประ เภท ที่เกี่ยวข้องกับจิตลักษณะแต่ละชนิด ท้ายที่สุดจะได้ พิจารณาคุศลประ เภทที่สมควรจะได้รับการพัฒนาจิตลักษณะทั้ง ๓ ประการ และแนวทางการพัฒนา จิตลักษณะทั้ง ๓ ประการนี้

พัฒนาการของจิตลักษณะสามประการ ในการศึกษาพัฒนาการของจิตลักษณะสามประการ นั้น ได้พิจารณาปริมาณของจิตลักษณะสามประการนี้ ในบุคคลที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกันตั้งแต่ อายุ ๑๑ ปีถึง ๒๔ ปี หรือชั้นประถมปีที่ ๖ ถึงอุดมศึกษาปีที่ ๒ ผลปรากฏว่า ความสันติภาษา ของบุคคล เพิ่มขึ้นตามอายุและระดับชั้นเรียนอย่างเด่นชัด จากชั้นประถมปีที่ ๖ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตนั้นลดลง เมื่อบุคคลมีอายุและระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มหญิงล้วน แต่ความสัมพันธ์ของความสันติภาษาไทยกับอายุนั้น อยู่ในปริมาณที่สูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ มุ่งอนาคตกับอายุ ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามอายุหรือระดับชั้น เรียนแต่ประการใด ผลที่คล้ายคลึงกันนี้ ปรากฏในการวิจัยของ วิรัช จาบทนอม (๒๕๒๐) ผู้ศึกษา เด็กในกรุงเทพและจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน ๑๒๐ คน ผลปรากฏว่า เด็กอายุ ๑๓ ปี มีระดับ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงใกล้เคียงกับคนอายุ ๑๔ ปี

ถึงแม้ว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะไม่สูงขึ้นตามอายุ และลักษณะมุ่งอนาคตกลับ ลดลงเมื่ออายุมากขึ้น แต่ ความสันติภาษาไทยนั้น เพิ่มขึ้นตามอายุในคนกลุ่มเดียวกัน แสดงว่า พัฒนาการของความสันติภาษาไทย ไม่มีความสอดคล้องกับพัฒนาการของลักษณะ เชิงจริยธรรมสอง ประการที่กล่าวถึงนี้ และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความสันติภาษาไทย กับ คะแนนจิตลักษณะ เชิงจริยธรรมแต่ละชนิดก็ให้ผลที่สนับสนุนข้อสรุปนี้ในกลุ่มผู้ถูกศึกษาประ เภทต่าง ๆ ต่อเมื่อมีการแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ในรายละเอียดจึงพบว่า ความสันติภาษาไทยมีความสัมพันธ์ทางบวก กับระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เฉพาะในนักเรียนชั้น ป. ๖ ที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง และนักเรียนชั้น ม.ศ. ๔ ที่มาจากครอบครัวฐานะสูง ส่วนความสัมพันธ์ในทางลบกับระดับการใช้ เหตุผลเชิงจริยธรรมพบในกลุ่มนักเรียนชั้น ป. ๖ ผู้มาจากครอบครัวฐานะต่ำ และความสัมพันธ์ ทางลบระหว่างความสันติภาษาไทยกับลักษณะมุ่งอนาคต พบในผู้ตอบหญิง เท่านั้น

บทบาทของภูมิหลังของครอบครัว ภูมิหลังของครอบครัวหมายความว่าถึงลักษณะและสภาพของครอบครัว ซึ่งอาจพิจารณาจากฐานะของครอบครัว ที่เกิดของผู้ตอบ ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดา และการประกอบอาชีพของมารดา ซึ่งในการวิจัยนี้ได้ใช้เป็นตัวแปรในการแบ่งผู้ตอบออกเป็นประเภทต่าง ๆ แล้วศึกษาว่าจิตลักษณะแต่ละชนิดใน ๓ ชนิดจะแปรปรวนไปตามการแบ่งประเภทตามตัวแปรใดบ้าง ในการวิจัยนี้ได้ศึกษาความแปรปรวนของความสันตติภาษาไทยไว้อย่างละเอียดในบทก่อน ส่วนการศึกษาความแปรปรวนของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตนั้น ได้กระทำไว้แล้วเป็นส่วนใหญ่ในรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจิติก, ๒๕๒๐, หน้า ๔๐-๕๐๖) ในการวิจัยนี้ได้วิเคราะห์เพิ่มเติมอีกเพียงเล็กน้อย

จากการประมวลผลการวิเคราะห์จิตลักษณะทั้ง ๓ ชนิด ทำให้เห็นเด่นชัดว่า ภูมิหลังของครอบครัวนี้มีความสำคัญมากที่สุดต่อความสันตติภาษาไทย รองลงมาคือ ต่อลักษณะมุ่งอนาคต และมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมน้อยที่สุด ดังรายละเอียดคือ ผู้ที่มีที่เกิดต่างกัน มารดาทำงานหรือไม่เมื่อลูกยังเล็ก บิดามีอาชีพต่างระดับกัน และมารดามีการศึกษาต่างระดับกัน เป็นผู้ที่มีความสันตติภาษาต่างกัน ส่วนนักเรียน ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ ซึ่งมีมารดาทำงานหรือไม่นั้น มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับต่างกัน ส่วนผู้ที่มีที่เกิดต่างกัน ก็มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกันด้วย ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าตัวแปรทางภูมิหลังของครอบครัวสองตัวคือ ที่เกิด และการประกอบอาชีพของมารดา มีความสำคัญต่อจิตลักษณะทั้งสามชนิดนี้ มากกว่าตัวแปรอื่น ๆ ในประเภทนี้ แต่อย่างไรก็ตาม ที่เกิด และการประกอบอาชีพของมารดาก็มีความสัมพันธ์กับจิตลักษณะแต่ละชนิดในทำนองที่กลับกัน กล่าวคือ ผู้ถูกศึกษาที่เกิดในต่างจังหวัดนั้น เป็นผู้ที่มีความสันตติภาษาไทยสูงกว่า แต่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำกว่าผู้ถูกศึกษาที่เกิดในกรุงเทพ ตัวแปรเกี่ยวกับที่เกิดซึ่งใช้ในการวิจัยนี้ ช่วยให้เข้าใจได้ว่า ผู้ที่เกิดในต่างจังหวัดแล้วเข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพนั้น เป็นผู้ที่ยากลำบาก โดยเฉพาะทางภาษาไทย แต่เป็นผู้ที่ด้อยทางด้านการศึกษาการอ่าน การถอดเสียงไว้นักเรียน ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญในการป้องกันเยาวชนมิให้เป็นปัญหาของสังคม

ส่วนผู้ที่มารดาไม่ได้ทำงานเมื่อลูกยังเล็กนั้น เป็นผู้ที่มีความสันตติภาษาไทยสูงกว่า แต่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่มารดาทำงาน การทำงานของมารดาซึ่งมีผลกระทบต่อพัฒนาการของลูกนั้น เป็นสิ่งที่มิผู้ให้ความสนใจศึกษาค้นคว้ามาก (เช่น Cherry & Eaton, 1977) การทำงานของมารดาอาจมีทั้งผลดีและผลเสียต่อบุตร ดังที่พบในการวิจัยนี้ กล่าวคือ เด็กที่มารดา

ไม่ได้ทำงานนอกบ้านย่อมมีโอกาสใกล้ชิดกับมารดามาก ทำให้สามารถพัฒนาทางภาษาได้ดีกว่าเด็กที่มารดาทำงานเมื่อลูกยังเล็ก แต่การที่มารดาทำงานนั้น อาจเพิ่มคุณสมบัติของมารดา ทำให้ก้าวทันโลก และมารดาที่ทำงานย่อมมีบทบาทในสังคมนอกเหนือจากการเป็นภรรยาและแม่ ฉะนั้นตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก ทำให้คาดได้ว่าสตรีที่ทำงานย่อมมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสตรีที่ไม่ได้ทำงาน จึงอาจมีความพร้อมในการที่จะส่งเสริมลูกในวัยรุ่นให้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นสูงได้มากกว่าสตรีที่ไม่ได้ทำงาน

ส่วนฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับจิตลักษณะทั้งสามชนิดที่ศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความใกล้เคียงกันทางฐานะของคนในกลุ่มตัวอย่าง และอิทธิพลของการศึกษาที่ทำให้คนฐานะต่างกันมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมากขึ้น เมื่อได้รับการศึกษาในชั้นสูง เท่าเทียมกัน

บทบาทของการอุกอบรมเลี้ยงดู ในการวิจัยนี้ได้สอบถามเยาวชนไทยในกลุ่มตัวอย่างถึงสภาพแวดล้อมทางบ้าน ซึ่งเกี่ยวกับการอุกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบคือ แบบรักสนับสนุน แบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต แล้วนำคะแนนรายงานการอุกอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบมาหาความสัมพันธ์กับคะแนนจิตลักษณะแต่ละชนิดของผู้ถูกศึกษา ในบางกรณีก็แบ่งผู้ถูกศึกษาออกตามการอุกอบรมเลี้ยงดูที่ละสองแบบ และในบางกรณีก็ศึกษาการอุกอบรมเลี้ยงดูในลักษณะตัวแปรพหุคูณ ๔ ตัวพร้อมกัน เพื่อหาความสัมพันธ์กับจิตลักษณะที่ละชนิด ผลปรากฏว่าการอุกอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๔ แบบร่วมกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกในปริมาณที่ยอมรับได้ กับลักษณะมุ่งอนาคต ในกลุ่มทุกประเภทที่ศึกษา ซึ่งแบ่งตามเพศ ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ส่วนความสัมพันธ์ภาษาไทยก็มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับที่ยอมรับได้ กับการอุกอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๔ แบบนี้พร้อมกัน ในกลุ่มที่แบ่งตามเพศ และฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว แต่ไม่พบความสัมพันธ์ในปริมาณที่ยอมรับได้ เมื่อแบ่งผู้ถูกศึกษาตามระดับการศึกษา ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น มีความสัมพันธ์กับการอุกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบในปริมาณที่ยอมรับได้น้อยมาก คือพบเฉพาะในกลุ่มชายล้วน กลุ่มผู้มาจากครอบครัวฐานะสูง และต่ำเท่านั้น ในส่วนนี้จึงสรุปได้ว่า การอุกอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๔ แบบร่วมกัน มีความสำคัญต่อลักษณะมุ่งอนาคตมากที่สุด รองลงมาคือความสัมพันธ์ภาษาไทย และเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ผลที่พบในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่กล่าวถึงข้างบนนี้ ได้รับการสนับสนุนในการวิเคราะห์ทางสถิติประเภทอื่น ๆ ซึ่งพิจารณาการถ่วงเบรมเสียงดูที่ละแบบ และที่ละสองแบบพร้อมกัน ผลปรากฏว่า ในการพิจารณาการถ่วงเบรมเสียงดูที่ละแบบกับจิตลักษณะที่ละชนิดนั้นปรากฏผลในรายละเอียดว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์หรือแปรปรวนไปตามการถ่วงเบรมเสียงดูทั้ง ๔ แบบ จนกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงคือผู้ที่รายงานว่า ตนถูกเสียงดูแบบใช้เหตุผลมาก แบบรักสนับสนุนมาก แบบควบคุมมาก และแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย โดยผลจากรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉิม, ๒๕๓๐ หน้า ๑๐๔) แสดงว่า การถ่วงเบรมเสียงดูแบบใช้เหตุผลและแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตในแทบทุกกลุ่มที่ศึกษา ส่วนการถ่วงเบรมเสียงดูแบบควบคุมและแบบลงโทษนั้นมีความสำคัญเป็นรองลงมา ส่วนความสันัดภาษาไทยนั้น ในการวิจัยนี้ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์กับการถ่วงเบรมเสียงดูเพียง ๓ แบบ คือ แบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางจิต กล่าวคือ ผู้ที่มีความสันัดภาษาไทยสูง คือผู้ที่รายงานว่าตนถูกเสียงดูแบบควบคุมน้อย แบบใช้เหตุผลน้อย และแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย โดยที่การถ่วงเบรมเสียงดูแบบควบคุมมีบทบาทสำคัญที่สุด รองลงมาคือการถ่วงเบรมเสียงดูแบบลงโทษทางจิต ส่วนการถ่วงเบรมเสียงดูแบบใช้เหตุผลสำคัญเป็นอันดับที่สาม ส่วนการถ่วงเบรมเสียงดูแบบรักสนับสนุนนั้น ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กับความสันัดภาษาไทยแต่ประการใด ส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น มีความสัมพันธ์กับการถ่วงเบรมเสียงดูเพียงสองแบบ คือแบบใช้เหตุผล และแบบรักสนับสนุน โดยกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เป็นผู้ที่ยังรายงานว่าตนถูกเสียงดูแบบใช้เหตุผลมาก และแบบรักสนับสนุนมาก (ดู จริยธรรมของเยาวชนไทย หน้า ๑๐๑)

จึงสรุปได้ว่าการถ่วงเบรมเสียงดูแบบรักสนับสนุน มีความสำคัญมากต่อจิตลักษณะ เชิงจริยธรรมทั้งสองชนิด แต่ไม่เกี่ยวข้องกับความสันัดภาษาไทย ส่วนการถ่วงเบรมเสียงดูแบบใช้เหตุผลก็มีความสำคัญมากต่อจิตลักษณะ เชิงจริยธรรมทั้งสองชนิด และเกี่ยวข้องกับความสันัดภาษาไทยด้วย แต่ในทำนองที่กลับกันกล่าวคือ เด็กที่ยังรายงานว่าตนถูกถ่วงเบรมเสียงดูแบบใช้เหตุผลมาก เป็นเด็กที่มีลักษณะ เชิงจริยธรรมสูงทั้งสองลักษณะ แต่มีความสันัดภาษาไทยต่ำ ส่วนการถ่วงเบรมเสียงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายนั้น มีความสำคัญต่อความสันัดภาษาไทย และต่อลักษณะมุ่งอนาคตในทำนองเดียวกัน โดยผู้ที่รายงานว่าตนถูกเสียงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายนั้นเป็นผู้ที่มีความสันัดภาษาไทยสูง และมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงด้วย แต่การลงโทษทางจิตนี้ไม่เกี่ยว

ข้องกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแต่อย่างใด ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมนั้น มีความสำคัญมากต่อความสันติภาษาไทย และลักษณะมุ่งอนาคต แต่ในทำนองที่กลับกัน กล่าวคือ เด็กที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากนั้น เป็นเด็กที่มีความสันติภาษาไทยต่ำ แต่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ฉะนั้นการถูกรับเลี้ยงดู ๔ แบบที่ศึกษาในการวิจัยนี้ จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อจิตลักษณะที่ศึกษาค้นคว้ากันทั้งสิ้น

การที่การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสัมพันธ์กับจิตลักษณะต่าง ๆ ในทำนองที่กลับกันดังที่กล่าวมาแล้ว ผลนี้มิได้เกิดแต่ในการวิจัยนี้เท่านั้น แต่บทบาทที่ชัดเจนของการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมที่มีต่อบุคลิกภาพเชิงคุณธรรมต่าง ๆ ได้พบมาแล้วในการประมวลผลการวิจัยทางด้านนี้ในประเทศไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ๒๕๒๐, หน้า ๒๕ และ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ๒๕๒๐, หน้า ๒๗-๓๒) กล่าวคือ ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากนั้น เป็นผู้ที่มีคะแนนความเยื่อใยสูง แต่มีลักษณะความเป็นผู้นำต่ำ มีวินัยทางสังคมต่ำ และมีความสามารถควบคุมตนเองน้อยด้วย จึงทำให้เกิดความสงสัยว่าควรจะมีการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบควบคุมในปริมาณเท่าใด จึงจะให้ผลดีที่สุดต่อสุขภาพจิต และจิตลักษณะต่าง ๆ ของเด็ก จากการวิเคราะห์ในรายละเอียดปรากฏว่า การรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับที่ยอมรับได้กับความสันติภาษาไทยในกลุ่มผู้ถูกศึกษาทั้งสองเพศและทั้งสามระดับฐานะ แต่การรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับที่ต่ำกว่า กับลักษณะมุ่งอนาคตในกลุ่มผู้ตอบประเภทต่าง ๆ ยกเว้นกลุ่มชายล้วน และกลุ่มผู้มาจากครอบครัวฐานะสูง จากผลส่วนนี้จึงพอจะกล่าวได้ว่า ควรเลี้ยงดูเด็กแบบควบคุมปานกลางถ้าเป็นเด็กชาย และถ้ามาจากครอบครัวฐานะสูง แต่ถ้าเป็นเด็กหญิง และผู้มาจากครอบครัวฐานะปานกลางหรือต่ำ ก็ควรจะถูกลี้ยงดูแบบควบคุมในปริมาณค่อนข้างมาก ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลก็ให้ผลที่ขัดแย้งเช่นเดียวกัน แต่ยังไม่ปรากฏในการวิจัยอื่น ๆ เพราะมีผู้ศึกษาการอบรมแบบนี้ค่อนข้างน้อยมากในประเทศไทย

นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดู ๒ แบบร่วมกัน ยังมีความสำคัญต่อความสันติภาษาไทย และลักษณะมุ่งอนาคตด้วย การอบรมเลี้ยงดูสองแบบที่กล่าวถึงนี้คือ แบบควบคุมและแบบใช้เหตุผล ผลในการวิจัยนี้แสดงว่าผู้ที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากแต่ใช้เหตุผลน้อย เป็นผู้ที่มีความสันติภาษาไทย สูงกว่าผู้ที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูในส่วนผสมอื่นอีก ๓ กลุ่ม ผลนี้พบเฉพาะในนักเรียนชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑ (ดูตาราง ๑๒) แต่นักเรียนประเภทที่กล่าวถึงนี้ ถ้ามารดามีการศึกษาในระดับปานกลาง (ป. ๔ ถึง ป. ๗) กลับเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำที่สุด (ดูตาราง

๒๐ ในภาคผนวก ข.) ผลส่วนนี้จึงยืนยันบทบาทที่ขัดแย้งกันของการอุบอบรมเลี้ยงดูสองแบบ ที่มีต่อความสันติภาษาไทยและลักษณะมุ่งอนาคต

ในการวิเคราะห์ผลในบทก่อน ได้แบ่งประเภทผู้ตอบตามลักษณะ เชิงจริยธรรมทั้งสองลักษณะพร้อมกัน เพื่อพิจารณาว่าผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงทั้งสองประการพร้อมกันนั้น เป็นผู้ที่รายงานว่าตนถูกอุบอบรมเลี้ยงดูมาอย่างไร แตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะเชิงจริยธรรมทั้งสองประการนี้ในส่วนผสมอื่น ๆ อย่างไร การที่ต้องพิจารณาผู้ที่มีจิตลักษณะเชิงจริยธรรมสูงทั้งสองประการพร้อมกันนี้ เพราะบุคคลประเภทนี้เป็นผู้ที่ การวิจัยเชิงทดลองเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทยพบว่า เป็นผู้มีพฤติกรรมซื่อสัตย์มากที่สุดในแทบทุกสถานการณ์ที่ศึกษา นอกจากนั้นยังพบในการวิจัยนี้ว่า บุคคลประเภทเดียวกันนี้เป็นผู้ที่มีความสันติภาษาไทยสูงที่สุดด้วย การพิจารณารายงานการอุบอบรมเลี้ยงดูของบุคคลประเภทที่กล่าวถึงนี้ ทำให้ทราบอย่างแน่ชัดว่า ผู้ที่มีลักษณะเชิงจริยธรรมสูงทั้งสองประการพร้อมกันนี้ เป็นผู้ที่รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และแบบใช้เหตุผลมากกว่าผู้ตอบประเภทอื่น ๆ ความแตกต่างนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง นอกจากนั้นยังรายงานว่าตนได้รับการลงโทษทางจิตมากกว่าผู้ตอบประเภทอื่น ๆ ความแตกต่างนี้พบในผู้ที่มาจากรอบครัวฐานะต่ำเท่านั้น ส่วนการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมได้แปรปรวนไปตามลักษณะทางจริยธรรม ๒ ลักษณะพร้อมกันของผู้ตอบแต่ประการใด (ดูตาราง ๔)

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลการวิจัยเยาวชนไทยนี้แสดงว่า ผู้ที่มีความสันติภาษาไทยสูงมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และเป็นผู้ที่มุ่งอนาคตสูงอย่างครบถ้วนนี้ เป็นผู้ที่รายงานว่าตนถูกอุบอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก แบบรักสนับสนุนมาก และแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย ซึ่งการอุบอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๓ แบบในปริมาณนี้ พบในรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย (หน้า ๑๑๑-๑๒๖) ว่ามีมากในครอบครัวฐานะสูงและในครอบครัวที่มารดาไม่ได้ทำงานเป็นส่วนใหญ่

จากการเปรียบเทียบผลการวิจัยจิตลักษณะทั้งสามประการสามารถสรุปได้ว่า ความสันติภาษาไทย การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต มิได้มีแบบแผนพัฒนาการที่สอดคล้องกัน แต่กลับแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่าพัฒนาการทางภาษามีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของลักษณะเชิงจริยธรรมในทำนองใด นอกจากนั้นยังพบว่าลักษณะภูมิหลังของครอบครัว และการอุบอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบมิได้สัมพันธ์กับจิตลักษณะทั้งสามประการในทำนองที่สอดคล้องกัน ซึ่งทำให้เห็นความซับซ้อนและความหลากหลายของการพัฒนาจิตลักษณะทั้งสามประการนี้

นอกจากนั้นในการวิจัยนี้ยังได้ศึกษาการถกอบรมเสียงดูและภูมิหลังของครอบครัวของผู้ที่มีจิตลักษณะทั้งสามประการนี้สูงในคน ๆ เดียวกัน ซึ่งทำให้สามารถสรุปได้ว่า การอบรมเสียงดูแบบใช้เหตุผลแบบรักสนับสนุน แบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาจิตลักษณะทั้งสามประการนี้

ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย

ได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า รายงานการวิจัยนี้ได้ใช้ข้อมูลบางส่วนที่ยังเหลืออยู่จากการรายงานการวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" โดยการวิจัยนี้ได้เน้นความสำคัญของลักษณะความสันตภาษาไทย ซึ่งมีบทบาทเกี่ยวข้องแต่เพียงเล็กน้อยในรายงานการวิจัย "จริยธรรมของเยาวชนไทย" ฉะนั้นรายงานการวิจัยนี้จึงเป็นตัวอย่างอันหนึ่งของการใช้ข้อมูลที่เก็บมาอย่างหมดเปลือก เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเปล่าของข้อมูลบางส่วนขึ้น ซึ่งจะเป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจในการวิจัยเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นการวิจัยนี้ยังแสดงให้เห็นว่า การใช้ข้อมูลทางการวิจัยให้เป็นประโยชน์นั้น สามารถกระทำได้หลายแง่หลายมุม โดยเฉพาะการวิจัยที่มีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรหลายประเภทดังในการวิจัยนี้ ฉะนั้นสิ่งที่กล่าวมานี้จึงอาจนับได้ว่าเป็นคุณสมบัติที่น่าปรารถนาของการวิจัยนี้

อีกประการหนึ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ นอกจากจะได้พยายามมิให้ซ้ำซ้อนกับที่ได้กระทำไปแล้วในการวิจัย "จริยธรรมของเยาวชนไทย" การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยปัจจุบันยังได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติที่ทันสมัยและเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลและคำถามที่ต้องการคำตอบจากข้อมูลนี้ โดยเฉพาะการวิเคราะห์พัฒนาการของจิตลักษณะสามประการของเยาวชนไทย โดยวิธีการทดสอบความน่าไว้นี้ในรูปแบบเส้นตรงและที่ไม่ใช่เส้นตรง ซึ่งเหมาะสมกว่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่กระทำกันอยู่แต่เดิม

ประการสุดท้ายที่สำคัญคือ การที่รายงานการวิจัยนี้ นอกจากจะมีเอกลักษณ์ของตนเองแยกต่างหากจากรายงานการวิจัย "จริยธรรมของเยาวชนไทย" อย่างเด่นชัด แต่รายงานการวิจัยทั้งสองนี้ก็มีความต่อเนื่องกัน ในลักษณะที่รายงานการวิจัยนี้ ได้นำผลบางส่วนในรายงานการวิจัยเรื่องก่อน มาโยงสรุป และอภิปรายผลร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้กระทำในการวิจัยนี้โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับจิตลักษณะเชิงจริยธรรมสองประการ และลักษณะการอบรมเสียงดูทั้ง ๔ แบบ ทำให้ได้ความรู้และเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทางจิตวิทยาของเยาวชนไทยอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า คุณสมบัติพิเศษของรายงานการวิจัยนี้คือ การนำข้อมูลที่เก็บเพื่อการวิจัยอื่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในแนวใหม่ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เหมาะสมกว่าเดิม และท้ายสุดคือการผสมผสานความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งแรกกับครั้งหลังนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างกว้างขวางขึ้นเกี่ยวกับจิตลักษณะของเยาวชนไทย

ส่วนข้อจำกัดในการวิจัยนี้ก็มีอยู่หลายประการ รวมทั้งที่ได้บรรยายไว้แล้วอย่างละเอียดในรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย (หน้า ๑๔๗-๒๐๒) มาในการวิจัยนี้ จะได้กล่าวถึงข้อจำกัดที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการศึกษาพัฒนาการทางภาษาไทยในเยาวชนไทย ซึ่งบางข้อก็เป็นข้อจำกัดของการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมด้วย ฉะนั้นจึงอาจจะมีกรอบปรายที่ซ้ำซ้อนกันอยู่บ้าง ข้อจำกัดของการวิจัยนี้ที่ควรนำมากล่าวเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางการวิจัยต่อไปคือ เนื้อหาและวิธีการวัดความสันต์ภาษาไทย วิธีการวัดการถูกอบรมเลี้ยงดู และลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เนื้อหาและวิธีการวัดความสันต์ภาษาไทย แบบวัดความสันต์ภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัยนี้ มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบปรนัย ๔ ตัวเลือก จำนวน ๓๐ ข้อ ใช้วัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยในฐานะที่เป็นเจ้าของภาษา กล่าวคือ แบบวัดนี้วัดความสามารถของบุคคลในการใช้คำและวลีได้อย่างถูกต้องตามความหมายที่ใช้กันทั่วไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคุ้นเคยกับภาษาไทย วิธีการใช้คำและวลี ตลอดจนโคลงกลอนที่กำหนดให้ก็มีหลายวิธี อันประกอบด้วย การเข้าใจความหมาย การให้คำตรงข้าม การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคำ การเข้าใจหน้าที่ของคำ หรือประโยคในแง่ของไวยากรณ์ไทย ตลอดจนการจัดคำต่าง ๆ เข้าประเภทเดียวกัน ฉะนั้นแบบวัดนี้จึงมีองค์ประกอบหลายประการทั้งไวยากรณ์ไทย อ่านเอาความ และการโยงความสัมพันธ์แบบวัดนี้จึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษาไทย และแบบวัดความถนัดทางการเรียนที่ได้มีนักวิจัยนำมาใช้แล้ว ดังที่ได้ประมวลไว้ในบทที่หนึ่ง แต่แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยปัจจุบันอาจมีลักษณะที่กว้างขวาง และครอบคลุมกระบวนการทางภาษาไทยมากกว่าแบบวัดอื่น ๆ เพราะจะเห็นได้ว่า แบบวัดความสันต์ภาษาไทยนี้ วัดทั้งภาษาและการคิด ทั้งแบบโยงความสัมพันธ์และการใช้สิ่งกับต่าง ๆ ด้วย

ส่วนวิธีการที่ใช้ในแบบวัดความสันต์ภาษาไทยนี้ ก็ยังเป็นการวัดที่ใช้วิธีการให้อ่านและขีดตอบ ซึ่งความสามารถในการฟังและการเขียนภาษาไทย มิได้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย วัดได้

แต่เพียงการอ่านและการเข้าใจเนื้อความเท่านั้น ลักษณะเช่นนี้ของแบบวัดอาจทำให้ภิกเรียนชายได้คะแนนดีกว่าภิกเรียนหญิง ดังที่พบในการวิจัยนี้ และแตกต่างจากการวิจัยอื่น ๆ ที่พบว่าหญิงมีความสามารถทางภาษาไทยสูงกว่าชาย โดยเฉพาะทางด้านหลักภาษา วรรณคดี และการเขียนเรียงความ นอกจากนี้คำถามแบบปรนัยมีคำตอบให้เลือก ๔ ตัวนั้น ยังเป็นการวัดที่ไม่ต้องใช้การทบทวนความจำและการนำเสนอของผู้ตอบเอง แต่เป็นการนำเสนอคำตอบของผู้วัดให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่ตนคิดว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเท่านั้น ฉะนั้นแบบวัดความสนักภาษาไทยนี้ จึงมีข้อจำกัด เช่นเดียวกับข้อสอบปรนัยโดยทั่วไปด้วย

จึงอาจเป็นไปได้ว่า ผลการวิจัยที่พบนี้อาจขึ้นอยู่กับวิธีการวัดความสนักภาษาไทยที่ใช้และขึ้นอยู่กับเนื้อหาในแบบวัดนี้ด้วย ฉะนั้นในการวิจัยต่อไปจึงควรศึกษาความสนักภาษาไทยด้วยการใช้เนื้อหาและวิธีการวัดที่แตกต่างไปจากที่ได้ใช้อยู่นี้ เพื่อดูความสอดคล้องของผลการวิจัยใหม่กับผลการวิจัยนี้ ซึ่งจะ เป็นเครื่องพิสูจน์ว่า ผลการวิจัยขึ้นอยู่กับเนื้อหาและวิธีการวัดความสนักภาษาไทยประเภทหนึ่งมากน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ตามแบบวัดความสนักภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัยนี้ก็ให้ผลที่น่าพอใจหลายประการ เช่นมีลักษณะความยากง่ายเหมาะสมกับอายุและระดับการศึกษาของผู้ตอบ และผู้ที่ได้คะแนนสูงในแบบวัดนี้ เป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงด้วย แบบวัดความสนักภาษาไทยนี้จึงอาจมีประโยชน์ในการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกันนี้ต่อไป

วิธีการวัดการอุกอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูที่ศึกษาในการวิจัยนี้ มีเนื้อหา ๔ ประเภท และวิธีการวัดแบบให้ชััดตอบบนมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมี ๑๑ หน่วย การเลือกเนื้อหาให้ประกอบด้วยการอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบคือ แบบรักสนับสนุน แบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางกายหรือจิตนั้น ได้เลือกให้เหมาะสมกับตัวแปรทางจิตที่จะศึกษาในการวิจัยนี้ อันประกอบด้วยความสนักภาษาไทย การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต ผลปรากฏว่า การอุกอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๔ แบบนี้ มีความสัมพันธ์กับจิตลักษณะที่ถูกศึกษาโดยทั่วถึงกัน โดยที่การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับจิตลักษณะเชิงจริยธรรมทั้งสองชนิดอย่างเด่นชัด และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือจิตก็มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตด้วย ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ก็มีความสัมพันธ์กับความสนักภาษาไทยอย่างเด่นชัด และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางจิต เกี่ยวข้องในปริมาณที่ลดหลั่นลงมา

ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การใช้เนื้อหาการอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบในการวิจัยนี้ให้ผลเป็นที่น่าสนใจ ส่วนวิธีการวัดก็สะดวกใช้ได้ทั้งผู้มีการศึกษานานกลางและสูง

ปัญหาเกี่ยวกับการวัดการอบรมเลี้ยงดูในการวิจัยนี้ได้เกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการวัด แต่เกี่ยวกับผู้ตอบ ซึ่งในการวิจัยนี้ได้สอบถามเยาวชนว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้ง ๔ แบบนี้ ในปริมาณมากน้อยเพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การวัดการถูกอบรมเลี้ยงดูในการวิจัยนี้ เป็นการวัดการรับรู้ของผู้ถูกเลี้ยงดู ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับการปฏิบัติจริงของบิดามารดาหรือผู้ปกครองก็ได้ แม้การวิจัยนี้จะให้ข้อสรุปที่เด่นชัด และอาจนำไปใช้เป็นหลักในการปฏิบัติ นำไปชี้แจงแก่ผู้ปกครอง แต่ผลการวิจัยนี้ก็ยังมีช่องว่างในการชี้แนะการปฏิบัติ เพราะยังไม่มีหลักฐานที่จะชี้แจงแก่ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ หรือผู้มีหน้าที่ดูแลเด็ก ว่าจะต้องปฏิบัติต่อเด็กอย่างไร เด็กจึงจะรู้สึกว่าตนได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสุนนมาก แบบใช้เหตุผลมาก แบบควบคุมน้อย และแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย

ข้อจำกัดของการวัดการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ใช้ในการวิจัยนี้ มิได้มีผลกระทบต่อการสรุปผลในการวิจัยนี้แต่ประการใด แต่ข้อจำกัดนี้เกี่ยวข้องกับการนำผลวิจัยนี้ไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ การบล้างข้อจำกัดนี้จึงอยู่ที่การวิจัยซึ่งควรกระทำต่อไปดังจะได้อภิปรายในตอนต่อไป

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้ได้ศึกษาผู้อยู่ในสถานศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ถึงอุดมศึกษาปีที่ ๒ เฉพาะในกรุงเทพฯ จากการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งทางภาษาไทยด้วยนั้น ก็ปรากฏผลอย่างเด่นชัดว่า ผู้ที่เรียนอยู่ในกรุงเทพฯ โดยเฉลี่ยแล้วมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุดในประเทศ ฉะนั้นกลุ่มตัวอย่างที่การวิจัยนี้ได้ทำการศึกษา คือกลุ่มผู้มีปัญหาทางภาษาไทยน้อยที่สุด แต่ผู้ที่ด้อยทางภาษาไทยในกรุงเทพฯ ก็สมควรที่จะได้รับความสนใจช่วยเหลือด้วย แต่ผลการวิจัยนี้อาจจะนำไปใช้ในการเข้าใจเยาวชนต่างจังหวัดได้ไม่ดีเท่าที่ควร จนกว่าจะมีการวิจัยให้ทราบว่าเยาวชนต่างจังหวัดที่ด้อยทางภาษานั้นมีภูมิหลังทางสังคมและถูกอบรมเลี้ยงดูมาอย่างไร แตกต่างจากเยาวชนในกรุงเทพฯ เพียงใด นอกจากนี้ยังพบว่าเยาวชนในต่างจังหวัดมีความสนัดภาษาไทยสูงกว่าระดับเฉลี่ยของเยาวชนในกรุงเทพฯ ก็มีมาก จึงควรศึกษาว่าเยาวชนในต่างจังหวัดที่กล่าวนี้ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและมีสภาพแวดล้อมต่างกับเยาวชนในภูมิลำเนาเดียวกัน และเยาวชนในกรุงเทพฯ อย่างไร

นอกจากข้อจำกัดทั้งสามประการที่กล่าวถึงนี้ การวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัดที่เกี่ยวกับรูปแบบของการวิจัยและข้อจำกัดเกี่ยวกับการวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ดังที่ได้อภิปรายไว้ในรายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย (หน้า ๑๔๘-๑๕๒) จึงจะไม่นำมากล่าวซ้ำในที่นี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัยนี้ และข้อจำกัดในการวิจัยนี้ประกอบกัน ทำให้สังเกตเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาค้นคว้าทางด้านนี้ต่อไปคือ การวัดความสันต์ภาษาไทยด้วยวิธีการอื่น การศึกษาวิธีการเลี้ยงดูกับการรับรู้การถูกเลี้ยงดูของเยาวชนไทย การศึกษากลุ่มตัวอย่างประเภทอื่น และการวิจัยการถูกรอบรมเลี้ยงดูกับสุขภาพจิตของเยาวชนไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวัดความสันต์ภาษาไทย ดังได้กล่าวมาแล้วในข้อจำกัดของการวิจัยว่า ผลของการวิจัยนี้ บางส่วนอาจขึ้นอยู่กับแบบวัดความสันต์ภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัยนี้ ซึ่งมีเนื้อหาและวิธีการวัดที่มีลักษณะเฉพาะและยังขาดการวัดความสันต์ภาษาไทยอีกหลายด้าน เช่น ทางด้านการเขียน และการฟัง นอกจากนั้นการวัดยังใช้ข้อสอบปรนัยแบบให้อ่านเองและขีดตอบลงในกระดาษคำถาม วิธีการนี้ก็ควรจะได้รับการศึกษาค้นคว้าควบคู่ไปกับวิธีการวัดอื่น ๆ ด้วย ฉะนั้นจึงควรมีการทำวิจัยโดยใช้ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยปัจจุบัน แต่ควรมีการวัดความสันต์ภาษาไทยด้วยเนื้อหาและวิธีการวัดที่แตกต่างออกไปจากที่ได้ใช้อยู่ในการวิจัยนี้ เช่น ควรใช้เนื้อหาทางด้านวรรณคดีประกอบด้วย และควรมีการวัดด้วยการให้เขียนเรียงความ และการฟังเรื่องราวเพื่อวัดความเข้าใจด้วย ถ้าใช้การวัดใหม่ที่กำลังนี้ อาจคาดได้ว่าหญิงจะได้คะแนนสูงกว่าชายและความสัมพันธ์ระหว่างความสันต์ภาษาไทยกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะสูงกว่าที่พบในการวิจัยนี้

นอกจากนั้นยังควรมีการศึกษาความนิยมในการใช้ภาษาไทย ซึ่งแสดงถึงความใกล้ชิดสนิทสนมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปในปริมาณต่าง ๆ กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอื่นจะมีผลกระทบต่อบุคคลเหล่านั้น การวิจัยนี้อาจเป็นการวิจัยเชิงปริมาณหรือการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือมีทั้งสองลักษณะ ประกอบกันก็ได้

การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูกับการรับรู้การถูกเลี้ยงดูของเยาวชนไทย การวิจัยนี้รวมทั้งการวิจัยต่าง ๆ ในประเทศไทย ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะต่าง ๆ ของเยาวชนไทย โดยการสอบถามการอบรมเลี้ยงดูนั้น ส่วนมากจะใช้วิธีสอบถามจากผู้

ถูกเลี้ยงดูคือตัวเด็กเอง หรือสอบถามจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองในกรณีเด็กยังเล็ก ข้อมูลการอบรมเลี้ยงดูที่สอบถามจากคนต่างประเภทกันนี้ อาจขัดแย้งกันได้ ตัวอย่างเช่น บิดามารดาอาจเห็นว่าตนเองเลี้ยงดูลูกแบบรักมากและควบคุมน้อย ในขณะที่เด็กอาจรับรู้ว่าเป็นบิดามารดาเลี้ยงดูตนแบบรักปานกลางและควบคุมมาก แต่การวิจัยพบว่าถ้าเด็กรู้สึกว่าคุณได้รับความรักมาก และถูกควบคุมปานกลาง เด็กจะมีจริยธรรมที่น่าปรารถนาในสังคม ฉะนั้นการแนะนำบิดามารดาของเด็กคนนี้คือควรเลี้ยงดูลูกแบบรักให้มากกว่านี้ และควบคุมลูกให้น้อยลงอีก ฉะนั้นการศึกษาความสอดคล้องหรือความขัดแย้งระหว่างการรายงานของบิดามารดากับของบุตรที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูนั้น ย่อมให้ประโยชน์ในทางปฏิบัติมาก แต่ปรากฏว่ายังมีผู้ศึกษาในเรื่องนี้ค่อนข้างน้อยในต่างประเทศ การวิจัยในทำนองนี้ควรคำนึงถึงตัวแปรทางด้านภูมิหลังของครอบครัว และลักษณะทางจิตของบิดามารดาและบุตรด้วย ก็จะทำให้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงและมีประโยชน์ในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

การศึกษากลุ่มตัวอย่างประเภทอื่น การวิจัยนี้ได้ศึกษาแต่เฉพาะผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาในกรุงเทพฯ และได้พบว่า นักเรียนที่เกิดในต่างจังหวัดและเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ นั้นเป็นผู้ที่มีความสนักภาษาไทยสูง แต่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจ และชี้ให้เห็นความสำคัญของการติดตามศึกษา นักเรียนต่างจังหวัดที่เข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพฯ ว่ามีลักษณะความเป็นอยู่ทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นอย่างไร เด็กเหล่านี้มีความรู้ความสามารถสูง แต่ก็อาจจะยอมรับอิทธิพลของเพื่อนในทางเสื่อมเสียได้ง่าย จึงควรมีการศึกษานักเรียนประเภทนี้ออย่างละเอียดทั้งทางด้านความรู้ความสามารถ สุขภาพกายสุขภาพจิต และจริยธรรมด้านต่าง ๆ ในปัจจุบันมีผู้อพยพจากต่างจังหวัดเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ มากขึ้นทุกที จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขสำหรับเยาวชนประเภทนี้อย่างรีบด่วน

นอกจากนี้ยังพบในการวิจัยนี้ว่า ผู้ที่มารดาไม่ได้มีงานอาชีพนอกบ้านนั้น เป็นผู้ที่มีความสนักภาษาไทยสูง และมุ่งอนาคตสูงด้วย ส่วนพวกวัยรุ่นตอนต้นที่มารดาออกไปทำงานนอกบ้านนั้น กลับมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง จะเห็นได้ว่าการที่มารดาจะทำงานหรือไม่นั้น อาจมีผลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตใจของลูกได้มาก และยังไม่ทราบแบบแผนของความสัมพันธ์นี้อย่างแน่นอน แต่ทราบว่าทั้งผลดีและผลเสีย จึงควรมีการวิจัยที่ศึกษาความสำคัญของการประกอบอาชีพของมารดาเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะลักษณะทางเศรษฐกิจของไทยจะบีบบังคับให้มารดาต้องหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเป็นจำนวนมากขึ้นทุกที ฉะนั้นจึงควรที่จะศึกษาปัญหาให้ถ่องแท้เสียแต่ต้นมือ และเตรียมแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมไว้ด้วย

นอกจากนี้ยังควรศึกษากลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัด ซึ่งการวิจัยนี้มิได้ครอบคลุมไปถึงด้วย

การวิจัยสุขภาพจิตและพฤติกรรมของเยาวชนไทย ในการวิจัยนี้ได้ศึกษาทั้งจิตลักษณะทางด้านความสามารถ และจิตลักษณะทางด้านจริยธรรม และได้้นำผลการวิจัยพฤติกรรมข้อสุดท้ายมาประกอบด้วย ทำให้เห็นเด่นชัดว่าจิตลักษณะและพฤติกรรมเหล่านี้ขึ้นอยู่กับ การถูกอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมภายในบ้านของเด็กเป็นอย่างมาก ฉะนั้นจึงควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ ภายในครอบครัวให้ละเอียดในหลายแง่มุม ทั้งทางด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ทัศนคติของเด็ก ต่อบ้านและครอบครัว ตลอดจนความขัดแย้งทางความคิดระหว่างเด็กวัยรุ่นกับผู้ปกครอง ในขณะที่เดียวกันก็ควรมีการศึกษาจิตลักษณะที่สำคัญอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ความวิตกกังวลของเด็กและบิดามารดา แรงจูงใจและบุคลิกภาพประเภทต่าง ๆ ของเด็ก ทางด้านการอบรมเลี้ยงดูกับสุขภาพจิต ของเด็กวัยรุ่นนั้น ได้มีผู้ศึกษาไว้นับแต่ไม่มากนัก ตัวอย่างเช่น สุพจน์ จักขุพิภย์ (๒๕๒๑) ได้ศึกษาการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผล และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างเชื่อมั่นได้กับระดับสุขภาพจิตและสุขภาพกาย ของวัยรุ่นตอนปลาย ในกรุงเทพฯ

นอกจากนี้ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ กับพฤติกรรมที่สำคัญให้มากยิ่งขึ้น เช่น ศึกษาว่าเยาวชนที่มีพฤติกรรมบางประเภท แตกต่างกัน จะรายงานว่าตนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างใด นอกจากนี้ยังควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะต่าง ๆ กับพฤติกรรมที่สำคัญของคนไทยทุกระดับอายุด้วย

สรุปได้ว่าผลการวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงช่องทางที่ควรจะมีการวิจัยต่อไปอีกอย่างกว้างขวาง โดยได้เสนอแนะให้มีการวัดตัวแปรด้วยวิธีการอื่น ใช้กลุ่มตัวอย่างประเภทอื่น และแนวทางการวิจัยที่สืบเนื่อง ด้วยการเพิ่มตัวแปรประเภทอื่นเข้ามาประกอบด้วย ซึ่งจะช่วยให้การเข้าใจจิตวิทยาของคนไทยเป็นไปอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ เพื่อการปฏิบัติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของความสันติภาษาไทย ว่าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของประชากรไทย อันจะเป็นเครื่องเสริมให้เกิดลักษณะความเป็นพลเมืองดี และลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ หลักฐานในการวิจัยนี้ที่แสดงว่า ความ

สันต์ภาษาไทยเป็นลักษณะที่น่าปรารถนา คือ การที่พบว่าบุคคลที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ที่มุ่งอนาคตสูงด้วยนั้น เป็นผู้ที่มีความสันต์ภาษาไทยสูงที่สุด จึงทำให้เข้าใจได้ว่า ความสันต์ภาษาไทยคงมีส่วนเกี่ยวข้องกับจริยธรรมของบุคคลอย่างใกล้ชิด ฉะนั้น การใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยนี้ จึงมีอยู่หลายประการ ประการแรกคือการบ่งชี้ถึงประเภทของบุคคลที่มีลักษณะด้อยทางภาษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องจะได้ให้ความสนใจเอาใจใส่เป็นพิเศษ นอกจากนั้น ยังจะได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางภาษาอันอาจจะเกิดขึ้นได้ในครอบครัวบางประเภท และแนวทางป้องกันแก้ไข ประการสุดท้ายคือการแนะนำวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางจิต-ลักษณะหลายประการพร้อมกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ลักษณะของเยาวชนที่มีปัญหาทางภาษา การวิจัยนี้มีลักษณะที่แตกต่างจากการวิจัยอื่น ๆ คือ การศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้อยู่ในระดับการศึกษาสูงกว่าที่เคยมีผู้ศึกษามาก่อน และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนอยู่ในกรุงเทพทั้งหมด ฉะนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่พบว่า ผู้ที่ด้อยทางภาษาในกลุ่มที่ศึกษานี้ มีลักษณะที่แตกต่างไปจากที่เคยมีผู้พบในการศึกษาเยาวชนไทยที่อยู่ในระดับการศึกษาต่ำกว่านี้ และส่วนใหญ่อยู่ในต่างจังหวัด ดังที่ได้ประมวลไว้ในบทที่หนึ่ง

ในการวิจัยนี้พบว่าผู้ที่ด้อยทางภาษาไทยกว่าผู้อื่นในกลุ่มเดียวกัน คือ นักเรียนหญิง นักเรียนที่มีอายุน้อย นักเรียนที่เกิดในกรุงเทพ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามีอาชีพในระดับสูง นักเรียนที่มารดาทำงานนอกบ้าน ถ้ามารดามีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ขึ้นไป และไม่ได้ทำงาน บุตรจะมีคะแนนภาษาไทยต่ำด้วย จึงทำให้เห็นแนวโน้มว่า ผู้ที่มีปัญหาทางภาษาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชั้นสูง ซึ่งบิดามารดาได้ขาดความสามารถทางภาษาแต่อย่างใด แต่บิดาที่มีอาชีพในระดับสูง หรือมารดาที่ทำงานนอกบ้านนั้น อาจจะขาดเวลาที่จะเอาใจใส่ต่อบุตรของตน ทำให้บุตรต้องใช้เวลาล่วงใหญ่อยู่ตามลำพัง อยู่กับเพื่อนฝูง หรืออยู่กับบุคคลที่ด้อยทางภาษามากกว่าบิดามารดาของตน แต่ในกรณีที่มีมารดามีการศึกษาสูงและมิได้ประกอบอาชีพนั้น ก็เห็นว่าบุตรจะได้รับประโยชน์จากมารดาประเภทนี้มาก แต่ในทางตรงข้ามกลับพบว่า เด็กที่มีมารดามีการศึกษาสูงและไม่ได้ทำงานนี้มีความสันต์ทางภาษาไทยต่ำกว่าเด็กประเภทอื่น ๆ ฉะนั้นนักเรียนในกรุงเทพที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นบุคคลที่ควรจะได้รับ ความสนใจเป็นพิเศษจากครูอาจารย์ และผู้ปกครอง เพื่อที่จะช่วยขจัดปัญหาทางภาษาที่พบนี้ และนอกจากนั้นในการวิจัยอื่น ๆ ยังพบว่าความด้อยทางภาษานี้มีความสัมพันธ์กับความด้อยทางการเรียนในวิชาอื่น ๆ และสุขภาพจิตของเด็กด้วย

ฉะนั้น เพื่อป้องกันปัญหาอันนี้อาจจะขยายไปหลายด้าน จึงควรให้คำแนะนำแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กเหล่านี้ด้วย

การให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง ผลการวิจัยนี้ได้บ่งชี้กลุ่มเยาวชนที่มีปัญหาทางภาษาดังได้กล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังแสดงว่า การที่เยาวชนไทยกลุ่มนี้มีปัญหาทางภาษามากกว่ากลุ่มอื่น อาจเป็นเพราะรู้สึกว่าคุณได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก ผลการวิจัยที่แสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากนี้ เกี่ยวข้องกับความด้อยทางภาษานั้นมาจาก ๓ ด้าน ผลด้านแรกคือ การที่พบว่าผู้ที่ด้อยทางภาษามีลักษณะภูมิหลังทางสังคมประเภทใด ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างบนนี้ ผลด้านที่สองคือ การพบความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดระหว่างความด้อยทางภาษา กับการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก ผลด้านที่สามคือการที่พบว่า ผู้ที่รายงานว่าคุณถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากนั้นมีลักษณะภูมิหลังทางสังคมอย่างใด ซึ่งพบผลในด้านที่สามนี้สอดคล้องกับผลในด้านแรกเป็นอย่างมาก กล่าวคือผู้ที่รายงานว่าคุณได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมมากนั้น คือนักเรียนหญิง นักเรียนที่มีอายุน้อยและระดับการศึกษาต่ำ นักเรียนที่มารดามีการศึกษาสูงและไม่ได้ประกอบอาชีพ และนักเรียนที่เกิดในกรุงเทพ (รายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย, ๒๕๒๐, หน้า ๑๑๔-๑๒๑)

ฉะนั้นเมื่อพบกลุ่มที่มีปัญหาทางภาษาแล้ว คำแนะนำที่ควรจะมีให้แก่ผู้ปกครองคือ ควรจะหาวิธีการควบคุมเด็กให้มั่นคงขึ้นและควรลดปริมาณการควบคุมเด็กลงบ้าง เพื่อให้เด็กจะได้ไม่รู้สึกว่าตนถูกควบคุมมากจนเกินไป ทั้งยังจะเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจสภาพแวดล้อมของตนได้อย่างกว้างขวางขึ้น ให้เด็กได้ฝึกคิดตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง ภายใต้การรับฟังและการแนะนำของผู้ปกครองที่เข้าใจเด็ก ถ้าเห็นว่าการปล่อยเด็กให้มากขึ้นอาจนำไปสู่อันตรายหรืออาจเกิดปัญหาอื่น ๆ เช่น การคบเพื่อนไปในทางเสื่อมเสีย และการติดยาเสพติด ก็ควรจะหาทางป้องกันอย่างละมุนละม่อม นอกจากนี้ควรแนะนำผู้ปกครองว่า ไม่ควรปล่อยเด็กมากจนเกินขอบเขต คือเปลี่ยนจากควบคุมมาก จนกลายเป็นไม่ควบคุมเลย เพราะเด็กที่ขาดการเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้ จะเป็นเด็กที่ขาดความเชื่อฟัง ไม่มีความรับผิดชอบ และขาดสมาธิ ฉะนั้นบิดามารดาของเด็กกลุ่มนี้ (วิจัยจากครอบครัวฐานะสูง) จึงควรเลี้ยงดูลูกแบบควบคุมในปริมาณปานกลาง จะให้ผลดีที่สุด

การอบรมเลี้ยงดูเพื่อความสมบูรณ์ทางจิต บิดามารดาและครูอาจารย์ทุกคน ย่อมประสงค์ที่จะให้เด็กในความดูแลของตน เป็นเด็กดีและมีความสุขไปด้วยร่วมกัน คุณสมบัติทั้งสองด้านที่กล่าวถึงนี้ได้ถูกศึกษาพร้อมกันในการวิจัยนี้ โดยที่ลักษณะความเป็นคนดี คือการที่เด็กมีการ

ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง และมุ่งอนาคตสูงด้วย ส่วนความเฉลียวฉลาดที่ศึกษาคือความสันติภาษา
ไทย ฉะนั้นการที่จะอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งสามประการนี้ จึงเป็นสิ่งที่น่ากระทำ
เป็นอย่างยิ่ง และย่อมจะต้องมีผู้ใคร่ที่จะทราบว่า จะต้องทำอย่างไรบ้าง ในการวิจัยนี้ได้ศึกษา
การถูกอบรมเลี้ยงดูเพียง ๔ แบบ จึงมีข้อจำกัดในการที่จะเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการอบรม
เลี้ยงดูแบบอื่น ๆ ที่ไม่ได้ศึกษา

ก่อนที่จะเสนอแนะแนวทางการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จะได้ประมวลผลการวิจัยความสัมพันธ์
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบต่าง ๆ กับจิตลักษณะแต่ละชนิด และเพื่อที่จะได้พิจารณาจิตลักษณะ
ให้ครบถ้วน จึงได้นำผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและแบบใช้
เหตุผล ของ สุพจน์ จักขุทิพย์ (๒๕๒๑, หน้า ๗๓-๗๔) โดยที่นิยามปฏิบัติการของการถูกเลี้ยงดู
แบบรักและแบบใช้เหตุผลที่ใช้ในการวิจัยของ สุพจน์ จักขุทิพย์ นั้นเป็นอันเดียวกับที่ใช้ในการวิจัยนี้
และกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากตาราง ๑๗ จะเห็นได้ว่า การถูกเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากนั้น เกี่ยวข้องกับ
ลักษณะทางจริยธรรมทั้งสองประการและการมีสุขภาพจิตดีด้วย ส่วนการถูกเลี้ยงดูแบบหลงโทษทาง
จิตมากกว่าทางกายนั้น เหมาะสมในการส่งเสริมความสันติภาษาไทยและลักษณะมุ่งอนาคต ส่วน
การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากนั้นให้ผลที่ขัดแย้ง คืออาจทำให้บุคคลมีความสันติภาษาไทยต่ำบ้าง
ในบางกลุ่ม แต่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมจริยธรรมและสุขภาพจิตของบุคคลมาก จึงทำให้น่าที่จะ
ใช้วิธีการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ส่วนการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมนั้น ก็ให้ผลที่ขัดแย้งคือ ถ้าเด็ก
รู้สึกว่าเขาถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง แต่มีความสันติภาษาไทยต่ำ บทบาท
ของการถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้มีต่อความสันติภาษาไทย มากกว่าที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคต ฉะนั้นจึง
เสนอแนะว่าควรมีการเลี้ยงดูแบบควบคุมในปริมาณปานกลางในกลุ่มเด็กที่มาจากฐานะทางเศรษฐกิจ
และสังคมสูงและควบคุมมาก ในเด็กที่มาจากฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลางและต่ำ

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่มีส่วนสัมพันธ์กับการมีความสันติภาษาไทยสูง
มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง และมีสุขภาพจิตดี อย่างครบถ้วนเช่นนี้
ควรใช้การอบรมเลี้ยงดูเด็กดังนี้คือ ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาได้รับความรักสนับสนุนมากโดนลงโทษทาง
จิตมากกว่าทางกาย ถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และถูกควบคุมปานกลางในเด็กชาย และเด็ก
ฐานะสูง และถูกควบคุมค่อนข้างมากในเด็กหญิง เด็กฐานะปานกลางและต่ำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า
วิธีการอบรมเลี้ยงดูทั้งหมดนี้ ยกเว้นการเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก รวมแล้วคือการเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตยนั่นเอง

ตาราง ๑๗
แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะสี่ประการ
กับการถูกรอบมเลี้ยงดูสี่แบบ

จิตลักษณะ	การอบรมเลี้ยงดูสี่แบบ			
	รัก	ควบคุม	ใช้เหตุผล	ลงโทษทางจิต
ความสันโดษ ภาษาไทยสูง	-	น้อย	น้อย	มาก
การใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมสูง	มาก	-	มาก	-
ลักษณะมุ่ง อนาคตสูง	มาก	มาก	มาก	มาก
สุขภาพจิตดี	มาก	ไม่ได้ศึกษา	มาก	ไม่ได้ศึกษา

ภาคผนวก ก.

แบบวัดและแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามชุดที่ ๑

ชื่อผู้ตอบ..... ชั้น.....

วันที่..... ชื่อสถานศึกษา.....

ตอบ ๑ : การใช้เหตุผล

คำแนะนำในการตอบ คำถามทอน ๑ นี้เป็นเรื่องสั้น ๆ ของบุคคลต่าง ๆ ให้ท่านอ่านซ้ำ ๆ บุคคลในเรื่องจะเลือกกระทำอย่างหนึ่ง ให้ท่านหยุดคิดถึงเหตุผล ว่าถ้าท่านเป็นคน ๆ นั้น ท่านจะกระทำเช่นนั้นเพราะเหตุผลใด เมื่อท่านได้เหตุผลแล้ว จึงอ่านคำตอบที่มีให้เลือก ๖ คำตอบ สำหรับแต่ละเรื่อง คำตอบใดตรงกับเหตุผลที่ท่านคิดไว้ล่วงหน้ามากที่สุด ก็ขีดเครื่องหมาย (✓) หน้าตัวเลือกนั้น ในการตอบคำถามแต่ละข้อ ให้เลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว ถ้าท่านไม่เข้าใจคำแนะนำหรือข้อความใด ให้ถามอาจารย์ได้

ถ้าท่านเข้าใจแล้ว ลงมือทำได้ทันที

๑. ถ้าหน่วยแพทย์และ พยาบาล เคลื่อนที่มา ขอรับ บริจาค โลหิตที่โรงเรียน ของ ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่ร่วมในการบริจาคโลหิต เพราะ
 - เป็นการเสียสละที่ได้ผลไม่คุ้มค่า
 - เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าที่จะต้องรักษาสุขภาพของตัวเอง
 - ข้าพเจ้ากลัวว่าจะรู้สึกเจ็บ และเมื่อ บริจาคโลหิต แล้ว จะทำให้ร่างกายอ่อนแอติดโรคได้ง่าย
 - บุคคลไม่ จำเป็น จะต้อง ละอายใจตนเอง เมื่อไม่ ได้ บริจาคโลหิต เพราะการทำความดีนั้นทำได้หลายทาง
 - ข้าพเจ้าไม่กลัวว่าเพื่อน ๆ จะหาว่าข้าพเจ้าเป็นคนใจแคบ เพราะ มีเพื่อนข้าพเจ้าหลายคนก็คงจะไม่ยอมบริจาคโลหิต
 - คนที่ไม่บริจาคโลหิต เพราะมีเหตุผลอันสมควรย่อมไม่ทำให้ ความภูมิใจในตนเองลดลง

๒. ราชคนหนึ่งกำลังขับรถด้วยความเร็วสูง เพื่อรีบนำคนเจ็บหนักไปส่งโรงพยาบาล แต่บังเอิญรถเกิดพลิกคว่ำ ถ้าข้าพเจ้าเป็นราชคนนั้น ข้าพเจ้าจะหยุดรถตามกฎหมายเพราะ

- เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าที่จะต้องช่วยรักษาตามกฎหมาย
- _____ ข้าพเจ้ากลัวจะถูกตำรวจจราจรจับไปลงโทษตามกฎหมาย
- _____ การฝ่าไฟแดงเป็นการกระทำของผู้โง่เขลาเบาปัญญา
- _____ ข้าพเจ้าต้องการให้คนอื่น ๆ เห็นว่าข้าพเจ้าเป็นนักขับรถที่ดี
- _____ ชีวิตคน ๆ เดียวมีค่ามากกว่าชีวิตคนอื่น ๆ อีกหลายคนรวมกัน
- _____ เป็นการป้องกันมิให้ข้าพเจ้าได้รับบาดเจ็บเนื่องจากอาชชน กับรถคันอื่น

๓. ถ้าข้าพเจ้าเห็นผู้ร้ายกำลังลักทรัพย์ และต่อมาผู้ร้ายถูกจับได้ ตำรวจขอร้องให้ข้าพเจ้าเป็นพยาน ข้าพเจ้าจะไม่เป็นพยานให้ เพราะ

- _____ ถ้าข้าพเจ้าไม่ยอมเป็นพยานก็ไม่เป็นการกระทำที่ขัดกับกฎเกณฑ์ใด ๆ
- _____ ข้าพเจ้ากลัวผู้ร้ายจะแก้แค้นภายหลัง
- _____ การปรักปรำผู้อื่น โดยข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าเขาเป็นผู้ร้ายจริง เป็นสิ่งที่น่าละอายใจเกินกว่าที่ข้าพเจ้าจะทำได้
- _____ เป็นการฉลาดที่จะปฏิเสธ ไม่ยอมเป็นพยานเพราะคนอื่น ๆ ก็คงจะเห็นว่าข้าพเจ้าทำถูกต้องแล้ว
- _____ การเป็นพยานให้ตำรวจจะทำให้ข้าพเจ้ามีแต่ทางเสีย มากกว่าทางได้
- _____ ไม่เป็นการเห็นแก่ตัวที่ข้าพเจ้าจะปฏิเสธ ไม่ยอมเป็นพยาน ถ้าข้าพเจ้ามีเหตุผลที่สมควร

๔. ข้าพเจ้าตั้งใจจะไปชมภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ถึงแม้มีคนเข้าคิวคอยซื้อตั๋วเป็นแถวยาวมาก และถ้าไปต่อคิวตั๋วอาจหมดเสียก่อน แต่ข้าพเจ้าก็จะเข้าคิวตามลำดับก่อนหลังเพราะ

- _____ ข้าพเจ้ากลัวการแย่งชิง ซึ่งอาจทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทขึ้นได้
- _____ เป็นการรักษาความยุติธรรมที่ทุกคนต้องการ
- _____ เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าที่จะต้องช่วยรักษาความเป็นระเบียบของสังคม
- _____ ข้าพเจ้าอยากให้คนอื่นเห็นว่าข้าพเจ้ามีมารยาดี
- _____ ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีใครในแถวอยากให้ข้าพเจ้าแซงคิว เพราะข้าพเจ้าเองก็ไม่อยากให้ใครมาแซงคิวข้าพเจ้าเช่นกัน
- _____ ข้าพเจ้ามาที่หลังคนอื่น ๆ จึงต้องรับผิดชอบในผลของการมาที่หลังนั้น

๕. ถ้าข้าพเจ้าจำเป็นต้องซื้อของอย่างหนึ่ง แต่พ่อค้าเรียกราคาแพงกว่าปกติ เพราะรู้ว่าข้าพเจ้าจำเป็นต้องใช้ของสิ่งนั้น ถ้าเผอิญพ่อค้าคนนั้นทอนเงินเกินมาให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่คืนเงินที่เกินให้คนขาย เพราะ

- _____ คนที่ไม่ดีควรได้รับการกระทำตอบที่ไม่ดีเช่นเดียวกัน
- _____ พ่อค้าทอนเงินให้ข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจึงมีสิทธิที่จะเก็บเงินนั้นไว้
- _____ การรับเงินที่ทอนเกินมามีใช้การกระทำที่ผิดกฎหมาย
- _____ เงินนั้นแม้จะมีค่าเพียงเล็กน้อยแต่ก็ไม่ควรให้เสียไป
- _____ การสอนให้พ่อค้ารู้จักระมัดระวังผลประโยชน์ของตนช่วยลดความละอายใจของข้าพเจ้าที่จะรับเงินเกิน
- _____ ถ้าข้าพเจ้าคืนเงินให้พ่อค้า คนอื่นๆ จะหาว่าข้าพเจ้าโง่

๖. หากปกติเมื่อข้าพเจ้าจะต้องเดินข้ามถนน ข้าพเจ้าจะเดินไปข้ามตรงทางม้าลาย เพราะ

- _____ เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าที่จะต้องช่วยไม่ให้เกิดการจราจรติดขัด

- _____ การเห็นแก่ความสะดวกของตนฝ่ายเดียวไม่เหมาะสมกับกาละเทศะในที่นี้
 - _____ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยย่อมทำให้เกิดความปลอดภัยและความสงบสุขในสังคม
 - _____ ข้าพเจ้าต้องการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนอื่น ๆ
 - _____ ถ้าเกิดอุบัติเหตุข้าพเจ้าจะได้เป็นฝ่ายถูก และสามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้
 - _____ โอกาสที่ข้าพเจ้าจะโดยสารรถขนบนทางม้าลายมีน้อยกว่าการข้ามทางที่อื่น ๆ
๗. ถ้าข้าพเจ้าได้ รับมอบ หมายจาก ทางโรงเรียนให้ มีหน้าที่ สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนแต่มี เพื่อน สนิท ของ ข้าพเจ้าตน หนึ่ง กระทำ ความผิดอย่างร้ายแรงด้วยการหนีโรงเรียนไปเล่นการพนัน และสูบบุหรี่ ข้าพเจ้าจะไม่รายงานความผิดให้ทางโรงเรียนทราบ เพราะ
- _____ ข้าพเจ้าจะได้มีเพื่อนสนิทต่อไป
 - _____ การให้อภัยและตักเตือนผู้ทำผิดย่อมจะเหมาะสมกว่า
 - _____ ข้าพเจ้าไม่กลัวว่าจะถูกลงโทษจากทางโรงเรียน
 - _____ การทำความผิดเพียงครั้งเดียว แต่ถึงกับต้องออกจากโรงเรียนไม่เป็นการยุติธรรมเลย
 - _____ เพื่อน ๆ จะโทษว่าข้าพเจ้าเป็นคนรักพวกพ้อง
 - _____ การทำตามหน้าที่ของข้าพเจ้าอาจทำให้เพื่อน ๆ เสียอนาคตในการเรียน
๘. ในการสอบคราวหนึ่งข้าพเจ้าทำข้อสอบไม่ได้ เพราะไม่ได้เตรียมตัวมาล่วงหน้า เพื่อนที่นั่งข้าง ๆ สงสารจึงแอบส่งกระดาษคำตอบให้ข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าก็จะไม่ยอมรับกระดาษคำตอบของเพื่อน เพราะ

- _____ ข้าพเจ้ากลัวจะถูกจับได้และถูกลงโทษให้สอบตก
- _____ เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่จะต้องเตรียมพร้อมเสมอสำหรับการสอบ
- _____ อยากให้เพื่อนเห็นว่าข้าพเจ้าเป็นคนซื่อตรง
- _____ ข้าพเจ้ากลัวจะเป็นหนี้บุญคุณต้อง ทอบแทน เพื่อนคน นั้น ในภายหลัง
- _____ เป็นการ ไม่ยุติธรรมและขาดความรับผิดชอบอย่างมากที่ข้าพเจ้าจะ
ลอกคำทอบของเพื่อน
- _____ ข้าพเจ้าต้องการรักษากิตติศรีของตนเอง
๔. เพื่อนบ้านของข้าพเจ้าปลุกกันมะม่วงไว้ริมรั้วบ้าน และกิ่งที่ยื่นเข้ามาในเขต
บ้านข้าพเจ้ามีลูกมะม่วงกำลังสุกติดอยู่ ถ้าเจ้าของไม่ทราบข้าพเจ้าจะเก็บ
มะม่วงลูกนั้นก่อนขออนุญาตเจ้าของเพราะ
- _____ ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าจะขออนุญาตเขาทีหลัง และบ้าน ข้าพเจ้าจะมี
โอกาสให้ของทอบแทนเขาได้
- _____ การกระทำดังกล่าวเหมาะสมกว่าการที่จะปล่อยให้มะม่วงนั้นเน่าเสีย
ไปโดยเปล่าประโยชน์
- _____ เป็นการน่าละอายใจอย่างมากที่ทำเช่นนั้น แต่ข้าพเจ้าทำไปเพื่อ
ตนเองจะได้รู้รสของความไม่สบายใจ เพื่อเป็นบทเรียนให้ข้าพ-
เจ้าละเว้นจากการกระทำเช่นนั้นตลอดไป
- _____ การเก็บมะม่วงเพียงสองสามลูกของ ผู้อื่น มิใช่เป็น ความผิดที่ร้าย
แรงอะไร
- _____ ข้าพเจ้าคิดว่าคนอื่น ๆ ก็คงทำเช่นนั้นจึงคง ไม่มีใครว่า ข้าพ เจ้ามาก
นัก
- _____ กิ่งมะม่วงล้ำเข้ามาในเขตบ้านข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงมีสิทธิตาม
กฎหมายที่จะเก็บมะม่วงนั้น

๑๐. ถ้าข้าพเจ้าขึ้นรถประจำทางที่มีคนโดยสารแน่นมาก และกระเป๋ารถล้มเก็บเงินค่าโดยสาร ข้าพเจ้าจะยื่นเงินค่าโดยสารให้เขาเพราะ

_____ ถ้าข้าพเจ้าเป็นกระเป๋ารถ ก็คงต้องการให้ผู้โดยสารเสียเงินค่าโดยสาร โดยไม่ต้องตามทวง

_____ การช่วยเหลือผู้ที่บกพร่องต่อหน้าที่โดยไม่เจตนาย่อมเป็นการกระทำที่เหมาะสม

_____ ข้าพเจ้าต้องการจะป้องกันมิให้มีเรื่องบาดหมางกับกระเป๋ารถไม่ว่าในกรณีใด ๆ

..... ข้าพเจ้าต้องการจะให้เป็นอย่างที่คิดแก่ผู้พบเห็น

..... เป็นหน้าที่ของผู้ใช้บริการที่จะต้องเสียค่าบริการ

_____ ข้าพเจ้าจะเกิดความสบายใจตนเองมากที่ถือโอกาสไม่ให้เงินแก่เขา

แบบสอบถามชุดที่ ๒

ตอน ๑ ; การตัดสินใจในชีวิตประจำวัน

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจการตัดสินใจของเยาวชนเมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ขอให้ท่านอ่านข้อความอย่างช้า ๆ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับท่านมากน้อยเพียงไรหรือไม่จริงเลย แล้วเลือกตอบจาก จริงที่สุด ก่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย โดยเลือกขีดเครื่องหมายถูก (✓) บนตัวอักษร ก. หรือ ข. ของวลีนั้น เพียงข้อเดียว ก. แสดงว่ามาก ข. แสดงว่าน้อย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉันชอบกินกล้วยตากมากกว่าข้าว

ก	ข ✓	ก	ข	ข	ก	ข	ก
จริงที่สุด		ก่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	

ถ้าท่านขีดถูกที่จริงที่สุด - ข แสดงว่าท่านเห็นว่าประโยคนี้ จริงที่สุด - น้อย
ใกล้เคียงกับก่อนข้างจริง แต่ถ้าผู้ตอบขีด จริงที่สุด - ก. แสดงว่าประโยคนี้ จริงที่สุด - มาก
เป็นคำตอบที่ท่านมั่นใจว่าจริงอย่างยิ่งสำหรับตัวท่านเอง

โปรดตอบให้ครบทุกข้อ ถ้าไม่เข้าใจโปรดถามอาจารย์ก่อนตอบ

๑๕. ข้าพเจ้าไม่อยากสอบตกจึงขยันดูหนังสือเรียน

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๑๖. แม้ร่างกายจะสกปรก ข้าพเจ้าก็จะไม่อาบน้ำ ถ้ารู้สึกไม่อยากอาบ

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๑๗. ข้าพเจ้าจะไม่ใช้เงินจนหมดเพราะเกรงว่าพรุ่งนี้จะไม่มีความเงินใช้

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๑๘. เมื่อข้าพเจ้าได้รับเงินเพื่อที่จะใช้จ่ายตลอดอาทิตย์ หรือตลอดเดือน แต่ถ้าข้าพเจ้าเห็นของที่ชอบได้มาก และราคาแพง ข้าพเจ้าจะซื้อและยอมอดหลังจากนั้น

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๑๙. ข้าพเจ้าไม่ชักใจเพื่อน เพื่อที่จะได้มีเพื่อนมากๆ

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๒๐. เมื่อมีคนนำขนมมาให้ที่บ้านข้าพเจ้ามักจะหยิบชิมก่อนเสมอ

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

ตอน ๒ : ประสบการณ์ทางบ้าน

คำแนะนำในการตอบ คำถามตอน ๒ เกี่ยวกับการปฏิบัติของบิดามารดาต่อตัวท่าน ถ้ามารดา ของท่านมิใช่ผู้เลี้ยงดูท่านมาแต่เด็ก ให้ตอบโดยนึกถึงผู้ที่เลี้ยงดูใกล้ชิดที่ท่านมากที่สุด วิธีตอบให้อ่านข้อความซ้ำๆ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับท่านมากน้อยเพียงไร หรือไม่จริงเลย แล้วเลือกตอบจาก จริงที่สุด ก่อนข้างจริง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย โดยเลือกขีดเครื่องหมาย ($\checkmark$) บนตัวอักษร ก. หรือ ข. ของวลีนั้นเพียงขีดเดียว ก. แสดงว่ามาก ข. แสดงว่าน้อย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉันชอบกินกล้วยเตี้ยมากกว่าข้าว

$\frac{\text{ก}}{\text{จริงที่สุด}}$ $\frac{\text{ข}}{\text{}}$

$\frac{\text{ก}\checkmark}{\text{ก่อนข้างจริง}}$ $\frac{\text{ข}}{\text{}}$

$\frac{\text{ข}}{\text{ไม่ค่อยจริง}}$ $\frac{\text{ก}}{\text{}}$

$\frac{\text{ข}}{\text{ไม่จริงเลย}}$ $\frac{\text{ก}}{\text{}}$

ถ้าท่านขีดเครื่องหมายถูกต้องก่อนข้างจริง – ก แสดงว่าท่านเห็นว่าประโยคนี้ ก่อนข้างจริงมาก โกล้ไปทางจริงที่สุด แต่ถ้าท่านขีด ก่อนข้างจริง – ข แสดงว่าประโยคนี้ ก่อนข้างจริงน้อย โกล้ไปทางไม่ค่อยจริง โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ถ้าไม่เข้าใจขอให้ถามอาจารย์ก่อนลงมือทำ

๑. แม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านรักฉันมาก

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๒. แม่ไม่เคยพูดหยอกล้อฉันที่เพื่อนกับฉันเลย

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๓. ไม่ว่าแม่จะทำอะไรแม่ต้องการให้ฉันมีส่วนร่วมด้วยเสมอ

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๔. แม่ไม่เคยสนใจทุกข์สุขของฉันเลย

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๕. แม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านภูมิใจมากที่มีลูกอย่างฉัน

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๖. แม่ไม่ชอบที่จะให้ฉันปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากท่านเลย

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๗. แม่ไม่เคยพูดกับฉันด้วยเสียงอันไพเราะนุ่มนวลเลย

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๘. แม่สามารถช่วยให้ฉันหายกลุ้มใจและคลายทุกข์เสมอ

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๙. เป็นการยากที่จะทราบว่าแม่รักฉันมากเพียงใด

<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>
จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย

๑๐. แม่เห็นว่าฉันดีกว่าลูกของคนอื่นเสมอ

<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>
จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย

๑๑. แม่คอยสอดส่องดูแลความประพฤติฉันอย่างใกล้ชิด

<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>
จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย

๑๒. แม่ปล่อยให้ฉันตัดสินใจเองในเรื่องส่วนตัวของฉันเสมอ

<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>
จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย

๑๓. แม่ไม่ชอบให้ฉันออกจากบ้านโดยไม่มีผู้ใหญ่ควบคุม

<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>
จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย

๑๔. แม่ให้ฉันเลือกแบบและสีของเสื้อผ้าของฉันเอง

<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>
จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย

๑๕. แม่ชอบให้ฉันทำตามที่ทำนพอใจเสมอ

<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>
จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย

๑๖. แม่ปล่อยให้ฉันไปเที่ยวกับเพื่อนๆ โดยที่ฉันไม่ห่วงกังวลเลย

<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ก</u> <u>ข</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>	<u>ข</u> <u>ก</u>
จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย

๑๗. แม่ชอบบังคับฉันให้ใช้เงินตามที่ท่านเห็นสมควร

<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>
จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	

๑๘. แม่ต้องการให้ฉันเล่าอย่างละเอียดถึงการไปเที่ยวข้างนอกทุกครั้ง

<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>
จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	

๑๙. เมื่อฉันไม่ทำตามที่แม่บอกแม่จะโกรธฉันมาก

<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>
จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	

๒๐. แม่เชื่อว่าฉันดูแลรักษาตัวเองได้เมื่ออยู่ไกลสายตาของท่าน

<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>
จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	

๒๑. ฉันถูกพ่อแม่ลงโทษด้วยวิธีทำให้ฉันเจ็บปวดตามร่างกายเสมอ

<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>
จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	

๒๒. ฉันถูกลงโทษด้วยการถูกดุด่ามากกว่าการถูกทำโทษทางกายเสมอ

<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>
จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	

๒๓. ฉันถูกลงโทษด้วยการถูกห้ามมิให้ทำในสิ่งที่ฉันชอบหรือถูกตัดเงินค่าขนมมากกว่าถูกลงโทษทางกายเสมอ

<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>	<u>ข</u>	<u>ก</u>
จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	

๒๔. เวลาพ่อแม่ลงโทษฉัน ท่านจะไม่เลือกใช้วิธีลงโทษให้ฉันเจ็บกายเลย

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๒๕. พ่อแม่ชอบใช้การลงโทษทางกายมากกว่าที่จะใช้คำพูดว่ากล่าวตักเตือนฉัน

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๒๖. พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษฉันเสมอ

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๒๗. พ่อแม่จะลงโทษฉันมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่าน

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๒๘. ฉันไม่แน่ใจเลยว่าการกระทำที่ไม่ดีของฉันจะทำให้พ่อแม่ลงโทษฉันหรือไม่

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๒๙. พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลด้วยเมื่อสนับสนุนให้ฉันทำสิ่งต่างๆ

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

๓๐. เมื่อพ่อแม่ของฉันอารมณ์เสียท่านจะพาลลงโทษฉันด้วยเสมอ

ก ข
จริงที่สุด

ก ข
ค่อนข้างจริง

ข ก
ไม่ค่อยจริง

ข ก
ไม่จริงเลย

ตอนที่ ๓ เรื่องทั่วไป

คำแนะนำในการตอบ

คำถามตอนนี้เป็นแบบให้เลือกตอบ โปรดเติมคำ หรือขีดถูก (✓) ลงบนเส้นให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านและครอบครัว คำตอบทุกตอนของผู้ตอบแต่ละคน ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้ประโยชน์ในการพิจารณารวมกับคำตอบของผู้อื่นทั้งหมดเท่านั้น

ฉะนั้นโปรดตอบตามความเป็นจริง และตอบให้ครบถ้วนด้วย จึงจะนำไปใช้ได้เกิดประโยชน์ได้

ขณะนี้ฉันอายุ _____ ปี

เรียนชั้น _____

เพศ : _____ ชาย

เกิดที่ : _____ กรุงเทพฯ

_____ หญิง

_____ ต่างจังหวัด

ศาสนา : _____

บิดา หรือ ผู้ปกครองของท่าน

ขณะนี้

_____ ทำงาน

_____ ไม่ทำงาน

ถ้าทำงาน บิดาหรือผู้ปกครอง

_____ เป็นข้าราชการ

_____ ไม่เป็นข้าราชการ

บิดาหรือผู้ปกครองของท่านทำงานประเภทใดต่อไปนี้

_____ เป็นครู อาจารย์ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ วิศวกร สถาปนิก แพทย์ เภสัชกร ทนายความ นักบัญชี นักบริหาร เช่น ผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการ นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ นักบิน เจ้าของห้างร้านต่างๆ เจ้าของภัตตาคาร

_____ เป็นพ่อค้าส่ง เจ้าของร้านค้าย่อยต่างๆ นายหน้าหรือตัวแทนจำหน่าย เจ้าของที่ดินให้เช่า เจ้าของบ้านเช่า เจ้าของสวน เจ้าของนา เจ้าของไร่

บิดาหรือผู้ปกครองของท่านทำงานประเภทใดต่อไปนี้ (ต่อ)

เป็นพนักงานธุรการ พนักงานพิมพ์ พนักงานการเงิน พนักงานขาย
ของ พนักงานประจำเรือบิน พนักงานเดินรถ พนักงานโทรเลข
โทรศัพท์

..... เป็นช่างปั้น ช่างศิลป์ นักแสดง นักดนตรี ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่าง
กักรองเท้า ช่างทาสี ช่างไม้ ช่างปูน ช่างฟัก ช่างทำเฟอร์นิเจอร์
ช่างเรียง ช่างพิมพ์ ช่างตัดผม ช่างถ่ายรูป ช่างเสริมสวย

..... เป็นชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ คนรับใช้ คนยาม คนเดินโต๊ะอาหาร
ภารโรง คนทำความสะอาด บุรุษไปรษณีย์ คนขับรถ กระเป๋ารถ
เมล์ คนขายของในร้าน รับจ้างทำงานเป็นวัน หาบเร่ บุรุษพยาบาล

บิดา หรือ ผู้ปกครองของท่านได้รับการศึกษาสูงสุดถึงระดับ :

..... ไม่จบประถมศึกษาปีที่ ๔

..... จบประถมศึกษาปีที่ ๔

..... จบมัธยมปีที่ ๖ (ม.ศ. ๓)

..... จบมัธยมปีที่ ๘ (ม.ศ. ๕) หรือโรงเรียนฝึกอาชีพ

..... ได้ประกาศนียบัตร หรืออนุปริญญา

..... ได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย - หนึ่งหรือหลายปริญญา

ในครอบครัวของท่าน มีรายได้ จากด้านต่างๆ รวมทั้งสิ้นประมาณเดือนละ :

..... น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาท (สองพันบาท)

..... ๒,๐๐๑ บาท ถึง ๗,๐๐๐ บาท (เจ็ดพันบาท)

..... ๗,๐๐๑ บาท ขึ้นไป

รายได้ข้างบนนี้ใช้เลี้ยงคนทั้งหมด คน

ถ้าหาก มารดา ของท่านยังมีชีวิตอยู่เมื่อท่านอายุ ๑ ขวบ - ๑๐ ขวบ จงตอบคำถามต่อไปนี้
เมื่อท่านอายุน้อยกว่า ๑๐ ขวบ มารดาของท่าน เคยทำงานนอกบ้าน หรือไม่ :

_____ เคย

_____ ไม่เคยทำ

ในปัจจุบันนี้ มารดาของท่านทำงานหรือไม่

_____ ทำ

_____ ไม่ทำ

ถ้าทำงาน เป็นงานที่เอามาทำในบ้านหรือออกไปทำนอกบ้าน

_____ ทำในบ้าน

_____ ออกไปทำนอกบ้าน

มารดาของท่านได้รับการศึกษาสูงสุดถึงระดับใด

_____ ไม่จบประถมศึกษาปีที่ ๔

_____ จบประถมศึกษาปีที่ ๔

_____ จบมัธยมปีที่ ๖ (ม.ศ. ๓)

_____ จบมัธยมปีที่ ๘ (ม.ศ. ๕) หรือโรงเรียนฝึกอาชีพต่างๆ

_____ ได้ประกาศนียบัตร หรืออนุปริญญา

_____ ได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย-หนึ่งหรือหลายปริญญา

ตอนที่ ๔ การใช้ภาษาไทย

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามตอนที่ ๔ นี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเยาวชน เป็นคำถามแบบปรนัย แต่ละข้อมีคำถามและมีคำตอบให้เลือก ๔ คำตอบให้ท่านอ่านคำถามซ้ำๆ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด หรือสมบูรณ์ที่สุดเพียง คำตอบเดียวแล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ไว้หน้าคำตอบนั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เมืองหลวงของประเทศไทยคือ

- ก. เชียงใหม่
- ✓ ข. กรุงเทพฯ
- ค. อโยธยา
- ง. ธนบุรี

ขีดถูกที่คำตอบ ข. แสดงว่ากรุงเทพคือคำตอบ ถ้าขีดผิดข้อ ให้ขีดฆ่าออกแล้วขีดถูกที่คำตอบใหม่

กรุณาทำทุกข้อ ถ้าไม่เข้าใจโปรดถามอาจารย์ได้ มีทั้งหมด ๓๐ ข้อ

๑. “ทำหุทวนลม” หมายความว่า

- ก. ลมพัดเข้าหุ ๑๑
- ข. หุถึง
- ค. หันหน้าบ้านลม
- (ง) แกล้งทำไม่ได้ยิน

๒. “ผกซีโรยหน้า” หมายความว่า

- ก. ปากหวานแต่ใจร้าย ๑๒
- (ข) ทำก็แต่เพียงผิวเผิน

ก. ค่อยหน้าทีลัับหลังร้าย

ง. ปากร้ายแต่ใจดี

๓. “ขึ้นน้ำเป็นตัว” หมายความว่า

ก. เอาเรื่องไม่จริงมาพูด

ข. พูดจาฉะฉาน

ค. ทำให้น้ำแข็งตัว

ง. พูดถึงแต่สิ่งที่ไม่ดี

๔. คน กับ บ้าน ฉะนั้น คน กับ

ก. ต้นไม้

ข. ผลไม้

ค. ป่า

ง. รั้ว

๕. เรือ กับ แม่น้ำ ฉะนั้น รอยน้กับ

ก. ทางบก

ข. น้ำมัน

ค. ถนน

ง. ภูเขา

๖. บ้าน กับ หลังคา ฉะนั้น ร่างกายมนุษย์ กับ

ก. เด็ก

ข. เท้า

ค. ศีรษะ

ง. เผลว

๗. คำที่ตรงข้ามกับ “ตระหนั” คือ

ก. ทุเหินยว

๑. ไชยบุญ

๒. หรรษา

๓. ฟูมเฟือย

๔. คำที่ตรงข้ามกับ “ว่องไว” คือ

ก. เชื่องช้า

ข. รวดเร็ว

ค. กล่องแคล่ว

ง. อ่อนแอ

๕. คำที่ตรงข้ามกับ “เกร่งขรม” คือ

ก. ตึงเครียด

ข. รื่นเริง

ค. เศร้าซึม

ง. พุกนอย

๖. คำที่ตรงข้ามกับ “โหดเหี้ยม” คือ

ก. ใจอ่อน

ข. ก้าวร้าว

ค. ใจดี

ง. หักหาญ

๗. คำที่เข้าพวกกับ “ทุ้ง นา ไร่” คือ

ก. ลววย

ข. สวน

ค. วา

ง. พืช

๘. คำที่เข้าพวกกับ “หนาว เย็น ร้อน” คือ

ก. อุ่น

ข. ร้อน

ก. อากาศ

ง. ทุกข์

๑๓. คำที่เข้าพวกกับ “จิวร ย่ำม ทาลบัตร์” คือ

ก. ภิกษุ

ข. ระฆัง

ค. บาตร

ง. โบสถ์

๑๔. คำที่เข้าพวกกับ “ครู ช่างไม้ แพทย์” คือ

ก. อาชีพ

ข. สังคม

ค. เกษตรกร

ง. งาน

๑๕. คำที่เข้าพวกกับ “มังกร ครุฑ พญานาค” คือ

ก. นกก็่ว

ข. กิन्नร

ค. หมีขาว

ง. ปลาไหลไฟฟ้า

๑๖. ความหมายข้อใดที่แสดงว่าเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของมนุษย์

ก. หน้าด้าน

ข. หน้าแฉ

ค. หน้าตั้ง

ง. หน้าม้า

๑๗. ข้อใดเป็นประโยคคำถาม

ก. ฉันจะไม่ยุ่งกับใคร

ข. จะไม่มีใครอยู่ในห้อง

ก. เช้าวันนี้ใครจะเฝ้าบ้าน

ง. ใครจะไปกับฉันก็ได้

๑๘. ข้อใดมีลักษณะเป็นประโยค

ก. ร่วมโพธิ์ร่วมไทร

ข. เลือกเนื้อเชื้อไข

ค. ล้มลุกคลุกคลาน

ง. ลางเนื้อชอบลางยา

๑๙. การรู้จักศึกษหนังสืออย่างมีเหตุผลเมื่ออ่านแล้ว เรียกว่าอย่างไร

ก. การเล่าเรื่อง

ข. การวิจารณ์

ค. การชี้แจง

ง. การแนะนำ

๒๐. “ขอใจนุชที่ฉันสุจริตรัก ให้แน่นหนักเหมือนพุทธรูปเลขาข้า” ข้อความนี้มีความหมายตรงกับ

ก. จิตใจมั่นคง

ข. มีใจเยือกเย็น

ค. ใจดีอย่างพระ

ง. ใจงามเหมือนรูปร่าง

๒๑. คนบางคนมักจะ “ใกล้เกลือกินด่าง” หมายความว่า

ก. ไม่ได้รับประโยชน์จากของดีที่ใกล้ตน

ข. ได้รับประโยชน์จากของดีที่อยู่ใกล้ตน

ค. ชอบกินเกลือกินด่าง

ง. ได้ใช้ประโยชน์ทั้งเกลือกและด่าง

๒๒. ผู้ใหญ่ชอบพูดเสมอว่า “ระวังน้ำลดตอสูง” ผู้พูดหมายความว่า

- ก. เวล่าน้ำท่วมจะมีตอไม้มาทับถมกันมาก
- ข. คนเราพอหมดอำนาจความชั่วความเลวก็จะถูกเปิดเผย
- ค. คนเรามากพยายามซ่อนความผิดเสมอ
- ง. น้ำขึ้นน้ำลงเหมือนความดีความเลวของมนุษย์

๒๓. หนังสือพิมพ์ลงพาดหัวข่าวว่า “เกลือบเป็นหนอน” ในหน่วยงานของเราแห่งหนึ่ง หมายความว่า

- ก. พวกเรามีศัตรูเสียแล้ว
- ข. พวกเรากลายเป็นศัตรูของกันและกัน
- ค. ศัตรูเข้ามาปลอมเป็นมิตรของเรา
- ง. คนในพวกเรากลายเป็นฝ่ายศัตรู

๒๔. ในการไต่สวนพยานรู้เห็นคนหนึ่ง ผู้ไต่สวนพบว่าพยานคนนั้นมีลักษณะเหมือน “น้ำท่วมปาก” ซึ่งหมายความว่า

- ก. รู้แต่ไม่ต้องการพูด
- ข. รู้แต่ไม่ได้พูด
- ค. รู้แต่พูดไปก็ไม่มีประโยชน์
- ง. รู้แต่พูดไม่ได้

๒๕. สุนทรเป็นคนชอบ “เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน” หมายความว่า

- ก. สุนทรชอบหารายได้ครั้งละเล็กละน้อยมารวมกัน
- ข. สุนทรชอบทำงานที่ใต้ถุนบ้าน
- ค. สุนทรใช้จ่ายอย่างกระเหม็ดกระแหม่
- ง. สุนทรชอบใช้จ่ายเงินมากๆ ในคราวเดียวกัน

๒๖. ข้อใดมีพีชมากที่สุด

- ก. พรรณผักพาดผ่านก้านขุปลา
- ข. แพงพวยพุงพาดพันต้นตะวา
- ค. กล้วยระกำอัมพาพุดกษาปราง
- ง. สาหร่ายเรียงเคียงทับกระจับจอก

๒๗. “ธรรมกว่าคนปากกัน ที่จะนั่งอยู่นั้นไม่ได้ จำจะแกะค้อนก่อนว่าไป ให้เขา
ซัดใจจึงว่าดี” ในข้อความนี้ คนซัดกันคือคนประเภทใด และความพอใจ
ของคนปากกัน คืออะไร

- ก. คนพูดมาก พอใจเมื่อเห็นคนอื่นให้ความสนใจตน
- ข. คนชอบว่าร้ายผู้อื่น พอใจเมื่อเห็นคนอื่นโกรธ
- ค. คนพูดหยิ่ง พอใจเมื่อเห็นคนอื่นนิ่ง
- ง. คนพูดจาห้าวหาญ พอใจเมื่อเห็นคนอื่นคล้อยตาม

๒๘. “เมียท่านพิศพางเพียง มารดา
 ทวีพี่ย่านคืออิฐผา กระเบื้อง
 รักสัตว์อื่นอาตมา เทียบเท่า กันแฮ
 ทรงคั่งนี้จักเปลื้อง ปลดพันสงสาร

ข้อความนี้สอนอะไร

- ก. ให้มีเมตตากรุณา
- ข. ให้มีสัมมาคารวะ
- ค. ให้ประหยัศทรัพย์
- ง. ให้รักษาศีล

๒๙. ตัวเอกในภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง “หาบสองป่า” อาสาสองเจ้า” เขามีบทบาทอย่างไรในเรื่องนี้

- ก. ทำงานเกินหน้าที่
- ข. ทำงานหนักเกินไป

ค. ทำงานให้ทั้งฝ่ายตนเองและฝ่ายศัตรู

ง. ทรมานต่อเจ้านายของตนจนโดนลงโทษให้ทำงานหนัก

๓๐. บิณฑิมาจะสั่งสอนวิฑูรย์เสมอว่า “นอนสูงให้นอนกว่า นอนต่ำให้นอนหงาย”
บิณฑิมาของวิฑูรย์ หมายความว่า

ก. ให้วิฑูรย์นอนเปลี่ยนอิริยาบถบ่อยๆ

ข. ให้วิฑูรย์นอนกว่า กับนอนหงาย

ค. ให้วิฑูรย์นอนในที่สูงบ้างต่ำบ้างสลับกันไป

ง. ให้วิฑูรย์ระวังอันตรายตลอดเวลา

ภาคผนวก ข.

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง •

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาของเด็ก และทดสอบรูปแบบความ

สัมพันธ์เชิงเส้นตรง และไม่ใช้เส้นตรง

ในกลุ่มเด็กที่มีฐานะต่าง ๆ และกลุ่มรวม

Source of variance	df	MS	F	p<
<u>ฐานะต่ำ</u>				
ระดับการศึกษา	4	81.76	1.89	n.s.
Error	155	43.19		
Linear	1,155	63.01	1.46	n.s.
Nonlin	3,155	88.00	2.04	n.s.
<u>ฐานะปานกลาง</u>				
ระดับการศึกษา	4	27.38	<1	
Error	620	55.52		
Linear	1,620	11.14	<1	
Nonlin	3,620	32.79	<1	
<u>ฐานะสูง</u>				
ระดับการศึกษา	4	41.59	<1	
Error	195	45.41		
Linear	1,195	21.62	<1	
Nonlin	3,195	48.24	1.06	n.s.
<u>รวม</u>				
ระดับการศึกษา	4	44.40	<1	
Error	980	51.59		
Linear	1,980	6.95	<1	
Nonlin	3,980	56.88	1.10	n.s.

ตาราง ๒

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนมุ่งอนาคตโดยพิจารณาตาม
ระดับการศึกษา และทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง
และไม่ใช้เส้นตรงในกลุ่มเด็กที่มีฐานะต่าง ๆ และกลุ่มรวม

Source of variance	df	MS	F	p <
<u>ฐานะต่ำ</u>				
ระดับการศึกษา	4	1368.63	3.53	.05
Error	155	387.42	-	-
Linear	1,155	2322.01	5.99	.05
Nonlin	3,155	1050.83	2.71	.05
<u>ฐานะปานกลาง</u>				
ระดับการศึกษา	4	4409.00	12.48	.001
Error	620	353.34	-	-
Linear	1,620	15033.78	42.55	.001
Nonlin	3,620	867.41	2.45	n.s.
<u>ฐานะสูง</u>				
ระดับการศึกษา	4	2039.35	4.62	.01
Error	195	441.29	-	-
Linear	1,195	4630.80	10.49	.01
Nonlin	3,195	1175.53	2.66	n.s.
<u>รวม</u>				
ระดับการศึกษา	4	6775.75	17.91	.001
Error	980	378.41	-	-
Linear	1,980	21831.15	57.69	.001
Nonlin	3,980	1757.28	4.64	.01

ตาราง ๓

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกรบกวนเลียงดู ๔ แบบ โดยพิจารณาตามระดับ

การศึกษา การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต

ในกลุ่มที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ

S of V	แบบรักสันนิบาต			แบบควบคุม		แบบลงโทษทางกาย		แบบใช้เหตุผล	
	df	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F
ระดับการศึกษา (ก)	1	346.69	1.12	663.80	3.46 ^a	914.38	10.29**	2.76	< 1
การใช้เหตุผลเชิงจริย- ธรรม (ข)	1	3168.75	11.15**	155.88	< 1	10.55	< 1	135.01	1.51
ก x ข	1	3.00	< 1	371.30	1.94	365.76	4.12*	20.67	< 1
ลักษณะมุ่งอนาคต (ค)	1	705.33	2.48	14.63	< 1	333.38	3.75 ^a	27.76	< 1
ก x ค	1	1.33	< 1	103.55	< 1	202.92	2.28	223.17	2.49
ข x ค	1	0.19	< 1	5.67	< 1	322.92	3.64 ^a	66.51	< 1
ก x ข x ค	1	17.52	< 1	7.92	< 1	109.51	1.23	106.51	1.19
Error	184	284.29		191.58		88.83		89.50	

** p < .01

* p < .05

a p < .10

ตาราง ๔

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต ในกลุ่มที่มาจาก

ครอบครัวฐานะปานกลาง

S of V	แบบรักสันนิษฐาน			แบบควบคุม		แบบลงโทษ		แบบใช้เหตุผล	
	df	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F
ระดับการศึกษา (ก)	1	1235.54	5.34*	11308.59	63.26***	2560.01	32.21***	20.30	< 1
การใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม (ข)	1	14.91	< 1	436.48	2.44	27.54	< 1	142.36	1.72
ก x ข	1	1.41	< 1	102.00	< 1	13.42	< 1	109.12	1.32
ลักษณะมุ่งอนาคต (ค)	1	2240.04	9.68**	678.13	3.79 ^a	14.91	< 1	1842.38	22.23***
ก x ค	1	514.13	2.22	779.65	4.36*	52.25	< 1	301.96	3.64 ^a
ข x ค	1	108.09	< 1	1.66	< 1	0.01	< 1	68.36	< 1
ก x ข x ค	1	18.98	< 1	69.18	< 1	0.25	< 1	40.79	< 1
Error	400	231.37		178.76		79.49		82.88	

*** p < .001, ** p < .01, * p < .05, a, p < .10

ตาราง ๔

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบโดยพิจารณาตามระดับการศึกษา

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต ในกลุ่มที่มาจาก

ครอบครัวฐานะสูง

S of V	แบบรักสโนว์			แบบควบคุม		แบบลงโทษ		แบบใช้เหตุผล	
	df	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F
ระดับการศึกษา (ก)	1	1928.67	7.67**	3052.56	18.20***	1196.01	16.93***	41.17	< 1
การใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม (ข)	1	689.06	2.74	487.67	2.91	37.01	< 1	253.34	3.06
ก x ข	1	935.34	3.72 ^a	39.06	< 1	55.01	< 1	68.06	< 1
ลักษณะมุ่งอนาคต (ค)	1	437.51	1.74	41.17	< 1	264.06	3.74 ^a	423.67	5.12*
ก x ค	1	15.34	< 1	25.84	< 1	62.67	< 1	31.17	< 1
ข x ค	1	905.01	3.60 ^a	134.17	< 1	35.01	< 1	480.34	5.81*
ก x ข x ค	1	1827.56	7.26**	62.67	< 1	47.84	< 1	22.56	< 1
Error	136	251.59		167.70		70.66		82.67	

*** p < .001, ** p < .01, * p < .05, a, p < .10

ตาราง ๖

แสดงคะแนนเฉลี่ยการถูกอบรมเลี้ยงดู . แบบ ในกลุ่มที่มีลักษณะ
ทางจริยธรรม ๒ ประการ แตกต่างกัน

วิเคราะห์ใน	แบบรักสนับสนุน		แบบลงโทษทางกาย		แบบใช้เหตุผล	
	มุ่ง อ. ต่ำ	มุ่ง อ. สูง	มุ่ง อ. ต่ำ	มุ่ง อ. สูง	มุ่ง อ. ต่ำ	มุ่ง อ. สูง
จริยธรรมต่ำ	72.40	73.15			36.08	36.32
กลุ่มรวม						
จริยธรรมสูง	74.84	79.48*			35.49	41.9*
จริยธรรมต่ำ			31.71 ^a	27.17		
กลุ่มฐานะต่ำ						
จริยธรรมสูง			29.34	24.11 ^a		
จริยธรรมต่ำ	74.67	65.89*			34.36	34.14
กลุ่มฐานะสูง						
จริยธรรมสูง	74.03	75.56			33.36	40.44*

* กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ อีก ๓ กลุ่มอย่างเด่นชัด

a กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดอย่างเด่นชัด

ตาราง ๘

แสดงคะแนนเฉลี่ยการรายงานการถูกละเมิดเลี้ยงดูแบบ วิกส์กับสนุน
ในกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง

	จริยธรรมต่ำ		จริยธรรมสูง	
	การศึกษาต่ำ	การศึกษาสูง	การศึกษาต่ำ	การศึกษาสูง
มุ่งอนาคตต่ำ	69.67	79.67	71.06	77.00
มุ่งอนาคตสูง	68.39	63.39	66.11	85.00

ตาราง ๔

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

ระหว่างคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับฐานะ

และการถูกอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบในกลุ่ม

ประเภทต่าง ๆ

กลุ่ม	จำนวน คน	การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	
		ฐานะ	การอบรมเลี้ยงดู ๔ แบบ
ชายล้วน	709	-.02	.22*
หญิงล้วน	649	.02	.11
ฐานะต่ำ	390	-	.23*
ฐานะปานกลาง	727	-	.11
ฐานะสูง	248	-	.24*
การศึกษาต่ำ	642	-	.12
การศึกษาสูง	716	-	.18

* $p < .05$

ตาราง ๔

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการใช้เหตุผลเชิง-
จริยธรรม กับ การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ และฐานะ
ในกลุ่มประเภทต่าง ๆ

กลุ่ม	การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับ-				
	รัก	ควบคุม	ลงโทษ	เหตุผล	ฐานะ
ชาย	.17	-.09	-.01	.16	-.02
หญิง	.08	.00	.00	.10	.02
ฐานะต่ำ	.20*	-.05	-.10	.13	-
ปานกลาง	.06	-.04	.00	.10	-
สูง	.10	-.07	.06	.20*	-
การศึกษาต่ำ	.09	-.02	-.05	.10	-
การศึกษาสูง	.12	-.07	.03	.15	-

* $p < .05$

ตาราง ๑๐

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
ระหว่างคะแนนมุ่งอนาคต กับฐานะ และการอบรม
เลียงดู ๔ แบบในกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่ม	ลักษณะมุ่งอนาคตกับ	
	ฐานะ	การอบรมเลียงดู ๔ แบบ
ชายล้วน	-.02	.28*
หญิงล้วน	-.06	.29*
ฐานะต่ำ	-	.33*
ฐานะปานกลาง	-	.29*
ฐานะสูง	-	.30*
การศึกษาต่ำ	-	.32*
การศึกษาสูง	-	.24*

* $p < .05$

ตาราง ๑๑

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต

กับ การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบและฐานะ

ในกลุ่มประเภทต่าง ๆ

กลุ่ม	ลักษณะมุ่งอนาคตกับ				
	รัก	ควบคุม	ลงโทษ	เหตุผล	ฐานะ
ชาย	.16	.06	-.03	.26*	-.02
หญิง	.20	.14	-.04	.24*	-.06
ฐานะต่ำ	.25*	.14	-.14	.23*	-
ปานกลาง	.19	.12	-.01	.24*	-
สูง	-.05	.01	-.04	.27*	-
การศึกษาต่ำ	.23*	.01	-.18	.27*	-
การศึกษาสูง	.14	.07	-.02	.22*	-

* $p < .05$

ตาราง ๑๒

แสดงคะแนนเฉลี่ยความสันติภาษาไทยในกลุ่มที่แยกประเภทตาม

ชั้นเรียน การถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษา

ของมารดา

	ก่อน ๑๐ ขวบ มารดา								
	กลุ่มรวม			ทำงาน		ไม่ทำงาน			
	ระดับการศึกษามารดา			แบบใช้เหตุผล		การศึกษามารดา			
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
ชั้นเรียนต่ำ	20.07	18.36	19.23	19.79	17.98	21.46	19.20	18.68	
(ป. ๖, ม.ศ. ๑)									
ชั้นเรียนสูง	25.23	25.54	25.35	25.40	25.49	25.10	25.70	24.55	
(ม.ศ. ๓, ๔, และปี ๒)									

ตาราง ๑๓

แสดงคะแนนเฉลี่ยความสันทัดภาษาไทยของนักเรียนซึ่งพิจารณาตาม

ชั้นเรียน การถว้อบรม เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับ-

การศึกษาของมารดาในกลุ่มรวม

การศึกษา มารดา	ใช้เหตุผลต่ำ		ใช้เหตุผลสูง	
	ชั้นเรียนต่ำ	ชั้นเรียนสูง	ชั้นเรียนต่ำ	ชั้นเรียนสูง
ต่ำ	20.08	25.47	20.08	25.00
ปานกลาง	19.35	25.42	17.37	25.65
สูง	18.93	25.58	19.52	25.12

ตาราง ๑๔

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยพิจารณาตาม

ชั้นเรียน การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของมารดา

ในกลุ่มประเภทต่าง ๆ

S of V	กลุ่มรวม			ก่อน ๑๐ ขวบมารดาทำงาน			ก่อน ๑๐ ขวบมารดาไม่ทำงาน		
	df	MS	F	df	MS	F	df	MS	F
ชั้นเรียน (ก)	1	0.40	< 1	1	105.43	2.08	1	99.10	2.04
ใช้เหตุผล (ข)	1	313.37	8.82**	1	1.43	< 1	1	213.77	4.41*
ก x ข	1	66.61	1.88	1	4.32	< 1	1	11.71	< 1
การศึกษามารดา (ค)	2	31.60	< 1	2	70.96	1.40	2	70.19	1.45
ก x ค	2	27.69	< 1	2	12.86	< 1	2	32.96	1.71
ข x ค	2	21.31	< 1	2	12.93	< 1	2	10.22	< 1
ก x ข x ค	2	30.83	< 1	2	9.01	< 1	2	50.25	1.04
Error	708	35.52		240	50.60		360	48.51	

** p < .01

* p < .05

ตาราง ๑๔

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยพิจารณาตาม

การเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของมารดา

ในกลุ่มการศึกษาคำ และสูง

S of V	ป. ๖ และ ม.ศ. ๑			ม.ศ. ๓, ๔ และ ปีที่ ๒		
	df	MS	F	df	MS	F
ควบคุม (ก)	1	99.84	2.14	1	3.93	< 1
ใช้เหตุผล (ข)	1	0.52	< 1	1	168.08	3.43 ^a
ก x ข	1	13.04	< 1	1	2.00	< 1
การศึกษามารดา (ค)	2	68.44	1.47	2	38.08	< 1
ก x ค	2	104.39	2.24	2	47.27	< 1
ข x ค	2	0.68	< 1	2	35.69	< 1
ก x ข x ค	2	19.64	< 1	2	17.04	< 1
Error	264	46.58		300		

a p < .10

ตาราง ๑๖

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต โดยพิจารณาตามชั้นเรียน

การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของมารดา

ในกลุ่มประเภทต่าง ๆ

S of V	กลุ่มรวม			ก่อน ๑๐ ขวบมารดาทำงาน			ก่อน ๑๐ ขวบมารดาไม่ทำงาน		
	df	MS	F	df	MS	F	df	MS	F
ชั้นเรียน (ก)	1	7360.00	16.82**	1	3351.43	8.97**	1	1347.48	3.12
ใช้เหตุผล (ข)	1	8160.80	18.50**	1	8171.53	27.88**	1	7089.72	16.41**
ก x ข	1	217.80	< 1	1	925.75	2.48	1	732.48	1.70
การศึกษาของมารดา (ค)	2	212.43	< 1	2	444.87	1.19	2	686.08	1.58
ก x ค	2	458.63	1.05	2	1911.06	5.12**	2	1644.54	3.81*
ข x ค	2	161.26	< 1	2	1438.87	3.85*	2	432.47	1.00
ก x ข x ค	2	1860.13	4.25*	2	1107.48	2.97	2	306.02	< 1
Error	708	437.60		240	373.47		360	432.09	

** p < .01

* p < .05

ตาราง ๑๗

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต โดยพิจารณาตาม

การเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของมารดา

ในกลุ่มการศึกษาดำและสูง

S of V	ป. ๖ และ ม.ศ. ๑			ม.ศ. ๓, ๔ และปี ๒		
	df	MS	F	df	MS	F
ควบคุม (ก)	1	136.36	< 1	1	48.49	< 1
ใช้เหตุผล (ข)	1	5825.45	13.95**	1	5559.26	12.18**
ก x ข	1	99.84	< 1	1	205.16	< 1
การศึกษามารดา (ค)	2	830.35	1.99	2	757.37	1.66
ก x ค	2	102.94	< 1	2	232.13	< 1
ข x ค	2	243.26	< 1	2	362.61	< 1
ก x ข x ค	2	1628.16	3.90*	2	135.73	< 1
Error	264	417.49		300		

** p < .01

* p < .05

ตาราง ๑๘

คะแนนเฉลี่ยลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ซึ่งพิจารณาตามชั้นเรียนและ
ระดับการศึกษาของมารดา ในกลุ่มที่มารดาทำงานและไม่ทำงาน

ระดับการศึกษา ของมารดา	ก่อน ๑๐ ขวบ			
	มารดาทำงาน		มารดาไม่ทำงาน	
	เรียนชั้นต่ำ	เรียนชั้นสูง	เรียนชั้นต่ำ	เรียนชั้นสูง
ต่ำ	158.71	156.03	169.73	157.52
ปานกลาง	155.31	154.38	158.88	158.97
สูง	168.58	150.31	161.07	161.76

ตาราง ๑๔

แสดงคะแนนเฉลี่ยลักษณะมุ่งอนาคต โดยพิจารณาตามชั้นเรียน

การถูกรอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษา

ของมารดาในกลุ่มรวม

ระดับการศึกษา ของมารดา	การถูกรอบรมเลี้ยงดูแบบ			
	ใช้เหตุผลต่ำ		ใช้เหตุผลสูง	
	ชั้นเรียนต่ำ	ชั้นเรียนสูง	ชั้นเรียนต่ำ	ชั้นเรียนสูง
ต่ำ	156.22	156.90	171.92	157.55
ปานกลาง	161.33	155.58	163.97	162.85
สูง	161.05	150.23	166.22	159.22

ตาราง ๒๐

แสดงคะแนนเฉลี่ยลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน ซึ่งพิจารณาตามการถูกรอบรม

เลี้ยงดูแบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และระดับการศึกษาของมารดา

ในกลุ่มเด็กชั้น ป. ๖ และ ม.ศ. ๑

ระดับการศึกษาของ มารดา	การถูกรอบรมเลี้ยงดูแบบ			
	ใช้เหตุผลต่ำ		ใช้เหตุผลสูง	
	ชั้นเรียนต่ำ	ชั้นเรียนสูง	ชั้นเรียนต่ำ	ชั้นเรียนสูง
ต่ำ	157.78	163.65	172.74	167.35
ปานกลาง	157.09	152.43	160.96	173.30
สูง	160.43	167.04	172.78	166.43

ตาราง ๒๑

แสดงคะแนนเฉลี่ยความสันต์ภาษาไทย โดยพิจารณาตามบทบาทร่วม

ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต

ในกลุ่มรวม กลุ่มหญิงล้วน และกลุ่มฐานะต่ำ

การใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม	กลุ่มรวม		กลุ่มหญิง		กลุ่มฐานะต่ำ	
	มุ่ง อ. ต่ำ	มุ่ง อ. สูง	มุ่ง อ. ต่ำ	มุ่ง อ. สูง	มุ่ง อ. ต่ำ	มุ่ง อ. สูง
ต่ำ	22.49	21.87	22.81	21.06	21.15	20.48
สูง	22.27	22.91*	22.47	23.10*	21.00	22.46*

* กลุ่มที่มีคะแนนสูง แตกต่างจากกลุ่มอื่นอีก ๓ กลุ่ม

ตาราง ๒๒

แสดงคะแนนเฉลี่ยความสันต์ภาษาไทย โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา

การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคต ในกลุ่มหญิง

และกลุ่มฐานะต่ำ

กลุ่ม	จริยธรรม	การศึกษาต่ำ		การศึกษาสูง	
		มุ่งอนาคตต่ำ	มุ่งอนาคตสูง	มุ่งอนาคตต่ำ	มุ่งอนาคตสูง
หญิง	ต่ำ	19.69	17.35*	25.92**	24.77
	สูง	18.94*	21.02	26.00**	25.17**
ฐานะต่ำ	ต่ำ	17.63	16.42*	24.67	24.54
	สูง	16.54*	20.08	25.46**	24.83**

* กลุ่มที่มีคะแนนความสันต์ภาษาไทยต่ำ

** กลุ่มที่มีคะแนนความสันต์ภาษาไทยสูง

บรรณานุกรม

รายงานการวิจัย "ปัจจัยทางจิตสังคม กับ ความสันักภาษาไทย"

เกรียงศักดิ์ พราวศรี ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย การคิดแบบ
เอกลัษณ์ การคิดแบบอเนกนัย และการสร้างมโนภาพ ปริญาพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๖

ไชศรี วรธกรวิธา การสร้างแบบทดสอบความพร้อมในการอ่าน และการศึกษาความพร้อมใน
การอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ บางโรงเรียน ในภาคศึกษา ๑ ปริญาพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๗

จรรยา สุวรรณทัต สถิติปัญหาและความถนัด ใน จรรยา สุวรรณทัต ดวงเดือน พันธุมนาวัน
และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก พฤศจิกายนศาสตร์ เล่ม ๑ พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๑, หน้า ๔๑-๖๓

จิราภรณ์ ทิพย์รัตน์ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถภาพสมองด้านการประเมิน
ค่าทางภาษา ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปริญาพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๔

ดวงเดือน พันธุมนาวัน พัฒนาการของพฤติกรรม ใน จรรยา สุวรรณทัต ดวงเดือน พันธุม-
นาวัน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก พฤศจิกายนศาสตร์ เล่ม ๑ พื้นฐานความเข้าใจทาง
จิตวิทยา โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๑ หน้า ๑-๔๐

ดวงเดือน พันธุมนาวัน วิธีอบรมเลี้ยงดูเพื่อส่งเสริมลักษณะของเยาวชนไทย วารสารจิตวิทยา
คลินิก, ๒๕๒๑, ๔, ๓, หน้า ๒๔-๓๒

ดวงเดือน พันธุมนาวัน และ บุญยั้ง เจริญยิ่ง การวิจัยเจตคติของสตรีมีครรภ์เกี่ยวกับการ
ควบคุมการเกิดและการบริหารทารก วารสารการวิจัยทางการศึกษา, ๒๕๑๘, ๕, ๑-๑๘

ดวงเดือน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงาน
การวิจัยฉบับที่ ๒๑ สถาบันวิจัยพฤศจิกายนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ๒๕๒๐

ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์ การศึกษาเปรียบเทียบเด็กไทยเชื้อชาติไทยกับเด็กไทยเชื้อชาติจีน
เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการอ่าน การรับรู้ทางสายตา และแบบการคิดให้
เหตุผลตามหลักการอนุรักษของเพียเจต์ ในระดับชั้น ป. ๑ - ป. ๕ ปริญาพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๔

นิติ สุวรรณศิริ ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสร้างสิ่งกับ กับความสามารถในการ
อ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ปีที่ ๖ และปีที่ ๗ ปริญาณพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕

บังอร พุ่มสะอาด การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถภาพสมองด้านการคิดแบบ
อเนกนัยทางภาษา ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปริญาณพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๗

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถภาพสมองด้านการคิด
แบบอเนกนัยทางภาษา ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปริญาณพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๗

ปฐม นิคมานนท์ ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการอ่านแบบการรับรู้ และการสร้าง
ความคิดรวบยอด ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๗ ปริญาณพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕

ประเทือง คล้ายสุพรรณ การศึกษา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ ๓ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ปริญาณพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร ๒๕๑๓

ปราณี สุทธิพงศ์ การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพพื้นฐานทางสมอง ด้านภาษาและตัวเลข ของ
นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา ๒๕๑๐ ในภาคการ
ศึกษา ๑ ปริญาณพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๑

ผจงจิต อินทสุวรรณ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถภาพสมองด้านการรู้และ
เข้าใจภาษาตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ด กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ปริญาณพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๗

พจน์ จันทรวีระกุล ความสัมพันธ์ระหว่างความอยากรู้อยากเห็น ทักษะคิดแบบเชื่อมโยงอำนาจภายใน
-ภายนอกตน และความสามารถในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และประถมศึกษาปีที่ ๗
ปริญาณพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕

พงษ์ชัย พัฒนาผลไพบูลย์ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ ๓ บรรยายในการประชุมวิชาการของคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา
มีนาคม ๒๕๒๐

ภัทรา สุนทรพิสัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๓

และความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยกับตัวแปรทางสังคม บรรยาย

ในการประชุมขอมไปเซียม ของคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา มีนาคม ๒๕๒๐

มาลีนิ นุ่มเสมอ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ปริญาณิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๔

รัตนาศิริพานิช ความเข้าใจในการฟังและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ที่พูดภาษาไทยกลางในจังหวัดพระนคร และภาษามลายูในจังหวัดปัตตานี ปริญาณิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๗

ล้วน สายยศ และ อังคณา ตันติรัตนานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

๒๕๑๔

วันเพ็ญ อายุการ การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพ

กับตัว หรือแสดงตัว กับการยอมรับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นใน

โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดธนบุรี ปริญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร ๒๕๑๒

วิรัช จาบทนอม เปรียบเทียบการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ และการคิดหาเหตุผลเชิง

จริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ ๑๓ และ ๑๔ ปี ในกรุงเทพมหานคร และในชนบท ปริญา-

นิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๐

สถานระหว่างชาติดำเนินการค้นคว้าเรื่องเด็ก พัฒนาการในการใช้ถ้อยคำของเด็ก รายงาน

การวิจัยฉบับที่ ๑, ๒๕๐๐

สถานระหว่างชาติดำเนินการค้นคว้าเรื่องเด็ก การวิจัยหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น ๒๕๐๖

รายงานการวิจัย ๒๕๐๔

สมทรัพย์ สุขอนันต์ พัฒนาการแห่งสังคมทางถ้อยคำของเด็ก ขึ้นคิดด้วยรูปธรรม ปริญาณิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๐

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ สมรรถภาพสมองที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ ปริญาณิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๐

สวนา พรพัฒน์กุล พัฒนาการทางถ้อยคำของนักเรียนในโรงเรียน ของสถานเลี้ยงดูเด็ก เปรียบเทียบกับนักเรียนในโรงเรียนสามัญ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ และประถมศึกษาปีที่ ๓

ปริญาณานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๓

สุเชษฐ์ ม่าเหรัมย์ อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนไทย

ปริญาณานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๐๔

สิทธิโชค วรรณสันติกุล การศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตน ความแตกต่างระหว่างตน และความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗

ปริญาณานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๔

เสนาะ หัตถ์ การศึกษาแบบทดสอบทางด้านภาษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในวิชาเรียงความของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๐๒ ปริญาณานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๓

เสาวณี คุณาวัฒนาภูมิ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถภาพสมองด้านความจำทาง

ภาษา ตามทฤษฎีของเกิลฟอร์ดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปริญาณานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๓

อนันต์ จันทร์ภวี การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับความถี่แบบสอบถาม

และความถนัดทางการเรียน ปริญาณานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร ๒๕๐๔

อรทิษฐ์ นาคประดิษฐ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี

ปริญาณานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๔

ปาริ ยังสกุล อิทธิพลของสภาพแวดล้อมบางประการที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการเรียน

ภาษาไทย ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๐๓ ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ

ศึกษา ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปริญาณานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๔

สุทธิดล โนนันท์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่เรียนจากหลักสูตร

ประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๐ ฉบับร่างครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๔ ปริญาณานิพนธ์ การศึกษามหา

บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๐

สุพจน์ จักขุพิสัย ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพาสดินไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ปริญาณานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา

พัฒนาลังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รายงานการวิจัย ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา
การทดสอบทักษะเบื้องต้นทางการเรียนครั้งที่สองเปรียบเทียบกับครั้งแรก เก็บข้อมูลปี ๒๕๑๖
และ ๒๕๑๗

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา
-จุดอ่อนด้านทักษะเบื้องต้นทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา ๒๕๑๘

อัมพล โอ่งเคลือบ ความวิตกกังวล ความสามารถในการอ่าน และลักษณะอื่นบางประการ
ของบุคลิกภาพ ปริญาณีพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕

อินทร์ ศรีคุณ การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการฟัง การอ่าน การเขียนสะกดคำ และ
การแต่งความของนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมปีที่ ๔ ในโรงเรียนประถมศึกษา ๖ แห่ง ใน
จังหวัดนครราชสีมา ปริญาณีพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๗

อุทัย แก้วขาว ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความคิดรวบยอด และการอ่านของนักเรียนชั้น
ประถมปีที่ ๔ ปริญาณีพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕

Anastasi, A. Psychological testing. New York: The Macmillan company,
1954.

Bernstein, B. Linguistic codes, hesitation phenomena and intelligence.
Language and Speech, 1962 a, 5, 31-46.

Bernstein, B. Social class, linguistic codes and grammatical elements.
Language and Speech, 1962 b, 5, 221-240.

Bernstein, B. Elaborated and restricted codes: Their social origins
and some consequences. American Anthropologist, 1964, 66, part II,
55-69.

Blank, M & Solomon, F. A tutorial language program to develop abstract
thinking in socially disadvantaged preschool children. Child Develop-
ment, 1968, 39, 2, 379-389.

Cherry, F. F. & Eaton, E. L. Physical and cognitive development in
children of low-income mothers working in the child's early years.
Child Development, 1977, 48, 158-166.

- Elardo, R., Bradley, R., & Caldwell, B. M. A longitudinal study of the relation of infants' home environments to language development at age three. Child Development, 1977, 48, 595-603.
- Ervin-Tripp, S. Language Development. In Hoffman, L. W., & Hoffman, M. L. (eds.) Review of Child Development Research. Vol. 2, New York: Russell Sage Foundation, 1966, pp. 55-106.
- Furth, H. G. Research with the deaf: implications for language and cognition. Psychological Bulletin, 1964, 62, 145-164.
- Furth, H. G. Piaget and knowledge. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc. 1969, pp. 117-120.
- Ginsburg, H. & Oppen, S. Piaget's theory of intellectual development: An introduction. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1969 pp. 85.
- Guilford, J. P. The nature of human intelligence. New York: McGraw Hill Book Company, 1967.
- Hale, G. A. On use of ANOVA in developmental research. Child Development, 1977, 48, 1101-1106.
- Hess, R. D., & Shipman, V. Early experience and the socialization of cognitive modes in children. Child Development, 1965, 36, 869-886.
- Jensen, A. R. Learning ability in retarded, average, and gifted children. Merrill-Palmer Quarterly, 1963, 9, 123-140.
- Jensen, A. R., & Rohwer, W. D. Syntactical mediation of serial and paired-associate learning as a function of age. Child Development, 1965, 36, 601-608.
- John, V. P., & Goldstein, L. S. The social context of language acquisition. Merrill-Palmer Quarterly, 1964, 10, 265-276.

- John, V. P. The intellectual development of slum children: some preliminary findings. American Journal of Orthopsychiatry, 1963, 33, 813-822.
- Kay, W. Moral education. London: George Allen & Unwin Ltd. 1975.
- Kohlberg, L. Development of moral character and moral ideology in M. L. Hoffman, & L. W. Hoffman (eds.) Review of child development research. Vol. 1, Hartford, Connecticut: Connecticut Printers, Inc., 1964, pp. 383-432
- Kohlberg, L. Stage and sequence: The cognitive-developmental approach to socialization. in D. A. Goslin (ed.) Handbook of socialization theory and research. Chicago: Rand Mc Nally and Company, 1969, pp. 347-480.
- Kosolsreth, N. A study of verbal development of children in two secondary schools in Bangkok. Master's degree thesis, College of Education, Prasanmitr, 1960.
- Krech, D., Crutchfield, R. S., & Ballachey, E. L. Individual in society. New York: McGraw-Hill, 1962, pp. 273-307.
- Kuhn, D., Langer, J., Kohlberg, L., & Haan, N. S. The development of formal operations in logical and moral judgment. Unpublished paper Columbia University 1971.
- Lawton, D. Social class language differences in group discussion. Language & Speech, 1964, 7, 182-204.
- Lee, L. C. The concomitant development of cognitive and moral modes of thought: a test of selected deductions from Piaget's theory. Genetic Psychology Monographs, 1971, 83, 93-146.
- Lenneberg, E. H. On explaining language. Science, 1969, 164, 635-643.

- Lickona, T. Research on Piaget's theory of moral development in
Lickona, T. (ed.) Moral development and behavior. New York: Holt,
Rinehart and Winston, 1976.
- Liebert, R. M., Poulos, R. W., & Marmor, G. S. Developmental psychology.
2nd Edition, Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1977,
p. 423.
- Luria, A. R., & Yudovich, F. Speech and the development of mental
processes in the child. London: staples (MacGibbon and Kee), 1959.
- McCarthy, D. Language development in children, in L. Carmichael (ed.)
Manual of child psychology. New York: Wiley, 1954, pp. 492-630.
- Masako, N. A comparative study of Thai and Chinese mother-child verbal
interactions. Research Bulletin no. 12 Behavioral science Research
Institute, 1973, p. 11.
- Mischel, W. Processes in delay of gratification in L. Berkowitz (ed.)
Advances in experimental social psychology, Vol. 7, New York: Acade-
mic Press, 1974, pp. 249-293.
- Mowrer, O. H. Hearing and speaking: An analysis of language learning.
Journal of Speech and Hearing Disorders, 1958, 23, 143-151.
- Mussen, P. H., Conger, J. J., & Kagan, J. Child development and
personality. 3rd edition New York: Harper & Row., 1969.
- Myers, J. L. Fundamentals of experimental design. Boston, Allyn and
Bacon, 1971.
- Piaget, J. The moral judgment of the child. New York. The Free Press,
1965.
- Robinson, H. B., & Robinson, N. M. The mentally retarded child: A
psychological approach. New York: McGraw-Hill, 1965.

Roe, A., & Siegelman, M. A parent-child relations questionnaire.

Child Development, 1963, 34, 355-369.

Salzinger, S., Salzinger, K., Portnoy, S., Eckman, J., et. al. Operant conditioning of continuous speech in young children. Child Development, 1962, 33, 683-695.

Schaefer, E. S. Children's reports of parental behavior: an inventory. Child Development, 1965, 36, 413-424.

Schatzman, L., & Strauss, A. L. Social class and modes of communication. American Journal of Sociology, 1955, 60, 329-338.

Skinner, B. F. Verbal Behavior. New York: Appleton-Century-Crofts, 1957.

Taylor, I. Introduction to psycholinguistics. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1976.

Tomlinson-Keasey, C., & Keasey, C. B. The mediating role of cognitive development in moral judgment. Child Development, 1974, 45, 291-298.

Whorf, B. L. Language, thought and reality. Edited by J. B. Carroll; Cambridge, Mass. The M. I. T. Press, 1964.

Wilson, G. Introversion/extraversion (in) Blass. T. (ed.) Personality variables in social behavior. New York: John Wiley & Sons, 1977.

Winer, B. J. Statistical principles in experimental design. McGraw-Hill Book Company, Inc., 1962.

Wright, D. The psychology of moral behavior. Middlesex, England: Penguin Books Ltd., 1975.

Wulbert, M., et. al. Language delay and associated mother-child interactions. Developmental Psychology, 1975, 11, 61-70.